GEMEENTE Kaag en Braassem

Jaarstukken

2020

Inhoudsopgave:

JAARVERSLAG

- Leeswijzer 4
- Algemene inleiding en aanbieding door het college 5

- Programmaverantwoording
  - Programma 1 – Bestuur en regio 7
  - Programma 2 - Sociaal domein 14
  - Programma 3 - Ruimte en leefomgeving 31
  - Algemene dekkingsmiddelen 53
  - Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien 54

- Paragrafen
  - Paragraaf 1 - Lokale heffingen 56
  - Paragraaf 2 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing 62
  - Paragraaf 3 - Onderhoud kapitaalgoederen 84
  - Paragraaf 4 - Financiering 89
  - Paragraaf 5 - Bedrijfsvoering 94
  - Paragraaf 6 - Verbonden partijen 98
  - Paragraaf 7 - Grondbeleid 108
- Overige gegevens
  - Bijlage Interbestuurlijk Toezicht 115
  - Bijlage Covid 117

JAARREKENING

- Balans 122
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 124
- Toelichting op de balans 127
- Het overzicht van de baten en lasten in de jaarrekening 141
- Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 142
- Overige gegevens
  - SISA-bijlage 160
  - Overzicht van de baten en lasten per taakveld 162

JAARVERSLAG

Leeswijzer

Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2020 van de gemeente Kaag en Braassem; bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening.

In de algemene inleiding en aanbieding door het college worden de belangrijkste ontwikkelingen toegelicht.
In de programmaverantwoording – verantwoordingsmonitor – die al eerder is aangeboden aan uw raad, wordt per programma aangegeven wat we wilden bereiken en in welke mate we de inspanningen hebben gerealiseerd die we zouden uitvoeren om de doelen te halen. Hierbij is met kleuren aangegeven wat het resultaat op de inspanningen en/of de doelen is:

- de inspanningen en/of doelen zijn gerealiseerd;
- er wordt gewerkt aan de inspanningen en/of doelen;
- er wordt nog niet gewerkt aan de inspanningen en/of doelen, of de inspanningen en/of doelen worden niet gerealiseerd.

Na de programmaverantwoording volgen de paragrafen waarin op zeven belangrijke beleidsterreinen die niet programmagebonden zijn, inzicht gegeven wordt in ontwikkelingen van het jaar 2020.

In het BBV is voorgeschreven dat de gemeente verantwoording aflegt over een basisset van 34 beleidsindicatoren. De bron voor vijf indicatoren betreffende het taakveld ‘Bestuur en ondersteuning’ is de gemeente zelf. Deze indicatoren zijn opgenomen in paragraaf 5 ‘Bedrijfsvoering’. De andere indicatoren, waarvan de bron extern gelegen is, zijn opgenomen bij het desbetreffende programma in de programmaverantwoording. Tevens zijn deze voor uw raad toegankelijk via www.waarstaatjegemeente.nl. Uw raad heeft via deze site de mogelijkheid om de indicatoren van de verschillende taakvelden te raadplegen én om deze te vergelijken met andere gemeenten.

In de bijlage Interbestuurlijk Toezicht is de verantwoording opgenomen over de zes toezichtdomeinen, waarbij per domein wordt aangegeven wat de voor de gemeente geldende kleurenscore is. Ons college voegt de bijlage bij de jaarstukken ter vaststelling door uw raad. Hiermee wordt bereikt dat uw raad het toezicht van de provincie op deze beleidsterreinen overneemt.

Tot slot wordt in de jaarrekening onder andere stilgestaan bij de balanspositie van onze gemeente en bij de baten en lasten. Om de gemeentelijke baten en lasten eenvoudiger te kunnen vergelijken met andere gemeenten, is er conform BBV een apart overzicht van baten en lasten per taakveld opgenomen.

Algemene inleiding en aanbieding door het college

2020 was in meerdere opzichten een bijzonder jaar. Een wereldwijde crisis in de vorm van een pandemie heeft onze wereld op zijn kop gezet en nog steeds hebben we daar last van. Als we terug kijken op het afgelopen jaar kunnen we constateren dat deze pandemie enorme impact heeft op onze levens en manier van werken. De opgelegde beperkingen hebben op onderdelen zeker negatieve gevolgen gehad en dit heeft de voortgang van onze werkzaamheden beïnvloed en/of verstoord. Maar waar het aan de ene kant tot vertragingen leidde, werden andere zaken weer juist versneld opgepakt. Daarnaast kunnen we vooral trots zijn op flexibiliteit, veerkracht en creativiteit van onze samenleving en onze organisatie.

Het grootste deel van het jaar heeft onze organisatie vanuit huis haar werkzaamheden verricht en de medewerkers van burgerzaken en de buitendienst hebben op een zo veilig mogelijke manier hun werk op locatie uitgevoerd. Het is gelukt om de dienstverlening naar de inwoners adequaat te blijven uitvoeren. Vele collegevergaderingen en bijna alle raadsvergaderingen hebben in 2020 op digitale wijze plaatsgevonden. We hebben nieuwe wegen gevonden om bereikbaar te zijn, met elkaar in gesprek te blijven, elkaar te ontmoeten en alternatieven bedacht voor de bijeenkomsten met inwoners. Het ene ging beter dan het andere, dat is ook logisch, het was en is een zoektocht naar ‘wat is het meest handig en passend’. Met tevredenheid kunnen we vaststellen, dat ondanks alle beperkingen de meeste doelstellingen zijn gehaald. Met gepaste trots presenteren wij u de voorliggende jaarstukken, die een prachtig inzicht geven in de behaalde beleidsdoelstellingen en de stand van zaken van verschillende projecten en ambities, zowel in het uitgevoerde beleid als financieel.

In de Verantwoordingsmonitor hebben we aangegeven hoe we ervoor staan bij de diverse beleidsterreinen en de daarin gestelde doelen, of we in de pas lopen met de planning en bij afwijkingen wat de redenen zijn daarvan. Wij hebben u hier in het vroege voorjaar van 2021 al over geïnformeerd tijdens de digitale Context-en-Kadersavond op 22 maart.

Met de nu voorliggende jaarstukken wordt ook de financiële stand van zaken gepresenteerd. Financieel zijn we in control. Tegelijkertijd zitten we in roerige tijden, waarbij de overheidsuitgaven onder druk staan en er ook op rijksniveau nog keuzes gemaakt zullen worden, die van invloed zijn op de gemeentelijke financiën. Daarnaast hebben wij ook lokaal onze uitdagingen en ambities, waar wij ons hard voor willen maken. In dit steeds bewegende speelveld zullen wij onze koers kiezen, rekening houdend met die dingen die bekend zijn en die we willen, en zo goed mogelijk de onzekerheden en onvoorspelbaarheden inschatten. Hierbij blijft het balanceren tussen voorzichtig zijn enerzijds en risico’s nemen anderzijds.

Het financiële resultaat is hoger dan ingeschat bij de Voortgangsmonitor 2020, die wij u in het najaar van 2020 hebben gepresenteerd. Wij sluiten het jaar af met een positief resultaat van € 6,550 miljoen. Hiervan heeft € 3,145 miljoen te maken met projecten, waarvoor in 2020 budget beschikbaar is gesteld, maar die verder uitgevoerd worden in 2021. Wij stellen u voor dit budget beschikbaar te stellen voor 2021, zodat verder uitvoering kan worden gegeven aan deze projecten. Van het overige resultaat van € 3,405 miljoen was € 700k voorzien bij de Voortgangsmonitor in het najaar van 2020. De rest is ontstaan door een paar grote (incidentele) meevallers, zoals de vrijval van een deel van de verliesvoorziening voor de grondexploitaties (€ 1,2 miljoen) en extra inkomsten voor corona, extra OZB-inkomsten door areaaluitbreiding, en extra inkomsten als vergoeding voor ondergrondse infrastructuur doordat hier een steviger beleid op is gevoerd. Wij stellen voor dit restant ter grootte van € 3,405 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve.

Programmaverantwoording

In dit onderdeel wordt per programma inzicht gegeven in de doelstellingen, belangrijke ontwikkelingen en de besteding van het geld in 2020.

De gemeenteraad heeft het beleid zoals vastgelegd in het raadsakkoord voor de raadsperiode 2014-2018 en 2018-2022 vastgelegd in drie raadsprogramma's:

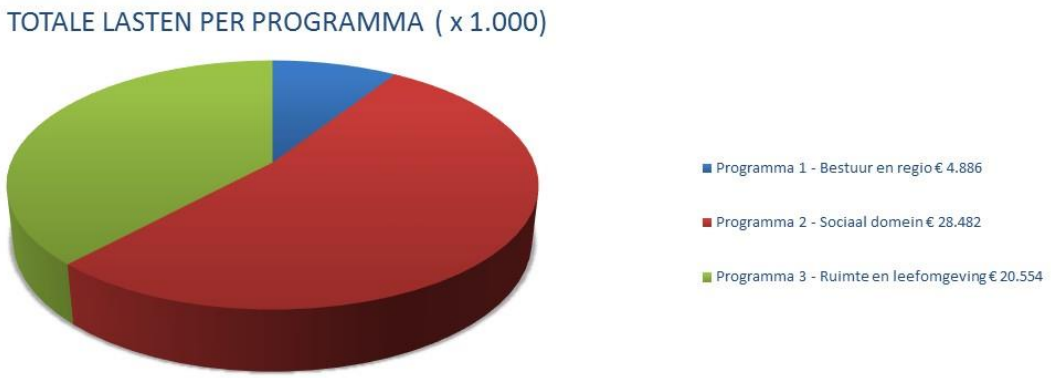

Programma 1 Bestuur en regio

1.1 Een betrouwbare gemeente

Maatschappelijk doel 1:
Bestuur en regio: een sterke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Samenwerken in de regio op die onderdelen die we als gemeente niet zelf kunnen, of waarbij we de te leveren kwaliteit zelfstandig niet kunnen bieden
- We willen grip hebben op onze samenwerkingsverbanden om invloed uit te kunnen oefenen aan de voorkant

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Per verbonden partij benoemen we in de Regionale agenda Kaag en Braassem op welke thema's de focus ligt (actualiseren Regionale agenda)	
Monitoren op tijdige aanlevering van jaarrekeningen van derden	

Hoe meten/weten we dat?	2017	2018	2019	2020
Actualiseren Regionale agenda Kaag en Braassem	Ja	Nee	Concept	Ja

Toelichting

Actualisatie Regionale agenda Kaag en Braassem

Op 29 juni 2020 is de *Regionale agenda Kaag en Braassem* vastgesteld. Op basis van een aangepaste agenda hebben we samen met een groep raadsleden de agenda geactualiseerd. Aangezien de agenda op 29 juni is vastgesteld evalueren we de geformuleerde ambities bij de Voortgangsmonitor 2021.

In de bijlage van deze monitor treft u een uitgebreidere beschrijving van de Verbonden Partijen en de wijze waarop we als gemeente meer grip kunnen krijgen op de aansturing hiervan. Zoals besproken in het presidium zal hier bij de bespreking van programma 1 van deze monitor (op 22 maart) uitgebreid bij stil worden gestaan.

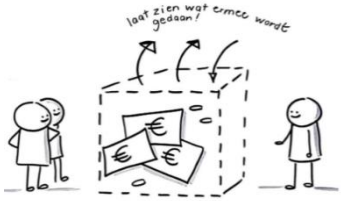

Maatschappelijk doel 2:
Een structureel gezonde gemeente

Wat willen we bereiken?
- Een structureel sluitende begroting met een weerstandsratio van minimaal 1,0 voor structurele risico's en een algemene reserve voor het opvangen van incidentele risico's, met een zodanige omvang dat de solvabiliteit minimaal 20% bedraagt
- Een transparante, begrijpelijke begroting die inzicht biedt in de opgaven en budgetten

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Transparant maken/houden van gemeentelijke opgaven en middelen en inzichtelijk maken van de keuzes	
Jaarlijks 95% van de bekende risico's kwantificeren	
Het aangehouden weerstandsvermogen voor zowel de incidentele risico's als de structurele risico's handhaven	

Toelichting
Transparant maken/houden van de gemeentelijke opgaven en inzichtelijk maken van keuzes
In de begroting 2020 zijn de budgetten voor de reguliere begroting, inspanningen vanuit de integrale monitor en ambities uit Focus met ambitie apart in overzichten weergegeven.

Op 17 februari 2020 heeft uw raad ter voorbereiding op Focus met Ambitie II een informatieve avond gehad over het actuele meerjarenbeeld van de begroting, de risico's, de ambities en de noodzaak om dekking te vinden voor de ambities uit Focus met Ambitie II.

Nieuwe financiële ontwikkelingen en grotere financiële risico's die bekend werden in het voorjaar van 2020 hebben geleid tot een extra -digitale- presentatie aan uw raad op 8 juni 2020. Aansluitend is in de Richtnota 2021 duidelijk weergegeven wat het geactualiseerde financiële meerjarenbeeld is, welke ambities al wel in de begroting zijn/worden opgenomen en welke nog niet en welke risico's er spelen en op welke wijze deze risico's zijn gekwantificeerd en wel of niet meegenomen in het begrotingsbeeld.

Verder bent u via de Notitie financiële ontwikkelingen programma 2 in het voorjaar én najaar van 2020 geïnformeerd over de financiële ontwikkelingen specifiek in het sociaal domein.

Tijdens de Context-en-Kadersavond op 18 november hebben we met uw raad gesproken over de verschillende ambities en de keuzes die moeten worden gemaakt om deze ambities financieel haalbaar te maken. Ook hebben we afgesproken dat we een rekentool maken, waarin we met de fracties gaan bekijken welke ambities mogelijk zijn en welke maatregelen nodig zijn om deze ambities te kunnen realiseren. In onze brief van 12 januari 2021 hebben wij uw raad geïnformeerd over welke maatregelen niet in de rekentool (kunnen) worden opgenomen en waarom. Op 1 en 3 februari zijn we met de fracties -digitaal- om tafel gegaan om te bekijken wat de effecten van de verschillende ambities en maatregelen op het meerjarenbeeld van de begroting zijn.

Op deze wijze maken en houden we blijvend de gemeentelijke opgaven en middelen en de te maken keuzes inzichtelijk, welke we zullen vertalen in de Richtnota 2022.

Kwantificeren van risico's
We zullen er altijd naar streven om zo veel mogelijk alle risico's te kwantificeren. Dit lukt niet altijd omdat of de kennis of het inzicht (nog) niet bestaat of omdat het om andere redenen niet genoemd kan worden. Dit is bijvoorbeeld het geval als nog niet duidelijk is welke partij verantwoordelijk is voor welk deel van de verwachte kosten of als er nog onderhandelingen gaande zijn over de afwikkeling van een mogelijk risico of als er een aanbesteding moet plaatsvinden over het herstel van het risico.

In de begroting 2020 gold zowel voor de incidentele risico's als de structurele dat als deze niet waren gekwantificeerd, dat dit om één van bovenstaande redenen helaas niet mogelijk was. Het belangrijkste niet gekwantificeerde risico in de begroting 2020 is het risico "gevolgen van de onderzoeken bij kunstwerken". Bij de incidentele risico's was alleen het risico in verband met asbestverwijdering niet gekwantificeerd. In de Richtnota 2021 en de Begroting 2021, die in 2020 zijn opgesteld hebben wij wederom geprobeerd om zo veel mogelijk risico's te kwantificeren. Helaas was het niet mogelijk om daarbij de norm van 95% te halen. In al deze gevallen is toegelicht waarom kwantificering niet mogelijk was.

Handhaven aangehouden weerstandsvermogen
In de begroting 2020 was het weerstandsvermogen groot genoeg om de incidentele en de structurele gekwantificeerde risico's op te vangen.

Voor 2021 e.v. zijn we met de gemeenteraad in gesprek over de keuzes die gemaakt moeten worden om te komen tot een structureel sluitende begroting.

Maatschappelijk doel 3:
Communicatie en participatie

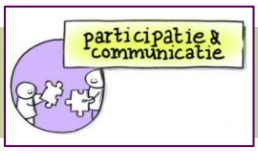

Wat willen we bereiken?

- Inwoners worden, conform de richtlijn participatief werken, in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij beleidsvorming en -uitvoering en kunnen – in van te voren benoemde onderdelen – meedenken, meebeslissen en/of (mede-)uitvoeren
- Heldere en proactieve communicatie
- De dienstverlening aan onze inwoners en onze andere klanten is klantvriendelijk, laagdrempelig en vanzelfsprekend
- Inwoners krijgen ruimte om hun ideeën en initiatieven voor de openbare ruimte uit te voeren

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek naar dienstverlening	
Zodra dit wettelijk mogelijk is, faciliteren dat reisdocumenten en rijbewijzen digitaal kunnen worden aangevraagd.	

Toelichting

Klanttevredenheidsonderzoek

In 2020 is op verschillende manieren de klanttevredenheid gemeten. O.a. in de vorm van feedback vragen aan inwoners over bepaalde producten, de mening van inwoners over de kwaliteit van de dienstverlening is gepeild via KaagenbraassemSpreekt en er is een onderzoek gehouden naar de kwaliteit van de telefonische bereikbaarheid en dienstverlening. E.e.a. is in oktober 2020 gedeeld met de raad.

Digitaal aanvragen reisdocumenten

Het digitaal aanvragen van reisdocumenten is nog niet mogelijk, aangezien er nog landelijke belemmeringen zijn. RDW voert momenteel een pilot uit met diverse gemeenten. De uitkomst en planning hiervan zijn nog onbekend.

1.2 Een veilige gemeente

Maatschappelijk doel:
Een veilige gemeente

Wat willen we bereiken?
- Bewustwording en kennisvergroting ondermijnende criminaliteit
- Veiligheid in de leefomgeving is vergroot
- De openbare ruimte is schoon, heel en veilig (doelen en inspanningen in programma 3.3)

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Vergroten bewustwording door organiseren bijeenkomsten voor inwoners, bedrijven en instellingen, zoals cybercrime en ondermijning	
Implementeren maatregelen om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIO)	
De buurtpreventienetwerken worden ondersteund	
Organiseren van training/voorlichting in het kader van inbraak- en brandpreventie	
Doelgerichte controles hot spots (onder andere schoolpleinen, speeltuinen, evenementen, kantines) door BOA's en politie	
Actief signaleren van mogelijke (woon)fraude door de werkgroep Woonfraude en gericht actie uitzetten om geconstateerde fraude aan te pakken	
Uitvoeren van de veiligheidsmonitor (1 x per 2 jaar in de oneven jaren)	
Handhaven permanente bewoning in recreatieobjecten	
Stimuleren om stakeholders een rol te laten nemen in het bijdragen aan de veiligheid van de leefomgeving	
Intensiveren controles op bedrijventerreinen illegale vestiging, bewoning en ondermijning	

Hoe meten / weten we dat?	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Diefstal (/inbraak)				
Woning	55	41	52	23
Schuur/tuinhuis	13	9	11	6
Winkel	10	6	2	1
Bedrijven en instellingen	23	33	12	18
Fiets	21	35	23	18
Brom-snorfietsen	6	1	4	1
van motorvoertuigen	2	5	6	7
uit/vanaf motorvoertuigen	31	38	12	30
Geweld				
Openlijk geweld	1	2	0	1
Bedreiging	26	26	20	28
Mishandeling	38	29	37	38
Huiselijk geweld	15	19	24	19
Vernieling	74	89	61	103
Overlast				
Conflictbemiddeling en burenruzie	105	94	127	152

Hoe meten / weten we dat?	2017	2018	2019	2020
Geluidsoverlast	134	132	162	242
Overlast door jeugd	135	136	78	104
Overlast door personen	76	71	88	92

Toelichting

Going concern veiligheid
Veel van de activiteiten die hierboven zijn genoemd, zijn structurele activiteiten die de aandacht van ons als gemeente, maar ook van politie en partners zoals De Driemaster heeft. De veiligheidsmonitor is in het 3e/4e kwartaal van 2019 uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn in maart 2020 gepubliceerd.

Bijeenkomst cybercrime
In juni 2019 is een bijeenkomst georganiseerd voor ondernemers om hen te informeren over de risico's van cybercrime. Er waren circa 80 ondernemers uit onze gemeente aanwezig. Zij waardeerden de verstrekte informatie.

De bijeenkomst over ondermijning vindt plaats in 2021.

Implementeren maatregelen om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)
De BIO is per 1 januari 2020 in werking getreden. Het informatiebeveiligingsbeleid – nu nog op basis van de oude BIG (Informatiebeveiliging Gemeenten) wordt eerst omgezet naar beleid op basis van de BIO – in samenwerking met de BVO/gemeente Alphen aan den Rijn. Een stap in dat proces is het maken van een zgn. GAP-analyse met alle leidinggevenden. Die is uitgevoerd en op basis daarvan zijn benodigde maatregelen in beeld gebracht om informatiebeveiliging op een hoger plan te brengen.

Handhaven permanente bewoning in recreatieobjecten
In 2020 is gestart met handhaving van de recreatieparken Oudendijkseweg 21 en 25 alsmede de Galgekade 2A. Voor de parken zijn in totaliteit 78 waarschuwingen verzonden. In 2020 is eveneens een beleidsnotitie handhaving op recreatieparken opgesteld welke in 2021 zal worden vastgesteld. Vanwege het maken van een zorgvuldige afweging met name gezien de problematiek vanwege de coronacrisis zijn er vooralsnog slechts waarschuwingen verzonden.

De verwachting is dat het verzenden van de vooraankondigingen en het daadwerkelijk opleggen van de lastgeving in 2021 wordt uitgevoerd.

<u>Camping de Drecht</u>
Het project Camping de Drecht is in 2020 uitgesteld vanwege de coronaproblematiek en zal in januari 2021 worden aangevangen.

In 2021 wordt niet verwacht dat hier veel handhaving uit zal voortvloeien aangezien de inventarisatie zich met name richt op een juiste weergave van het terrein in de BAG. In 2021 zal beoordeeld worden welk vervolg de handhaving op dit park na de BAG-inventarisatie moet krijgen.

<u>Geestweg en Floraweg</u>
In 2020 zijn we gestart met de inventarisatie van de Geestweg en Floraweg.

De resultaten van deze inventarisatie zullen in het eerste kwartaal van 2021 aan de raad worden aangeboden.

1.3 Financiën

x € 1.000

Programma 1 Bestuur en regio	Primaire begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Werkelijk 2020	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	4.184	4.697	4.886	189	N
Totale baten	-392	-394	-382	12	N
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	3.792	4.303	4.504	201	N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-369	-416	-398	18	N
Gerealiseerd resultaat	3.423	3.887	4.106	219	N

**De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.*

Programma 2 Sociaal domein

2.1 Een sociale gemeente

Maatschappelijk doel 1:
Goede basis en gelijke kansen

Wat willen we bereiken?

- Kinderen kunnen veilig opgroeien en hun talenten ontwikkelen
- Elk kind moet kunnen deelnemen aan sport en cultuur, ook als ouders niet over voldoende middelen beschikken
- Voor jeugdigen en/of hun ouders is er een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod aan hulp
- Een leven lang leren is mogelijk voor iedereen

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Vergroten bereik van het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld	
Vormgeven taalonderwijs in het kader van inburgering voor 2021	
In beeld krijgen van kinderen die opgroeien in armoede met name daar waar het gaat om verborgen armoede (werkende ouders)	
Actieve benadering (dreigende) schoolverlaters (met RBL)	
Versterken en verbreden preventief collectief aanbod jeugd	
Verkennen en mogelijk uitvoeren van een pilot Schuldhulpverlening, waarbij het beoogde effect en het belang van het kind centraal staan	
Project Realisatie IKC De Lei, Leimuiden	
Project Planvorming en realisatie IKC Oude Wetering (nntb)	
Project Planvorming en realisatie IKC Rijnsaterwoude	
Project Planvorming en realisatie IKC Woubrugge	

Hoe meten/weten we dat?	2017	2018	2019	2020
Bereik Jeugdfonds Sport en Cultuur	114	121	117	117
Bereik Stichting Leergeld	nvt	250	200	269
Aandeel minderjarige kinderen in huishouden met inkomen tot 120% sociaal minimum	7,1%	6,3%	6,2%	nnb
Aantal trajecten Talentcoaching (De Driemaster)	9	8	6	15
Aandeel jongeren met jeugdhulp	14,0%	14,5%	16,7%	13,0%*
Aandeel jongeren met jeugdbescherming	0,6%	0,8%	1,0%	0,9%*
Minimaal 80% van de cliënten en/of hun ouders ervaren de jeugdhulp als tijdig en passend	nvt	78%	90%	94%
Minimaal 80% van de verwijzers en ketenpartners ervaren de jeugdhulp als tijdig en passend	nvt	92%	60%	nnb
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen	1,3	2,3	1,3	0,8%
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	9,0	11,0	12,8	9,0%
% vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	1,6%	1,6%	1,6%	1,8%
Aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners	220	191	124	nnb

*) Dit betreft eerste half jaar 2020

Toelichting

Kinderen in armoede

Als gemeente hebben we de opgave vastgesteld om kinderen in onze gemeente een goede basis en gelijke kansen te bieden. Ook willen we kinderen stimuleren om al op jonge leeftijd sociaal actief te zijn. Elk kind moet kunnen meedoen aan sport en cultuur, ook als ouders niet over voldoende middelen beschikken.

Stichting Leergeld en Jeugdfonds Sport en Cultuur kunnen meer kinderen in armoede bereiken en de drempel om gebruik te maken van de kindregelingen verlagen, waardoor er meer kinderen gebruik kunnen maken van het kindpakket. Daarnaast is het voor De Driemaster/Papierwinkel een ingang om gezinnen te ondersteunen in bijvoorbeeld de boekhouding.

Specifiek voor de doelgroep rond 18 jaar gaan jeugdwerkers het gesprek aan om problemen op gebied van financiën aan te kaarten, vervolgens worden jongeren hierin begeleid en gecoacht. In 2020 is gestart met het aanbieden van (digitale) bijeenkomsten voor zowel jongeren als hun ouders.

Transformatie en verlenging GO!

Eind 2020 hebben ons college, het college van Alphen aan den Rijn en de bestuurders van GO! voor jeugd besloten om de overeenkomst met GO! voor jeugd, dat eind 2021 afloopt, met één jaar te verlengen. Dit geeft ons de tijd om nieuwe afspraken zorgvuldig voor te bereiden en de juiste randvoorwaarden te realiseren voor de uitvoering van de jeugdhulp. Door corona heeft GO! onvoldoende inzet kunnen plegen om de transformatie te versnellen. Wel is er veel inzet op geweest op het ontwikkelen en aanbieden van e-health.

De jaren 2021 en 2022 zullen dan ook in het teken staan van de transformatie.

Versterken collectief aanbod jeugd

Door het coronavirus hebben in het eerste en tweede half jaar van 2020 geen activiteiten plaatsgevonden in dit kader. Wel is er op verschillende manieren aandacht geweest voor het benaderen van jeugd (fysiek op straat) en via digitale activiteiten.

Pilot schuldhulpverlening waarbij het kind centraal staat

De eerdere pilot thuisadministratie is zo'n succes gebleken dat dit standaard is opgenomen in het aanbod van De Driemaster. Een aantal gezinnen met jonge kinderen worden begeleid in het aanvragen van voorzieningen en het op orde krijgen van de administratie. Een oorspronkelijke pilot voor een jongerenspreekuur bleek daarentegen niet succesvol te zijn door een te lage opkomst. De invulling hiervan is aangepast door jeugdwerkers actiever te betrekken bij dit onderwerp en digitale bijeenkomsten aan te bieden. Dat is tot op heden wel succesvol.

Bereik Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld

De deelname aan de voorzieningen van het Jeugdfonds Sport en Cultuur is in aantallen in 2020 gelijk aan 2019. In het najaar van 2020 zagen we een stijging in de deelname, zoals ook verwacht in verband met de start van veel sportseizoenen. Er was echter gedurende enkele maanden ook sprake van een fors lager aantal aanvragen in vergelijking met voorgaande jaren. Dit kan te maken hebben met alle coronamaatregelen die toen betrekking hadden op sport en cultuur. Het bereik van Stichting Leergeld is ten opzichte van 2019 gestegen, de deelname aan deze voorzieningen is in aantallen behoorlijk gegroeid.

Inburgering

Asielstatushouders die vanaf 1 januari 2022 inburgeringsplichtig worden, krijgen vanaf dan voor de B1-route en de Zelfredzaamheidsroute inburgeringsonderwijs aangeboden bij Echt Nederlands BV op kosten van de gemeente. De onderwijsroute wordt gezamenlijk met Holland Rijnland ingekocht, dit aanbestedingstraject loopt nog.

Realisatie IKC de Lei Leimuiden
De gemeenteraad heeft de afgelopen jaren krediet gevoteerd om een nieuw IKC te bouwen en de infrastructuur te verbeteren. Medio 2019 is de aannemer gestart met de bouw van het nieuw IKL. Het nieuwe gebouw is eind 2020 opgeleverd en in gebruik genomen door de Kindpartners. In dit gebouw wordt onder één dak basisonderwijs en kinderopvang geboden, met een visie op het kind van 0 tot en met 12 jaar.

Op dit moment wordt nog gewerkt aan de ruimte rondom het IKC. Het project loopt volgens planning en wordt naar verwachting binnen de gevoteerde kredieten begin 2021 afgerond.

Project Planvorming en realisatie IKC Oude Wetering
In 2019 heeft de gemeenteraad opdracht gegeven om de gebiedsvisie Sportpad uit te werken. Hierbij heeft de raad een aantal kaders meegegeven en een onderzoeksbudget beschikbaar gesteld. Sinds de zomer van 2019 zijn de stakeholders die gehuisvest zijn aan het Sportpad en de partijen die de ambitie hebben om naar dit gebied te verhuizen met elkaar om tafel gegaan om hun inhoudelijke visie te vertalen naar een ruimtelijke gebiedsvisie. Deze partijen hebben diverse scenario's uitgedacht die vervolgens, met zoveel mogelijk inachtneming van verschillende belangen en mogelijkheden van stakeholders, zijn bijgeschaafd om tot één door alle partijen gedragen 'masterplan' te komen. Dit masterplan is een gezamenlijk (ruimtelijk) toekomstbeeld van het Sportpad en vormt de basis om (gefaseerd) de verschillende puzzelstukken verder uit te werken tot één samenhangend en multifunctioneel gebied voor alle inwoners, van 0 tot 100. Het masterplan bevat gezamenlijk opgestelde realistische en haalbare kaders. Sport, onderwijs, kinderopvang, cultuur, wonen en zorg komen hier op die manier samen. Wanneer een definitieve locatie in het masterplan is vastgesteld, kan worden gestart met de ruimtelijke uitwerking van het kindcentrum, in combinatie met De Tweesprong.

Planvorming en realisatie IKC Rijnsaterwoude
De openbare aanbestedingsprocedure voor de realisatie van een IKC in het voormalig gemeentehuis aan de Herenweg 165, met zeven sociale woningbouwappartementen en een deel vrij te ontwikkelen appartementen is afgerond en gegund.

Oplevering van het IKC staat gepland voor december 2021.

Planvorming en realisatie IKC Woubrugge
In 2018 hebben alle betrokken verenigingen, basisscholen, dorpsraad en gemeente de handen ineen geslagen en gezamenlijk een startverklaring ondertekend. Vervolgens is 2019 een globale variantenstudie uitgevoerd en afgerond waarbij alle betrokken partijen unaniem de voorkeur hebben uitgesproken voor nieuwbouw op locatie de Kinderkring.

In 2021 zal in relatie tot Focus met Ambitie gekeken worden naar de totale gebiedsontwikkeling waarbij ook de vrijvallende locatie als gedeelde kostendragers in beeld worden gebracht. De verwachting is dat medio 2021 een voorstel aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

Maatschappelijk doel 2:
Iedereen kan meedoen

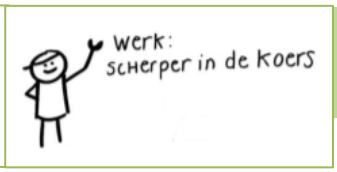

Wat willen we bereiken?
- Stimuleren van een betere aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt
- Voor 2021 zijn 50 mensen uit de uitkering naar werk begeleid
- De verbinding van het werkgeversservicepunt met lokale ondernemers is vergroot
- Voor kwetsbare inwoners is tijdige en passende ondersteuning beschikbaar (ook gebruik makend van hun eigen netwerk), waardoor zij zelfstandig kunnen functioneren en langer thuis kunnen (blijven) wonen
- Buurten en wijken ondersteunen elkaar

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Gezamenlijk met onze partners uitvoering geven aan het project “50 voor 2021”	
Scholing bieden voor beschikbaar werk en zorgen voor goede randvoorwaarden (vaktaal, onderwijs voor statushouders, veiligheidscertificaat)	
Doorontwikkelen werkgeversservicepunt	
De Driemaster gaat methodieken inzetten om het nabuurschap te vergroten	
Voortgang Inkoop en subsidiering partners sociaal domein	
Inkoop van maatschappelijke zorg en ondersteuning voor 2021 (inclusief verslavingspreventie)	
Inrichten bemoeizorg	
Project Realisatie 20 woonzorgvoorzieningen voor mensen met dementie (Dagelijks Leven, Leimuiden)	
Project Realisatie 20 woonzorgvoorzieningen voor mensen met dementie (Dagelijks Leven, Roelofarendsveen)	
Project Realisatie Hospice Amandi sterfhuis met respijt bedden in Nieuwe Wetering	

Hoe meten/weten we dat?	2017	2018	2019	2020
Aantal personen met een bijstandsuitkering (per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder)	17,1	16,4	14,3	24,9
Uitstroom uit de bijstand richting werk	40	53	45	16
Aantal lopende re-integratievoorzieningen (per 1.000 inwoners van 15-74 jaar)	6,5	6,4 (Q2)	4,9	4,4 (Q2)
Bij 75% van de inwoners met een ondersteuningsvraag verbetert of stabiliseert de situatie	75%	75%	85%	85%
Cliënten zijn tevreden over ondersteuning door Tom in de buurt	7,9	7,8	8,3	n.t.b.

Toelichting

50 voor 2021 👎

De uitstroom naar werk vanuit Rijnvicus verliep tot de lockdown beter dan verwacht. Helaas is de economie zo veranderd dat de oorspronkelijke doelstelling niet haalbaar is. De evaluatie van de pilot moet nog plaatsvinden. De voorlopige conclusie is echter wel, dat er een vruchtbare samenwerking is geweest waar veel uit geleerd is en meegenomen wordt in standaard samenwerking om een duurzame uitstroom uit de bijstand te stimuleren.

Scholing
Er komt een mobiliteitscentra aanvullend op wat er regulier al is om mensen van werk naar werk om te scholen als ze dreigen uit te vallen. Ook is er vanuit het rijk extra re-integratiebudget om de reguliere dienstverlening te kunnen vergroten. Dit gebeurt ook voor jongeren die net klaar zijn met hun opleiding. Speciaal voor de jongeren wordt er daarnaast ook gewerkt aan een betere matching van uitgevallen jongeren of jongeren die dreigen uit te vallen richting onderwijs in een subregionaal team aanpak jeugdwerkloosheid.
Scholing voor werkzoekenden zet zich in op branchegericht trainen. Zo worden statushouders opgeleid tot vrachtwagenchauffeur en wordt er aandacht besteed aan het beschikbaar en inzichtelijk maken van BBL-plekken. Zeker gezien de coronacrisis is dit een actueel thema en wordt er subregionaal en in de arbeidsmarktregio volop gestimuleerd op het behoud van stageplaatsen.

Doorontwikkelen werkgeversservicepunt
Het Besluit SUWI verplicht de arbeidsmarktregio om één aanspreekpunt in te richten, namelijk het Werkgeversservicepunt op arbeidsmarktregioniveau. Het streven is om de werkgeversdienstverlening, het beleid en regelgeving zo veel mogelijk tussen de gemeenten binnen de arbeidsmarktregio Holland Rijnland te harmoniseren.
WSP HR biedt ondersteuning in arbeidsbemiddeling, informatie en advies. Door de kennis en ervaring van de arbeidsmarkt kunnen krachten gebundeld worden. WSP HR werkt, net als Rijnvicus al doet, branchegericht, voor de sectoren zorg, horeca en facilitair, transport en logistiek, techniek en bouw, overheid en werkzoekenden met een arbeidsbeperking. Met als doel: match creëren tussen werkgevers en werkzoekenden.
WSP Rijnvicus heeft door wisselingen in het MT en door de lockdown een roerig jaar gehad en vooral ingezet op (online) grip houden op hun cliënten en nieuwe instroom beperken. Daarnaast is er ingezet op de volgende projecten:

- Pilot participatie-intake (duo-intake Serviceplein en Rijnvicus): was on hold wegens corona maar wordt zodra het kan weer opgepakt.

- Praktijkleren: i.s.m. werkgevers leerlijnen opzetten met Praktijkverklaringen MBO zodat werkzoekenden zonder startkwalificatie een kans krijgen om MBO-diploma te halen. De methodiek van Praktijkleren voor Arbeidsontwikkeling zal ook toegepast gaan worden op de interne leerwerkroutes bij Rijnvicus zodat een doorlopende leerlijn wordt gerealiseerd. Dit wordt ook regionaal in Holland Rijnlandverband verder uitgerold.

- Digitale dienstverlening: Er is een digitale routekaart voor coaching op afstand ontwikkeld.

- Pilot werkcoach: een combinatie van coaching en bemiddeling naar werk. Er zijn werkcoaches extern ingehuurd om te kijken of deze rol sneller tot uitstroom leidt. Eind Q1 2021 wordt dit geëvalueerd en wordt een besluit genomen of deze werkwijze geïmplementeerd kan worden.

De Driemaster gaat methodieken inzetten om het nabuurschap te vergroten
De Driemaster is bezig met het project Ontvangende buurt (betrokken buurt). Er zijn destijds drie buurten geselecteerd om mee aan de slag te gaan: Oude Wetering (Burgemeesterswijk), de kern Woubrugge en de kern Leimuiden. Getracht is om behoefte op te halen, buurtverbinders of buurtaanjagers te vinden. Werken vanuit een inloopplek en zoveel mogelijk kansen en initiatieven benutten. Daartoe zijn in het eerste kwartaal 2020 lokaal verkenningen gedaan en is gezocht naar actieve en betrokken inwoners. Op dit moment hebben het coronavirus en de bijkomende maatregelen ervoor gezorgd dat dit proces minder snel gaat dan gewenst. Een aantal activiteiten zijn uitgesteld tot een beter geschikt moment. Wel zijn andere activiteiten opgezet om een breder publiek in Kaag en Braassem te benaderen waar het gaat om omzien naar elkaar. Er is ingezet op andere bewegingen, denk aan de flyer “Het gaat hier goed, zwaaien mag altijd!”, met als beweging dat

mensen naar elkaar omzien. Verder is er bijvoorbeeld ook Het Reizend Dagboek in Leimuiden en Kaag in gang gezet.

Voortgang inkoop en subsidiering partners sociaal domein

Er is een nieuw subsidieprogramma Welzijn en Preventie opgesteld en vastgesteld op basis waarvan De Driemaster een projectplan heeft ingediend. De nieuwe subsidieafspraken zijn op 1 januari 2021 ingegaan.

De aanbesteding Ondersteuning is met een jaar uitgesteld. De aanbestedingsleidraad wordt in Q1 2021 gepubliceerd met als doel om een overeenkomst voor de uitvoering van (toegang tot) ondersteuning te sluiten voor 2022 en daaropvolgende jaren. Ditzelfde geldt voor de aanbesteding Hulpmiddelen.

Inkoop Maatschappelijke Zorg en Ondersteuning

De wens was om per 2021 verantwoordelijk te worden voor de Maatschappelijke Zorg. Het betreft hier taken die op dit moment nog door centrumgemeente Leiden worden uitgevoerd. Deze taken omvatten beschermd wonen, maatschappelijke opvang en verslavingspreventie. Wij bereiden dit inkooptraject voor samen met de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. De uitvoering van deze taken door de gemeenten in de Rijnstreek is wederom uitgesteld, ditmaal waarschijnlijk tot 2023. Het uitstellen heeft te maken met verschillende bestuurlijke wijzigingen vanuit de Rijksoverheid. Waaronder het niet tijdig afronden van het landelijk verdeelmodel.

Binnen de opdracht Ondersteuning, die ingaat per 2022, is rekening gehouden met het uitstel van de Maatschappelijke Zorgtaken. Er zijn binnen deze opdracht twee aanvullende opdrachten opgenomen die ervoor zorgen dat de toegang en taken tot maatschappelijk zorg per 2023 goed worden verbonden met de Opdracht Ondersteuning.

Inrichten bemoeizorg

Medio 2019 heeft een leertafel over bemoeizorg (bieden van zorg aan zorgwekkende zorgmijders) plaatsgevonden. De behoefte om dit in Kaag en Braassem ook te bieden kwam nadrukkelijk aan de orde. In december 2019 zijn er extra middelen vrijgemaakt voor het uitbreiden van het zorgnetwerk. Het zorgnetwerk en het Kernteam is 2020 uitgebreid met een ervaringsdeskundige en een wijk-ggz'er.

Realisatie woonzorgvoorzieningen voor mensen met dementie

In het voorjaar van 2020 is een koopovereenkomst getekend met Amvest Development Real Estate voor zowel de locatie Schoolbaan in Roelofarendsveen als Tuinderij in Leimuiden t.b.v. het realiseren van twee woonzorgvoorzieningen voor mensen met dementie. De woonzorgvoorzieningen worden gehuurd en geëxploiteerd door Dagelijks Leven. Voor de locatie Roelofarendsveen is in september 2020 een bestemmingsplanprocedure opgestart, Voor de locatie Leimuiden is het bestemmingsplan nog in voorbereiding.

Realisatie Hospice Amandi Nieuwe Wetering

In 2019 is de grondpositie van de voormalige basisschool in Nieuwe Wetering verkocht aan Amandi waarna de bouw is gestart. Het gebouw is medio 2020 opgeleverd en eind 2020 definitief in gebruik genomen.

Maatschappelijk doel 3:

- Voor iedere inwoner is op redelijke termijn een passende woning beschikbaar

Wat willen we bereiken?

- De sociale en betaalbare woningvoorraad is beschermd en blijft in stand
- Ruimte bieden voor CPO en nieuwe woonvormen
- Ruimte bieden voor doorstroming in de woningmarkt
- Passende huisvesting arbeidsmigranten

Wat zouden we er ervoor doen in 2020?	
Project Realiseren van twee skaeve huse en minimaal één crisiswoning	
Regionaal uitvoeren van onderzoek naar de systematiek van woonruimte-verdeling	
Uitvoeren van woningmarktonderzoek	
Opstellen huisvestingsplan bijzondere doelgroepen	
Jaarlijks maken van prestatieafspraken met woningcorporaties	
Campagne met partners “Langer zelfstandig wonen”	
Doorontwikkelen kaders om sociale en betaalbare koop sociaal te houden (doelgroepenverordening)	
Project Sociale Woningbouw Van Alcmaerlaan (ESW, Hoogmade)	
Project Sociale Woningbouw Gerardusschool (ESW, Oude Wetering)	
Project Sociale Woningbouw Elzenlaan (ESW, Woubrugge)	
Project Herontwikkeling De Kolk, Oud Ade	
Project Hoogmadese Wetering, realisatie max. 40 woningen, Hoogmade	
Project A. de Graaflaan 20, realisatie 35 woningen, Woubrugge	
Project Leimuiden West	
Project Dorpshart Leimuiden	
Project Planvorming Sociale woningbouw op Connexxionterrein (ESW)	
Project Gebiedsontwikkeling Rijnsaterwoude	
Project Nieuwe Wetering Noord (kavel 2, 5 en 6)	
Project Braassemerland, Roelofarendsveen	

Hoe meten/weten we dat?	2017	2018	2019	2020
Demografische druk	73,0%	73,7%	73,7%	73,4 %
Aantal skaeve hûsjes	0	0	0	0
Aantal gerealiseerde crisiswoningen	0	0	1	1
Gemiddelde wachttijd huurwoning	5,8 jaar	5,7 jaar	5,9 jaar	6,7 jaar
Gemiddelde actieve zoektijd	1,2 jaar	1,5 jaar	1,9 jaar	2,3 jaar
Gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 773	€ 775	€ 777	€ 834
Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 865	€ 860	€ 884	€ 891
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	€ 264.000	€ 263.000	€ 298.000	€ 329.000
Aantal verstrekte blijversleningen	0	0	0	0
Aantal verstrekte startersleningen	2	8	9	2

Toelichting

Realiseren van twee skaeve huse en minimaal één crisiswoning

De gemeente Kaag en Braassem heeft op 9 maart besloten om het project ‘Huisvesting van bijzondere doelgroepen’ op de voorkeurslocatie in Rijnsaterwoude stop te zetten. Het college neemt daarmee verantwoordelijkheid voor de gebeurtenissen van de afgelopen dagen, waarin een

vertrouwelijk intern stuk onbedoeld door de gemeente in de openbaarheid gebracht is. Dat heeft geleid tot veel artikelen in de media. Het draagvlak voor het realiseren van deze huisvesting aan de Kalmoeslaan is hiermee bij de inwoners van Rijnsaterwoude en bij andere inwoners en partners aanzienlijk afgenomen.

Het onbedoeld openbaar maken van het plan en het beeld dat daardoor in de media geschetst is, doet geen recht aan de manier waarop we als gemeente samen mét onze inwoners projecten willen realiseren. Dat willen we doen op basis van openheid en vertrouwen. Nu een vertrouwelijk intern stuk enige tijd openbaar gepubliceerd geweest is, is bij de inwoners van Rijnsaterwoude en bij andere inwoners van onze gemeente twijfel ontstaan over de transparantie in ons beleid. De enige keuze die we als gemeentebestuur daarom kunnen maken is nu stoppen met dit proces en een nieuw proces starten dat recht doet aan onze werkwijze.
De gemeente ziet hiermee ook af van de grondaankoop in Rijnsaterwoude.

De opgave voor het huisvesting van bijzondere doelgroepen blijft. Dat betekent dat de gemeente met inwoners op een transparante en open wijze aan de slag gaat om het toetsingskader te bepalen en vervolgens mogelijke locaties te onderzoeken. Het plan om te komen tot nieuwe locaties wordt de komende periode ontwikkeld en door de raad vastgesteld. Vervolgens start het participatietraject.

Inmiddels zijn er twee crisiswoningen gerealiseerd en in gebruik genomen. De Binnenvest is onze partner die de betreffende crisiswoningen in beheer heeft. Eén van de twee crisiswoningen is beschikbaar gesteld door de woningcorporatie woondiensten Aarwoude. Over de continuering van deze woning moeten nadere afspraken worden gemaakt, de andere woning is beschikbaar gesteld en aangepast door de PCI van Roelofarendsveen (kerkelijke instantie).

Realiseren onderzoek naar uitvoering systematiek woonruimteverdeling
In 2019 is de nieuwe regionale huisvestingsverordening vastgesteld. Hierbij is vastgesteld dat er in de komende twee jaar gekeken moet gaan worden of deze verordening “toekomstbestendig” is. Er is een enquête gehouden onder woningzoekenden en een start gemaakt met de discussie hoe de huidige huisvestingsverordening en voorrangsregelingen (urgentieregeling, contingentregeling, regeling huisvesting statushouders) zich verhouden tot de opgaven die op de gemeenten afkomen om bijzondere doelgroepen te huisvesten en extramuralisering op gang te brengen en te houden.

In het najaar is een regionale conferentie over dit onderwerp gehouden die geleid heeft tot een bestuursopdracht om in 2021 een voorstel voor te bereiden of de huisvestingsverordening aanpassing behoeft en een koppeling te maken met de actualisering van de regionale woonagenda in 2021. Onze gemeente zal als vertegenwoordiger van de Rijnstreek zitting nemen in de begeleidingscommissie.

Het maken van prestatieafspraken 2021-2024
In 2020 is een proces afgerond en zijn opnieuw brede en beleidsrijke meerjarige prestatieafspraken met de beide woningcorporaties, waarbij verduurzaming van nieuwbouw en bestaande woningbouw zijn geconcretiseerd en zijn naast kwantitatief ook kwalitatief afspraken zijn gemaakt voor het woningbouwprogramma in de komende vier jaren. Via een vaste cyclus worden de resultaten gemonitord door de drie partijen (gemeente, woningcorporaties en huurdersbelangenverenigingen).

Opstellen huisvestingsplan bijzondere doelgroepen
In 2020 is een eerste concept huisvestingsplan opgesteld en in de meerjarige prestatieafspraken 2021-2024 met de woningcorporaties is afgesproken dat dit in 2021 bestuurlijk besproken wordt met de woningcorporaties als onderdeel van de prestatieafspraken.

Campagne met partners langer zelfstandig thuiswonen
Door middel van de campagne willen wij mensen bewust maken van de noodzaak zelf tijdig stappen te nemen ter voorbereiding op langer zelfstandig thuiswonen.

Het idee om is in het najaar 2021 - samen met de woningcorporatie - een campagne te lanceren om onze inwoners hiervan bewust te maken.

Langer zelfstandig thuiswonen i.c.m. Wmo
De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ondersteunt de kwetsbare inwoners om langer zelfstandig thuis te wonen. Te denken valt onder andere aan hulpmiddelen, woningaanpassingen en huishoudelijke ondersteuning. Bij met name de laatste twee punten zien we afgelopen jaar een stijging in de kosten door de aanzuigende werking van het landelijke abonnementstarief. Door de invoering van dit tarief betaalt iedereen, ongeacht de hoogte van het inkomen, een bijdrage van 19 euro per maand. Door de aanzuigende werking van het abonnementstarief moeten er ook acties ondernomen worden om de kosten van huishoudelijke ondersteuning en woningaanpassingen beheersbaar te houden. We zijn voornemens om het verhuisprimaat in de Nadere regels sociaal domein op te nemen. In dit artikel wordt er als eerste gekeken of een verhuizing naar een geschiktere plek wenselijker is. Daarbij is wel de opmerking dat mensen niet gedwongen worden om te verhuizen, maar deze optie wordt wel als eerste meegenomen in de keukentafelgesprekken.

Sociale woningbouw tien woningen Van Alcmaerlaan Hoogmade
Aannemer Bolton heeft in opdracht van Woondiensten Aarwoude de woningen medio 2020 opgeleverd. De woningen hebben geen aansluiting op het gasnet gekregen en zijn aangesloten op een bodembron. De herinrichting van de openbare ruimte is afgerond en daarom is het project eind 2020 afgesloten. De woningen zijn in de lokale sector toegewezen waardoor binnen de kern doorstroming is gerealiseerd.

Sociale woningbouw Gerardusschool Oude Wetering
De omgevingsvergunning voor 29 sociale huurappartementen is verleend. Grondoverdracht aan MeerWonen heeft in september 2020 plaatsgevonden, waarna is gestart met de bouwfase. Oplevering van de woningen staat gepland voor juni 2021.

Sociale woningbouw Elzenlaan Woubrugge
Op 12 augustus heeft de Raad van State de beroepen tegen het bestemmingsplan ongegrond verklaard. In oktober is er geen start gemaakt met het bouwrijp maken van het terrein. De inwoners van de Kerkweg zijn hierover geïnformeerd. Voorafgaand is een bouwkundige opname aangeboden aan de bewoners van de Kerkweg. Een aanvraag omgevingsvergunning is in december 2020 door Stichting Woondiensten Aarwoude ingediend.

Vóór de zomer 2021 wordt gestart met de bouw van 20 sociale huurwoningen. De inwoners hebben zorgen over de methode van heien en ze zijn bang voor schade aan hun huizen. De Stichting Woondiensten Aarwoude laat een onderzoek uitvoeren naar de methode voor de heiwerkzaamheden.

Sociale woningbouw op het Connexxionterrein
Zie voor een uitgebreidere beschrijving programma 3.2 ‘‘Project Ontwikkelen Connexxionterrein.’’

Herontwikkeling De Kolk Oud Ade
Het bestemmingsplan is in juli 2019 vastgesteld. Tegen het bestemmingsplan is beroep ingesteld bij de Raad van State. Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan zal MeerWonen starten met het bouwrijp maken van het plangebied. MeerWonen is opnieuw in gesprek met de grondeigenaar over de ontsluiting van het project.

Hoogmadese Wetering, realisatie 40 woningen, Hoogmade
Op de bouwlocatie ligt de voorbelasting. De verwachting is dat men in april kan starten met het bouwrijp maken van de locatie. Bij de inwoners zijn er zorgen over het zware bouwverkeer. Over de tijdelijke bouwweg zijn afspraken gemaakt tussen de gemeente, ontwikkelaar en de dorpsraad. Alle woningen zijn verkocht. De omgevingsvergunning voor het bouwen van de woningen is verleend.

A. de Graaflaan 20, realisatie 35 woningen, Woubrugge
De bouwwerkzaamheden zijn gestart.
De verwachting is dat de woningen voor de zomer 2021 worden opgeleverd. Binnen het plan worden acht sociale koopwoningen gerealiseerd.

Leimuiden West
De 24 sociale woningen voor Woondiensten Aarwoude zijn in november/december 2020 opgeleverd. De openbare ruimte rondom de woningen is ook gerealiseerd.

In Q1 2021 zal er gestart worden met de bouw van de 13 vrijstaande en 2^1-kapwoningen. In 2021 zal de voorbelasting verwijderd worden en gestart worden met het bouwrijp maken van het plangebied langs de Ringvaart.

Dorpshart Leimuiden
De voorbelasting is verwijderd. In februari 2021 wordt gestart met de bouw van de woningen. Er staan medio januari 2021 nog vijf woningen te koop. In het plan worden acht sociale koopappartementen gerealiseerd, deze zijn allemaal verkocht. Het openstellen van de Grietpolderweg duurt helaas langer dan verwacht, de raad is hierover geïnformeerd met een memo en een brief. Ook is deze informatie gepubliceerd op de Bouwapp voor het project.

Braassemerland
Centrumplan De Oevers is volledig opgeleverd. In Westend zijn de eerste woningen in juli 2020 opgeleverd. De Akkers (fase 1 en 2 GEM-gebied) is in uitvoering. Alle woningen zijn inmiddels bewoond en dit projectgebied wordt in Q1 2021 volledig opgeleverd. In De Poelen (fase 3 en 6 GEM-gebied) is gestart met het bouwrijp maken van het plangebied en zijn de eerste woningen in de verkoop gegaan.

Gebiedsontwikkeling Rijnsaterwoude
De appartementsrechten (maximaal 18, waarvan zeven sociale huurwoningen) in het voormalig gemeentehuis zijn gelijktijdig met het Integraal Kind Centrum aanbesteed. In november 2020 is in vervolg op de aanbesteding een koop- en realisatieovereenkomst en een basisovereenkomst UAV-gc gesloten met Bolton Renovatie BV.

Oplevering van de sociale huurwoningen staat gepland voor 1e kwartaal 2022 De planvorming voor de vrijkomende scholenlocatie wordt in 2021 opgestart.

Nieuwe Wetering Noord (kavel 2, 5 en 6)
Kavel 2 (Regenboogweg): In 2020 is een behoefteonderzoek uitgevoerd. Gebleken is dat er voldoende behoefte bestaan aan Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) gericht op starters op de locatie Regenboogweg. In november 2020 is besloten het CPO-traject voort te zetten.

In maart 2021 start de inschrijving, waarna een vereniging zal worden opgericht. De vereniging neemt de grond af van de gemeente en ontwikkelt en realiseert zelf de tien appartementen en zes grondgebonden woningen.

Kavel 5 (De Bult): Er is eind 2020 een ruimtelijke verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheid voor huisvesting van bijzondere doelgroepen / jongerenhuisvesting of sociale huurwoningen op deze locatie.

Kavel 6 (voormalig cultureel centrum): Koopovereenkomst is gesloten met ontwikkelende partij voor acht betaalbare woningen en een 2^1-kapwoning.

Er heeft in september 2020 een informatiebijeenkomst plaatsgevonden en er is een bestemmingsplan voorbereid, die in het 1e kwartaal 2021 ter inzage zal worden gelegd.

SVN startersleningen en blijversleningen
De blijversleningen worden niet gebruikt. De raad heeft besloten het niet gebruikte budget voor blijversleningen ook beschikbaar te stellen voor duurzaamheidsleningen.
Het totaal aantal lopende startersleningen is 30 eind 2020. In 2020 zijn 2 nieuwe leningen verstrekt en 7 leningen totaal afgelost. Binnen het beschikbaar gestelde budget is nu nog ruimte voor maximaal 7 nieuwe startersleningen.

Maatschappelijk doel 4:
Een gezonde gemeente

Wat willen we bereiken?
- Bevorderen gezondheid van onze inwoners / verminderen van gezondheidsbedreigende factoren

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Afsluiten en naleven preventieakkoord met speciale aandacht voor het rookvrij maken van openbare plekken / plekken waar kinderen komen	
Aanpak overmatig alcohol- en drugsgebruik: preventie en handhaving	

Hoe meten/weten we dat?	2017	2018	2019	2020
Aantal trajecten Welzijn op recept	20	24	45	52

Toelichting

Afsluiten en naleven preventieakkoord.

De afgelopen periode is nagedacht over het uitrollen van de doelen uit het preventieakkoord zowel intern als buiten de organisatie. Als gemeentelijke organisatie willen wij onze verantwoordelijkheid nemen. Wij vinden het belangrijk om zorg te dragen voor een gezonde omgeving voor onze medewerkers. Daarom gaan we gefaseerd met de volgende punten aan de slag: Gezonde werkplek en sporten en bewegen, Roken (rookvrij gemeentehuis) en Alcoholmatiging. Wij doen hierbij een beroep op ieders verantwoordelijkheid om hier zo goed mogelijk mee om te gaan.
Daarnaast wordt samen met De Driemaster gewerkt aan het verder inbedden van het bewustzijn van dit thema ‘buiten de muren van het gemeentehuis’. Zo is de Driemaster bezig met het opzetten van een kennisacademie, wordt er ingezet op het sportakkoord en onderzocht of een “lokaal” preventieakkoord de basis kan zijn voor het gezamenlijk werken aan en inzetten op gezondheid.

Een doelstelling vanuit het preventieakkoord is dat ook de speeltuinen rookvrij worden of dat er rookvrij-afspraken worden gemaakt, in navolging van de schoolpleinen die vanaf het schooljaar 2020/2021 verplicht rookvrij zijn. Een deel van de speeltuinen wordt op dit moment rookvrij gemaakt. Voor de speeltuintjes die de komende jaren op de lijst staan om gerenoveerd te worden, wordt dit meegenomen in de opdracht.

Preventie en handhaving alcohol- en drugsgebruik

In 2019 is het horecaconvenant geëvalueerd. Besloten is het horecaconvenant op een andere manier voort te zetten door met alle betrokkenen op zoek te gaan naar een nieuwe vorm onder het motto “van handhaving naar preventie”. Concrete uitwerking hiervan is dat er een werkgroep is opgericht waarin de horeca, verenigingen, zorgprofessionals en de gemeente vertegenwoordigd zijn. Deze werkgroep is nu actief en aan de slag om adviezen te formuleren over preventie en handhaving. Daarnaast is vanuit het sportakkoord door verenigingen aangegeven dat zij alcohol en drugs als thema willen behandelen. De werkgroep uit het sportakkoord zal een lijntje leggen met de werkgroep die het afgelopen jaar al bezig is geweest. De afgelopen periode zouden er op diverse locaties bijeenkomsten worden georganiseerd waar dr. Van der Lely van de alcoholpoli met inwoners (ouders) en verenigingen in gesprek gaat over de risico’s en praktische handvatten hoe hiermee om te gaan. Dit in navolging op de ‘masterclass’ die dr. Van der Lely tijdens het Festiviral heeft gegeven. Helaas was dit fysiek niet mogelijk. Er is nog getracht om de avond online uit te zetten, maar helaas was hiervoor onvoldoende animo.

In 2021 zal hier vervolg aan worden gegeven, maar pas op het moment dat dit fysiek weer kan.

Maatschappelijk doel 5:
In en door de samenleving

Wat willen we bereiken?
- De kracht van de samenleving wordt benut, versterkt en gefaciliteerd, waarbij oog is voor de grenzen van die kracht
- Eenzaamheid en sociale uitsluiting voorkomen dan wel beperken
- Inwoners voelen zich betrokken bij hun wijk, met participatie van stakeholders zoals woningbouwverenigingen en dorpsraden

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
De Driemaster, Tom in de buurt en GO! voor jeugd ontplooien samen initiatieven rond het werven, begeleiden en verbinden van vrijwilligers en verenigingen	
De Driemaster en Tom in de buurt gaan activiteiten en methodieken inzetten om eenzaamheid te voorkomen / te beperken	
Ondersteunen van mantelzorgers, waarbij wordt aangesloten op hun behoefte	
Invoeren van tegenprestatie bij maatschappelijk vastgoed	

Toelichting

Samen begeleiden en verbinden
Inleiding jaarplan 2020 voor vrijwilligers in Kaag en Braassem:
In januari 2020 heeft de werkgroep de inzet van 2019, inclusief het vrijwilligersfeest, uitgebreid geëvalueerd. Naar aanleiding van deze evaluatie zijn wij het gesprek aangegaan met de verantwoordelijke beleidsambtenaar. Vanuit de gemeente Kaag en Braassem is behoefte aan een jaarplan, om zo inzichtelijk te krijgen wat de ideeën/plannen zijn en hoe de samenwerking tussen de partijen eruit ziet. In verband met het coronavirus wordt de invulling van dit jaarplan aangepast op de huidige situatie.

Het jaarplan voor 2020 is gericht op zes hoofdpijlers. De werkgroep gaat actief aan de slag met:
- Facebook
- NL Doet
- Nieuwsbrief
- Vacaturebank
- De Academie (hiervoor ligt er inmiddels een uitgebreid plan van aanpak)
- Vrijwilligerswaardering (nationale vrijwilligersdag)

Activiteiten en methodieken inzetten om eenzaamheid te voorkomen / te beperken
Tom in de Buurt en De Driemaster zetten in op voorkomen van eenzaamheid. Er wordt doorgaans onderzocht wat ervoor heeft gezorgd dat een inwoner eenzaam is. Waar mogelijk wordt er gekeken of eenzame inwoners kunnen aansluiten bij het bestaande aanbod van Tom in de Buurt of De Driemaster. Tijdens de lockdown zijn er speciale acties opgericht om eenzaamheid te voorkomen en aan te pakken. Zo zijn er vrijwilligersteams langs alle 70+-inwoners gegaan voor een praatje en is er extra ingezet op bespreekbaar maken van eenzaamheid. Eind 2019 is er een meiden/vrouwengroep gestart met jonge vrouwen die graag meer contact met anderen willen. Daarnaast is er ook een flyer/routekaart gecommiceerd richting alle inwoners van Kaag en Braassem boven de 75 jaar. Hierop is te zien wat voor activiteiten er zijn tijdens de lockdown.

Ondersteunen van mantelzorgers
Landelijke cijfers, zoals uit de Dementiemonitor 2020, geven aan dat de belasting van mantelzorgers niet afneemt. De impact van corona heeft daarbij extra last gelegd op de mantelzorgers.

In recente gesprekken met de ouderenadviseurs van Kaag en Braassem komt naar voren dat zij direct contact hebben met de mantelzorgers. Over het algemeen gaat het verrassend goed, de mantelzorger neemt de situatie zoals die is. In de afgelopen periode werd het als erg prettig ervaren dat de dagbesteding open was. Door het open houden van de dagbesteding werden de mantelzorgers ontlast. Bij deze locaties was er ook voldoende plek ondanks maatregelen die getroffen waren door corona. Ook worden in Kaag en Braassem de beschikbare vrijwilligers gekoppeld met de mantelzorgers. Met ongeveer tien casussen gaat het niet goed. Zij zijn ook in beeld bij de huisarts, de praktijkondersteuner huisarts (POH) en de casemanager.

Tegenprestatie bij maatschappelijk vastgoed
Partijen met maatschappelijk vastgoed die een financiële bijdrage van de gemeente ontvangen hebben dit de afgelopen jaren verantwoord via het 'MaVa-formulier'. Vanaf 2021 zullen deze partijen de bijdrage verantwoorden via een vernieuwd formulier, waarin de opgaven en doelstellingen vanuit de Omgevingsvisie zijn opgenomen. De methode en doel van dit formulier zijn niet veranderd, het formulier geeft namelijk inzicht in de doelstellingen van deze partijen. Daarnaast is het doel van deze verantwoording om externen inzicht te geven in de kansen die hier liggen (denk aan het ontplooien van activiteiten door zorginstellingen) en laat het exploitanten en beheerders nadenken over de potentie die hun locatie heeft binnen de opgaven uit de Omgevingsvisie. Ook wordt hierin de verbinding gemaakt met het sportakkoord.

Status afstoten maatschappelijk vastgoed
Het afstoten van maatschappelijk vastgoed is een proces dat de gemeente met de individuele beheerders en exploitanten van maatschappelijk vastgoed doorloopt. De afgelopen periode heeft dit geleid tot een tal van nieuwe afspraken en overdrachten (o.a. nieuwe overeenkomsten met CCH, Sporthal Woubrugge, de SBGB etc,). In de bijlage staat een overzicht met de status per object. Het Maatschappelijk vastgoed in Kaag en Braassem kent een grote diversiteit aan vastgoed, organisaties(tructuren), gebruikers en gebruiksmogelijkheden. Dit maakt maatwerk per partij van groot belang. Doel van de overdrachten is steeds het creëren van eigenaarschap bij de gebruikers en het creëren van een toekomstbestendige en houdbare situatie. De gemeente draagt het vastgoed alleen over als er vertrouwen is dat de gebruikers de nieuwe juridische vorm van eigenaarschap kunnen dragen. In een aantal gevallen hebben de gesprekken met de gebruikers geleid tot de conclusie dat het vastgoed niet noodzakelijk is voor de activiteiten die hier gehuisvest waren (zoals bij de Alkeburcht en de hoogbouw van de Ignatiusschool waarbij de gebruikers over zijn gegaan naar ander vastgoed).

Stakeholder	**Status**	**Toelichting**
Binnensport		
Gymzalen en sporthallen in eigendom		
't Spant	n.v.t.	De juridische constructie van deze accommodaties pasten al binnen het beleid van de gemeente. Wel wordt op dit moment de laatste hand gelegd aan een nieuwe overeenkomst tussen de gemeente en het sportbedrijf.
Meerkant		
Gymzalen en sporthallen geen eigendom		
De Schuur	Gereed	Eigendom CCH. Nieuwe overeenkomst afgesloten tbv schoolgym en MAVA-bijdrage
Hertogshal	n.v.t.	Eigendom Stichting Sporthal Alkemade west (conform beleidslijn.
Gymzaal Kaskade	n.v.t.	zie 1.1

Stakeholder	Status	Toelichting
Sporthal Oudendijk	Gereed	Eigendom stichting sporthal Woubrugge. Nieuwe overeenkomst afgesloten tbv schoolgym en MAVA-bijdrage
Overdekte zwembaden/ multifunctionele accommodaties		
De Tweesprong	n.v.t.	zie 1.1
Buitensport		
Voetbal-, handbal- en hockeycomplexen		
SBGB	Gereed	Nieuwe overeenkomst gesloten
MMO	n.v.t.	Sportaccommodatie is geen eigendom van gemeente
VVW	Vertraagd	De gemeenteraad heeft kaders (beleidsuitgangspunten)vastgesteld over de overdracht van de buitensportaccommodaties. Deze kaders gelden als het gemeentelijk beleid. Met een werkgroep van ROAC is een modelovereenkomst gemaakt en voor ROAC is deze ondertussen vastgesteld. Met VVW en Kickers is op basis van deze modelovereenkomst een eerste slag gemaakt om die te laten aansluiten op de situatie van die complexen. Door de coronacrisis en de druk die hiermee op de verenigingen is komen te liggen is in gezamenlijkheid besloten dit proces on hold te zetten. Met EMM en HCA is dit proces ivm de fusie van DOSR en WVC en de Sportpadontwikkelingen nog niet gestart. De door de raad vastgestelde uitgangspunten zijn echter - ook al zijn de afspraken nog niet vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst - voor alle partijen van toepassing.
Kickers	Vertraagd	
EMM	on hold	
ROAC	Gereed	
HCA	on hold	
Openluchtzwembad		
Kleine Oase	Gereed	Tussen de gemeente en stichting vrienden van de kleine oase is een nieuwe overeenkomst gesloten.
Overige buitensport eigendom gemeente		
TC Rijpwetering	Loopt	Met TC Rijpwetering lopen nu gesprekken over de overdracht van het sportcomplex
TC Alkemade	on hold	Onderdeel van Sportpadontwikkeling
TC Woubrugge	on hold	Geen prioriteit. Ook al is de gemeente eigenaar van het complex (via huur) sluit de rol van de gemeente aan bij het vastgelegde beleid. Het eigenaarschap ligt bij de gebruikers
Schaatsbaan Nut en Vermaak	on hold	
Schaatsbaan Rijnsaterwoude	on hold	
Overige buitensport geen eigendom gemeente		
TC Leimuiden	n.v.t.	Eigenaarschap ligt via recht van opstal bij gebruiker

Stakeholder	Status	Toelichting
Jeu de boulles Rijnsaterwoude	n.v.t.	Eigenaarschap ligt via recht van opstal bij gebruiker
Cultuur en overige binnensport		
Eigendom van gemeente		
Scouting Leimuiden	on hold	Geen prioriteit. Ook al is de gemeente eigenaar van het complex (via huur) sluit de rol van de gemeente aan bij het vastgelegde beleid. Het eigenaarschap ligt bij de gebruikers
Motorclub Alkemade	Gereed	Pand overgedragen middels recht van opstal
Ignatiusschool	Afronding	De verenigingen van de hoogbouw hebben een nieuwe accommodatie gevonden. Voor de hoogbouw loopt nu een verkoopprocedure. Voor de laagbouw vinden de afrondende gesprekken met de LvH plaats over de overdracht van dat gebouwdeel.
Alkeburcht	Gereed	Verkocht
Bibliotheek Roelofarendsveen	Gereed	Bibliotheek is gehuisvest in Kaskade
Modelbouw Woubrugge	Afronding	Op dit moment vinden de afrondende gesprekken over de overdracht van dit object plaats, en worden de laatste onderzoeken uitgevoerd die nodig zijn om de overdracht mogelijk te maken.
Gemeentemuseum Woubrugge	Afronding	
Geen eigendom van gemeente		
CCH Dorpshuizen	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
De brug 2000	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Cult. centrum Nieuwe Wetering	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Meddle	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Historisch centrum Oud Alkemade	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Vogelvereniging De Diamantvink	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Postduivenvereniging Witkop	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Farm	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Dorpshuis Rijnsaterwoude	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Dorpshuis Rijpwetering	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Jeu de Boules boel de boul	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Tafeltennisvereniging De Treffers	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Biljartvereniging Jacobswoude	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker
Splotsz	n.v.t.	Eigenaarschap ligt bij gebruiker

Groene-golf-ambtenaar
Een interne procesbegeleider/vraagbaak voor complexe vraagstukken en inwonerinitiatieven vanuit de dienstverlening van onze gemeente wordt meegenomen bij de implementatie van de Omgevingswet per 2022. In de 2e helft van 2021 wordt helder welke wijzigingen in de organisatie worden doorgevoerd en op welke wijze een zgn. ‘groene-golf-ambtenaar’ kan functioneren.
Vanuit de ontwikkelopgave trachten we al zoveel mogelijk vanuit deze gedachte te werken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van het Sportpad en de verkoop van de Ignatiusschool.

2.2 Financiën

x € 1.000

Programma 2 Sociaal domein	Primaire begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Werkelijk 2020	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	23.242	33.933	28.482	-5.450	V
Totale baten	-5.479	-12.540	-9.302	3.238	N
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	17.763	21.393	19.181	-2.212	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	
Gerealiseerd resultaat	17.763	21.393	19.181	-2.212	V

**De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.*

Programma 3 Ruimte en leefomgeving

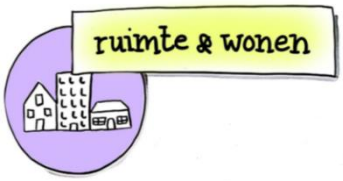

3.1 Een groene en duurzame gemeente

Maatschappelijk doel 1:
Kaag en Braassem is energieneutraal

Wat willen we bereiken?

- Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
- Het energieverbruik op het gemeentehuis en de gemeentewerf terugbrengen
- Het energieverbruik door gemalen en pompen van de riolering met 12.500 kWh per jaar verlagen
- Het restafval per inwoner per jaar is afgenomen naar maximaal 100 kilo
- Energietransitie versnellen door inzet van energiecoaches/-ambassadeurs
- In 2025 willen wij 163 terajoule aan energie besparen (lokale bijdrage aan regionale opgave Energieakkoord)
- In 2025 willen wij 170 terajoule aan duurzame energie opwekken (lokale bijdrage aan regionale opgave Energieakkoord)

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Duurzaamheid nieuwe scholen (IKC Leimuiden, Rijnsaterwoude, Oude Wetering, Woubrugge)	
Onderzoeken of er extra panelen geplaatst kunnen worden op het gemeentehuis	
Gemeentelijk wagenbezit stap voor stap verduurzamen wanneer de afschrijfperiode is verstreken	
Uitwerken Warmtevisie Kaag en Braassem (wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie)	
Continueren van inzet op gedragsverandering bij afval scheiden	
Ondersteuning en facilitering van de energiecoaches/-ambassadeurs	
Ondersteuning en facilitering van het duurzaamheidsplatform	
Opstellen van een maatregelenpakket om de tussentijdse doelstellingen van het Energieakkoord van Holland Rijnland te behalen	
Ondersteunen / adviseren inwonersinitiatieven	

Hoe meten/weten we dat?	2018	2019	2020
Energieverbruik op het gemeentehuis	260.000 kwh 25.682 m3 gas	193.781 kwh 24.349 m3 gas	129.567 kwh 23.453 m3 gas
Energieverbruik op de gemeentewerf	onbekend	onbekend	-30.637 kwh 9098 m3 gas
Besparing energie pompen en gemalen	150.000 kwh	niet gedaald[1]	niet gedaald[2]
Hernieuwbare elektriciteit gemeentehuis op jaarbasis	11.000 kwh	13.000 kwh	12.500 kwh
Hernieuwbare elektriciteit gemeentewerf op jaarbasis	0 kwh[2]	11.350 kwh	42.900 kwh
Restafval per inwoner (kilo per inwoner)	117 kg	105 kg	116 kg
Aantal energieadviezen van de energiecoaches en -ambassadeurs	0	22	30
Aantal energiescans maatschappelijke verenigingen en MKB	6	35	0
Aantal terajoule dat duurzaam wordt opgewekt via zonnestroom in de gehele gemeente[3]	23 terajoule	30 terajoule	nnb (volgt)

Toelichting

Duurzaamheid nieuwe scholen (IKC Leimuiden)

Het IKC “de Lei” in Leimuiden wordt in lijn met de duurzaamheidsagenda op gebouwniveau categorie BENG (bijna energieneutraal) ontworpen. Het gebouw voldoet hiermee aan de nieuwe eisen die het rijk nog moet vaststellen voor onderwijsgebouwen en is hiermee vooruitstrevend. De Lei voldoet bouwkundig en installatietechnisch aan frisse scholen klasse A/B voor een extra gezond binnenklimaat. Concreet houdt dit in dat het gebouw geen gasaansluiting heeft, dat er voldoende zonnepanelen zijn en een hoogwaardige CO_2-gestuurde ventilatie-installatie (die automatisch werkt op basis van het aantal aanwezige personen per ruimte). Ook is de buitenbeglazing extra geïsoleerd en is zonwering opgenomen. Verder zijn de verouderde gebouwen uit de jaren 1970 verwijderd en wordt hier een groene invulling aan gegeven.

Duurzaamheid nieuwe scholen (IKC Leimuiden, Rijnsaterwoude, Oude Wetering, Woubrugge)

Bij de planvorming van nieuwe IKC’s is het streven om een gebouw te realiseren op gebouwniveau categorie BENG. Gezien de financiële gevolgen hiervan wordt de raad altijd bij deze besluitvorming betrokken.

Opstellen van een maatregelenpakket behalen doelstellingen HRE

De doelstellingen uit het Energieakkoord Holland Rijnland zijn als basis gebruikt voor het opstellen van een Regionale Energiestrategie (RES)[4] Holland Rijnland. Eind 2020 is gestart met een participatietraject: via een enquête en vier digitale bijeenkomsten hebben bewoners input geleverd. De opbrengst is samengevat in een brief aan Holland Rijnland. Dit en de zienswijze van de raad op de concept RES zijn input voor de Regionale Energiestrategie 1.0.

In mei wordt de RES 1.0 aan de gemeenteraad aangeboden voor besluitvorming.

---

[1] Vanwege het feit dat er 50 gemalen in de monitoring zijn bijgekomen, is het totaal aantal draaiuren van de pompen en bijbehorend stroomverbruik niet gedaald maar zelfs gestegen. Het gemiddeld aantal draaiuren per gemaal is daarentegen wel gedaald en dit is een goede ontwikkeling.

[2] Door stormschade hebben de panelen op de gemeentewerf in 2018 geen stroom opgewekt. Inmiddels zijn de panelen opnieuw geplaatst en aangesloten.

[3] De eenheid is gewijzigd: voorheen werd het aantal zonnepanelen aangegeven maar het is handiger om de hoeveelheid opwek aan te geven.

[4] Elke regio stelt een Regionale Energiestrategie (RES) op als uitvloeisel van de afspraken uit het Klimaatakkoord.

Afval
De hoeveelheid restafval is met ongeveer 10% gestegen. Dit wordt veroorzaakt door de coronacrisis, waardoor men thuis moet werken en dus ook thuis meer afval heeft. De totale hoeveelheid restafval (grof en fijn) in 2020 per inwoner van 116 kg.

Acties / voortgang om kostenstijging in de toekomst te voorkomen
In 2020 is er aandacht geweest voor het beperken van de inzet van Cyclus bij de huis-aan-huisinzameling van afval (minicontainers restafval en gft-afval). Dit heeft te maken met het soort vrachtwagen en de manier waarop de minicontainers worden aangeboden. Als dit laatste netjes gebeurt, dan kan de personele inzet van Cyclus lager worden en dat bespaart op de personele kosten. Niet alle straten zijn hier echter geschikt voor (er moet voldoende ruimte zijn). Indien mogelijk (en niet te duur) worden straten hier geschikt voor gemaakt. Dit loopt door in 2021.

Duurzaamheidsplatform
Het niet langer ondersteunen en faciliteren van het duurzaamheidsplatform heeft te maken met het feit dat dit platform op het moment niet of weinig actief is. Zodra de situatie het weer toestaat wordt er gekeken met de deelnemers of het wenselijk is om het duurzaamheidsplatform op een bepaalde manier nieuw leven in te blazen, op een andere manier door te gaan of te stoppen.

Overig
Het gemeentelijk wagenbezit, de ondersteuning en facilitering van energiecoaches en bewonersinitiatieven zijn continue processen en daarom nooit “echt” af. Tenslotte vragen deze maatregelen om maatwerk.

Energieverbruik en -opwek Kaag en Braassem

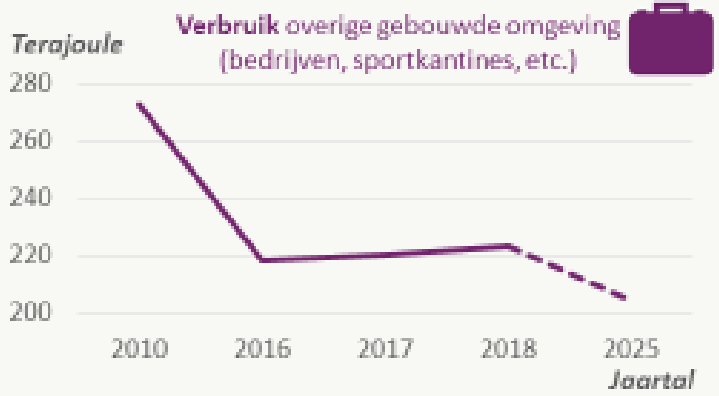

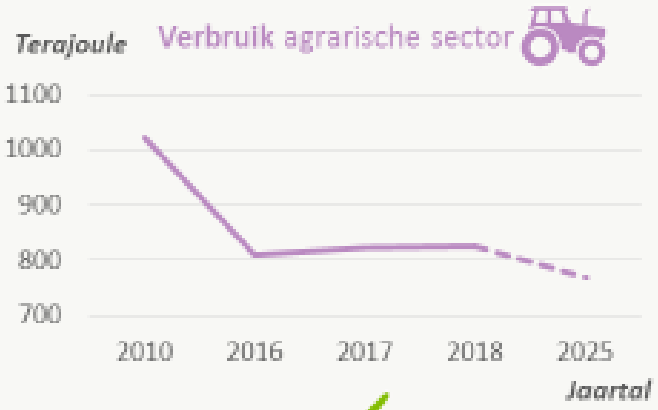

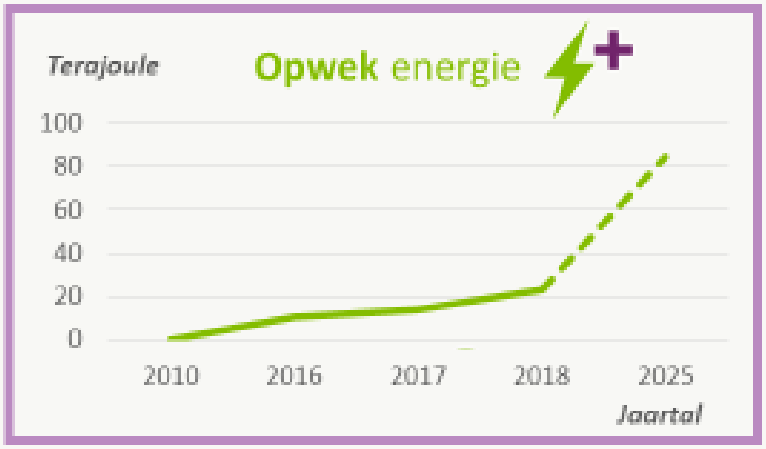

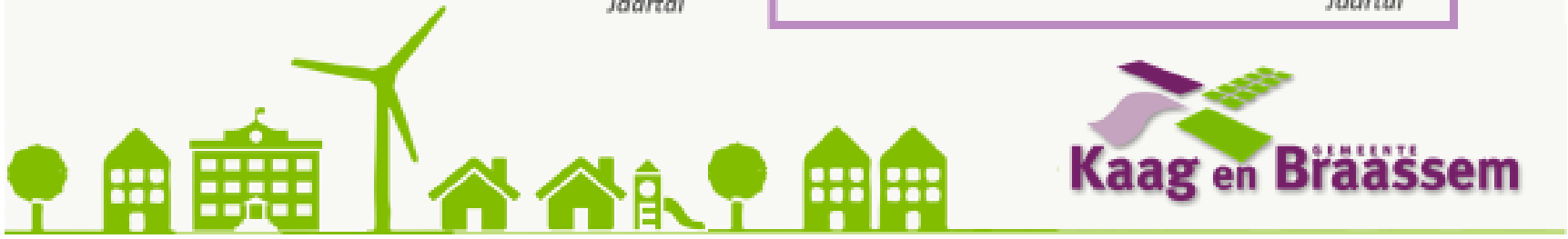

Gemeente Kaag en Braassem

Maatschappelijk doel 2:
Kaag en Braassem heeft een biodiverse omgeving

Wat willen we bereiken?
- Bodemdaling in het agrarisch veenweidegebied wordt tegengegaan
- De biodiversiteit binnen onze gemeente wordt vergroot
- Zorgdragen voor meer CO^2-compensatie

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Samen met de LTO, ODWH en regiogemeenten ontwikkelen van maatregelen en experimenten om bodemdaling tegen te gaan met behoud van de agrarische functie of een andere toekomstige functie	
Bewustwording onder agrariërs vergroten door het organiseren van minimaal één klimaattafel per jaar	
Inzichtelijk maken van huidige biodiversiteit in Kaag en Braassem en opstellen actieplan	
Actief de initiatieven en onderzoeken volgen binnen het Groene Hart om bodemdaling van veenweidegebieden tegen te gaan, waaronder de Green Deal Bodemdaling.	
Het maaibeleid aanpassen op biodiversiteitsdoelstellingen	
Project Aanleggen/afronden realisatie Ghoybos	
Beheer en onderhoud van het Ghoybos, monitoren ontwikkeling flora en fauna	

Hoe meten/weten we dat?* **	2018	2019	2020
Aantal bomen in de gemeente	9.601	9.585	9584*
Hagen (omtrek in m1)	9.800	11.620	11.707
Gras / Gazon (in km2)	0,221	0,194	0,208**
Gras / Berm (in km2)	0,551	0,379	0,427**
Gras / Bloemrijk (in km2)	0,0185	0,045	0,055**
Heesters (in km2)	0,1437	0,134	0,156
Beschoeiing (in m1)	-	-	48.912
Natuurvriendelijke oever (in m1)	-	-	1.896

* circa 150 bomen zijn in november/december/januari aangeplant maar nog niet in het systeem verwerkt
** op dit moment is 0,17 km2 areaal gras/berm niet gedefinieerd
N.B. In het afgelopen jaar is het gemeentelijke areaal in Geovisia nauwkeuriger in kaart gebracht door een koppeling met de BGT. Hierdoor moet er echter handmatig nog worden gedefinieerd omdat er “lege” vlakken zijn ontstaan. Wij verwachten daarom dat in 2021 een nog nauwkeuriger beeld kan worden gegeven van het areaal.

Toelichting

Bodemdaling
We zijn bezig om de bewustwording over bodemdaling te vergroten; die is op dit moment onveranderd. Het is nu nog te vroeg voor concrete conclusies. Belangrijk is om meer inzicht te krijgen in de problematiek en de mogelijke oplossingen die reëel zijn voor de ruimte binnen en buiten de bebouwde kom.
In Oud Ade wordt er samen met een aantal agrariërs en het hoogheemraadschap geëxperimenteerd met het tegengaan van bodemdaling door veenoxidatie.

Biodiversiteit
Vanuit de ontwikkeling van de (concept)Omgevingsvisie is de eerste aanzet voor doelsoorten met de focus op lokale diversiteit gegeven. Soorten die horen bij het veenweidegebied zijn opgenomen als soorten van belang voor behoud en geven richting aan beleid en beheer om ruimte te creëren.

- Door het correct in kaart brengen van ons areaal kan het maaibestek met daarin mogelijkheden voor de realisatie van meer bloeiende bermen op de markt worden gezet, dit bestek zal begin 2021 worden aanbesteed.

- Het effect op de biodiversiteit van het laten begrazen met schapen is nog niet beoordeeld, maar dit is in de literatuur beschreven als een van de betere werkwijzen voor beheer m.b.t. biodiversiteit, dus de verwachting is dat dit positief is. Mede hierdoor is het begraasde areaal iets vergroot.

- Op verschillende plaatsen zijn insectenhotels aangebracht om niet alleen insecten te ondersteunen maar om ook de bewustwording te vergroten. De insectenhotels zijn alle vervaardigd in de sociale werkplaats van Oud Ade.

- Langs sloten wordt vanaf volgend jaar zoveel mogelijk een strook niet gemaaid om oeverplanten een kans te geven op ontwikkeling daar dit veel profijt geeft voor vogels en insecten, maar ook voor de planten zelf.

- Bermen/gazons, waar omvorming naar bloemrijk kansrijk is, zijn enkele plekken aangewezen, juist om op deze locaties ook op natuurlijke wijze de processierups te bestrijden.

- Eerste tiny forest zal nu volgens planning Q1 2021 in Leimuiden aangelegd worden

Ghoybos
Het project Ghoybos is opgeleverd en officieel geopend op 11 juni 2019. Beheer en onderhoud is op dit moment in uitvoering bij Van Ginkel die de werkzaamheden heeft ondergebracht bij dochteronderneming “Rosa Novum”. Bij Rosa Novum werken mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt; zij onderhouden nu de paden, voeren maairondes uit en zorgen voor een schoon en veilig bos.

3.2 Een aantrekkelijke gemeente

Maatschappelijk doel 1:
Voldoende, veilige en aantrekkelijke bedrijventerreinen

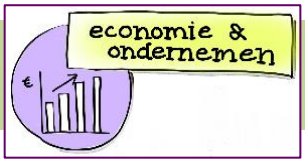

Wat willen we bereiken?
- Ondernemers hebben de ruimte om door te groeien
- We creëren werkgelegenheid voor onze (lokaal) groeiende bevolking
- Onze bedrijventerreinen zijn hoogwaardig, veilig en aantrekkelijk

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Aanjagen van ontwikkeling bedrijfslocaties op Drechthoek II (Leimuiden) en Bospolder (Hoogmade)	
Ontwikkelen nieuw bedrijventerrein op een nog te bepalen locatie	
Behartigen van de belangen voor onze bedrijvigheid, en het effect daarop als gevolg van de mogelijke viaductverbreding in de A4 (Lasso)	
Project Ontwikkelen Connexxionterrein	
Certificering van alle bedrijventerreinen i.h.k.v. Keurmerk Veilig Ondernemen	
Faciliteren van collectieve initiatieven uit de markt, zoals het opzetten van een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ)	
In kaart brengen van herontwikkelings- en/of revitaliseringsbehoefte op de huidige bedrijventerreinen (STEC / EOP)	

Hoe meten/weten we dat?	2017	2018	2019	2020
Arbeidsparticipatie (per 1.000 inwoners 15-74 jaar)	704	692	712	nnb
Vestiging van bedrijven (per 1.000 inwoners 15-64)	128,4	131,9	138,5	nnb
Aantal banen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar)*	485,1	498,6	-	-
Aantal banen (per 1.000 inwoners 15-74 jaar)*	486,1	500,5	502,8	nnb
Aantal bedrijventerreinen met het keurmerk KVO	1	2	2	2

*Door een nieuwe rekenmethode bij o.m. het CBS wordt nu uitgegaan van de leeftijdsspanne 15-74 bij het bepalen van de beroepsbevolking. Vandaar de dubbele weergave van deze cijfers.

Toelichting

Drechthoek II
De gemeente Kaag en Braassem wil graag dat het plangebied Drechthoek fase II aan de oostkant van Leimuiden ten behoeve van de vestiging van bedrijven wordt ontwikkeld. De te ontwikkelen percelen zijn geen gemeentelijk eigendom. De gemeente heeft in een eerder stadium geprobeerd om de gronden minnelijk te verwerven. Parallel aan het minnelijk verwervingsproces is een onteigeningsprocedure gevoerd. Beide trajecten hebben niet tot de verwerving van de gronden geleid.

De Interegion Groep uit Rijpwetering en de gemeente Kaag en Braassem zijn sinds medio december 2019 in gesprek om de mogelijkheden van de realisatie van een nieuw bedrijventerrein Drechthoek II te verkennen. De gemeente heeft bewerkstelligd dat de huidige grondeigenaren van het plangebied een overeenkomst met een ontwikkelingsmaatschappij hebben gesloten over de verkoop van hun gronden en opstallen.

De Interegion Groep heeft, in nauwe samenwerking met de gemeente, in 2020 een eerste verkenning gedaan naar ruimtelijke en stedenbouwkundige ontwikkelingsmogelijkheden van het gebied, planologische en milieutechnische kaders, draagvlak vanuit de lokale gemeenschap, infrastructurele varianten en financiële haalbaarheid. De resultaten zijn positief ontvangen. Op dit moment wordt

gewerkt aan een vertaling van de schetsmodellen in een voorlopig stedenbouwkundig ontwerp. Inmiddels hebben de gemeente en de Interegion Groep ook periodiek overleg met de provincie Zuid-Holland over de verkeersafwikkeling van de beoogde realisatie van Drechthoek II.

Vanuit de gemeente wordt gekoerst om in 2021 met de ontwikkelaar tot overeenstemming over planvorming, financiële uitvoerbaarheid en planologische route te komen. Binnenkort zal de ontwikkelaar de gemeenteraad informeren over de plannen.

Bospolder
Samen met een aantal stakeholders uit Hoogmade heeft de gemeente gesproken over een revitalisatie van het gebied Bospolder. Die gesprekken hebben geleid tot de vaststelling van een aantal uitgangspunten die de basis kunnen vormen om tot een planopzet voor de revitalisatie te komen. Daarover heeft de gemeente met diverse belanghebbenden gesprekken gevoerd.

Ontwikkelen nieuw bedrijventerrein A4
In de gemeente Kaag en Braassem is behoefte aan nieuwe bedrijfslocaties. Het lokaal gebonden reguliere MKB kan niet of nauwelijks (door)groeien. Dit blijkt onder andere uit onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van de provincie Zuid-Holland. Op basis van die bevindingen is de uitbreiding van bedrijventerreinen als paars blok opgenomen in de Samenwerkingsagenda 2018-2022. Bovendien is aan het onderwerp prioriteit meegegeven in het kader van Focus met Ambitie. In dat licht heeft een onderzoek plaatsgevonden of binnen de gemeentegrenzen geschikte locaties aanwezig zijn die in aanmerking komen om tot bedrijventerrein te kunnen worden ontwikkeld.

Nadat deze locatiestudie vorig jaar vertrouwelijk aan de gemeenteraad is gepresenteerd, heeft de raad de voorkeur uitgesproken voor een nieuwe ontwikkeling ten zuiden van de Ripselaan en ten westen van de N445, ter hoogte van de Korte Dwarsweg.

Naast het uitwerken van een ruimtelijke ontwikkelvisie is ook een ontwikkelstrategie uitgedacht. Vooruitlopend op verdere planvorming heeft de gemeenteraad in 2020 besloten het betreffende gebied onder de reikwijdte van het gemeentelijk voorkeursrecht als bedoeld in de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) te brengen. Met dit besluit kan worden gewerkt aan de planologische verankering van dit besluit in een bestemmingsplanprocedure.

Belangenbehartiging bedrijven De Lasso
Naar aanleiding van de scenariostudie voor de verbreding van de A4 heeft de gemeente Kaag en Braassem intensieve contacten onderhouden met de eigenaren en gebruikers van gronden en gebouwen in het gebied De Lasso. Daarnaast hebben we bij het ministerie aangedrongen op een verbreding aan de westkant van de A4, waardoor onze ondernemers niet getroffen zouden worden. Inmiddels heeft de minister laten weten te kiezen voor een voorkeursvariant (Tracébesluit) waarbij rekening wordt gehouden met de bezwaren vanuit Kaag en Braassem en de belangen van de betreffende ondernemers. Er wordt een nieuw aquaduct gerealiseerd op de huidige locatie, waardoor bewoners en bedrijven aan de Sotaweg en de Lasso noord niet geraakt worden.

Connexxionterrein
Woondiensten Aarwoude en Aldi Vastgoed BV (initiatiefnemers) hebben de gemeente Kaag en Braassem schriftelijk geïnformeerd over hun belangstelling om het voormalige Connexxionterrein aan de Tuinderij in Leimuiden (het plangebied) te (her)ontwikkelen tot een woon-winkellocatie. Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Leimuiden tussen woonbebouwing aan de Tuinderij en de Provinciale weg N207. Het terrein is in 2006 door de gemeente aangekocht. De verwerving van het perceel was van strategische aard. Met het eigendom kon, samen met de provincie Zuid-Holland, worden gekeken naar de aanleg van een rotonde en ontsluitingsweg ten behoeve van de ontsluiting van Leimuiden en de gewenste ontwikkeling van bedrijventerrein Drechthoek fase II. Na de verwerving

van het perceel heeft de gemeente de bestaande opstallen enkele jaren verhuurd. Nadien heeft de gemeente de opstallen geamoveerd en het terrein gesaneerd. De provincie Zuid-Holland heeft een deel van het perceel van de gemeente gekocht. De gemeente heeft thans nog ca. 5.900 m^2 grond in eigendom. Initiatiefnemers zien mogelijkheden om in het plangebied sociale woningbouw in combinatie met een Aldi-supermarkt te realiseren. Uit een eerste, globale, analyse van het terrein zijn initiatiefnemers geïnteresseerd om een supermarkt van ca. 1.500-1.600 m2 bvo met daarbij 30 sociale huurwoningen (appartementen) te bouwen. De raad heeft besloten, op voorstel van het college, om een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren. Momenteel werken gemeente en initiatiefnemers aan het opstellen van dat haalbaarheidsonderzoek. De ontwikkeling van het gewenste programma hangt nauw samen met de door de provincie te realiseren Passage Leimuiden en de planvorming van Drechthoek II. Alle drie de projecten (Passage, Drechthoek II en Connexxionterrein) worden momenteel in samenhang bestudeerd en met de provincie Zuid-Holland besproken.
Om vervolgstappen te kunnen nemen is duidelijkheid nodig over de N207 en de 'Viaduct Plus-variant'. Mede vanwege het feit dat de ontwikkeling van Drechthoek II concrete vormen aanneemt, zijn er met de provincie Zuid-Holland afspraken gemaakt om een actualiserende corridorstudie uit te voeren. In dit onderzoek zal aandacht worden besteed aan de toekomstige verkeersdoorstroming en -afwikkeling in relatie tot de diverse planontwikkelingen in Leimuiden en Alphen aan den Rijn. Aan de hand van die studie zal worden toegewerkt naar een (nieuw) verkeerskundig ontwerp van een lokale wegenstructuur.

Certificering van alle bedrijventerreinen i.h.k.v. Keurmerk Veilig Ondernemen
Zowel het bedrijventerrein Veenderveld als de Lasso hebben het Keurmerk Veilig Ondernemen. Hiervoor zit de gemeente met het parkmanagement op reguliere basis om tafel en worden schouwen gelopen om de bedrijventerreinen te laten blijven voldoen aan de criteria: schoon, heel en veilig.

Faciliteren van collectieve initiatieven uit de markt, zoals het opzetten van een BedrijvenInvesteringszone (BIZ)
Vanuit de ondernemers uit onze gemeente komen geregeld initiatieven waarbij wij als gemeente faciliterend optreden. De BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) voor het bedrijventerrein Veenderveld is in 2020 tot stand gekomen. Soortgelijke nieuwe initiatieven, zoals het verkrijgen van subsidie voor een haalbaarheidsonderzoek naar energiebesparing voor bedrijventerreinen is met ondersteuning van de gemeente verkregen.

In kaart brengen van herontwikkelings- en/of revitaliseringsbehoefte op de huidige bedrijventerreinen
STEC heeft een behoefteraming uitgevoerd naar de vraag en het aanbod van bedrijventerreinen in Holland Rijnland. Deze raming toont aan dat ook in Kaag en Braassem de vraag naar bedrijfslocaties groter is dan het aanbod. Deze conclusie wordt ondersteund door het onderzoek dat het EOP (Economisch Overlegplatform, een samenwerking van de twee ondernemersverenigingen in onze gemeente) heeft uitgevoerd onder zijn leden.

Maatschappelijk doel 2:
Aantrekkelijke en compacte winkelgebieden

Wat willen we bereiken?
- Een aantrekkelijk winkelhart in Leimuiden
- Een aantrekkelijk winkelhart in Roelofarendsveen (eenheid)
- Basisvoorzieningen in de kernen in stand houden

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Project Herinrichten Noordplein (Roelofarendsveen) inclusief een logische aansluiting met het Zuidplein	
Faciliteren van een mogelijke gebiedsontwikkeling in het zuidelijk deel van het centrum van Leimuiden	
Ontwikkelen van een aanpak voor vrijkomende (verspreid liggende) winkelpanden buiten de centrumgebieden	
Aandacht voor de bevoorrading van winkelgebieden (vrachtverkeer)	

Toelichting
Noordplein – Zuidplein
De uitvoering van de revitalisering is gestart op 1 maart 2021. Het project wordt opgeleverd voor de bouwvak 2021.

Oktober 2019 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin zij het college oproept om te onderzoeken wat zij kan doen om de leegstand in het centrum van Roelofarendsveen aan te pakken. Het afgelopen jaar hebben we hier gesprekken over gevoerd met verschillende partijen. Het is de verwachting dat in 2021 een groot deel van de leegstaande winkelpanden in gebruik wordt genomen.

Gebiedsontwikkeling zuidelijk deel centrum Leimuiden
De gemeente heeft aangegeven een integrale ontwikkeling te willen zien van deze locatie, maar heeft zelf geen panden in eigendom. De gemeente staat er positief tegenover als de winkeleigenaren zelf een plan willen ontwikkelen voor de herontwikkeling van de winkelpanden.

Ontwikkelen aanpak vrijkomende winkelpanden en aandacht bevoorrading winkelgebieden
De ‘trekkersrol’ van dit doel ligt bij de ondernemers zelf. De gemeente heeft in deze dus een duidelijke regierol.
Aan dit doel wordt bijgedragen door onder meer de herinrichting van Noordplein, waarbij ook de bevoorrading van de winkels aan de orde is.
Tevens zijn wij met meerdere winkeliers in de andere kernen in gesprek over de uitdagingen qua laad- en losvoorzieningen in de winkelgebieden. Daar kijken we naar mogelijkheden om bij reguliere werkzaamheden middels kleine ingrepen (verlagen van een trottoir) de situatie te kunnen verbeteren.

Maatschappelijk doel 3:
Het versterken van de recreatieve sector

Wat willen we bereiken?
- Het realiseren van een toeristische trekpleister
- Het bevorderen van de recreatieve uitstraling van de gemeente
- Profileren als watersportgemeente
- Optimaliseren van infrastructurele voorzieningen

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Doorontwikkeling boulevard aan de Braassem	
Realiseren van informatiepanelen en duidelijker verbinden van alle bestaande fiets-, wandel- en vaarroutes incl. overnachtingsmogelijkheden	
Inventariseren mogelijkheid eerder realiseren tweede sluis Braassemerland	
Project Ontwikkelen locatie Boot-Beton	
Sterke samenwerking met Kaag en Braassem Promotie, als trekker voor de PR, marketing en innovatie.	

Hoe meten/weten we dat?	2017	2018	2019	2020
Banen in Recreatie & Toerisme per 1.000 inwoners	62,4	64,2	59,2	Nnb

Toelichting:

Doorontwikkeling boulevard aan de Braassem

In november 2020 vond de derde en laatste bijeenkomst plaats van het participatietraject Braassemboulevard. Vanwege de coronamaatregelen was deze digitaal. In december is door de onafhankelijke procesbegeleider gewerkt aan het eindproduct van het participatietraject: een ruimtelijk afwegings- en toetsingskader; kortweg: toetsingskader Braassemboulevard. Dit stuk is in januari ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden en vastgesteld. Met het vaststellen van het toetsingskader is ook het initiatief Tulpenboulevard waar de aanlegsteiger met uitkijkpunt een onderdeel van was definitief een gepasseerd station. Enerzijds omdat de ruimtelijke aspecten (omvang, kleur, materiaal gebruik e.d.) niet pasten in het in het toetsingskader gestelde kader. Anderzijds was gegeven de uitvoeringstermijnen die staan voor de toegekende subsidies een aanpassing van de ruimtelijke aspecten niet haalbaar omdat de gunning zou moeten worden overgedaan.
Met het vaststellen van het toetsingskader hebben (toekomstige) initiatiefnemers stevige handvatten gekregen voor initiatieven en activiteiten op recreatief en toeristisch gebied langs dit deel van de Braassemboulevard. Daarmee is de faciliterende rol van de gemeente afgerond.

Realiseren van informatiepanelen en duidelijker verbinden van alle bestaande fiets-, wandel- en vaarroutes incl. overnachtingsmogelijkheden

Waar het beheer en actualisatie van de verschillende fiets-, wandel- en vaarroutes bij verschillende partijen ligt is het gezamenlijk ontsluiten en verbinden van deze routes op vaste borden ingewikkeld. Er worden informatiepanelen gerealiseerd langs verschillende routes om onder meer bijzondere objecten uit te lichten of bezoekers van recreatiegebieden van informatie te voorzien.
Vooral online wordt in samenwerking met verschillende partners gewerkt aan het bundelen en verbinden van verschillende recreatieroutes. Zeker in tijden als deze waarin veel (lokale) recreanten onze routes bezoeken zetten we in op spreiding door én onbekende(re) routes uit te lichten én verbindingen fietsen en wandelen te benadrukken. In samenwerking met onze marketingorganisatie Kaag en Braassem Promotie, en de lokale ondernemers, zijn ook de overnachtingsmogelijkheden in het voorbije toeristenseizoen in dit coronajaar extra onder de aandacht gebracht.

Inventariseren mogelijkheid eerder realiseren tweede sluis Braassemerland
Er is middels de landschapstafels binnen Holland-Rijnland gekeken of het realiseren van een tweede sluis kon worden vervroegd. Binnen de voorwaarden van de huidige tenders van de landschapstafels is dit niet mogelijk gebleken. Momenteel zijn we met de ontwikkelaars binnen de GEM in gesprek over de mogelijkheden tot het eerder realiseren van de tweede sluis.

Sterke samenwerking met Kaag en Braassem Promotie, als trekker voor de PR, marketing en innovatie
In 2020 voerde Kaag en Braassem Promotie naast haar basiswerkzaamheden ook de organisatie van de Nationale Molendag en de Nationale Open Monumentendag uit. Vanaf maart 2020 is op regelmatige basis ambtelijk en bestuurlijk overlegd over de wenselijkheid en de passendheid om onder de omstandigheden deze evenementen te laten plaatsvinden. Door een flexibele opstelling van beide partijen hebben beide evenementen binnen de veiligheidsnormen en regels van het RIVM en de Veiligheidsregio Hollands-Midden plaats kunnen vinden; deels digitaal, deels fysiek.
Kaag en Braassem Promotie heeft in dit ‘coronajaar’ op meerdere manieren gezocht naar een weg om binnen de geldende beperkingen haar taak op het gebied van PR, marketing en innovatie passend in te vullen. Op het gebied van de online informatievoorziening en dienstverlening zijn hierin stappen gezet en is het bereik aanzienlijk vergroot. Het jaarverslag van Kaag en Braassem Promotie waarin dit alles uitgebreid staat beschreven wordt aan de gemeenteraad toegezonden.

Project Ontwikkelen locatie Boot-Beton
De ontwikkeling van de locatie heeft na een juridisch geschil met de grondeigenaar een tijd lang stil gelegen, waardoor het traject flinke vertraging heeft opgelopen. Inmiddels is een ontwikkelingspartij bezig met de laatste juridische afwikkelingen van dit geschil en deze wil tot een nieuw voorstel komen dat uiteindelijk vertaald kan worden in een voorontwerpbestemmingsplan. Wij wachten dit voorstel af. De belangrijkste pijler voor dit project is op dit moment een veilige afwikkeling van het verkeer. Eerder hebben gesprekken met de provincie plaatsgevonden in relatie tot het compenseren van het bedrijventerrein. Hoe we hier als gemeente invulling aan willen geven is omschreven in de *“Ruimtelijke strategie bedrijventerreinen Holland Rijnland 2019”*. Verdere afstemming hierover met de provincie wordt hervat op het moment dat een nieuw voorstel is ontvangen.

Maatschappelijk doel 4:
Aantrekkelijke agrarische sector

Wat willen we bereiken?
- Het behouden van de bedrijven als beeldbepalende sector voor onze gemeente
- Het stimuleren van de werkgelegenheid en innovatie binnen de agrarische sector
- Het beperken van landbouwverkeer door de kernen van onze gemeente

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
We faciliteren kleinschalige nevenactiviteiten in de agrarische sector, om de sector rendabel en zichtbaar te maken/houden	
We onderzoeken samen met buurgemeenten en de LTO mogelijkheden om het landbouwverkeer te verminderen	

Toelichting

Faciliteren van nevenactiviteiten

We zijn als gemeente op structurele basis met de agrarische sector in gesprek over een stevige, innovatieve en toekomstbestendige sector. Een voorbeeld hiervan is het project ‘Zon op daken’ waarbij agrariërs hun daken ter beschikking stellen voor ‘grootschalige’ opwek van duurzame energie. Samen met LTO Projecten is de afgelopen periode gewerkt aan concrete businesscases voor verschillende agrarische bedrijven om gepaste nevenactiviteiten te ontwikkelen. De twee sporen waarop wordt gewerkt zijn enerzijds recreatie en toerisme en anderzijds natuurontwikkeling. Dit traject van de LTO is mei jl. afgesloten. Een aantal agrariërs beraadt zich n.a.v. dit traject op concrete vervolgstappen richting verbreding/aanvulling van de bedrijfsvoering.

Verminderen landbouwverkeer

In het kader van Focus met Ambitie heeft de gemeenteraad geen prioriteit gegeven aan de aanleg van een parallelweg langs de N207. Dit heeft een effect op de doelstelling om het landbouwverkeer in de kernen te verminderen.
Inmiddels hebben we met Alphen aan de Rijn en Nieuwkoop de effecten van een ruilverkaveling op het landbouwverkeer verkend. Een vervolgonderzoek is gestart om tot concrete cases te komen. Mogelijk kan een herverkaveling leiden tot aanzienlijk minder verkeersbewegingen door agrarische percelen dusdanig te ruilen dat meer agrariërs landbouwpercelen vlakbij of aangrenzend aan de huispercelen kunnen clusteren. Dit onderzoek is momenteel nog gaande en wordt voor 2021 afgerond waarna het resultaat in het einde van het eerste kwartaal wordt verwacht.

3.3 Een leefbare gemeente

Maatschappelijk doel:
Een leefbare gemeente

Wat willen we bereiken?
- De openbare ruimte is schoon, heel en veilig
- Inwoners voelen zich betrokken bij hun wijk en krijgen ruimte om hun ideeën en initiatieven voor de openbare ruimte uit te voeren

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Inzetten 'Groen en doen'	
Opstellen toetskader voor inwonersinitiatieven	
Evalueren IBOR 2015-2019	
Actualiseren IBOR 2020-2024	
Integrale aanpak zwerfafval gericht op gezamenlijke aanpak in de wijk, preventie, bewustwording en gedragsverandering, stimuleren wijkadoptie	
Inzetten op gedragsverandering om de eigen leefomgeving schoon, heel en veilig te houden	

Hoe meten/weten we dat?	2019	2020
Aantal adoptie projecten	1	5
Aantal m2 beheerd door bewoners	80	754
Aantal meldingen van dumping afval [5]	358	490

Toelichting
Groen en doen en gedragsverandering
Na het eerste groenadoptieproject in 2019 zijn er in 2020 vijf adoptieprojecten bijgekomen. Uit de gesprekken met bewoners gedurende het project komt naar voren dat mensen uit een straat meer contact krijgen met elkaar. Tevens biedt het een mogelijkheid om elkaar te ondersteunen en er komen leuke reacties van andere omwonenden. Ook wordt er aangegeven door de projectleden dat ze door hun eigen werk anders kijken naar de werkzaamheden van de gemeente en het onderhoud van groen in zijn algemeen. Door als gemeente actiever te communiceren en de markeringstegels bij de vakken te plaatsen kan onze communicatie verbeteren en kan er meer geadopteerd worden. Tevens gaan we het komende jaar kijken naar de stukken grond welke reeds in beheer en onderhoud zijn bij bewoners maar waarover nog geen formele afspraken zijn gemaakt.

Samen met Groen Licht is begonnen met "het groene kwartiertje", adopteer een straat. Ondersteuning van de gemeente heeft bijgedragen aan geadopteerde straten die worden schoongemaakt door bewoners. Collega's houden de omgeving rondom het gemeentehuis schoon. Sinds dit jaar is ook begonnen de bewoners die aan het prikken zijn op kleinschalig niveau, denk aan boomspiegels, zelf bezig te laten zijn met de groeninrichting in de straat. Dit gaat niet zo ver als adoptie, want het is op individuele basis. Groen Licht en de gemeentelijke groenafdeling stemmen dit af.

[5] Bij de gemeente geregistreerde meldingen.

Stand van zaken project oneigenlijk grondgebruik
Eind februari is de gemeenteraad geïnformeerd over de status van het project oneigenlijk grondgebruik. Onderstaand treft u een passage uit de betreffende raadsbrief:

In maart is een start gemaakt met de communicatie, eerste brieven naar betrokken inwoners, startend bij de Rembrandt van Rijnsingel. Tegelijkertijd werd ook in maart de lockdown rond het COVID-19-virus van kracht. Het plan van aanpak voor dit project, alsmede de ervaringen van Gemvast B.V. gaan uit van de kracht van de huiskamergesprekken, elkaar direct kunnen spreken, aankijken en ook complexe zaken aan de keukentafel te bespreken. Die aanpak in die vorm was van meet af aan niet mogelijk. Let wel: wij zien dit niet als excuus over het aspect communicatie, maar wel een verklaring waarom de aanpak minder werkt dan in voorgaande situaties in andere gemeenten. Aanvankelijk konden deze gesprekken nog in de tuin op afstand worden gevoerd, maar de communicatie met persoonlijke gesprekken werd uiteindelijk niet mogelijk. Wij merken ook in andere situaties, waarin de belangen uiteen kunnen lopen, dat communicatie via mail of digitale vormen veel beperkingen kennen. Wij lopen daar in dit project tegenaan. Daarom hebben wij onszelf – mede gezien de signalen en eigen ervaringen van de laatste tijd – de vraag gesteld: kan dit project in de huidige opzet doorgaan?

Uiteindelijk heeft het college gekozen voor een adempauze totdat de persoonlijke gesprekken wel goed mogelijk zijn. Daarnaast geeft ons dat de gelegenheid specifieke zaken als verjaring, kadaster en het inrichten van maatwerk in het project beter in te richten. Aan het eind van het eerste kwartaal zal de evaluatie aan de raad worden aangeboden.

3.4 Een goed bereikbare gemeente

Maatschappelijk doel 1:
Het behouden en (indien mogelijk) vergroten van de bereikbaarheid van onze gemeente per auto, OV en fiets

Wat willen we bereiken?
- Een vorm van openbaar vervoer in alle kernen van de gemeente
- Minimaal behoud en indien mogelijk verbeteren en optimaliseren van het huidige openbaar vervoer
- Een goede aansluiting op de bovenlokale (trein)stations van Alphen aan den Rijn, Leiden, Nieuw Vennep en Schiphol
- Goede bereikbaarheid met de auto en de fiets en verminderen van sluipverkeer als gevolg van files op A- en/of N-wegen

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Stimuleren van infrastructurele verbindingen met de buurtbus	
Gesprekspartner voor landelijke partijen bij het verbreden van de A4	
Gesprekspartner voor regionale partijen bij het opwaarderen van het fietspadennetwerk inclusief aanleg snelfietspaden	
Tegengaan sluipverkeer, ook bij omleidingen van gemeentelijke projecten	

Toelichting

Stimuleren infrastructurele verbindingen met de buurtbus
Er spelen geen nieuwe buurtbusinitiatieven of het uitbreiden van het huidige initiatief. Initiatieven hiertoe zouden moeten komen vanuit de samenleving, inclusief vrijwilligers die bereid zijn de kar te trekken. Zodra dit het geval is zal de gemeente zeker helpen en waar mogelijk faciliteren.

Gesprekspartner voor verbreding A4
Voor wat betreft de verbreding van de A4 zitten we zowel ambtelijk als bestuurlijk aan tafel om de belangen van Kaag en Braassem te behartigen. Een bredere A4 zorgt voor minder files en een betere bereikbaarheid van onze kernen. Daarnaast zorgt die voor minder sluipverkeer door de kernen. In 2019 is bereikt dat het aquaduct bij Roelofarendsveen / Nieuwe Wetering op dezelfde locatie herbouwd gaat worden in plaats van een nieuw aquaduct ten oosten van de A4. Hierdoor worden bedrijven en particulieren aan de Lasso Noord en Sotaweg niet geraakt.

Snelfietspaden
Regionaal is er aandacht voor een (snel)fietspadennetwerk. Routes zijn in kaart gebracht en aan criteria en uitgangspunten wordt gewerkt. Dit betekent echter niet dat er al concrete plannen zijn dus de ‘aanleg’ zal niet op korte termijn plaatsvinden.

Tegengaan sluipverkeer
Dit is een doorlopend streven. In projecten, zoals de verbreding A4 en de N207, is het verminderen van het sluipverkeer op het onderliggend wegennet uiteraard een streven van de gemeente Kaag en Braassem. Gezien de belemmerde doorstroming op de N207 is er toenemend sluipverkeer in Rijnsaterwoude en Leimuiden. In overleg met de dorpen is en wordt er gekeken naar mogelijkheden om het sluipverkeer te verminderen. Zo is in 2019 de inregeling van de VRI op de N207 bij Rijnsaterwoude aangepast. Over aanvullende maatregelen wordt nagedacht in overleg met dorpsraad en andere stakeholders. Na de reconstructies van de Herenweg, de Willem v/d Veldenweg en de kruising bij Leimuiden (quick wins) zal bekeken worden of het probleem nog steeds aan de orde is en welke stappen vervolgens gezet moeten en kunnen worden. Overigens is het vraagstuk van sluipverkeer niet alleen aan de orde als gevolg van de N207 in Rijnsaterwoude. Bijvoorbeeld in Nieuwe Wetering is veel overlast van sluipverkeer als er files staan op de A4.

Sluipverkeer bij gemeentelijke projecten
Bij gemeentelijke projecten waarbij afsluitingen nodig zijn, zijn er uiteraard ook omleidingen nodig. Hierbij wordt, met de betreffende aannemer, gekeken naar manieren om de overlast van het werk tot een minimum te beperken en zo nodig worden er op omleidingsroutes beheersmaatregelen getroffen. Dit is een doorlopend streven en van ‘sluipverkeer’ is dan eigenlijk ook geen sprake. Dit zou meer onder de noemer ‘overlast door werkzaamheden’ vallen.

Maatschappelijk doel 2:
Goede en veilige wegen

Algemeen
Bij de voortgang over de projecten is sprake van een dynamische planning waardoor we in bijgevoegd schema ook rapporteren over de projecten die in 2021 van start gaan. Als een opgave nog niet daadwerkelijk is gestart heeft deze in de voortgangsmonitor de kleur rood of paars gekregen. Dat wil niet zeggen dat er zaken niet goed gaan, maar de definitie van de monitor maakt dat deze opgaven dan rood of paars kleuren vanwege een latere start. Waar wenselijk zullen wij in het verantwoordingsgesprek daar graag aanvullend op ingaan. Naast de toelichting op de rood en paars gearceerde projecten, kunnen we dan ook een algemene toelichting geven op de projecten en hoe ze verlopen.

Wat willen we bereiken?
- Duidelijke voorrangssituaties
- Goed onderhouden wegen
- Een veilige en eenduidige inrichting van de wegen
- Draagvlak voor de nieuwe inrichting van wegen

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
▪ Inzetten op gedragsverandering van weggebruikers	
▪ Participatietrajecten bij de planvorming voor de herinrichting van wegen	
Projecten Leimuiden	
➢ Dr. Stapenseastraat (reconstructie weg, icm Dorpshart Leimuiden)	
➢ Acacia-, Iep-, Kastanje- en Berkenlaan en Peppelstraat (reconstructie)	
➢ Infrastructuur IKC Leimuiden	
➢ Passage N207 (provinciaal project)	
➢ Willem van der Veldenweg	
Projecten Oud Ade	
➢ Vervangen Lange Brug	
➢ Abdij van Rijnsburglaan (vervangen duiker)	
➢ Leidseweg (vervangen kunstwerk)	
Projecten Roelofarendsveen	
➢ Langeweg – Noorderhemweg (vervangen brug door duiker)	
➢ Pastoor Onelplein (vervangen brug)	
➢ Anemonen-, Fresia-, Gerberastraat en Rozenhof (reconstructie)	
➢ Kruising Braassemdreef	
➢ Voorstraat (reconstructie)	
Projecten Hoogmade	
➢ Fenemalaan	
➢ Van Klaverweijdeweg	
Projecten Woubrugge	
➢ Schoolstraat (reconstructie)	
➢ Bateweg (reconstructie)	
➢ Wilhelminalaan (reconstructie)	
➢ Julianalaan (reconstructie)	
➢ Beatrixplantsoen (reconstructie)	
➢ Emmalaan (reconstructie)	
➢ Zwanenbloem (kunstwerk)	
➢ Bateweg 1 (vervangen kunstwerk)	

Wat zouden we ervoor doen in 2020?	
Projecten Rijnsaterwoude ➢ Herenweg fase 1b en 2 ➢ Zonnedauwlaan, Kalmoeslaan, Woudse Hout en Leidsevaartlaan	

Hoe meten we dat / weten we dat?	2018	2019	2020
Door politie geregistreerde verkeersongevallen	149	168	Nnb*
Aantal meldingen openbare ruimte	5384	5515	2576

*Wordt niet meer meegenomen in de rapportage van politie.

Toelichting

Inzetten op gedragsverandering van weggebruikers

Om het gedrag van weggebruikers positief te beïnvloeden worden ieder jaar campagnes georganiseerd, zowel vanuit de regio Holland Rijnland (Fietsverlichtingscampagne, BOB Sport, etc.) als lokaal. Lokaal richt de focus zich met name op de scholen met de campagne De scholen zijn weer begonnen, School of Seef, Verkeerslokaal en het praktische verkeersexamen voor de groepen 7. (In verband met Covid-19 zijn de verkeersexamens dit jaar niet doorgegaan.)

Daarnaast is er dit jaar aandacht gevraagd voor het Participatiepunt van VVN, waar bewoners aangespoord worden om zelf aan de slag te gaan om het verkeersgedrag in hun omgeving te verbeteren. Met buurtacties, zoals stickeracties en remwegdemonstraties, en lasercontroles geeft VVN hier handvaten voor. Voorbeelden hebben we dit jaar gezien op de Kerklaan in Leimuiden en de Herenweg in Rijnsaterwoude.

Ook zijn er in 2020 nieuwe snelheidsdisplays / smileys aangeschaft, die enerzijds weggebruikers wijzen op hun gedrag met een boze of blije smiley en daarnaast (icm de verkeerstellers) ons een objectief beeld geven van de intensiteit en snelheid van het verkeer op een bepaald punt. Nieuw dit jaar is dat de displays losgekoppeld zijn van de verkeerstellers, dus we kunnen theoretisch nu op vier plaatsen tegelijk ergens een apparaat plaatsen, afhankelijk ook van het doel van de plaatsing (enkel gedragsbeïnvloeding of ook een telling).

Participatietrajecten bij de planvorming voor de herinrichting van wegen

De participatie is bij de diverse projecten onderdeel geweest van de planvorming.

Acties om schade aan openbare ruimte en wegen als gevolg van bouwprojecten te verhalen

Er worden tegenwoordig voor- en eindopnames gemaakt van wegen grenzend aan bouwprojecten (inmetingen huidige schades hoogte ligging etc. met foto's op coördinaten). De omvang van de metingen is in de methodiek afhankelijk van de activiteiten en de schaal.
In de anterieure overeenkomsten woorden de kosten van de opname opgenomen en doorbelast aan de initiatiefnemer.

Door het in de overeenkomsten op te nemen is men zich bewuster van het voorkomen van schade. Er wordt opgemerkt dat je in de gaten gehouden word. En dat verandert gedrag.
Intern wordt op dit moment de afstemming tussen vergunningverlening en de wegbeheerder ingeregeld, zodat we (eerder) weten wat er komen gaat.

Voorbeeld: in Leimuiden aan de Drechtlaan zijn oudere huurwoningen nul op de meter gemaakt. Hier is € 40.000 bij de aannemer verhaald om schade aan de openbare ruimte / wegen te herstellen.

Leimuiden

Dr. Stapenseastraat

Er wordt op dit moment gewerkt aan de voorbereiding. Dit project maakt onderdeel uit van het project Dorpshart Leimuiden.

De afronding van dit project is in 2022 als onderdeel van de afronding project Dorpshart Leimuiden

Reconstructie (Bomenbuurt) Acacialaan, Berkenlaan, Kastanjelaan, Ieplaan, Peppelstraat)

Het definitief ontwerp en de bestekstekeningen zijn opgesteld en in het 1e kwartaal 2021 wordt deze aanbesteed.

De realisatiefase start na de bouwvak 2021, volgend op herinrichting van de infrastructuur rondom IKC de Lei. Het werk wordt in drie fasen uitgevoerd met een doorlooptijd van in totaal negen maanden.

Herinrichting openbaar gebied rondom IKC de Lei

Het definitief ontwerp van de openbare ruimte is begin 2020 vastgesteld waarna het project is aanbesteed en gegund binnen budget. De aannemer is rond de zomer van 2020 met de werkzaamheden en de infrastructuur en deelgebied 1 is eind 2020 opgeleverd.

Binnenkort wordt gestart met deelgebied 2 en dit wordt naar verwachting medio 2021 opgeleverd.

Reconstructie Willem van der Veldenweg

Het definitief ontwerp is eind 2020 vastgesteld.

Het project wordt begin 2021 aanbesteed. De gemeente werkt in dit project samen met het hoogheemraadschap van Rijnland, een klankbordgroep en de provincie Zuid-Holland. Beoogde start van de werkzaamheden is begin 2021. De oplevering is gepland voor eind 2021 / begin 2022.

N207

De gemeente heeft een overeenkomst gesloten met de PZH over de uitvoering van de Quickscan Plus-variant. Dit betreft voor de gemeente specifieke aanpassingen aan de Dr. Stapenseastraat en de Burgemeester Bakhuizenlaan. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd d.m.v. een brief. De werkzaamheden zijn inmiddels in volle gang en worden in maart 2021 afgerond.

Oud Ade

Vervanging Lange Brug

De Uitvoering van de Lange Brug is gestart, de fietsbrug is inmiddels vervangen, de autobrug geheel gesloopt en de nieuwe fundering wordt gerealiseerd. De opleverdatum van de werkzaamheden wordt medio 2021 verwacht. De werkzaamheden vallen op dit moment binnen budget.

Roelofarendsveen

Langeweg – Noorderhemweg (vervangen brug door duiker)

De aanbesteding voor dit werk is gestart. Planning uitvoering is 2021.

Pastor Onelplein (vervanging brug)

Er loopt op dit moment een variantenstudie en consulatie met omwonenden en bedrijven die gebruik maken van de te vervangen brug.

Zodra dit proces is doorlopen kan de voorbereiding starten en proberen we het in 2021 voor te bereiden en in 2022 uit te voeren. De brug wordt gemonitord en kan vooralsnog worden gebruikt voor de toegestane voertuigen.

Anemonenstraat / Fresiastraat / Rozenhof / Gerberastraat (reconstructie wegen)
Het reconstrueren van deze straten is ondergebracht in één project. We noemen dat project Bloemenbuurt. De voorbereidingen zijn zo goed als afgerond.

De uitvoering staat gepland in 2021.

Kruising Braassemdreef
Na een uitgebreid participatietraject zijn de werkzaamheden op deze kruising van start gegaan (inmiddels, mrt 2021, zijn de werkzaamheden afgerond).

Hoogmade
Uitvoering Fenemalaan
De uitvoering van de werkzaamheden aan de Fenemalaan zijn gestart in juli 2020. Op dit moment vinden de laatste revisiewerkzaamheden aan het riool plaats.

In februari 2021 zal de aannemer starten met het afkoppelen van het hemelwater.

Van Klaverweijdeweg
De uitvoering voor de Van Klaverweijdeweg staat gepland voor Q2 2021.

Woubrugge
Zwanebloem
Dit project leidde in aanvang tot discussie, vanwege de vervanging van houten bruggen door aarde dammen. Inmiddels heeft de brugvervanging plaatsgevonden en is het werk afgerond.

Bateweg 1 Kunstwerk
Voorbereidingen zijn gestart, uitvoering staat gepland voor 2021.

Schoolstraat
De werkzaamheden aan de Schoolstraat te Woubrugge betreffen het vernieuwen van de riolering en herinrichting tussen de Dokter Lothlaan en de Comriekade. De voorbereiding is in 2020 afgerond. Het tekort op het budget is vrijwel opgelost.

De uitvoering staat gepland voor Q2 2021.

Bateweg (reconstructie), Wilhelminalaan (reconstructie), Julianalaan (reconstructie), Beatrixplantsoen (reconstructie), Emmalaan (reconstructie)
Deze projecten starten vanaf 2021. De voorbereidingen voor deze projecten worden op dit moment getroffen.

Rijnsaterwoude
Reconstructie Herenweg fase 1b en 2
Het definitief ontwerp van de openbare ruimte is begin 2020 vastgesteld waarna het project is aanbesteed en gegund aan Dura Vermeer. De gunning van dit project was binnen budget. De aannemer heeft nagenoeg alle werkzaamheden afgerond.

In verband met extra werkzaamheden vanuit het hoogheemraadschap van Rijnland wordt het project medio 2021 afgerond.

Reconstructie Zonnedauwlaan, Kalmoeslaan, Woudse Hout en Leidsevaartlaan
Voorbereiding van de reconstructie in een deel van de Zonnedauwlaan, Kalmoeslaan, Woudse Hout en Leidsevaartlaan start in 2021. Uitvoering hiervan is gepland in 2022.

3.5 Financiën

x € 1.000

Programma 3 Ruimte en leefomgeving	Primaire begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Werkelijk 2020	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	15.598	24.767	20.554	-4.213	V
Totale baten	-11.291	-13.724	-15.732	-2.007	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	4.307	11.042	4.822	-6.220	V
Toevoeging aan reserves	419	268	2.506	2.238	N
Onttrekking aan reserves	-1.272	-1.872	-1.326	546	N
Gerealiseerd resultaat	3.453	9.438	6.002	-3.436	V

**De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.*

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van de gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden (in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen). Hieronder vallen bijvoorbeeld lokale heffingen, waarvan de besteding van de opbrengst niet gebonden is (bijvoorbeeld OZB/RZB, forensenbelasting en precario), de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van het rijk, ontvangen dividend van een deelneming, saldo van de financieringsfunctie (ook wel renteresultaat genoemd) en overige inkomsten waar geen bestedingsdoel voor is bepaald.

Financiën

x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Werkelijk 2020	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	3.475	2.266	1.451	-816	V
Totale baten	-41.311	-42.563	-43.667	-1.105	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	-37.836	-40.296	-42.217	-1.920	V
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	
Onttrekking aan reserves	-320	-2.185	-1.043	1.142	N
Gerealiseerd resultaat	-38.156	-42.482	-43.259	-778	V

**De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.*

Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

OVERHEAD
Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat gemeenten met ingang van de begroting 2017 de overhead niet langer meer mogen toerekenen aan de afzonderlijke programma's. Onder overhead verstaan we het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Het doel is om de overhead bij gemeenten beter inzichtelijk te maken.

VENNOOTSCHAPSBELASTING
Met ingang van 1 januari 2016 is vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven ingrijpend gewijzigd. Intussen hebben wij aangifte gedaan over de jaren 2016 tot en met 2020. De hoogte van de aangifte ligt onder het budget van € 5.000 per jaar, dat wij hiervoor hebben geraamd. Omdat er op dit moment nog veel onduidelijkheid bestaat over het toepassen van de Wet op de vennootschapsbelasting, laten wij vooralsnog de begrote last staan op € 5.000 per jaar.

ONVOORZIEN
Bij het vaststellen van de begroting is het bedrag voor onvoorzien bepaald op € 0. Dit is beleid is voortgezet bij de meerjarenbegroting.

Financiën

x € 1.000

Overhead	Primaire begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Werkelijk 2020	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	13.597	7.846	7.533	-313	V
Totale baten	-85	-88	-113	-25	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	13.512	7.758	7.420	-338	V
Toevoeging aan reserves					
Onttrekking aan reserves					
Gerealiseerd resultaat	13.512	7.758	7.420	-338	V

x € 1.000

Vennootschapsbelasting	Primaire begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Werkelijk 2020	Werkelijk versus begroting na wijziging	
Totale lasten	5	5	0	-5	V
Totale baten	0	0	0	0	
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	5	5	0	-5	V
Toevoeging aan reserves					
Onttrekking aan reserves					
Gerealiseerd resultaat	5	5	0	-5	V

**De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.*

Paragrafen

In dit onderdeel wordt op zeven belangrijke beleidsterreinen die niet programmagebonden zijn, inzicht gegeven in belangrijke ontwikkelingen van het jaar 2020.

Conform het bepaalde in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de onderstaande paragrafen opgenomen in het jaarverslag:

- Paragraaf 1 - Lokale heffingen
- Paragraaf 2 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf 3 - Onderhoud kapitaalgoederen
- Paragraaf 4 - Financiering
- Paragraaf 5 - Bedrijfsvoering
- Paragraaf 6 - Verbonden partijen
- Paragraaf 7 - Grondbeleid

Paragraaf 1 – Lokale heffingen

De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. Deze lokale heffingen vormen voor de gemeente een belangrijke inkomstenbron. Kaag en Braassem kent de onroerendezaakbelasting (OZB) en de roerendezaakbelasting op woon- en bedrijfsruimten (RZB), de precariobelasting en de forensenbelasting. Tevens wordt een aantal rechten geheven. Rechten worden in rekening gebracht voor individuele diensten van de gemeente. Rechten die in Kaag en Braassem worden geheven zijn afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges, marktgelden en lijkbezorgingsrechten. In deze paragraaf wordt nader aandacht besteed aan de gemeentelijke belastingen, het kwijtscheldingsbeleid en er wordt een overzicht gegeven van de diverse heffingen met de daarbij geraamde en werkelijke inkomsten en de lokale lastendruk in Kaag en Braassem.

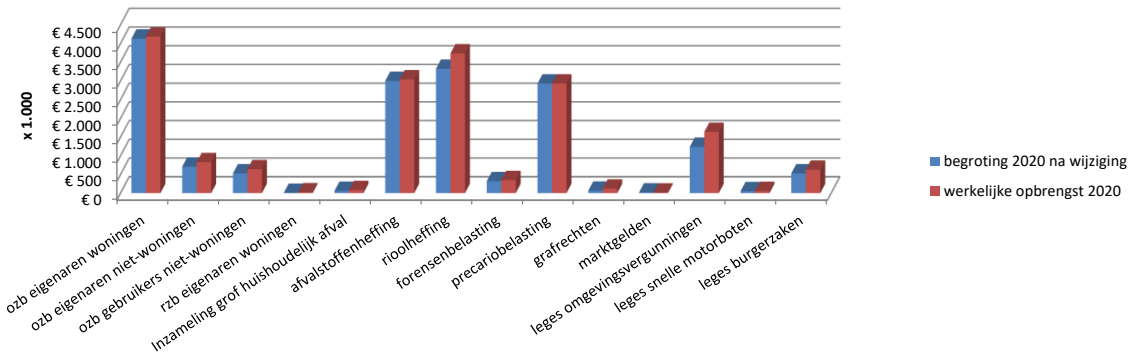

BELEID RONDOM BELASTINGEN

De gemeente Kaag en Braassem hanteert het uitgangspunt dat de lokale heffingen zoals de OZB met niet meer dan met de verwachte indexatie (inflatie) volgens het CBS mogen stijgen. Hierbij volgen we de index op de prijs binnenlands product uit de kerngegevenstabel van het Centraal Economisch Planbureau, die jaarlijks voor het vaststellen van dit percentage in de Richtnota, verschijnt. De opbrengsten van de verschillende heffingen worden als algemeen dekkingsmiddel gebruikt. Dit houdt in dat wij geen doelbelasting hanteren. Uitzondering hierop zijn afvalstoffen- en rioolheffing alsmede leges. Deze tarieven zijn wèl aan de kosten gerelateerd met als uitgangspunt bij de tariefbepaling een maximale 100% kostendekkendheid. Tevens moet de btw-component worden meegerekend in verband met de korting op het Gemeentefonds die het rijk destijds bij instelling van het btw-compensatiefonds heeft doorgevoerd.

TARIEFONTWIKKELING IN 2020

Bij het bepalen van de ramingen van belastingopbrengsten is rekening gehouden met een inflatiepercentage van 1,5 % voor 2020. In de volgende paragrafen worden tevens de werkelijke belastingkohieren van 2020 beschouwd.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)
Jaarlijks wordt de WOZ-waarde opnieuw bepaald.
Voor de OZB-heffing 2020 is dat in de loop van 2019 gebeurd. Voor de aanslagoplegging in februari 2020 heeft herwaardering van de WOZ-objecten plaatsgevonden, met als waardepeildatum 1 januari 2019. Op grond van de uitkomsten van deze herwaardering is er sprake van een stijging van de

woningwaarden met gemiddeld 9,3%. De WOZ waarden van de overige onroerende zaken zijn gestegen met gemiddeld 1,1%.
De kengetallen per 31 december laten zien dat de gemeente 27.526 inwoners heeft met 15.612 objecten. Het aantal woningen is met 203 gestegen naar 12.704 en het aantal niet-woningen is afgenomen met 141 naar 1.595.
De WOZ-waarden laten een stijging zien; woningen € 3,8 miljard (2019 € 3,5) en niet-woningen € 0,57 miljard (2019 € 0,46).
De vrijstaande woningen zijn meer dan gemiddeld in waarde gestegen.

Precariobelasting
Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. De gemeente Kaag en Braassem heft precariobelasting van Oasen en Liander voor het hebben van ondergrondse kabels en leidingen.

Gemeenten mogen uiterlijk tot 1 januari 2022 nog precariobelasting op nutsnetwerken blijven heffen en krijgen vijf jaar de tijd om de effecten van hun inkomensderving op te vangen.
Gemeenten mogen maximaal het tarief in rekening brengen dat gold op 10 februari 2016.

Afvalstoffenheffing
De afvalstoffenheffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en recreatieverblijven en voor het inzamelen en verwerken van grof huishoudelijk afval. Er is een vast basistarief met een differentiatie op basis van éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens.
Daarnaast zijn er drie variabele tarieven, gebaseerd op het aantal keer dat een container (afhankelijk van de grootte 140 of 240 liter) of zak restafval wordt geleegd dan wel ingeleverd.

De kosten voor de inzameling en verwerking van het afval zijn wederom gestegen. Dit komt vooral door de stijging van de kosten voor de verwerking van het gft-afval; een hoger verwerkingstarief door “vervuild” gft en door minder opbrengst van de inzameling van oud papier. Dit gebeurt nu door Cyclus. Ons beleid is om de tarieven voor afvalstoffenheffing kostendekkend te laten zijn. De kostendekkendheid is 88%. Er zal de komende jaren worden toegewerkt naar een kostendekkendheid van 100%.

Rioolheffing
De tarieven voor de rioolheffing zijn gebaseerd op het GRP 2019-2023. Het uitgangspunt is 100% kostendekkendheid. Op basis hiervan zijn de tarieven naar boven bijgesteld en gecorrigeerd met het inflatiecorrectiepercentage.

Het GRP is bijgesteld en geactualiseerd vanwege de daling van de renteomslag (van 3,12% naar 1,6%) en het hogere aantal aansluitingen dan waar eerder van was uitgegaan. Dit is noodzakelijk voor het kunnen onderbouwen van de meerjarige kostendekkendheid van de rioolheffing. Van een mogelijke differentiatie van tarieven is afgezien. Wellicht komt dit weer ter sprake bij de meerjarenbegroting.

Forensenbelasting
De tarieven voor deze belasting zijn volgens de tariefontwikkeling aangepast.
Alle woonbootlocaties zijn geïnventariseerd en opnieuw in kaart gebracht. Daarbij zijn alle bestemmingsplannen geraadpleegd zodat goed inzicht is verkregen in de locaties die permanent zijn en die recreatief zijn.
Op de meeste locaties, die bereikbaar waren, zijn foto’s gemaakt van de woonarken en zijn de arken visueel beoordeeld. Dit heeft uiteindelijk tot gevolg gehad dat 227 objecten zijn ingedeeld in de hoogste tariefklasse. Het vorig jaar waren dit er 127.

Diverse leges 2020
Voor indiening van een aanvraag voor een omgevingsvergunning wordt gestuurd op digitale indiening. Hiervoor is een landelijke voorziening ingesteld. De leges voor niet-digitale aanvragen worden verhoogd.
Tegelijkertijd is een korting op de leges van toepassing als er sprake is van een gecoördineerde behandeling van aanvraag omgevingsvergunning en het wijzigen van het bestemmingsplan. De inkomsten aan leges omgevingsvergunningen zijn gedaald.

Landelijke ontwikkelingen.
Van m3 naar m2; WOZ waarden zijn nu nog bepaald door woningen onderling te vergelijken aan de hand van de bruto inhoud van de woningen. De WOZ-waarden van woningen naar waardepeildatum 1 januari 2021 die in 2022 worden vastgesteld, zullen gebaseerd moeten zijn op taxaties waarbij woningen zijn vergeleken op basis van de gebruiksoppervlakte.
De gebruiksoppervlakte omvat het aantal m2 om te wonen, zowel in als onder de woning met een minimale stahoogte van 1,5 meter. Ook aangebouwde delen die dicht zijn worden meegeteld; alles volgens de meetmethodiek NEN 2580.

Hoewel deze nieuwe manier van meten geen direct effect zal hebben op de WOZ-waarde van de woning, kunnen bij controle of omzetting nieuwe zaken worden gesignaleerd die wél kunnen leiden tot verhoging van de WOZ.
De werkzaamheden die met de omzetting gepaard gaan, zullen extra kosten met zich meebrengen.
Het WOZ-waardeloket maakt WOZ-waarden van woningen voor iedereen openbaar.

Er is recente jurisprudentie van het Gerechtshof inzake een vrijstelling van dijkpercelen voor de OZB. Voor onze gemeente gaat het om ca. 1200 percelen. De tarieven zullen worden doorgerekend met de impact van deze uitspraak.

Er wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe basisregistratie SOR, Samenhangende Objecten Registratie) waarin o.a. de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) zullen opgaan. De realisatie van de SOR is een belangrijk instrument voor de uitvoerbaarheid van bestuurlijk belangrijke trajecten zoals de energietransitie en de invoering van de Omgevingswet.

OVERZICHT BELASTINGDOMEIN GEMEENTE KAAG EN BRAASSEM

De hierna volgende tabel geeft overzicht van het lokale belastingdomein van de gemeente:

bedragen x € 1.000

Belastingsoort	begroting 2020 na wijziging	werkelijke opbrengst 2020
ozb eigenaren woningen	4.128	4.180
ozb eigenaren niet-woningen	705	826
ozb gebruikers niet-woningen	526	639
rzb eigenaren woningen	6	20
Inzameling grof huishoudelijk afval	58	80
afvalstoffenheffing	2.998	3.038
rioolheffing	3.321	3.732
forensenbelasting	316	347
precariobelasting	2.926	2.928
grafrechten	63	120
marktgelden	16	14
leges omgevingsvergunningen	1.237	1.634
leges snelle motorboten	50	56
leges burgerzaken	526	624
	16.877	**18.238**

Kostendekkendheid
Sinds 2017 is extra informatie verplicht waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de baten de lasten niet overschrijden.

De informatie inzake kostendekkendheid wordt afzonderlijk in beeld gebracht voor de belangrijkste onderdelen binnen de gemeentelijke belastingen. De taakvelden afvalinzameling, riolering, begraafplaatsen, omgevingsvergunningen en overige leges (burgerzaken) worden ieder afzonderlijk berekend. De resterende opbrengsten betreffen de overige leges te weten het verstrekken van persoons- en reisdocumenten alsook de overige vergunningverlening op basis van de APV.

Nr	Afvalinzameling en –verwerking (taakveld 7.3)	rekening 2020
1	Kosten taakveld afval (netto)	2.600.587
2	BTW	485.308
3	Overhead	453.327
4	Toerekening rente	10.904
5	Totaal kosten	**3.550.127**
6	Inkomsten	-3.118.944
7	Netto-lasten	**431.183**
8	Kostendekking	**88%**

1. Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in het taakveld afval.
2. Extracomptabele toegerekende BTW op kosten en investeringen op grond van de invoering van de BTW-plicht gemeente.
3. Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend met inachtneming van de BBV-regels.
   Vijftig procent wordt verdeeld op basis van de directe loonkosten en de andere vijftig procent wordt verdeeld op basis van de kosten van het taakveld.
4. Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-regels.

Nr	Beheer rioleringsstelsel en waterzuivering (taakveld 7.2)	rekening 2020
1a	Kosten taakveld riolering en waterzuivering	2.039.006
1b	Storting in reserve en voorziening riool	511.822
2	BTW	270.000
3	Overhead	491.776
4	Toerekening rente	436.198
5	Totaal kosten	**3.748.801**
6	Inkomsten	-3.732.429
7	Netto-lasten	**16.372**
8	Kostendekking	**100%**

1. Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in de geactualiseerde GRP aangevuld met de taakgerichte uren.
2. Extracomptabele toegerekende BTW op kosten en investeringen op grond van de invoering van de BTW-plicht gemeente.
3. Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend met inachtneming van de BBV-regels.
   Vijftig procent wordt verdeeld op basis van de directe loonkosten en de andere vijftig procent wordt verdeeld op basis van de kosten van het taakveld.
4. Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-regels.

Nr	Begraafplaatsen (taakveld 7.5)	rekening 2020
1	Kosten taakveld begravingen	90.710
2	Overhead	7.603
3	Toerekening rente	13.345
4	Totaal kosten	**111.658**
5	Inkomsten	-120.489
6	Netto-lasten	**-8.831**
7	Kostendekking	**108%**

1. Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in het taakveld begraafplaatsen.
2. Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend met inachtneming van de BBV-regels.
   Vijftig procent wordt verdeeld op basis van de directe loonkosten en de andere vijftig procent wordt verdeeld op basis van de kosten van het taakveld.
3. Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-regels.

Nr	Leges: fysieke leefomgeving en omgevingsvergunning (WABO) (taakveld 8.3)	rekening 2020
1	Kosten op de taakvelden	965.940
2	Overhead	421.317
3	Toerekening rente	0
4	Totaal kosten	**1.387.256**
5	Inkomsten	-1.633.519
6	Netto-lasten	**-246.263**
7	Kostendekking	**118%**

1. Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in de taakvelden behorend tot de fysieke leefomgeving (m.n. WABO).
2. Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend met inachtneming van de BBV-regels.
   Vijftig procent wordt verdeeld op basis van de directe loonkosten en de andere vijftig procent wordt verdeeld op basis van de kosten van het taakveld.
3. Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-regels.

De hogere kostendekkendheid wordt veroorzaakt door een toename van het aantal aanvragen waaronder een aantal grote projecten.

Nr	Leges: Overige leges (Burgerzaken) (taakveld 0.2)	rekening 2020
1	Kosten op de taakvelden	427.827
2	Overhead	159.802
3	Toerekening rente	0
4	Totaal kosten	**587.629**
5	Inkomsten	-679.336
6	Netto-lasten	**-91.707**
7	Kostendekking	**116%**

1. Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in de taakvelden die behoren tot dienstverlening. De nadruk ligt hier op persoons- en reisdocumenten, alsmede vergunningverlening op basis van de APV.
2. Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend met inachtneming van de BBV-regels.
   Vijftig procent wordt verdeeld op basis van de directe loonkosten en de andere vijftig procent wordt verdeeld op basis van de kosten van het taakveld.
3. Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-regels.

De hogere kostendekkendheid wordt veroorzaakt door het feit dat er geen kosten met betrekking tot verkiezingen waren in 2020 en dat er een toename is in de ontvangen leges AVOI (Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren). De leges AVOI waren in het verleden beperkt en hadden geen grote invloed op de kostendekkendheid en zijn in de afgelopen jaren steeds verantwoord op

taakveld burgerzaken. De leges AVOI zijn in de afgelopen jaren door gebruik te maken van een digitale techniek echter fors toegenomen. Dit is structureel en nu dit aandeel steeds groter wordt, geeft dit een vertekend beeld in de kostendekkendheid. De leges hebben te maken met de ondergrondse infrastructuur en zullen daarom vanaf de begroting 2022 worden overgeheveld naar taakveld wegen, zodat bij het taakveld burgerzaken een zuivere kostendekkendheid zichtbaar wordt.

TOTALE WOONLASTEN MEERPERSOONSHUISHOUDENS

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. In onderstaande tabel worden de woonlasten van Kaag en Braassem weergegeven.

Gemiddelde woonlasten meerpersoonhuishoudens (conform Coelo)	Bedrag	
	2019	2020
OZB	€ 332	€ 351
Afvalstoffenheffing	€ 280	€ 262
Rioolheffing	€ 272	€ 277
Totaal woonlasten	€ 884	€ 891

KWIJTSCHELDINGSBELEID

Een belastingplichtige die een inkomen heeft van 100% of minder van het minimuminkomen komt in aanmerking voor gedeeltelijke of volledige kwijtschelding. Er kan uitsluitend kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing en rioolbelasting. Alle andere heffingen zijn van kwijtschelding uitgesloten.

Onderstaand alle kwijtscheldingsverzoeken die zijn ingekomen in 2020 over belastingjaar 2020 en eventueel al afgehandeld in 2020. Ook zijn hierbij alle automatische kwijtscheldingen meegenomen over belastingjaar 2020.

In het overzicht zijn niet de meerjarige kwijtscheldingsverzoeken over oudere jaren meegenomen.

Overzicht ingediende kwijtscheldingsverzoeken 2020

Omschrijving	Aantal 2019	Aantal 2020	Bedrag
(geheel of gedeeltelijk) toegewezen	201	112	€ 49.233
afgewezen	147	153	€ 47.052
in behandeling	61	34	€ 11.356
Totaal ingediende kwijtscheldingsverzoeken	409	299	€ 107.642

Paragraaf 2 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft inzicht in het weerstandsvermogen in het verslagjaar 2020 en de ontwikkelingen bij de geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's.

Hiertoe is informatie opgenomen over onderstaande onderwerpen:

1. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om aanwezige risico's te kunnen opvangen).
2. Een inventarisatie van de risico's van materiële betekenis voor de financiële positie, zoveel als mogelijk gekwantificeerd (financiële consequenties x ingeschatte kans).
3. Inzicht in het incidenteel weerstandsvermogen per balansdatum en in het structureel weerstandsvermogen in de periode 2020 – 2023.
4. Inzicht in de financiële kengetallen.

Het uitwerken van deze paragraaf gebeurt conform het door de raad in 2019 vastgestelde beleid in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen (Nota R&W) voor de periode 2020 – 2023.

ONTWIKKELINGEN RISICOANALYSE IN HET VERSLAGJAAR 2020

Onderstaand worden de risico's zoals geïnventariseerd en gekwantificeerd bij de begroting 2020 beschouwd ten opzichte van de ontwikkelingen in het verslagjaar 2020.

1. Wmo

Begroting 2020

Wmo incidenteel risico

De Wmo betreft een openeinderegeling. Dit betekent dat wij als gemeente maatschappelijke ondersteuning moeten bieden, ook als het budget op is. Een aantal dure woningaanpassingen kan bijvoorbeeld extra lasten met zich meebrengen. Omdat het onzeker is wanneer inwoners meer dan verwacht een beroep doen op een dergelijke woningaanpassing, is ervoor gekozen hiervoor een risico op te nemen in de risicoparagraaf. Een aanvraag voor een grote woningaanpassing staat op zichzelf en heeft geen structureel effect, maar heeft mogelijk een incidenteel effect op de algemene reserve. Op basis van ervaringscijfers van voorgaande jaren achten wij het verantwoord om dit risico incidenteel in te schatten op € 150.000 met een kans van 50%.

Wmo structureel risico

Per 1-1-2020 vinden er wijzigingen plaats in de wet- en regelgeving Wmo. Vooralsnog is het uitgangspunt in de begroting 2020 dat deze geen financiële gevolgen hebben, maar dat is nog erg onzeker. Het gaat hierbij met name om de invoering van het abonnementstarief en in mindere mate om wijzigingen rondom de verstrekking van hulpmiddelenzorg.

Invoering abonnementstarief Wmo
Het abonnementstarief, een vast tarief voor de eigen bijdragen aan Wmo-voorzieningen, in plaats van een inkomensafhankelijke bijdrage, wordt 1 januari 2020 definitief van kracht. In 2019 is reeds een tussenvorm ingevoerd. De inkomsten vanuit eigen bijdragen voor Kaag en Braassem in 2018 bedroegen € 182.000, voor 2020 wordt een inkomst van € 72.000 verwacht. Een daling van € 110.000. Daarnaast verwachten gemeenten als gevolg van het wetsvoorstel een aanzuigende werking, met name een toenemende vraag naar huishoudelijke hulp van mensen die dit nu zelf geregeld hebben, een toenemende vraag naar (duurdere) hulpmiddelen zoals scootmobielen en een toenemende vraag naar woningaanpassingen. In 2019 ziet onze uitvoeringsorganisatie Participe het aantal afgegeven beschikkingen voor huishoudelijke ondersteuning, vervoer- en woonvoorzieningen toenemen. Hierbij is het lastig om te beoordelen of dit wordt veroorzaakt door het abonnementstarief of dat hier ook andere oorzaken aan ten grondslag liggen. Vanuit het regeerakkoord is een structureel bedrag ter compensatie aan de gemeenten beschikbaar gesteld, voor Kaag en Braassem is dit € 186.000 in 2020, oplopend naar € 191.000 in 2021. Of dit voldoende is om zowel de verminderde inkomsten als de toenemende kosten op te vangen is op dit moment nog niet in te schatten. De VNG voert voor de jaren 2019 tot en met 2022 een monitor uit op de effecten van de invoering van het abonnementstarief. Aan de hand van de uitkomsten bespreekt de VNG straks met de minister over passende maatregelen, als de financiële gevolgen groter blijken dan eerder begroot.

Hulpmiddelenzorg naar de Wlz
Vanaf 1 januari 2020 wordt ook de regelgeving verstrekking hulpmiddelenzorg vereenvoudigd. Mobiliteitshulpmiddelen (zoals een rolstoel en scootmobiel) worden voor alle cliënten in een Wlz-instelling verstrekt vanuit de Wlz en niet meer vanuit de Wmo. Hulpmiddelen voor zorgverlening en wonen voor algemeen gebruik worden uit de Wlz betaald (zoals tilliften en hoog-laagbedden). Hoe dit precies wordt ingevoerd en hoe de overgangsregeling eruit ziet is op dit moment nog niet volledig uitgewerkt. Voor de wijziging wordt een bedrag uit het gemeentefonds gehaald ten gunste van de Wlz. (zie ook www.informatielangdurigezorg.nl) Het bedrag wordt geschat op € 15 miljoen landelijk maar wordt pas eind 2020 definitief vastgesteld. In de begroting 2020 wordt ervan uitgegaan dat het financiële effect van deze maatregel nihil is.

Jaarrekening 2020
Wmo incidenteel risico
In de jaarrekening 2019 hadden we al vermeld dat we voor 2020 aanspraak zouden moeten doen op de risicoreserve. Er waren op dat moment namelijk al twee grote aanvragen binnen voor 2020: deze twee aanvragen bedroegen in totaal € 165.000. Zowel bij de reguliere woningaanpassingen als bij de duurdere woningaanpassingen hebben we te maken met stijgende prijzen. Om die reden stellen we voor de impact van een dure woningaanpassing te verhogen van € 150.000 naar € 165.000. De kans hierop blijft gelijk, namelijk 50%, waarmee het incidentele risico uitkomt op € 82.500.

Wmo structureel risico
Invoering abonnementstarief.
In 2020 waren de kosten hoger dan in voorgaande jaren door een toename van het aantal aanvragen én doordat de voorzieningen in prijs zijn gestegen. In totaal is in 2020 ruim € 400.000 aan woningaanpassingen besteed (tegenover € 146.000 in 2019). Hiervan betrof € 165.000 dure woningaanpassingen (incidenteel, zie boven). Blijft over een last van € 235.000 aan reguliere woningaanpassingen. Hiervoor is € 106.000 structureel in de begroting geraamd, waardoor we dus een tekort hierop hadden van € 129.000).

Voor de eigen bijdrage is structureel een bedrag geraamd van € 200.000. Door het abonnementstarief is in 2020 slechts € 107.000 aan eigen bijdragen ontvangen. Dit geeft een tekort van € 93.000.

Ervan uitgaande dat we van het rijk € 186.000 aan extra middelen hiervoor hebben gehad, was dit onvoldoende om de hogere lasten en de lagere inkomsten te dekken.(totaal extra lasten en lagere

opbrengst was namelijk € 222.000. De extra bijdrage van het Rijk was daarmee in 2020 € 36.000 te laag.

Bij de Richtnota 2022 wordt nader onderzocht of we de risicoparagraaf hierop aanpassen of dat we de budgetten voor de voorzieningen en de eigen bijdragen in onze begroting structureel hierop moeten aanpassen.

2. Reguliere jeugdhulp

Begroting 2020

In 2017 is de jeugdhulp succesvol aanbesteed en is een contract afgesloten met GO! *voor Jeugd* (GO!). 2018 was grotendeels een overgangsjaar (tot augustus), waarbij de jeugdhulp is overgedragen aan GO!. 2019 is het eerste jaar dat de jeugdhulp volledig door GO! wordt geleverd. In de Richtnota 2020-2023 (lokale ontwikkelingen) is het budget bijgesteld conform de afspraken met GO!. Bij de inschrijving heeft GO! risico's geïnventariseerd. Als deze risico's zich voordoen en beheersmaatregelen leveren onvoldoende resultaat, kan het – op grond van de overeenkomst – zo zijn dat we extra budget toekennen. De impact hiervan hebben we gelijkgesteld aan het verschil tussen de omvang van de kosten voor jeugdhulp in 2017 en de jaarbedragen waarvoor GO! zich heeft ingeschreven. Wij schatten de kans op hogere kosten in 2019 in op 50%. In verband met het wijzigen van de regels rondom het woonplaatsbeginsel is de kans in de contractjaren 2020 en 2021 lager, te weten 30%. Indien het contract door GO! wordt beëindigd per 2022 is het risico groot dat de kosten voor jeugdhulp in 2022 en 2023 aanzienlijk zullen stijgen. De kans op hogere kosten wordt dan geschat op 80%.

Jaarrekening 2020

Bij de inschrijving heeft Go! voor Jeugd risico's geïnventariseerd. Als deze risico's zich voordoen en beheersmaatregelen leveren onvoldoende resultaat, kan het – op grond van de overeenkomst – zo zijn dat we extra budget toekennen. In 2020 heeft één van de risico's zich voorgedaan (net als in voorgaande jaren). Het betreft hier het uitstel van het woonplaatsbeginsel, waardoor GO! meer kosten moet maken. Daarna hebben zich wetswijzigingen voorgedaan en werd GO! geconfronteerd met autonome ontwikkelingen en corona, waarop zij geen invloed hadden en die zij niet hadden kunnen voorzien. Daarom zijn er in 2020 extra middelen toegekend aan GO! ter hoogte van € 1.491.920. Deze extra kosten zijn voor een groot deel bij de voortgangsmonitor bijgeraamd (€ 1.051.005). Het restant € 442.915) komt ten laste van het jaarrekeningresultaat, maar is deels gedekt binnen het MAG-thema 335 Leven / Ontwikkeling / Wettelijke taken door andere meevallers (o.a. onderbesteding PGB's). Voor 2021 en 2022 zijn nieuwe contractafspraken gemaakt met GO!. Daarom hebben we voor deze jaren het risico ingeschat op € 0. In 2022 vindt er een aanbesteding plaats. Wat de kosten voor 2023 e.v. worden is nog onzeker. Aan de andere kant is het ook nog onzeker in hoeverre er vanuit het Rijk nog structureel extra gelden komen om de hogere lasten bij Jeugd te kunnen dekken. Doordat er nog te weinig hierover bekend is, hebben we de jaren 2023 e.v. ingeschat met een pm.

3. JB/JR en gesloten jeugdhulp

Begroting 2020

De zorg verband houdende met jeugdbescherming/jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp wordt regionaal ingekocht via Jeugdhulp Holland Rijnland. Voor deze vormen van jeugdhulp geldt een wettelijke regionale samenwerking. Eind 2018, na afronding van de begroting 2019, moest regionaal een keuze gemaakt worden op basis van welke verdeelsleutel de kosten over de diverse gemeenten zouden worden verdeeld. Inmiddels is bekend dat voor de begroting en realisatie 2020 zal worden gerekend met een gemiddelde over de realisatie van de jaren 2016, 2017 en 2018. In 2018 zagen we een stijging in met name de kosten voor gesloten jeugdhulp, als gevolg van een toename van het aantal jeugdigen in deze relatief dure vorm van jeugdhulp. De stijging is hoger dan die in de regio waardoor wij voor onze gemeente in 2020 rekening moeten houden met een hoger aandeel van de totale kosten JB/JR en gesloten jeugdhulp. Binnen zowel JB/JR en gesloten jeugdhulp zien we de kosten (regionaal) toenemen, anderzijds weten we nu wel met welke verdeelsleutel we rekening

moeten houden. Het risico is daarom voor 2020 en verder bijgesteld naar € 50.000 met een kans van 50% dat dit risico zich voordoet.

Jaarrekening 2020
Dit risico heeft zich in 2020 niet voorgedaan. Voor JB/JR hebben we een kleine overschrijding die we konden opvangen binnen onze begroting. In de begroting 2021 e.v. is het budget voor TWO met 3% verhoogd. Met deze verhoging achten wij het verantwoord om het risico te handhaven op € 50.000 met een kans van 50% dat het zich voordoet.

4. Sociale woningbouw

Begroting 2020
In 2018 heeft uw raad de grondexploitaties voor sociale woningbouw bij de locaties Gerardusschool, Van Egmond en Van Alcmaerlaan geopend. De restantboekwaarde van de Gerardusschool is ten laste van de algemene reserve gebracht. Ook is er in 2018 bij de opening van de grondexploitaties en later ook actualisaties daarvan een verliesvoorziening getroffen ter dekking van te verwachten verliezen op deze grondexploitaties. Voor de risicoparagraaf blijft dan alleen nog de ontwikkeling van het Connexxionterrein over als risico. Of daar sociale woningbouw gaat komen of dat het terrein een andere bestemming gaat krijgen is nog niet bekend. Wel hebben we te maken met een boekwaarde die in welke ontwikkeling dan ook betrokken moet worden. Afhankelijk van welke ontwikkeling het gaat worden, zal het bedrag van het verlies hoger of lager zijn. De kans dat de volledige boekwaarde moet worden afgeboekt is daarom bij begroting 2019 bijgesteld naar 50%. Deze inschatting blijft nu ongewijzigd. Met een boekwaarde van € 1.050.000 komt het incidentele risico voor deze post uit op € 525.000.

Jaarrekening 2020
De noordelijke helft van het perceel van het Connexxionterrein is in 2014 aan de provincie Zuid-Holland verkocht ten behoeve van de reconstructie van de N207. Het resterende deel van de kavel is beoogd bedrijventerrein. In afwachting van besluitvorming over de passage N207 hebben geen concrete activiteiten plaatsgevonden. Daarnaast is deze locatie in beeld voor de realisatie van extra sociale woningbouw en heeft zich een initiatiefnemer gemeld voor deze locatie. Omdat nog steeds niet duidelijk is wat de uiteindelijke ontwikkeling van dit gebied zal zijn, bestaat nog steeds de kans dat in dit gebied sociale woningbouw gerealiseerd gaat worden. In dat geval zal het te nemen verlies in de grondexploitatie hoger zijn dan bij realisatie van een bedrijventerrein. Voor de kans dat dit verlies moet worden genomen, is dit risico opgenomen. Met een boekwaarde van afgerond € 1.165.000 en een kans van 50% komt het incidentele risico voor deze post uit op € 582.500.

5. Pontveren

Begroting 2020
Op basis van de inschrijving heeft dit risico zich voorgedaan en wordt bij de Najaarsnota aan uw raad voorgesteld het budget voor pontveren op te hogen. Op basis van de 1e kwartaalcijfers van 2019 van de nieuwe exploitant lijkt hiermee de bijdrage toereikend en leidt de afgesproken nacalculatie op 1 april 2020 zoals de cijfers er nu uitzien niet tot een hogere bijdrage. Omdat er een open einde in de contractafspraken zit, willen we dit risico wel in beeld houden, maar kunnen we het op basis van de eerste cijfers en daarop gebaseerde verwachtingen op pm zetten.

Jaarrekening 2020
Het risico op een hogere bijdrage heeft zich niet voorgedaan in 2020. Bij de Richtnota 2022 zal worden beoordeeld of er nog redenen zijn om dit risico in beeld te blijven houden of niet.

6. Kunstwerken (bruggen, duikers etc.)

Begroting 2020
<u>6.1 Kunstwerken – onderzoek eigendomsverhoudingen</u> In 2018 is gestart met ene herziening van het beheerplan voor kunstwerken binnen de gemeente. Hierbij is gekozen voor een risico gestuurde beheersaanpak. Aan de hand hiervan is de staat van onderhoud van de primaire kunstwerken

(kernvoorraad) in beeld en de inschatting van het meerjarig onderhoud op orde gebracht. In 2019 is er verdere invulling gegeven aan dit plan. Zoals ook in andere gemeenten is er nog een slag te maken in onderzoek naar secundaire kunstwerken voor wat betreft eigendomsverhoudingen, verplichtingen en de beoordeling van de onderhoudsstaat. Daarna zal voor primaire en secundaire kunstwerken de risicogestuurde toets plaatsvinden op de constructieve staat. In 2020 zal nader worden onderzocht of en wat de mogelijke financiële consequenties zijn. Op basis van inschattingen van het aantal te onderzoeken objecten schatten we het risico op € 250.000. De kans dat verder onderzoek noodzakelijk is, wordt op 80% geschat. De verwachting is dat we dit risico in 2020 gerichter kunnen kwantificeren.

6.2 Kunstwerken – gevolgen vervolgonderzoek. In 2020 worden de uitkomsten van eigendomsverhoudingen, onderzoeken en inspecties inzichtelijk. Indien hieruit kunstwerken naar voren komen die onder beheer van de gemeente vallen, moet nader onderzoek naar de staat van de brug worden uitgevoerd. Pas na afronding daarvan weten we welke opgaven voor (groot) onderhoud op ons af komen en op welke termijn. Vooralsnog kan dit risico niet gekwantificeerd worden en is deze op pm gezet.

6.3 Kunstwerken - Langebrug. Na het opstellen van onze begroting 2019 is gebleken dat wij toch eigenaar zijn van de Langebrug en volledig de kosten van vervanging moeten dragen. Intussen heeft de raad besloten een voorbereidingsbudget beschikbaar te stellen. Er wordt gewerkt aan een raadsvoorstel waarin de uitkomsten van de variantenstudie en de financiële gevolgen worden gepresenteerd. Besluitvorming is eind 2019 voorzien. De bandbreedte ligt tussen de € 2,0 miljoen en de € 3,0 miljoen, voorlopig wordt dit risico daartussen gekwantificeerd op € 2,25 miljoen. Na het beschikbaar stellen van het bedrag door de raad in het najaar van 2019 kan dit risico in 2020 vervallen.

Jaarrekening 2020

6.1 Kunstwerken – onderzoek eigendomsverhoudingen en
6.2 Kunstwerken – gevolgen vervolgonderzoek.

In 2020 heeft onderzoek plaatsgevonden naar volgorde (prioritering) van het onderzoek naar de constructieve staat. Hiervoor zijn 60-70 kunstwerken onderzocht waaruit een lijst met volgorde en een inschatting van de kosten is gekomen. De bevindingen en de financiële consequenties worden in het voorjaar van 2021 met uw raad gedeeld en verwerkt in de Richtnota en meerjarenbegroting. Iedere vier tot vijf jaar worden de bruggen opnieuw onderzocht en wordt het beheerplan geactualiseerd. Daarmee kunnen we de kosten vanaf 2022 opvangen binnen de beheerplannen en de daarop aangepaste meerjarenramingen.

6.3 Kunstwerken - Langebrug

Voor de Langebrug in Oud Ade en de houten bruggen in Woubrugge is bij het vaststellen van de jaarstukken 2019 in 2020 een voorziening getroffen. De kosten voor het herstellen van de bruggen en het opheffen van de onveilige situatie met betrekking tot deze bruggen worden ten laste van deze voorziening gebracht. Met het treffen van deze voorziening is dit risico in 2020 komen te vervallen.

6.4 Kunstwerken – Noorderhemwegbrug

Uit de inspectie van 2018 komt naar voren dat in 2022/2023 onderhoud nodig is aan de Noorderhemweg. De omvang van de onderhoud is groot, ca 1,5 miljoen en maakt dat de constructie weer 20 tot 30 jaar mee kan gaan. Ook is de vervanging globaal geraamd. Deze is een factor 2 tot 3 groter dan het onderhoud maar dan heeft de brug een levensduur van ca 100 jaar, de werkzaamheden moeten binnen ca 10 jaar gebeuren.
Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan de inrichting van Braassemerland. Uit de inrichting van Braassemerland komt naar voren dat er mogelijk verkeer afgewikkeld dient te worden over de Noorderhemweg. Bij inbreiding van het Braassemerland bestaat er het risico dat de Noorderhemweg verbreed dient te worden. Dan zal de omvang, afhankelijk van de keuze, van de investering liggen op

4 tot 6 keer de omvang van groot onderhoud. In het 3e kwartaal 2021 zal er op dit onderdeel een raadsvoorstel worden gepresenteerd.

7. Asbestverwijdering

Begroting 2020

In het verleden zijn in het kader van het project Braassemerland vastgoedobjecten aangekocht die niet bij dit project betrokken zullen worden. In een aantal gevallen is sprake van de aanwezigheid van asbesthoudende materialen. De kosten van de sanering hiervan komen voor rekening van de gemeente. Afhankelijk van de keuze in concrete gevallen zullen wij overgaan tot het uitvoeren van de sanering of tot verkoop van het betrokken object in de huidige staat. Kwantificering van dit onderdeel is niet mogelijk zodat hier moet worden volstaan met een pm-vermelding.

Jaarrekening 2020

Dit risico heeft zich in 2020 niet voorgedaan. In 2020 zijn alleen kosten gemaakt voor asbestinventarisaties. Hier zijn in 2020 geen werkzaamheden voor asbestsaneringen uit voortgekomen.

8.1 en 8.2 Bestrijding essentaksterfte/ kastanjebloedingsziekte/ eikenprocessierups

Begroting 2020

De essen in de gemeente zijn aangetast door essentaksterfte en kastanjes door de kastanjebloedingsziekte. Ieder jaar komt de boom in een nieuwe ziektefase. Het verloop van de ziekte wordt nauwkeurig gemonitord. Zieke bomen worden verwijderd, als deze een gevaar (gaan) vormen voor de veiligheid. Naarmate de ziekte verder verloopt, wordt de kans op verwijderen groter. Het bedrag voor hogere lasten is verhoogd omdat we daarnaast verplichte maatregelen moeten nemen in verband met de aanwezigheid van de eikenprocessierups. Omdat we dit tot nu toe binnen de bestaande budgetten konden opvangen, maar de kosten naar de toekomst toe naar verwachting hoger worden, wordt de reservering hiervoor in eerste instantie incidenteel opgevangen binnen deze risicoparagraaf. We hebben hiervoor de impact verhoogd met € 5.000. Na een aantal jaren ervaring, zal het waarschijnlijk nodig blijken hiervoor structureel een budget op te nemen in onze begroting en is inzichtelijk hoe hoog dit budget zal moeten zijn.

Jaarrekening 2020

Jaarlijks laten we een monitoring uitvoeren voor essentaksterfte, ook dit jaar heeft deze plaatsgevonden, voor het derde jaar op rij lijken de effecten van sterfte mee te vallen, de verwachting is dat de het effect van de essentaksterfte mede beperkt zijn door de droogte. Er zijn circa 10 essen verwijderd in het afgelopen jaar. De essen zijn verwijderd binnen het regulier onderhoud. Er zijn in alle gevallen andere soorten bomen voor teruggezet. De kosten hiervan bedroegen in totaal circa € 5.000 en zijn ten laste van het reguliere budget gebracht.

<u>8.1 Eikenprocessierups</u>

In de begroting 2020 was het risico bestrijding eikenprocessierups opgenomen bij het risico bestrijding essentaksterfte en kastanjebloedingsziekte. Deze is in de Richtnota separaat opgenomen in verband met verplichte maatregelen voor de bestrijding van de eikenprocessierups, vallend onder milieu (ongediertebestrijding). Dit risico is ongewijzigd opgenomen in de Richtnota 2021 ten opzichte van de begroting 2020. De impact is geraamd op € 10.000 met een kans van 50% dat dit zich voordoet. De structurele impact is daarmee € 5.000. In vergelijking met de kosten die andere gemeenten maken in de bestrijding van de rups is dit beperkt. Experts geven aan dat de groeiende overlast een tendens is die de komende jaren aanhoudt. Een goede oplossing voor de bestrijding van de rups is nog niet voorhanden. Echter zien we op basis van de uitgaven in 2019 geen reden om het structurele risico voor onze gemeente naar boven bij te stellen. Na een aantal jaren ervaring zal blijken of het nodig is om hiervoor structureel een budget op te nemen in onze begroting.

Jaarrekening 2020
De kosten in 2020 in verband met het verwijderen van de nesten van de eikenprocessierups waren minder dan voorgaand jaar. Mogelijk heeft het aanbrengen van de mezenkasten in het voorgaande jaar nu een positief effect gehad. De werkelijke kosten voor de eikenprocessierups bedroegen in 2020 circa € 4.000.

9. Openbaar groen

Begroting 2020
Het budget voor openbaar groen dient ter dekking van de inhuur vanuit de sociale werkvoorziening Rijnvicus, renovatie projecten (combinaties riool/weg/groen) van onderhoud en aankoop van beplanting (plantsoenen, bomen, etc.) en de kosten voor maaien (gazons, bermen etc.). Binnen openbaar groen is de afgelopen periode ingezet op het zo nauwkeurig mogelijk in kaart brengen van het areaal van de gemeente. Daarnaast is door de nieuwbouwwijken het areaal toegenomen. Vervolgens is aan de hand van eenheden in het beheerssysteem, reële levensduur van planten en bomen en de prijs van vervanging per eenheid berekend hoeveel budget er minimaal nodig is om het vastgestelde beleid, conform de uitgangspunten in het IBOR 2015, te continueren. Hieruit is gebleken dat de huidige budgetten niet toereikend zijn. In het najaar gaan wij in gesprek met uw raad over het paarse blok “openbaar groen in de wijk”. Hierbij zal er een discussie plaatsvinden over de kwaliteit van de buitenruimte en daarmee de uitgangspunten voor het IBOR. Indien de kwaliteitseisen naar beneden worden bijgesteld naar aanleiding van de discussie in het najaar, dan is de financiële impact kleiner dan hierna is aangegeven. Indien de kwaliteitseisen niet wijzigen en het beleid van 2015 wordt gecontinueerd, dan is het verschil tussen de huidige budgetten en het bedrag vanuit de nieuwe berekeningen structureel circa € 156.000. De kans dat we hogere kosten gaan krijgen bij voortzetting van het vastgestelde beleid is groot en is op 90% gezet.

Jaarrekening 2020
Begin 2020 is het IBOR 2020-2024 vastgesteld. Het nieuwe IBOR is grotendeels ongewijzigd vastgesteld. De beschikbare budgetten zijn na vaststelling structureel opgehoogd met € 32.000. Daarnaast is het budget in 2020 incidenteel opgehoogd vanuit Focus met Ambitie met € 100.000. Daarmee was het budget voor 2020 toereikend en heeft dit risico zich niet voorgedaan. Ook voor 2021 is het budget incidenteel opgehoogd vanuit Focus met Ambitie. Daarom is het risico voor 2021 op € 0 ingeschat. Voor 2022 e.v. is het risico niet gewijzigd ten opzichte van de begroting 2021 en blijft daarmee op € 136.000 met een kans van 90%.

10. Implementeren Omgevingswet

Begroting 2020
De nieuwe Omgevingswet betekent een volledige herziening van de wet- en regelgeving voor de fysieke leefomgeving. De regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water worden gebundeld. De wet zou medio 2019 in werking treden, maar momenteel is de verwachting dat de Omgevingswet in 2021 in werking treedt. Naast de brede herziening van de regelgeving vraagt de Omgevingswet ook om een andere werk- en denkwijze van overheden, inwoners en bedrijven. Integraal werken en meer ruimte voor initiatieven zijn belangrijke uitgangspunten. De rijksoverheid betaalt de investeringskosten die samenhangen met de wet zoals de centrale digitale voorzieningen.

Gemeenten moeten zelf de kosten dragen voor de transitie naar het werken met de nieuwe wetgeving. De omslag in wetgeving vraagt om een zorgvuldige voorbereiding in de gemeente. Dat geldt voor de aanpassing van (digitale) systemen, het voorbereiden van de nieuwe visie, plannen en vergunningstrajecten en om verandering in houding en dienstverlening. De VNG heeft een rekenmodel ontworpen waarmee gemeenten een eerste indicatie kunnen krijgen van kosten voor de invoering van de Omgevingswet. Het model werkt op basis van gemeentegrootte en omvat de visie- en planvorming, de instrumenten, dienstverlening, werkprocessen, opleidingen en de informatiearchitectuur. De uitkomsten zijn in deze fase slechts indicatief op te vatten. Een eerste

doorrekening voor Kaag en Braassem resulteert in een bedrag van € 2,4 miljoen voor de invoeringskosten tot en met 2024.

Afhankelijk van de concrete veranderopgave in Kaag en Braassem zijn de invoeringskosten en exploitatielasten op een later moment meer exact in beeld te brengen. Vooralsnog nemen we dit bedrag op als een risicoreservering onder aftrek van de werkelijke bestede bedragen van 2017-2018 (€ 248.000) en de jaareindeverwachting voor 2019 (€ 202.500). In de Richtnota is een raming voor 2020 opgenomen van € 200.000. Gebaseerd op het rekenmodel worden de overige implementatiekosten voor 2021 tot en met 2024 nog ingeschat op € 1.750.000. Tot er nieuwe (betere) berekeningen bekend zijn, gaan we uit van de bestaande berekeningen.

Jaarrekening 2020
In 2020 is één medewerker bezig geweest met werkzaamheden voor het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor ondersteuning bij het opstellen van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan en zijn er organisatiekosten gemaakt voor het houden van bijeenkomsten en het maken van een video bij de Omgevingsvisie. De totale werkelijke kosten in 2020 bedroegen € 156.000.
Naast het bedrag dat in 2021 in de begroting is opgenomen, blijft voor 2022 e.v. in de risicoparagraaf een bedrag gelabeld van € 2.400.000 (totaal raming implementatie) -/- € 538.492 (werkelijk besteed in 2017 t/m 2020) -/- € 200.000 (begroot in 2021) en -/- € 44.000 (voorgesteld over te hevelen naar 2021) en -/- € 33.292 (voorgesteld extra te ramen in 2021 in verband met ICT) = € 1.584.216

11. Afvalinzameling/ afvalverwerking

Begroting 2020
Onder meer door de ambitie van een meer circulaire economie stijgen landelijk de kosten voor afvalinzameling en –verwerking (voornamelijk bijdrage Cyclus) en stijgt de afvalbelasting. De kans bestaat dat de inzamelings- en verwerkingskosten zodanig stijgen dat de kostendekkendheid daalt. Per 1 januari 2019 is in onze gemeente Diftar ingevoerd. Hierbij bestaat de kans dat de opbrengsten dalen als gevolg van een beter dan verwacht scheidingsgedrag. Dat onze inwoners zelf invloed op de hoogte van hun eigen kosten voor afvalinzameling en –verwerking hebben door het aantal keer dat zij hun grijze container aanbieden voor lediging, geeft een risico op een lagere opbrengst aan afvalstoffenheffing. Dit geeft een risico op een nog lagere kostendekkendheid. Aangezien uitgangspunt 100% kostendekkende tarieven is, maar dit mogelijk tot een ongewenste stijging van de tarieven leidt, is dit risico niet als incidenteel ingeschat, maar gefaseerd afnemend structureel meegenomen. Met een kans van 78% is dit risico van € 474.000 gekwantificeerd op € 295.000, dalend tot € 148.000 in 2022 (en € 74.000 in 2023 en € 0 in 2024).

Jaarrekening 2020
Het risico op een lagere kostendekkendheid op afval dan geraamd, heeft zich in 2020 niet voorgedaan. De definitieve diftaropbrengsten zijn in 2020 licht gestegen t.o.v. 2019. De kostendekkendheid in 2020 is hoger dan begroot, voornamelijk veroorzaakt door hogere vergoeding inzameling PMD en drukte bij het afvalbrengstation.

12. Verbonden partijen – algemeen

Begroting 2020
In de afgelopen jaren is het regelmatig voorgekomen dat wij als gemeente werden geconfronteerd met structurele begrotingswijzigingen bij onze verbonden partijen door uitbreiding van taken of andere oorzaken, die een grotere impact hadden op onze begroting dan de afgesproken indexatie. Met name als dit om structurele zaken gaat, hebben de verbonden partijen hiervoor onvoldoende reserves om deze toegenomen kosten te dekken. Wij hadden hiervoor in de Richtnota 2020 een risicoreservering opgenomen van 3% van de totale bijdragen aan de verbonden partijen. De totale bijdragen aan de verbonden partijen bedraagt in de begroting 2020 € 6,8 miljoen en met een kans van 50% dat een verhoging zich bij alle partijen voordoet, is dit gekwantificeerd op € 102.000 structureel.

Jaarrekening 2020
In 2020 zijn de kosten voor een aantal verbonden partijen hoger geworden dan begroot. Dit geldt voor de RDOG, de Tweesprong en de BVO Rijn en Braassem. Voor de RDOG was een aparte risicoreservering opgenomen in de begroting 2020. In de begroting 2021 is er ook voor de Tweesprong een aparte risicoreservering gemaakt. De extra kosten voor de Tweesprong en voor de BVO Rijn en Braassem bedroegen in 2020 € 292.000 respectievelijk € 80.000.

13. Verbonden partijen – Ontwikkelingen RDOG

Begroting 2020
Naast het algemene risico dat hierboven is opgenomen voor de verbonden partijen, zien we specifiek bij het RDOG ontwikkelingen die aanleiding geven om dit als apart risico te benoemen. Het gaat hierbij om ontwikkelingen rondom Veilig Thuis (VT), maar ook om nieuwe ontwikkelingen zoals de Wet verplichte GGZ en het Zorg- en Veiligheidshuis.

In september 2019 heeft het RDOG wederom het signaal afgegeven dat de huidige begroting 2020 voor VT een minimum weergeeft. In oktober 2019 presenteert het RDOG een nieuwe begroting. Omdat hierbij rekening moet worden gehouden met resultaten van het onafhankelijk onderzoek naar VT dat eerder dit jaar heeft plaatsgevonden, is dit risico niet gekwantificeerd en op pm gezet.

Over de invoering van de Wet verplichte GGZ en de oprichting van het Zorg- en Veiligheidshuis zullen de komende tijd belangrijke keuzes gemaakt worden. De raad is in september 2019 per brief door het college geïnformeerd over de ontwikkelingen RDOG en hoe het college deze discussie met het RDOG vorm wenst te geven. De komende tijd zal meer inzicht komen in de eventuele financiële consequenties.

Jaarrekening 2020
In 2020 is de bijdrage aan de RDOG hoger geweest dan primair was begroot. In de Voortgangsmonitor 2020 is het budget voor de bijdrage aan de RDOG met bijna € 59.000 verhoogd. Met deze wijziging is het uiteindelijke resultaat bij de jaarrekening binnen de raming gebleven.

Risico's op de nog vast te stellen en nog niet in de begroting verwerkte ambities van Focus met Ambitie

Overige risico's voor nog niet in de begroting verwerkte ambities:				2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
15 Bouwkosten Focus met Ambitie				**180**	193	7	-430	-171	417	417

14. Bouwkosten Focus met Ambitie

Begroting 2020
In het raadsvoorstel Focus met Ambitie en de Richtnota 2020 zijn budgetten beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de ambities voor Focus met Ambitie. Niet alle ambities kunnen tegelijk worden opgepakt en uitgevoerd. De berekeningen die zijn gemaakt voor de ambities die nog in de (nabije) toekomst worden opgepakt, zoals de nog te ontwikkelen IKC's, De Tweesprong en de herinrichting van het Sportpad, kunnen in de toekomst door veranderende marktomstandigheden of gewijzigde duurzaamheidseisen of naar aanleiding van keuzes binnen ambities veranderen. Ook is het mogelijk dat ambities pas later in de tijd worden gerealiseerd dan waar in Focus met Ambitie per 25 maart van dit jaar vanuit is gegaan. Ook dit heeft financiële gevolgen voor de vermelde begrotingsjaren. Hierom is het noodzakelijk een bedrag te reserveren voor eventuele hogere lasten. Bij het opstellen van de Richtnota zagen wij de volgende ontwikkelingen:

<u>Sportcomplex De Tweesprong</u>
Op basis van nieuwe inzichten in rente en bouwkosten zijn de ramingen voor de nog te realiseren ambities onlangs geactualiseerd. De oude berekeningen komen uit 2017. Intussen zijn de bouwkosten flink gestegen. Dit komt door de kostenstijgingen van personeel en materiaal. Daarnaast zijn de

duurzaamheidseisen aangescherpt en waren in de eerdere raming de sloopkosten uitgesloten. Deze zijn in de nieuwe berekeningen wel meegenomen, mede vanwege het risico op asbestsanering. Ook gaan we uit van een realisatie later in de tijd, waardoor er in 2023 en 2024 een voordeel op de te verwachten lasten zichtbaar wordt en vanaf 2025 een nadeel.

Gebiedsontwikkeling Sportpad
Bij het vaststellen van de begrotingswijziging Focus met Ambitie op 25 maart 2019 en bij het vaststellen van de Richtnota 2020 heeft de Raad een voorbereidingsbudget beschikbaar gesteld van € 75.000 in 2019 en 2020. Dit budget is primair bedoeld voor het opstellen van een integrale gebiedsvisie (en om de haalbaarheid van deze gebiedsontwikkeling nader te onderzoeken). De onderzoekfase kan in 2020 worden afgesloten.

Als de raad in 2020 positief besluit op een verdere gebiedsontwikkeling start daarna de (ruimtelijke) voorbereiding. Voor deze voorbereidingsfase hebben we in het kader van Focus met ambitie al vast een indicatieve doorrekening gemaakt en verwerkt bij het risico op hogere lasten. Of dit risico zich voordoet en de mate waarin, is afhankelijk van besluitvorming door uw raad.

IKC Rijnsaterwoude
De actuele berekeningen van de bouwkosten voor IKC Rijnsaterwoude hebben een nadelig effect op de bouwkosten en daarmee op de toekomstige kapitaallasten. Bij het vaststellen van de jaarstukken 2018 heeft uw raad besloten om reeds gemaakte plankosten al ten laste te brengen van het rekeningresultaat van 2018. Dit besluit heeft weer een voordelig effect op de kapitaallasten. Per saldo is het financiële effect nadelig. Ook dit effect is meegenomen in de gekwantificeerde risico's op de nog vast te stellen ambities.

Samengevat bouwkosten Focus met Ambitie
De bedragen die nu in de risicoparagraaf voor de bouwkosten van Focus met Ambitie zijn opgenomen, zijn het verschil tussen de inzichten bij het moment van vaststellen van Focus met Ambitie en de inzichten op dit moment. In 2020-2022 zijn die lasten hoger door de gebiedsontwikkeling van het Sportpad. Daarna zien we juist een daling van de lasten als gevolg van een latere start van de ambities, echter vanaf 2025 zien we het effect van de naar verwachting hogere bouwkosten, door de hierboven genoemde oorzaken.

Voor elk van deze ambities zal ons college nog op zoek gaan naar besparingen binnen de ambities en kostendragers voor de hogere lasten. Op deze wijze heeft uw raad de keuze om extra inkomsten te genereren, of extra budget beschikbaar te stellen of een andere invulling te geven aan de ambitie, als dat nodig of gewenst is.

Jaarrekening 2020
Dit risico heeft in 2020 geen effect gehad op het jaarrekeningresultaat. In 2020 heeft uw raad een krediet beschikbaar gesteld voor de bouw van IKC Rijnsaterwoude. De aanbesteding heeft inmiddels plaatsgevonden en van een risico op hogere bouwkosten is buiten het beschikbaar gestelde krediet geen sprake meer.
Voor de bouw van sportcomplex de Tweesprong en de gebiedsontwikkeling van Sportpad heeft uw raad in het voorjaar van 2021 het Masterplan Sportpad gepresenteerd gekregen. In dit Masterplan wordt afzonderlijk stil gestaan bij eventuele risico's voor de toekomst. Wij zullen u blijven informeren over de stand van zaken hierin.

NIEUWE RISICO'S IN HET VERSLAGJAAR 2020

Onderstaand een inventarisatie en toelichting van de risico's die in 2020 zijn gesignaleerd. Deze zijn in veel gevallen ook in de begroting van 2021 opgenomen en toegelicht, in een enkel geval zijn ze daarna ontstaan of gesignaleerd of intussen vervallen.

COVID-19 (incidenteel)

In het voorjaar van 2020 is de wereld geconfronteerd met een wereldwijde pandemie die heeft geleid tot ongekende omstandigheden. In dit jaarverslag hebben we in de programmaverantwoording van programma 1 een aparte beleidsinhoudelijke verantwoording opgenomen over Covid-19. Bij de overige gegevens in het jaarverslag informeren wij u apart over de extra ontvangen bijdragen en de extra lasten in verband met Covid-19, en over het voorstel voor een bestemmingsreserve om ook in 2021 extra kosten te kunnen dekken.

Herziening gemeentefonds (vervallen)

In het voorjaar van 2020 werd duidelijk dat de herverdeling van het gemeentefonds grote nadelige effecten zou kunnen hebben voor met name de plattelandsgemeenten, waaronder Kaag en Braassem. In de Richtnota 2021 en Begroting 2021 hebben wij daarom een risicoreservering hiervoor opgenomen. In november 2020 en in februari 2021 zijn rapporten beschikbaar gekomen met specifiekere doorrekeningen per gemeente. Op dit moment is de stand van zaken dat de effecten van de herverdeling voor de gemeente Kaag en Braassem naar verwachting juist positief zullen uitvallen in plaats van negatief. Aangezien de besluitvorming hierover door het nieuwe kabinet zal plaatsvinden zijn de effecten nog onzeker. Maar met de meest actuele gegevens (rapport februari 2021) zien wij geen reden meer voor een risicoreservering voor negatieve effecten. Dit risico is daarmee komen te vervallen.

Opdrachten Sociale Participatie en Ondersteuning

De opdracht Gewoon Dichtbij zou begin 2020 worden aanbesteed en na gunning starten op 1 januari 2021. Als gevolg van het coronavirus is de aanbesteding uitgesteld. Dit betekent dat de huidige contracten in 2021 worden overbrugd tot de nieuwe ingangsdatum van de opdracht Gewoon Dichtbij. In het najaar van 2020 hebben we onderhandeld over de voorwaarden waaronder de contracten worden overbrugd. Daarnaast is wel al gestart met Intensieve ambulante begeleiding (Gewoon Thuis). Deze taak voeren we ter voorbereiding uit voordat wij per 2022 verantwoordelijk worden voor de taken die vallen onder de Maatschappelijke Zorg (Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang). De middelen moeten worden overgeheveld vanuit centrumgemeente Leiden. In de begroting 2021 is Gewoon Thuis budgetneutraal opgenomen. Het risico bestaat dat de kosten niet volledig vergoed worden. De kans hierop is in 2021 het grootst en loopt dan af zodat we ingroeien naar volledige kostendekkendheid. Voor 2022 e.v. is het uitgangspunt dat de opdracht Gewoon Dichtbij is aanbesteed en dat het kostprijsonderzoek van Rebel aangehouden kan worden. In deze begroting 2021 is uitgegaan van het “middellijn”-scenario. De inschrijvers op de aanbesteding kunnen zowel hoger, tot de “bovenlijn” of lager, tot de “onderlijn” inschrijven. In het risico is verwerkt dat inschrijvers in het eerste jaar boven de middellijn inschrijven (investeren in de opdracht) en dat dit zich vertaalt in een structurele lagere prijs in de latere jaren.

Werk en Inkomen

W&I incidenteel risico

In de Richtnota 2021 zijn geen wijzigingen voorgesteld op de budgetten voor Werk en Inkomen. Vóór de coronacrisis werd een overschot op de BUIG verwacht voor de jaren 2020 en 2021. Deze verwachting moeten we nu bijstellen:
Inkomsten als gelijkblijvend opgenomen: We ontvangen van het rijk een doeluitkering; de gebundelde uitkering (BUIG), voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz. Op basis van de systematiek die ten grondslag ligt aan het macrobudget BUIG worden de gegevens van het aantal bijstandsontvangers van voorgaande jaren gebruikt. Omdat in die jaren landelijk het bijstandsbestand daalde, zou het macrobudget BUIG in 2021 ook dalen. Op de website van de VNG staat het volgende vermeld: “*Bij de rijksbegroting in september wordt het definitief budget 2020 vastgesteld waarbij actuele gegevens worden gebruikt. Aangezien de gebruikte CBS-data een vertraging hebben voor het inzicht in de stand van zaken van uitgaven BUIG hebben SZW en de VNG*

extra contacten met gemeenten om te zien hoe de meest actuele instroom in de bijstand zich ontwikkelt." De verwachting is daarom dat de effecten van corona wel worden meegenomen bij het macrobudget BUIG (voor zowel 2020 als 2021) en voor onze gemeente de BUIG in ieder geval niet lager komt te liggen dan wat er in de huidige begroting is opgenomen.
Risico op toenemende uitgaven: De uitgaven nemen toe omdat het aantal bijstandsontvangers toeneemt. Indien deze op het niveau van de vorige crisis uit 2017 komt te liggen dan moeten we rekening houden met minimaal 276 uitkeringen. De financiële impact hiervan, bij een gelijkblijvend BUIG-budget van het rijk, is berekend op € 175.000. Met de kans van 80% dat dit zich voordoet wordt een incidenteel risico van € 140.000 opgenomen. Deze is incidenteel omdat vanaf 2022 de balans tussen de doeluitkering en de uitgaven weer bereikt moet zijn.

W&I structureel risico: financiële afspraken DVO Alphen aan den Rijn
Voor de uitvoering van de taken Werk en inkomen hebben wij als gemeente een dienstverlenings-overeenkomst (DVO) afgesloten met Alphen aan den Rijn. Deze DVO is voor onbepaalde tijd afgesloten, maar de financiële afspraken voor de uitvoering van de DVO lopen af per 2022. Dit betekent dat nieuwe afspraken moeten worden gemaakt voor 2022 en volgende jaren. De huidige afspraken zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting van Rijnvicus 2018-2021. Het is de verwachting dat de huidige afspraken niet meer afdoende zullen zijn en dat de kosten voor de uitvoering van de DVO daarom gaan toenemen per 2022.

De Tweesprong
De Tweesprong, incidenteel risico
Dit betreft het risico op hoge incidentele onderhoudslasten voor de Tweesprong om de locatie veilig open te houden. Zolang er geen separaat besluit is genomen over nieuwbouw van de Tweesprong, blijft het incidentele risico op onderhoudskosten bestaan. De gemeente is verantwoordelijk voor het groot onderhoud. In de afgelopen jaren is hier € 855k voor beschikbaar gesteld. In de meerjarenraming is een stelpost opgenomen voor de lasten die ontstaan na nieuwbouw. Dit budget is toereikend om eventuele tegenvallers voor onderhoud aan het oude zwembad op te kunnen vangen. Daarom is er bij de structurele risico's een bedrag van € 0 opgenomen.

De Tweesprong, structureel aflopend risico
Voor de komende jaren is een risicoreservering opgenomen voor de gemeentelijke B.V. De Tweesprong. De risicoreservering heeft betrekking op het exploitatietekort waarvoor de gemeente contractueel het risico draagt. Het bedrag is gebaseerd op de trend van toenemende kosten en dalende inkomsten van de afgelopen jaren. Alhoewel wij de situatie intern, met de komst van de nieuwe directeur, de afgelopen periode zien stabiliseren en wij daarom ook verwachten dat deze de komende periode verder zal stabiliseren verwachten wij een blijvend risico. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat de ondergrens van de voorziening 'nog te besteden exploitatiebijdrage' is bereikt. Daarnaast moet rekening gehouden worden met de financiële gevolgen - voor zover wij die nu kunnen inschatten - die COVID-19 met zich mee brengt. Covid-19 brengt inkomstendervingen en vraagt om extra veiligheidsmaatregelen die zowel extra personele inzet als fysieke aanpassingen vereisen. Het effect zal zich nog enkele jaren voordoen en vraagt een geleidelijke aanpassing van de exploitatie.

Openbare verlichting (vervallen)
Eind 2020 is gestart met een nieuwe aanbesteding voor de openbare verlichting. Onlangs is de aanbesteding afgerond en kunnen we stellen dat we met de afspraken die er zijn gemaakt voor 2021-2024 binnen de geraamde bedragen in de meerjarenbegroting blijven. Hiermee is dit risico vervallen.

RISICO-INVENTARISATIE EN KWANTIFICERING

Het inventariseren en kwantificeren van risico's heeft conform het bepaalde in de Nota R&W plaatsgevonden. Onderstaand is een overzicht opgenomen, waarbij tevens rekening is gehouden met de hiervoor geschetste ontwikkelingen in het verslagjaar 2020 ten opzichte van de begroting 2020 en de nieuw geïnventariseerde risico's in 2020, bij het opstellen van de Begroting 2021 en daarna.

Categorieën risico's met financiële consequenties: bedragen* € 1000

Omschrijving risico per categorie	Kans Risico klasse	Gevolg Raming schade	Risico (kans x gevolg) Incidenteel	Structureel			
Totaal risico's				2021	2022	2023	2024
1 Wmo	50%	165	83	**pm**	pm	pm	pm
2 Reguliere jeugdhulp		pm	0	**0**	0	pm	pm
3 JB/ JR en gesloten jeugdhulp	50%	50	0	**25**	25	25	25
4 Sociale woningbouw	50%	1.050	525	**0**	0	0	0
5 Pontveren	50%	48		**24**	24	24	24
6.1 Kunstwerken - Onderzoek				**0**	0	0	0
6.2 Kunstwerken - Gevolgen				**0**	0	0	0
6.3 Kunstwerken - Langebrug				**0**	0	0	0
6.4 Kunstwerken - Noorderhemwegbrug			pm	**0**	0	pm	pm
Milieu							
7 Asbestverwijdering		0	pm	**0**	0	0	0
8.1 Bestrijding eikenprocessierups	50%	10		**5**	5	5	5
Product/ diensten							
8.2 Bestrijding essentaksterfte/ kastanje bloedingsziekte	50%	85	43	**0**	0	0	0
9 Openbaar groen	90%	136		**122**	122	122	122
10 Implementatie omgevingswet		2.400	1.584	**pm**	pm	pm	pm
11.1 Afvalinzameling/ afvalverwerking	25-70%	154-355		**151**	101	101	101
11.2 Afval - kostendekkendheid	25-75%	150-200		**100**	50	25	0
12 Opdrachten sociale participatie en ondersteuning	35-60%	300-700		**105**	345	325	215
13 Werk en Inkomen	80%	106		**85**	85	85	85
Verbonden partijen							
14 Algemeen	50%	225		**113**	113	113	113
15 RDOG - Veilig thuis	75-95%	19-95		**14**	89	89	89
16 De Tweesprong	90%	80-240	**pm**	**219**	146	73	0
Gekwantificeerde risico's			**2.234**	**963**	**1.105**	**987**	**779**

CONCLUSIE WEERSTANDSVERMOGEN BIJ GESIGNALEERDE RISICO'S

Op 14 januari 2019 heeft uw raad de ondergrens van de ratio voor het structurele weerstandsvermogen bepaald op minimaal 1. Met een kader van minimaal 1 zijn de structurele risico's voldoende afgedekt, zonder dat er direct moet worden gesneden in bestaand beleid.

Voor de incidentele risico's is bepaald dat de algemene reserve binnen onze gemeente zodanig groot moet zijn, dat de solvabiliteit minimaal 20% is. De beoordeling van de solvabiliteit komt verderop in deze paragraaf aan de orde bij de beoordeling van de financiële kengetallen.

Afweging van de beschikbare weerstandscapaciteit versus de gekwantificeerde risico's in deze paragraaf leidt tot onderstaande conclusie:

Bedrag * €1.000

	Incidenteel	Structureel			
		2021	2022	2023	2024
Beschikbare weerstand (obv begr 2020ev en door raad vastgestelde besluiten)	14.107	2.414	347	739	197
Benodigde weerstand	2.234	963	1.105	987	779
Ratio	**6,31**	**2,51**	**0,31**	**0,75**	**0,25**

CONCLUSIE

- Incidenteel voldoet de ratio ruim aan de door uw raad vastgestelde norm. Met een algemene reserve van € 14,1 miljoen komt de solvabiliteit eind 2020 uit op 30%. Zie hiervoor ook het financiële kengetal over solvabiliteit in deze paragraaf.
- Structureel voldoet de ratio de eerste jaren van het meerjarenperspectief. Vanaf 2022 duikt de weerstandsratio onder de 1 en voldoet het daarmee niet aan de door uw raad vastgestelde ratio. Dit komt enerzijds door het wegvallen van de inkomsten voor precarioheffing op kabels en leidingen en anderzijds door een grote toename van de kosten voor jeugdzorg én de risico's op hogere kosten bij de diverse verbonden partijen. In de afgelopen maanden is gesproken met onze raad over dekkingsvoorstellen om het begrotingsresultaat structureel sluitend te houden en de risico's te kunnen dekken.

De grondslagen voor berekening van de ratio's worden hierna per onderwerp toegelicht.

BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT

De weerstandscapaciteit wordt onderscheiden in incidentele en structurele capaciteit, zoals vermeld in de Nota R&W:

Incidentele weerstandscapaciteit

Bedrag * €1.000

A. Incidentele weerstandscapaciteit	
1. De algemene reserve	14.107
2. Bestemmingsreserves (reserve grondexploitatie niet gelabeld deel)	0
Beschikbare weerstandscapaciteit:	14.107
3. Stille en geheime reserves:	0
Theoretische weerstandscapaciteit:	14.107

Toelichting incidentele weerstandscapaciteit:

1. **<u>De algemene reserve</u>**
   Het saldo van de algemene reserve bedraagt per 31 december 2020 afgerond € 14,1 miljoen.
2. **<u>Bestemmingsreserves</u>**
   De gemeente beschikt over een bestemmingsreserve bouwgrondexploitatie van € 3,438 miljoen (saldo 31-12-2020). Deze reserve moet voldoende van omvang zijn om de berekende risico's bij verliesgevende plannen af te dekken. In de reserve bouwgrondexploitatie is rekening gehouden met de berekende omvang van deze risico's. Het volledige saldo is hierdoor voor deze risico's gelabeld.
3. **<u>Stille en geheime reserves</u>**
   We spreken van stille reserves indien activa lagere balanswaarden hebben dan de werkelijke waarde. Geheime reserves zijn activa die helemaal niet meer op de balans staan (boekwaarde nihil) maar die mogelijk nog wel een restwaarde hebben in het economisch verkeer. Hieronder zijn deze activa in twee onderdelen vermeld:

***3.1 Gronden*:**
Binnen de bouwgrondexploitaties zijn op dit moment een tweetal grondexploitaties die bij afsluiting naar verwachting een positief resultaat opleveren. Dit zijn voormalig gemeentehuis met een verwacht positief resultaat van € 226.556 en Regenboogweg NWN met een verwacht positief resultaat van € 321.162. Dit resultaat kan nog hoger of lager uitvallen. Als we met het totale risico van € 363.000 rekening houden, dan blijft er een stille reserve over van € 184.718. Daarnaast kan er nog sprake zijn van stille reserve bij de overige gronden. Deze zijn echter beperkt en niet direct beschikbaar. Bovendien fluctueert de marktwaarde en zijn de verkoopkosten op dit moment ook niet goed in te schatten. Voorzichtigheidshalve is de stille reserve hiervoor niet meegerekend als mogelijke buffer voor incidentele risico's.
3.2 ***Opstallen:***
Gebouwen die niet meer van belang zijn voor de gemeentelijke bedrijfsvoering kunnen worden afgestoten. Voor deze panden zal na verkoop de economische waarde kunnen worden toegevoegd aan de vermogenspositie voor het deel waarmee deze de boekwaarde overstijgt.

Voor overige activa is het niet goed mogelijk de in de waarden aanwezige stille of geheime reserves te bepalen, omdat de waarde sterk afhankelijk is van de gebruiksmogelijkheden en de marktvraag.

Structurele weerstandscapaciteit:

Bedrag * €1.000

	2021	2022	2023	2024
B. Structurele weerstandscapaciteit				
Begrotingsruimte (MJB begroting 2021, incl corr.stelpost effecten herverdeling gemeentefonds)	2.414	347	739	197
Beschikbare weerstandscapaciteit:	2.414	347	739	197
Onbenutte belastingcapaciteit	3.304	3.304	3.304	3.304
Theoretische weerstandscapaciteit:	5.718	3.651	4.043	3.501

Toelichting structurele weerstandscapaciteit
De begrotingsruimte/buffer
In de begrotingsruimte is de vastgestelde Begroting 2021, inclusief effecten septembercirculaire en Voortgangsmonitor 2020 als uitgangspunt genomen. Daarnaast zijn ook de effecten op de gemeentelijke exploitatie van door de raad genomen besluiten in de periode ná het vaststellen van de begroting meegenomen. Dit betreft alleen de begrotingswijziging als gevolg van de aanbesteding van de accountantswerkzaamheden. Daarnaast is de stelpost voor de negatieve effecten van de herverdeling van het gemeentefonds hierop gecorrigeerd omdat het er op dit moment naar uitziet dat deze herverdeling voor de gemeente Kaag en Braassem niet nadelig zal zijn.

De onbenutte belastingcapaciteit
Jaarlijks wordt in de mei/junicirculaire het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 vastgesteld. Dit zogenaamde redelijk peil is voor 2021 vastgesteld op 0,1809. Uitgaande van de laatst vastgestelde WOZ-waarden en de verwachte opbrengsten OZB 2021 is het gewogen gemiddelde tarief voor Kaag en Braassem berekend op 0,1114. De onbenutte belastingcapaciteit kan dan als onderstaand worden berekend:

Berekening werkelijk gewogen gemiddelde tarief voor toelating tot artikel 12	laatste taxatiewaarde
WOZ-waarde woningen	€ 4.211.611.000
WOZ-waarde niet woningen eigenaren en gebruikers samen	545.545.000
Geraamde OZB-opbrengst obv totaal WOZ-waarde	5.713.018
Geraamde onderdekking reiniging/ afvalstoffen	400.000
Geraamde onderdekking riolering	11.696
Geraamde OZB-opbrengst gecorrigeerd voor onderdekking	5.301.322
Gewogen gemiddelde OZB-tarief	0,1114
Onbenutte belastingcapaciteit t.o.v. het redelijk peil/ "toelatingstarief artikel 12"	
Redelijk peil 2021 conform meicirculaire 2020 voor toelating artikel 12	0,1809
Werkelijk gewogen gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente Kaag en Braassem	0,1114
Verschil (=weerstandtarief)	0,0695
Onbenutte belastingcapaciteit (=weerstandtarief * totale WOZ-waarde)	€ 3.304.373

FINANCIËLE KENGETALLEN

Al een aantal jaren maken de financiële kengetallen vast onderdeel uit van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van gemeentelijke jaarrekeningen. Er is vanuit het BBV geen normering aangegeven waaraan deze kengetallen kunnen worden getoetst. De provincies hebben in 2016 gezamenlijk met het ministerie van Binnenlandse Zaken signaleringswaarden benoemd. Deze signaleringswaarden passen wij hieronder toe bij de beoordeling van de kengetallen op zich en geven een indicatie over de financiële situatie van onze gemeente.

Algemeen beeld
Op basis van onderstaande beoordelingen kan worden geconcludeerd dat onze gemeente in het verslagjaar 2020 een redelijk tot goede financiële positie heeft. Vier van de zes kengetallen vallen in de minst risicovolle categorie en scoren daarmee “groen”. Pas als er meerdere kengetallen in de meest risicovolle categorie vallen, kan dit wijzen op een zwakke financiële positie. De aandacht richt zich op basis van onderstaande beoordeling vooral op de kengetallen solvabiliteit (oranje) en belastingcapaciteit (rood). Dit totaalbeeld is gelijk met het totaalbeeld van de afgelopen jaren. In de “Notitie solvabiliteit en schuldenlast”, besproken in de raadswerkgroep financiën van 8 maart 2017, hebben wij aandacht geschonken aan de drie kengetallen die betrekking hebben op de schuldenpositie van onze gemeente: de netto schuldquote, de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen en de solvabiliteit. Ook hebben we hierin een viertal maatregelen toegelicht, ter verbetering van deze posities.

Onderstaande kengetallen geven alleen een beeld over het verslagjaar (begroot en werkelijk) en het voorgaande verslagjaar. In de begroting wordt het meerjarig toekomstbeeld geschetst. Onderstaand hebben we hier wel aandacht aan besteed door steeds in te gaan op het perspectief per kengetal. Dit hebben we gedaan omdat we vanaf 2022 structureel lagere inkomsten hebben door het wegvallen van de precarioheffing en omdat we ook verwachten dat de schuldenpositie oploopt als gevolg van geplande grote investeringen voor onder meer onderwijshuisvesting, riool, wegen en het Masterplan Sportpad.

Voorgaand jaar werd in de jaarstukken 2019 en de begroting 2021 ook nog rekening gehouden met een nog grotere inkomstendaling door negatieve effecten van de herverdeling van het gemeentefonds per 2022. Op basis van de laatste publicaties hierover is er geen reden meer om aan te nemen dat de effecten hiervan negatief zullen zijn. De kanttekening die nu wordt gemaakt heeft dus alleen nog betrekking op de grote investeringen in de toekomst. Om uw raad een goed afgewogen besluit te kunnen laten nemen zijn bij de presentatie en besluitvorming over het Masterplan Sportpad de effecten hiervan op de kengetallen aan uw raad gepresenteerd.

Het totaaloverzicht aan financiële kengetallen geeft het volgende meerjarenbeeld:

Jaarverslag jaar 2020		Verloop van de kengetallen		
Kengetallen:		Verslag 2019	Begroting 2020	Verslag 2020
netto schuldquote		77%	118%	69%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		69%	108%	61%
solvabiliteitsratio		26%	24%	30%
structurele exploitatieruimte		8%	6%	9%
grondexploitatie		14%	14%	13%
belastingcapaciteit		119%	120%	115%

1. Netto Schuldquote

In dit kengetal wordt het bedrag van de financieringsmiddelen (schulden) minus de financiële activa (vorderingen) uitgedrukt in % van de totale baten in het jaar.

Kengetal:		Verslag 2019	Begroting 2020	Verslag 2020
netto schuldquote		77%	118%	69%

Inzicht
Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de netto schuldenlast uitgedrukt in een percentage van de totale baten exclusief reservemutaties.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
< 90%	minst risicovol
90% > 130%	neutraal
> 130%	meest risicovol

Oordeel: groen
In 2020 is de netto schuldquote ruim onder de 90% en is daarmee een stuk gunstiger dan begroot. Met deze waarde van 69% komt het van de gele zone in de groene en kan daarmee aangemerkt worden als minst risicovol.

Oorzaak
Dat het percentage gunstiger uitvalt dan bij de begroting is voorzien heeft met name te maken met het feit dat er investeringen en uitgaven later plaatsvinden dan gepland. Het gaat hier om de investeringen in wegen, riool en grondexploitaties, die in 2021 zullen plaatsvinden en om uitgaven in verband met Focus met Ambitie waardoor de kortlopende financiering lager is dan geraamd. De grootste post die dit beïnvloedt is de uitgestelde uitgave in verband met de kunstgrasvelden. Daarnaast zijn vervangingsinvesteringen doorgeschoven. Ook de baten zijn veel hoger dan in de primaire begroting, wat een versterkend verbeterend effect heeft op dit kengetal, werkelijk vs begroot. Belangrijkste veroorzaker hier zijn de extra bijdragen in verband met Tozo en de andere extra bijdragen via de algemene uitkering voor Covid-gerelateerde kosten.

De schuldquote wordt tevens beïnvloed door leningen die zijn doorgeleend aan derden (bijv. leningen aan sportverenigingen, personeelshypotheken). Om inzicht te krijgen in de effecten hiervan wordt als kengetal eveneens voorgeschreven de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen. Deze is in het onderstaande overzicht weergegeven.

2. Netto Schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

In dit kengetal wordt het vorige kengetal gecorrigeerd met de aan derden doorgeleende gelden.

Kengetal:		Verslag 2019	Begroting 2020	Verslag 2020
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		69%	108%	61%

Inzicht
De gecorrigeerde netto schuldquote is in feite een nadere analyse van de netto schuldquote waarbij de invloed van afgesloten leningen die zijn doorbetaald aan derden is geëlimineerd. De gecorrigeerde netto schuldquote geeft hierdoor een gunstiger beeld en is in het verslagjaar 2019 goed.

Signaalwaarde
De netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen draagt dezelfde signaalwaarden als de netto schuldquote.

Oordeel: groen
In 2020 is de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen goed en valt gunstiger uit dan in 2019 en veel gunstiger dan begroot.

Oorzaak
Dat ook dit kengetal gunstiger uitvalt dan bij de begroting werd voorzien heeft dezelfde oorzaak als toegelicht bij het kengetal van de netto schuldquote.

Perspectief
Hoewel bovenstaande percentages binnen de grenzen van het minst risicovolle gebied blijven en ook zijn gedaald ten opzichte van 2018 en 2019 en “groen” scoren, verwachten we wel dat deze percentages in de jaren 2021-2026 verder oplopen als gevolg van geplande grote investeringen voor onder meer wegen, bruggen, onderwijshuisvesting en het masterplan Sportpad. Bij de Begroting 2022 en bij toekomstige raadsvoorstellen voor grote investeringen (waaronder Sportpad) zal daarom in de presentatie aan uw raad blijvend expliciet aandacht worden besteed aan de gevolgen van deze besluiten voor de financiële positie van de gemeente, zodat uw raad deze informatie mee kan nemen in de besluitvorming.

3. Solvabiliteitsratio

In dit kengetal wordt het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger het percentage hoe beter de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Kengetal:		Verslag 2019	Begroting 2020	Verslag 2020
solvabiliteitsratio		26%	24%	30%

Inzicht
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
> 50%	minst risicovol
20% > 50%	neutraal
< 20%	meest risicovol

Oordeel: oranje
De solvabiliteitsratio is na een daling in 2019 (ivm overheveling rioolmiddelen van bestemmingsreserve naar voorziening), nu gestegen van 26% naar 30%, een heel stuk hoger dan geraamd. Hoewel de waarde volgens de signaalwaarden “oranje” scoort, is de waarde daarmee wel ruim boven de door uw raad vastgestelde norm van minimaal 20%.

Oorzaak
De leningenpositie heeft een sterke invloed op de verhouding tussen vreemd vermogen en eigen vermogen en daarmee op de solvabiliteit waarbij het eigen vermogen wordt afgezet tegen het totale vermogen. De leningenpositie in onze gemeente is in belangrijke mate beïnvloed door Braassemerland, waarvoor in de voorliggende jaren aanzienlijke geldleningen zijn aangetrokken. Dat de solvabiliteit gunstiger is dan geraamd komt doordat de extra leningen in verband met de geraamde investeringen nog niet in 2020 zijn aangetrokken door vertraging in het uitgavenpatroon van deze investeringen. Ook heeft de vertraging van de werkzaamheden een positief effect op het resultaat, waardoor ook de solvabiliteit een hogere waarde krijgt.

Perspectief
Ook hier geldt dat exploitatieoverschotten zorgen voor een toename van het eigen vermogen en daarmee een positief effect hebben op de solvabiliteitsratio. Na 2022 zijn de exploitatieoverschotten door het wegvallen van de precarioheffing fors lager. Ook het aflossen van geldleningen heeft een positief effect. Met de investeringen in de onderhuisvesting en ook andere investeringen voor Focus met Ambitie is de verwachting eerder dat de leningenportefeuille zal toenemen en daarmee ook het balanstotaal. Afhankelijk van hoe zich dit verhoudt tot de toename van het eigen vermogen, zal de solvabiliteit in de periode na 2022 gelijk blijven of verder dalen. Uiteraard bewaken wij de ondergrens hierin.

4. Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal worden de structurele baten verminderd met de structurele lasten en dit saldo wordt weergegeven in een percentage van de totale baten.

Kengetal:		Verslag 2019	Begroting 2020	Verslag 2020
structurele exploitatieruimte		8%	6%	9%

Inzicht
Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Een positief percentage geeft aan dat de structurele baten van de gemeente toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Hiermee kan worden beoordeeld of de gemeente in staat is structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
Begrotingsruimte > € 0	minst risicovol
Begrotingsruimte = € 0	neutraal
Begrotingsruimte < € 0	meest risicovol

Oordeel: groen
Het jaarrekeningresultaat geeft een structureel exploitatieoverschot en krijgt daarmee een “groene” score. De structurele exploitatieruimte is hoger dan begroot.

Oorzaak
Wij verwijzen u naar de toelichting per programma en per taakveld, waarin uitgebreid is ingegaan op de verschillende oorzaken. Daarnaast is in grote lijnen een toelichting in de inleiding en in het raadsvoorstel bij deze jaarstukken gegeven.

Perspectief
Het meerjarenperspectief in de Begroting 2021 gaf een negatief exploitatiesaldo. In de begroting 2021 was bij het meerjarenperspectief rekening gehouden met negatieve effecten van de herverdeling van het gemeentefonds vanaf 2023. De meest recente rapportages geven geen aanleiding meer om uit te gaan van een negatief effect. Als we dit effect elimineren is er een positief structureel exploitatieoverschot zichtbaar. Hoewel het perspectief dan voor dit kengetal goed is, is het overschot niet voldoende om de gekwantificeerde structurele risico's op te vangen. Bij het opstellen van de Richtnota 2022 zullen daarom de maatregelen die in de afgelopen maanden met uw raad zijn geïnventariseerd ingezet worden om een duurzaam gezond resultaat te blijven behouden.

5. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grondposities) is ten opzichte van de jaarlijkse baten.

Kengetal:		Verslag 2019	Begroting 2020	Verslag 2020
grondexploitatie		14%	14%	13%

Inzicht
Dit kengetal geeft aan of een gemeente verhoudingsgewijze veel middelen heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit is geld dat nog terugverdiend moet worden uit de grondverkopen. Het risico of dit wel of niet lukt is afhankelijk van de vraag en het aanbod.

Signaalwaarde

waarde	oordeel
< 20%	minst risicovol
20% > 35%	neutraal
> 35%	meest risicovol

Oordeel: groen
Uit de berekende kengetallen kan worden geconcludeerd dat de gemeente in het verslagjaar 2020 een gezonde grondpositie heeft. Het percentage ligt iets lager dan begroot en is ook iets gedaald ten opzicht van verslagjaar 2019.

Oorzaak
Het percentage ligt in lijn met de begroting en met voorgaand verslagjaar, blijft "groen". Het percentage is in 2020 iets gedaald ten opzichte van 2019 door het afsluiten van grondexploitatie locatie Van Egmond. Voor een toelichting op de grondexploitaties verwijzen wij u naar paragraaf 7.

Perspectief
Jaarlijks worden de grondexploitaties geactualiseerd en worden de verwachte kosten en opbrengsten en de parameters door de organisatie met een toets van de accountant opnieuw beoordeeld. Verondersteld mag dan ook worden dat de huidige boekwaarden, verminderd met de daarvoor beschikbare verliesvoorzieningen, in de komende jaren kunnen worden "terugverdiend" met de opbrengsten uit de grondverkopen. Naar verwachting zal het percentage in de komende jaren wel wijzigen. We verwachten een daling door het geplande afsluiten van een aantal grondexploitaties, zoals Gerardusschool (gepland in 2021), Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord en Centrumplan

Leimuiden (beide gepland in 2022). Anderzijds verwachten we in de verdere toekomst weer een stijging als gevolg van plannen die verband houden met de tweede fase van Masterplan Sportpad.

6. Kengetal belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit drukt de gemiddelde belastingdruk uit in een percentage ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Kengetal:		Verslag 2019	Begroting 2020	Verslag 2020
belastingcapaciteit		119%	120%	115%

Inzicht
Dit kengetal is voorgeschreven om inzicht te krijgen in de belastingcapaciteit. Hierbij wordt gekeken hoe de lokale belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Bij de afvalstoffenheffing en het rioolrecht wordt in onze gemeente uitgegaan van 100% kostendekkendheid. Bij het rioolrecht zit deze op 100%. Bij de afvalstoffenheffing op 88%. Dit heeft te maken met kostenstijging en tariefsverlaging. In de komende jaren zal in de begrotingen een hogere kostendekkendheid worden nagestreefd. Afwijking van het landelijk gemiddelde vergt een nadere analyse van de hoogte van de lasten die bij deze onderdelen worden gemaakt en de mate/wijze waarin deze worden doorbelast in de tarieven. De capaciteit bij de OZB kan worden afgelezen door het tarief te vergelijken met het landelijk gemiddelde en in absolute zin door de ruimte van het eigen tarief in vergelijking tot de artikel 12-norm (zie hiervoor de onbenutte belastingcapaciteit, in deze paragraaf).

Signaalwaarde

waarde	oordeel
< 95%	minst risicovol
95% > 105%	neutraal
> 105%	meest risicovol

Oordeel: rood
In onze gemeente ligt de gemiddelde belastingdruk in het verslagjaar 2020 15% boven het landelijk gemiddelde tarief en is daarmee hoog, maar gunstiger dan begroot en gedaald ten opzichte van 2018 en 2019. Dat het iets gunstiger is dan begroot in 2020 heeft te maken met het feit dat de landelijke woonlasten bij de jaarrekening met 4 tot 5% zijn gestegen ten opzichte van de landelijke woonlasten ten tijde van het opstellen van de begroting en onze woonlasten werkelijk in lijn liggen met de begrote last. Daarmee wordt het percentage ten opzichte van het landelijke lager.

Oorzaak
<u>OZB</u>
Het in onze gemeente gehanteerde OZB-tarief voor woningen ligt lager dan het landelijk gemiddelde. Dat de lasten in absolute zin toch hoger uitvallen ten opzichte van het landelijk gemiddelde zit in het feit dat bij de berekeningen wordt uitgegaan van een landelijke gemiddelde woningwaarde van € 248.000 (waarde 1-1-2019 voor aanslag 2020) terwijl in onze gemeente voor de berekening een gemiddelde waarde van € 298.000 geldt. De hogere woonlasten op dit onderdeel bestaan dus uit een hogere gemiddelde woningwaarde in onze gemeente ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

<u>Afvalstoffenheffing</u>
Uw raad heeft besloten om per 1 januari 2018 Diftar in te voeren. 2018 was een overgangsjaar, waarbij eenmalige korting is gegeven op beide tarieven voor afvalstoffenheffing. Ook deze korting heeft bijgedragen aan een lagere belastingdruk dan geraamd. In 2019 en in 2020 zijn de kosten voor de verwerking van afvalstoffen sterk gestegen, procentueel meer dan de afvalstoffenheffing. Daardoor

is de afvalstoffenheffing niet kostendekkend. In de komende jaren groeien we naar meer kostendekkendheid van de tarieven.

Rioolheffing
De rioolheffing is in onze gemeente fors hoger dan het landelijk gemiddelde. In 2016 is het GRP geactualiseerd en bij de Perspectiefnota 2017 is het tarief naar beneden bijgesteld tot € 262 in 2017. In het in 2016 bijgestelde GRP 2014-2018 wordt voor de tarieven uitgegaan van een jaarlijkse stijging van 1%, vermeerderd met de prijsindex. Deze groei is ook gehanteerd in het GRP 2019-2023. Eind 2019 bleek dat het aantal rioolaansluitingen sneller was gestegen dan in het GRP was voorzien. Daarom is in december 2019 bij het vaststellen van de belastingverordeningen en de tarieven riool voor 2020 het GRP 2019-2023 geactualiseerd vastgesteld met een groeipercentage op de tarieven van 0,5% in plaats van 1%, exclusief index. Eind 2020 bleek het aantal rioolaansluitingen wederom sneller te zijn gestegen dan in het GRP was voorzien. Dit heeft ertoe geleid dat het GRP eind 2020 opnieuw is geactualiseerd en het tarief in 2021 gelijk is gebleven aan het tarief in 2020.

Perspectief
De totale woonlasten zullen hoger blijven dan het landelijk gemiddelde. Dit komt in onze gemeente door de hogere WOZ-waarden dan landelijke gemiddelden en door de hoge tarieven van de rioolheffing. Dit laatste heeft te maken met het lage aantal inwoners in relatie tot de grondoppervlakte van onze gemeente en de grondsoort. Eind 2018 is het GRP 2019-2023 vastgesteld en eind 2019 en 2020 is deze geactualiseerd. Door snellere uitbreiding van het areaal en daarmee het aantal aanslagen kon het tarief voor 2021 gelijk blijven aan dat van 2020. Verdere stijging van de rioolheffing, anders dan de prijsindex, wordt door inzet van de voorziening riolering zo veel mogelijk voorkomen. Onze afvalstoffenheffing is momenteel niet kostendekkend. De kosten van afvalinzameling en afvalverwerking stijgen landelijk. Ook onze tarieven zullen in de komende jaren stijgen. Of daarmee ook de lasten voor de inwoners stijgen is ook afhankelijk van de hoeveelheid afval en het soort afval dat wordt aangeboden door de inwoner en is daarmee gedeeltelijk door de inwoner zelf te beïnvloeden.

Paragraaf 3 – Onderhoud kapitaalgoederen

Introductie
De gemeente beheert de openbare ruimte en gebouwen waarin wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. De gemeente beschikt over kapitaalgoederen zoals gebouwen, wegen, kunstwerken, riolering, speelvoorzieningen, groen en water. Vanzelfsprekend moeten deze kapitaalgoederen worden onderhouden. Door middel van visies, beleidsplannen en beheerplannen wordt richting gegeven aan het meerjarig beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen. Het onderhoud gebeurt op een sobere en doelmatige wijze, waarbij wordt voldaan aan wettelijke richtlijnen. In 2020 is de openbare ruimte onderhouden aan de hand van het IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte) 2020-2024, dat 27 januari 2020 is vastgesteld.

Overzicht beheerplannen
De volgende beheerplannen vormen het uitgangspunt voor het beheer van de openbare ruimte, de gewenste kwaliteit en de hiervoor beschikbare budgetten.

Beheerplan	Datum raadsbesluit	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting
IBOR 2020-2024	januari 2020	2024	Ja
Riolering (GRP)	Q4 2018	2023	Ja
Gebouwen (MJOP) 2020-2024	Q4 2019	2024	Ja
Civiele kunstwerken	2018	Actualisatie in 2021, t/m 2025	Ja*
Water (Baggerplan)	2014	2023	Ja

* N.a.v. van wijziging van het beheerplan 2018 zijn de budgetten in de begroting aangepast. Als gevolg van extra areaal en meer inzicht in de (constructieve) staat van de kunstwerken wordt behoorlijke impact verwacht op 2021 en verder.

Integraal beheer openbare ruimte
- Beleidsmeting: In augustus 2020 heeft een beleidsmeting plaatsgevonden naar de mate waarin de beoogde beheerkwaliteit in de praktijk wordt behaald. Kijkend naar de resultaten van de beleidsmeting is op alle beheeronderdelen en gebiedstypen de aangetroffen beheerkwaliteit minimaal gelijk aan onze ambities. De enige uitzondering hierop is de kwaliteit van verharding in centra en van doorgaande wegen. In 2020 is extra budget vrijgemaakt en heeft al een eerste inhaalslag plaatsgevonden.
- Kwaliteitsniveaus: De door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsniveaus voor de openbare ruimte zijn gebaseerd op de CROW-standaard voor beeldkwaliteit. Deze kwaliteitsniveaus zijn de basis voor het beheer en de onderbouwing voor de beschikbare budgetten. In de figuur hieronder zijn de in het IBOR 2020-2024 vastgestelde kwaliteitsniveaus per beheercategorie weergegeven. Beheeronderdelen die niet in het IBOR zijn meegenomen zijn civiele kunstwerken, speelvoorzieningen, riolering en gebouwen. Inzet en ambities voor deze beheeronderdelen is vastgelegd in aparte beheerplannen.

Beheercategorie - Beheergroep	Doorgaande wegen	Bedrijventerrein	Woongebieden	Fietspaden	Buitengebied	Centra
GROEN	< C >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >
VERHARDING	< C >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >
WATER	< C >	< C >	< C >	< C >	< C >	< C >
MEUBILAIR	< C >	< C >	< C >	< B >	< C >	< B >
REINIGING	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >

KAPITAALGOEDEREN IN OPENBARE RUIMTE

Wegen
Kaders waarbinnen het wegbeheer wordt uitgevoerd zijn: de CROW-richtlijnen, de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR), het eerdergenoemde IBOR en de samenwerkingsovereenkomst met het hoogheemraadschap van Rijnland. De reconstructieprojecten worden gerapporteerd in de Voortgangs- en Verantwoordingsmonitor.

In 2020 is uitvoering gegeven aan, of zijn voorbereidingen getroffen voor de volgende reconstructies en grootonderhoudsprojecten:

- Uitvoering van de reconstructies van de Van Fenemalaan (Hoogmade), Herenweg 1e fase (binnen bebouwde kom Rijnsaterwoude), Herenweg 2e fase (buiten bebouwde kom Rijnsaterwoude) en het Jaagpad (Bilderdam).
- Voorbereiding van de reconstructies van de Van Klaverweijdeweg (Hoogmade), Willem van der Veldenweg (Leimuiden), Schoolstraat (Woubrugge) en het Jaagpad (Bilderdam)
- Voor wegonderhoud zijn budgetten beschikbaar voor (groot) onderhoud aan element- en asfaltverharding en besteed aan noodzakelijk onderhoud van diverse wegen. Dit betreft vooral het vervangen of herstellen van kleine(re) wegvakken. De prioritering van wegen voor groot onderhoud volgt uit een in 2019 uitgevoerde visuele weginspectie naar de kwaliteit van alle wegen binnen de gemeente. Zo zijn in 2020 onder meer (groot) onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan onder meer de Burgemeester Bakhuizenlaan (Leimuiden), Molenweg (Nieuwe Wetering) en de Achterwetering (Oud Ade). In 2021 wordt opnieuw een visuele weginspectie uitgevoerd.

Riolering
De kaders waarbinnen het beheer en onderhoud van de riolering vallen, komen uit het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019 - 2023 (GRP).

In 2020 is uitvoering gegeven aan de volgende projecten:

- Rioolvervanging binnen project Herenweg (fase 2 - buiten de bebouwde kom) in Rijnsaterwoude
- Rioolaanleg en vervanging t.b.v. parkeerplaatsen in project IKC in Leimuiden
- Rioolvervanging project Van Fenemalaan in Hoogmade
- Afkoppeling hemelwater van woningen in de Van Wassenaarlaan, van Schellingerhoutstraat en deels Van Hoogstratenlaan in Woubrugge
- Optimalisatie HWA riool Cilinderweg in Roelofarendsveen
- Vervangen circa nog 50 oude besturing rioolpompunits in het buitengebied door besturingssysteem Te-tec waardoor nu alle rioolpompunits en rioolgemalen storingen melden en te monitoren zijn.
- Projecten m.b.t. relinen van ca. 1,1 km riolering
- Reiniging en inspectie van circa 8 km hoofdriool

Groen
Kaders waarbinnen het gemeentelijk groenbeheer plaatsvindt zijn de CROW-richtlijnen, de LIOR en het IBOR.

In 2020 is als volgt uitvoering gegeven aan het groenbeheer:

- Het project “Groen en Doen!”, waarbij bewoners openbaar groen adopteren is gegroeid van twee naar zes projecten.
- In totaal zijn er 76 bomen verwijderd door de gemeente en zijn er 160 teruggeplant (hierbij zijn onder meer 56 bomen die door Tennet zijn gekapt teruggeplant op gemeentelijke grond). Aanplant en herplant van nieuwe bomen heeft op diverse locaties plaatsgevonden verspreid

door de gemeente. Het cluster van 56 bomen ter compensatie van Tennet is terug te vinden langs de Oostveenweg in Nieuwe Wetering.
- Door de ontwikkelingen in Leimuiden (IKC de Lei, Leimuiden centrum en Leimuiden West) en rondom de Gerardusschool zijn er door de ontwikkelende partijen meer bomen verwijderd dan er nu zijn teruggeplant. Na afronding van de bouwwerkzaamheden zal het aantal verwijderde bomen volledig worden gecompenseerd. Daarnaast zijn de bomen in de Akkers nog niet ingevoerd in het beheersysteem.
- Risicobomen in de gemeente zijn geïnspecteerd conform de VTA-controle. Hierbij zijn 60 bomen als risicovol aangeduid en dienen gekapt te worden of er dient nader onderzoek naar het behoud en het risico van de boom te worden uitgevoerd. Dit nadere onderzoek wordt in het eerste kwartaal van 2021 uitgevoerd.
- Bestaande plantvakken zijn gecontroleerd op kwaliteit en waar nodig voorzien van aanvullende beplanting en tevens is 1.022 m^2 aan heesterbeplanting gerenoveerd.
- Er is invulling gegeven aan de wens van de gemeenteraad om de openbare ruimte te vergroenen, waarbij 1.334 m^2 verharding is vervangen voor een groene inrichting.
- Tevens zijn in Woubrugge de groeiplaatsen van bomen verbeterd na een renovatie van het straatwerk, hierbij zijn meer bomen herplant dan er zijn verwijderd.

Water
Het kader waarbinnen het beheer en onderhoud van de watergangen wordt uitgevoerd is de legger van het hoogheemraadschap van Rijnland. Op basis hiervan is het baggerplan 2014 – 2023 opgesteld. De gemeente is voor het baggeren opgedeeld in tien ongeveer gelijke clusters zodat er ieder jaar een cluster gebaggerd kan worden en er na tien jaar een volledige baggerronde is geweest. Doordat er enige tijd onduidelijkheid was over de (on)mogelijkheden voor de verwerking van bagger als gevolg van de landelijke PFAS-discussie zijn de aanbesteding en de werkzaamheden die gepland stonden voor 2019 uitgevoerd in 2020. Zo is het cluster rondom Woubrugge in 2020 gebaggerd.
Om wat in te lopen op de achterstand van het baggerplan hopen we in 2021 een extra baggerronde aan het begin en een extra baggerronde aan het einde van het jaar uit te laten voeren. Daarnaast is in 2020 het voorbereidende werk voor het baggeren van het volgende cluster, in en rondom Leimuiden voorbereid. De onderhandse aanbesteding zal begin 2021 worden uitgevraagd.

Het beheer en onderhoud van beschoeiingen vindt plaats door visuele inspecties, die in 2020 voor de gehele gemeente is vastgesteld. Hieruit is gekomen dat er ruim 50 km aan beschoeiing (schotten, damwand, palenrij, nvo of onderwaterbeschoeiing) wordt beheerd door de gemeente. Tevens beheren en onderhouden we ook circa 80 km onverharde waterkanten.
Op basis van de vastgestelde schadebeelden, de beeldkwaliteit en de risicozetting van de constructie is een prioriteitsstelling geformuleerd voor herstel. In 2020, met uitloop naar 2021, zal er in totaal 1.300 m^1 beschoeiing vervangen worden.

Openbare verlichting
Groot onderhoud wordt integraal in reconstructieprojecten opgepakt waarbij de verlichting met energiezuinige LED wordt uitgevoerd. Het dagelijks onderhoudscontract van de lichtmasten met Spie is i.v.m. herhaaldelijke klachten per 1 juli 2020 beëindigd. Tijdelijk wordt de openbare verlichting door Van Vuuren Elektrotechniek onderhouden en wordt in 2021 een nieuw onderhoudscontract aanbesteed voor een periode van vier jaar.

In 2020 is het volgende uitgevoerd:
- Openbare verlichting project Herenweg fase 2 (buiten de bouwde kom) in Rijnsaterwoude
- Openbare verlichting binnen project IKC in Leimuiden
- Het geplande groot onderhoud is in 2020 is grotendeels afgerond.
- In voorbereiding is de openbare verlichting binnen het project Willem van der Veldenweg in Leimuiden en deze wordt medio 2021 uitgevoerd.
- Het vervangen van lichtmasten in 2020 aan de Oudendijkseweg in Woubrugge is wat vertraagd en wordt in 2021 uitgevoerd.

Civiele kunstwerken
Door de aanwezigheid van veel water binnen de gemeentegrenzen bezit de gemeente relatief veel civiele kunstwerken. Naast vaste bruggen zitten er in het areaal tien beweegbare bruggen die jaarlijks geïnspecteerd worden en onderhoud krijgen. Optredende storingen worden verholpen voor zowel de vaste bruggen als de beweegbare bruggen. In 2019 is er verder gewerkt aan het beheerbeleidsplan 2019-2023 voor civiele kunstwerken, dit betreft een wijziging van sturen op incident naar risico gestuurd werken. Onderdeel van dit beheerbeleidsplan is het op orde brengen van de areaalgegevens en het aantal kunstwerken dat de gemeente in beheer heeft.

In 2020 is uitvoering gegeven aan de volgende projecten:
- Vervanging diverse bruggen en kunstwerken, zoals de voetgangersbruggen aan het Robiniahof en de Sluiskolk in Leimuiden en de Theo Bosmanlaan in Hoogmade, en de brug in de Grietpolderweg (Leimuiden)
- Regulier onderhoud van diverse kunstwerken
- Start sloop en bouw van de Langebrug (Oud Ade)
- Vervanging van de brug Zwanebloem (Woubrugge) door een duiker en een dam
- Aanbesteding voor vervanging brug Langeweg (Roelofarendsveen)
- Areaalonderzoek en constructieve schouw

Instellen voorziening bruggen
De Langebrug in Oud Ade is in 2019 lange tijd afgesloten geweest en in 2020 wordt gestart met het vervangen van de brug. De brug is dusdanig versleten dat vervanging noodzakelijk is. Er wordt verwacht dat de werkzaamheden medio 2021 zijn afgerond.
Naar aanleiding van klachten en incidenten blijkt ook voor de houten bruggen in Woubrugge een dusdanige achteruitgang dat herstel noodzakelijk is in 2020 en 2021. Met een recente wijziging in het BBV dient de gemeente bij de jaarrekening een voorziening voor de kosten van herstel te treffen. Deze voorziening is gevoed door de beoogde uitgaven voor herstel geheel ten laste van het resultaat 2019 te brengen. In 2020 en 2021 worden de feitelijke uitgaven betaald uit de voorziening.

Gebouwen
De gemeente is eigenaar van diverse gebouwen. Die gebouwen zijn ook in 2020 beheerd en onderhouden aan de hand van een meerjarig onderhoudsplan (MJOP) dat door de raad is vastgesteld en eens in de vier jaar wordt geactualiseerd. Het bedrag dat per jaar gemiddeld nodig is voor de uitvoering van het MJOP wordt jaarlijks in de voorziening onderhoud gebouwen gestort. In 2019 heeft een actualisatie plaatsgevonden van MJOP. Het nieuwe MJOP 2020 – 2024 heeft de raad bij de Begroting 2020 vastgesteld. De vastgoedstrategie is niet veranderd, hierbij gaan we nog steeds uit van ‘afstoten tenzij’.

In 2020 is er ook een duidelijke scheiding aangebracht in het dagelijks onderhoud en groot onderhoud. Onder het dagelijks onderhoud vallen o.a. de onderhoudscontracten en periodieke inspecties maar ook het klachtenonderhoud. Hierdoor is er ook geschoven met de budgetten vanuit de voorziening naar het dagelijks onderhoud omdat veel dagelijks onderhoud was opgenomen in het MJOP. Elk jaar wordt een jaarplan gemaakt voor dagelijks en groot onderhoud.

Financiële kaders
In onderstaand figuur zijn de geraamde en de werkelijke kosten/opbrengsten voor 2020 van de exploitatie weergegeven:

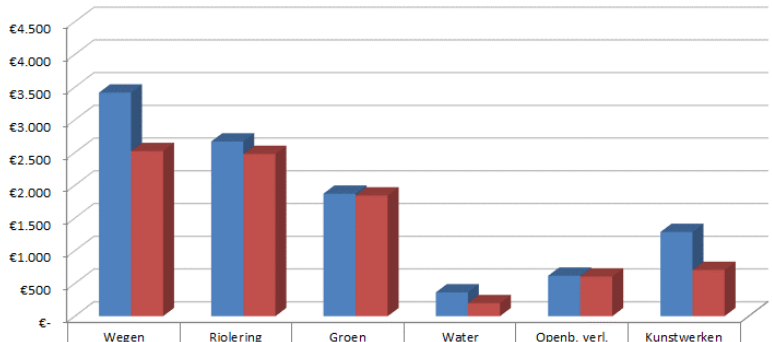

	Wegen	Riolering	Groen	Water	Openb. verl.	Kunstwerken
Begroting 2020 na wijziging	3.415	2.669	1.872	363	618	1.286
Werkelijke kosten/opbrengsten 2020	2.523	2.478	1.844	199	606	707

**) Bedragen x € 1.000. Dit betreft de lasten en baten per taakveld, inclusief salarislasten en kapitaalslasten.*

Dat de budgetten 2020 niet volledig zijn besteed wordt met name veroorzaakt door de projecten. Zoals hierboven beschreven komen een aantal grote projecten in plaats van eind 2020 tot uitvoering in het eerste halfjaar van 2021, waarmee de restantbudgetten volledig worden besteed. Bijdrage aan de provincie ivm N207(300K) is doorgeschoven naar 2021. Degeneratievergoeding(300K) wordt opgelegd zodra een bedrijf de weg openbreekt. Dit gaat op basis van een standaardtarief. Pas een half jaar later kan de weg gerepareerd worden, omdat de grond eerst nog moet zakken. De kosten ontstaan dus pas ver na de opbrengst. Brug 932 Langeweg en Brug 305 Prunusstraat Leimuiden zijn in 2020 voorbereid en aanbesteed en gereed in 2021.

Paragraaf 4 – Financiering

In de Financiële verordening van de gemeente Kaag en Braassem is in artikel 18 opgenomen dat de gemeente jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken in de paragraaf financiering verslag doet van de wijze waarop de gemeente de treasuryactiviteiten uitvoert.
Hierbij komen in ieder geval de volgende punten aan de orde:

- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm;
- de rentevisie;
- het kredietrisicobeheer;
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende vier jaar;
- de schulden met een looptijd korter dan een jaar en het gemiddelde verschuldigde rentepercentage;
- de schulden met een looptijd langer dan een jaar en het gemiddelde verschuldigde rentepercentage;
- de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan grondexploitaties, investeringen en taakvelden wordt toegerekend.

Hiermee is deze paragraaf het instrument voor het transparant maken van de treasuryfunctie. De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in de financiële verordening (artikel 16). De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie zijn opgenomen in het treasurystatuut.

RENTERISICOBEHEER

Wet Fido en financiering
De wet Fido beoogt decentrale overheden een kader te geven om renterisico's op leningen zo beperkt mogelijk te houden. Renterisico ontstaat door wijzigingen in rentepercentages van opgenomen langlopende leningen en kasgeldleningen. Er zijn twee verplichte richtlijnen in de wet Fido om de renterisico's te bewaken en beheersen; de kasgeldlimiet voor korte financiering en de renterisiconorm voor lange financiering.

Kasgeldlimiet
De door het rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de korte schuld (looptijd < 1 jaar) tot 8,5% van de totale lasten van de primaire programmabegroting. Voor 2020 bedraagt de limiet voor de gemeente Kaag en Braassem € 5,1 miljoen. Bij het aantrekken van kortlopende financiering wordt bewaakt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet niet overschrijdt.
In het onderstaande overzicht is zichtbaar dat de kasgeldlimiet in 2020 niet is overschreden, aangezien de gemeente gedurende het grootste deel van het afgelopen jaar een overschot aan middelen heeft gehad.

bedrag x€1.000

Gemiddelde netto-vlottende schuld 2020	overschot middelen (-) netto vlottende schuld (+)
1e kwartaal	676
2e kwartaal	-1.187
3e kwartaal	-8.832
4e kwartaal	-7.644

Renterisiconorm
De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijden van de kapitaalmarktleningen (looptijd > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van de totale lasten van de primaire programmabegroting. Het maximale bedrag aan aflossingen en renteherziening op vaste schuld bedraagt daardoor in 2020 € 12,1 miljoen. In 2020 is voor € 19,8 miljoen afgelost en voor een lening van € 5 miljoen de rente herzien; waardoor de renterisiconorm is overschreden.

Conform de wet- en regelgeving moet de gemeente bij een overschrijding van de renterisiconorm dit aan de toezichthouder, de provincie Zuid-Holland, voorleggen. Hierin zal de gemeente onder andere moeten aantonen dat het meerjarenperspectief weer aan de renterisiconorm voldoet en dat de gemeente een sluitende meerjarenbegroting heeft met voldoende structureel weerstandsvermogen. In maart 2020 hebben wij dit gesprek met onze toezichthouder gehad en afspraken gemaakt over ons plan van aanpak. Dit zorgt ervoor dat wij vanaf 2021 weer aan de renterisiconorm zullen voldoen.

Rentevisie
De Euribor ligt nog altijd onder de 0%. Dat de rente zo laag is, komt vooral doordat de Europese Centrale Bank (ECB) een ruim monetair beleid voert om de economische groei in het eurogebied te ondersteunen.
De rentevisie van de BNG is dat de rentetarieven op een zeer laag niveau zullen blijven en dat de kortetermijnrente iets zal gaan zal gaan stijgen tot rond de -0,40% ultimo 2021. Het EONIA rentetarief (daggeldrente rekening-courant schatkist) is dit jaar iets verder gedaald tot rond de -0,47% ultimo 2020. Bij het rijk is de rente, indien die negatief is, bij het uitzetten van gelden (vooralsnog) gelijkgesteld aan nul; maar de BNG zal binnenkort negatieve creditrente in rekening gaan brengen v.a. € 500.000. De rente op staatsleningen is vanwege matige vooruitzichten voor de inflatie en economie in Europa negatief. Hierdoor is het rentepercentage voor langlopende leningen het afgelopen jaar nog verder gedaald en komt uit op 0,10% ultimo 2020 (10 jaar fixe BNG). De rentetarieven van langlopende leningen zullen mede onder invloed van een aantrekkende inflatie en een minder actief aankoopbeleid van obligaties van de ECB naar verwachting wel wat oplopen tot rond de 0,85% ultimo 2021 maar blijven op een zeer laag niveau.

De gemiddelde rente over de leningenportefeuille bedroeg in 2020 1,88%. Doordat de afgesloten leningen verschillende looptijden hebben met een vaste rente, is de gemiddelde rente over de leningenportefeuille nog steeds hoger dan de huidige rente op de kapitaalmarkt. Bij laagblijvende rente op de kapitaalmarkt is de verwachting dat de gemiddelde rente over de leningenportefeuille zal gaan dalen door het aflopen en herfinancieren van langlopende leningen en het aantrekken van nieuwe langlopende leningen tegen een gunstiger rentetarief.

KREDIETRISICOBEHEER

Regeling Schatkistbankieren voor decentrale overheden en uitgezette gelden
De regeling Schatkistbankieren heeft tot gevolg dat de decentrale overheden verplicht zijn om financiële overschotten, als ze die hebben, bij het rijk onder te brengen. De maatregel is bedoeld om de EMU-positie van Nederland te verbeteren. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito’s bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden (niet zijnde verticaal toezicht). Wel is er sprake van een bepaald drempelbedrag dat de gemeente maximaal buiten de schatkist van het rijk mag houden. De drempel is vastgesteld op 0,75% van het begrotingstotaal; wat voor de gemeente Kaag en Braassem neerkomt op € 453.895 in 2020. Over de middelen die een decentrale overheid in de schatkist aanhoudt, vergoedt de schatkist rente (EONIA/ daggeldrente (r/c) of inleenrente (deposito)). De stand in de schatkist per 31 december 2020 is voor de gemeente € 3.300.251 (r/c saldo) en € 0 (depositosaldo). In onderstaande tabel is zichtbaar dat gerekend over een heel kwartaal het op dagbasis buiten de schatkist aangehouden bedrag, gemiddeld niet hoger is dan het drempelbedrag ad € 453.895.

bedrag x €1.000

Gemiddeld buiten de schatkist aangehouden bedrag 2020	
1e kwartaal	106
2e kwartaal	251
3e kwartaal	403
4e kwartaal	407

Verstrekte leningen en uitgezette leningen
De gemeente Kaag en Braassem heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen (door)verstrekt aan woningcorporaties, verenigingen/ stichtingen, SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) en personeel (hypothecaire leningen; er worden geen nieuwe hypothecaire leningen verstrekt). Eind 2020 is er aan (door)verstrekte leningen een boekwaarde van € 4,8 miljoen.

Verstrekte gemeentegaranties
De gemeente Kaag en Braassem staat eind 2020 voor een aantal geldgevers ten bedrage van € 0,5 miljoen borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die zijn aangetrokken door verenigingen of stichtingen die activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Tevens staat de gemeente garant voor hypotheken op woningen van inwoners ad € 1,9 miljoen. Dit betreft afloop van in het verleden verstrekte garantstellingen, waarvoor de gemeente nog steeds garant staat. Al geruime tijd valt dit onder de Nationale Hypotheekgarantie (NHG) en de gemeente gaat sindsdien geen nieuwe garanties meer aan (voor hypotheken op woningen voor andere garantiestellingen stellen we ons terughoudend op). Daarnaast staat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) borg voor leningen aan woningbouwcorporaties ten bedrage van € 31,1 miljoen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden, is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken.

In het treasurystatuut is vastgelegd dat voor het verstrekken van leningen aan derden en het garanderen van middelen uit hoofde van de publieke taak goedkeuring nodig is van het college (tot € 50.000) dan wel de gemeenteraad (hoger dan € 50.000). De treasurycommissie is bevoegd tot het aantrekken en uitzetten van gelden. Het WSW heeft met de gemeente een ongelimiteerde achtervangovereenkomst voor de twee in de gemeente werkzame corporaties ‘Stichting Woondiensten Aarwoude’ en ‘Stichting MeerWonen’, tot een maximum van het door het WSW bepaald borgingsplafond (=wat een corporatie maximaal kan lenen gelet op de prognosegegevens van de corporatie (dPi)).

GEMEENTEFINANCIERING

Wet Hof en EMU-saldo
De wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) zorgt ervoor dat de schulden van de totale Nederlandse overheid niet te hoog worden. Het EMU-saldo van de decentrale overheden telt mee voor het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Om het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk te bepalen, moeten de decentrale overheden gegevens aanleveren zoals het opnemen van de meerjarige EMU-begrotingsgegevens in de begroting. Daarnaast wordt de ontwikkeling van het EMU-saldo gevolgd door middel van verplichte rapportages (Iv3) aan het Centraal Bureau van de Statistiek. Voor decentrale overheden is een gezamenlijk plafond voor de tekortnorm vastgesteld (macronorm). Bij een (dreigende) structurele overschrijding van de vastgestelde tekortnorm voor de decentrale overheden samen, kunnen maatregelen volgen via een correctiemechanisme (bestuurlijke afspraken over verbeterplannen EMU-saldo) en in uiterste geval kan het sanctiemechanisme in werking treden (zoals het faseren van investeringen of in uiterste instantie het opleggen van kortingen). Voor de gemeente Kaag en Braassem is het gerealiseerde EMU-saldo over boekjaar 2020 + € 0,4 miljoen (= overschot).

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte
Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:
1. de kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie);
2. de kasstroom uit investeringen;
3. de kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken en uitgezette geldleningen).

Het inzicht hierin wordt verkregen door het permanent actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Uit de jaarcijfers 2020 is een financieringsoverschot van € 5,8 miljoen zichtbaar (excl. jaarrekeningresultaat). Dit zal voornamelijk ingezet worden voor de financiering van de bouwgrondcomplexen ad € 8,9 miljoen.
In 2020 hebben we een grote hoeveelheid geldleningen afgelost en geherfinancierd, samen € 19,8 miljoen (vnl. in het verleden aangegane niet tussentijds aflosbare leningen voor onroerendgoedtransacties). Daarnaast zijn er verder geen kortlopende leningen aangetrokken.

Het onderstaande overzicht geeft de mutaties weer in de leningenportefeuille 2020:

bedrag x € 1.000

Mutaties in de leningenportefeuille 2020	
Stand per 1 januari	52.368
Nieuwe leningen	18.500
Reguliere aflossingen	19.844
Vervroegde aflossingen	0
Stand per 31 december	51.024
Gemiddeld rentepercentage	1,88%

In tegenstelling tot de groei van de schuld (die aan een maximum gebonden is door de Wet Hof) is de hoogte van de schuld een politieke keuze zolang de schuld beheersbaar blijft. Dat wil zeggen dat de gemeente bij een scenario met economisch slecht weer genoeg geld moet overhouden om aan de schuldverplichtingen (aflossingen en interest) te kunnen blijven voldoen zonder dat de noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen. Daarnaast is het de samenhang tussen meerdere factoren – in dit geval de schuldpositie, de structurele weerstandscapaciteit en de rek in de belastingopbrengsten – die bepaalt of de gemeente financieel gezond is (zie voor nadere toelichting paragraaf weerstandsvermogen).

Financieringswijze
Zolang de kortlopende rente lager is dan de rente op de kapitaalmarkt, wordt de ruimte die de kasgeldlimiet biedt zoveel mogelijk benut. Indien nodig worden langlopende leningen aangetrokken om een overschrijding van de limiet tegen te gaan. Bij de keuze van de looptijden van financieringsmiddelen is het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk aansluiten bij de financieringsbehoefte uit de liquiditeitsplanning.

RENTETOEREKENING EN RENTERESULTAAT

Het saldo van de externe rentelasten en -baten moet in eerste aanleg worden toegerekend aan de grondexploitatie en taakvelden die op projectbasis zijn gefinancierd. Het resterende saldo wordt samen met de rente die wordt berekend over voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd, omgeslagen naar de taakvelden die integraal zijn gefinancierd.

Het renteomslagpercentage wordt vervolgens berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd (= 1,35%); waarbij het renteomslagpercentage binnen een marge van 0,5% mag worden afgerond (= 1,60%). Het financieringsresultaat voor 2020 komt dan uit op € 175.150 voordelig.

De rekenrente in 2020 is hiermee nog steeds hoger dan de huidige rente op de kapitaalmarkt. Doordat de afgesloten leningen verschillende looptijden hebben met een vaste rente, is het niet mogelijk direct volledig mee te bewegen met de rente op de kapitaalmarkt. Maar bij laagblijvende rente op de kapitaalmarkt zal de rekenrente gaan dalen door het aflopen en (her)financieren van leningen tegen een gunstiger rentetarief.

In onderstaand renteschema wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan grondexploitaties, investeringen en taakvelden wordt toegerekend.

Renteschema 2020					
De externe rentelasten over de korte en lange financiering				€ 1.002.931	
De externe rentebaten (idem)			-/-	€ 207.334	
Saldo rentelasten en rentebaten				€ 795.597	
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend		€ 258.543			
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-€ 109.738			
			-/-	€ 148.805	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				€ 646.792	
Rente over eigen vermogen				€ 0	
Rente over voorzieningen				€ 292.656	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				€ 939.447	*1,35%*
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	€ 1.114.597	*1,60%*
Renteresultaat op het taakveld treasury				**-€ 175.150**	*-0,3%*

Paragraaf 5 – Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de gemeente heeft een belangrijke rol in de realisatie van de doelen van de gemeente. Bedrijfsvoering is een onderdeel van zowel de primaire processen, dienstverlening aan inwoners, beleids- en bestuurlijke processen als de ondersteunende processen, het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning. De bedrijfsvoering en de daarbij behorende interne ondersteunende en dienstverlenende disciplines zijn:

- Control
- Financiën
- Juridische zaken
- HRM / Personeel en organisatie
- Communicatie
- Documentaire informatie voorziening
- Facilitaire zaken
- Informatie- en gegevensbeheer (ICT)
- Burgerzaken
- Vergunningen, toezicht en handhaving
- Klantcontactcentrum

Met uitzondering van ICT en Control is de bedrijfsvoering bij de gemeente Kaag en Braassem ondergebracht binnen één afdeling. Control is belegd in een afzonderlijke eenheid met een onafhankelijke positie in de organisatie en valt rechtstreeks onder de gemeentesecretaris.

Hieronder lichten we de belangrijkste bedrijfsvoeringsonderdelen toe die in 2021 naast de reguliere werkzaamheden extra inspanningen hebben geleverd om de doelstellingen van de bedrijfsvoering te realiseren.

AMBTELIJKE ORGANISATIE EN PERSONEEL EN ORGANISATIE

De ambtelijke organisatie van onze gemeente is een professionele organisatie die dienstbaar is aan de samenleving en het bestuur van Kaag en Braassem. Drie jaar geleden zijn we begonnen met een verdere doorontwikkeling van de organisatie.

Deze organisatie:

- heeft een regiefunctie bij de ontwikkeling en uitvoering van maatschappelijke en ruimtelijke taken;
- bereikt efficiënt, effectief en klantgericht maatschappelijke doelen door samen te werken;
- benut en stimuleert eigen verantwoordelijkheid van inwoners, bedrijven en instellingen;
- communiceert open en duidelijk;
- heeft aandacht voor de vraag naar en het leveren van producten en diensten;
- ontvangt waardering van de inwoner voor de producten en dienstverlening die worden geleverd en zij laat leveren.

De huidige organisatiestructuur moet ons helpen toe te groeien naar een organisatie die bestaat uit een vaste kern met daaromheen een flexibele schil die wordt geactiveerd afhankelijk van de vraag. Zo kan de organisatie altijd kwalitatief goede invulling geven aan taken en rollen die op dat moment gevraagd worden.

Op dit moment beschikt de gemeentelijke organisatie van Kaag en Braassem over 144,94 fte incl. 2,22 FTE griffie (in 2020 is tijdelijk sprake van 5,66 FTE bovenformatief). Dit is 5,26 FTE per 1000 inwoners. Van deze 144,94 fte is momenteel 5,91 fte vacant. Dit houdt dus in dat de bezetting 139,03 fte bedraagt wat per 1000 inwoners 5,04 FTE betekent.
Omdat de gemeentelijke organisatie een aantal vacatures kent wordt extern ingehuurd om deze vacatures deels in te vullen. Ook wordt er extern ingehuurd als gevolg van projecten of ontwikkelingen die niet binnen de bestaande formatie kunnen worden opgevangen. Onder externe inhuur vallen ook de kosten voor onderhoud in de buitenruimte en schoonmaak die worden uitgevoerd door Rijnvicus. In totaal bedroeg de externe inhuur in 2020 € 1.692.301. Ten opzichte van de totale loonsom van € 10.351.518 is dit 16,35%.

Binnen de afdeling Bedrijfsvoering zijn alle bedrijfsvoeringstaken van de ambtelijke organisatie ondergebracht. Het merendeel van de activiteiten van de afdeling Bedrijfsvoering wordt tot de overhead gerekend. Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hierbij zijn BBV-regels en de uitgangspunten uit de Notitie Overhead van de BBV toegepast. Onze overhead bedraagt in 2020 € 7.056.854. Uitgedrukt in een percentage van de totale lasten, zijnde € 66.024.000 bedraagt dit percentage 10,69%. Uitgedrukt per inwoner bedragen de apparaatskosten € 256 per inwoner.

FINANCIËN

Al een aantal jaren zijn we bezig met de vernieuwing van de P&C-cyclus en -producten met als doel de raad beter te bedienen en om daarbij de informatie te geven die nodig is om heldere kaders te kunnen stellen, de voortgang scherper te controleren en de mogelijkheid te bieden om sneller bij te sturen, indien nodig. Daarnaast heeft de vernieuwing van de planning&controlfunctie tot doel om de financiële sturing in de ambtelijke organisatie te versterken. De jaarrekening over 2020 zal te raadplegen zijn via www.jaarrekeningkaagenbraassem.nl Ook de begroting voor 2021 is te raadplegen via www.begrotingkaagenbraassem.nl.

Onze jaarrekening 2019 is voor de zomervakantie met een goedkeurende verklaring van de accountant door de gemeenteraad vastgesteld en voor 15 juli bij de provincie ingediend. Dit komt vooral door het intensieve voorwerk en overleg met onze samenwerkingspartners.

ICT EN INFORMATIEBEHEER

Met ingang van 1 januari 2018 is de gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem in werking getreden, de samenwerking op het gebied van ICT en automatisering. Uitgangspunt voor de samenwerking is standaardisatie van de I&A-dienstverlening, inclusief de bijbehorende standaardinrichting van de gemeentelijke werkprocessen en het daarbij passende applicatielandschap. De samenwerking heeft als beoogd doel om voor beide gemeenten voordelen te behalen. Hierbij kan gedacht worden aan:

- Integratie op procesniveau (zoveel als mogelijk dezelfde applicaties en bijbehorende werkprocessen) om zo meer kwaliteit en efficiency te behalen.
- Integratie tussen beide gemeenten in andere werkvelden wordt hierdoor eenvoudig.
- De grotere schaal zorgt voor inkoopvoordeel en een betere onderhandelingspositie bij leveranciers.
- De grotere schaal maakt het ook mogelijk om specialistische I&A-expertises (als informatieplanning en security management) volwaardig in te vullen en goed te organiseren en daarmee zal de samenwerking beter in staat zijn de noodzakelijke en ambitieuze digitale overheidsagenda te volgen.
- Samenwerking noodzaakt een nog verdere professionalisering van de I&A-dienstverlening, uitbouw van de regierol en werken met servicelevels.

Informatiebeveiliging
Met de VNG-resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' van november 2013 hebben gemeenten afgesproken om de informatiebeveiliging op orde te krijgen en te houden.

Eén van de afspraken in de resolutie was dat elke gemeente in het jaarverslag een aparte paragraaf opneemt over informatiebeveiliging, waarin het college verantwoording aflegt aan de gemeenteraad over informatiebeveiliging in brede zin ('horizontale verantwoording').

Er zijn ook afspraken gemaakt met het rijk voor de ENSIA-verantwoording informatiebeveiliging ('verticale verantwoording'). ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit en betekent eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit. ENSIA is ingevoerd in 2017 en heeft tot doel het ontwikkelen en implementeren van een zo effectief en efficiënt mogelijk ingericht verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten wordt hiermee verder geprofessionaliseerd door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke p&c-cyclus. Hierdoor heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan hier ook beter op sturen.

ENSIA helpt gemeenten in één keer slim verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de BIO. De verantwoordingssystematiek over de Basisregistratie personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie adressen en gebouwen (BAG), Basisregistratie grootschalige topografie (BGT) Basisregistratie ondergrond (BRO) en werk en inkomen (SUWI) is samengevoegd en gestroomlijnd. In 2020 is een zelfevaluatie informatiebeveiliging, DigiD, BRP, PUN, BGT, BRO en BAG gedaan. De resultaten waren over het algemeen goed.

Hieronder wordt voor de basisregistraties een overzicht weergegeven van de stand van zaken in 2020.

BAG

Onderdeel	Waarde Kaag en Braassem	Maximale Score	Gemiddelde score in %
Deelscore Borging Proces	70	80	88 %
Deelscore Actualiteit	0	45	0 %
Deelscore Volledigheid	40	40	100 %
Deelscore Juistheid	40	40	100 %
Puntentotaal BAG	**150**	**205**	**73 %**

BGT

Onderdeel	Waarde Kaag en Braassem	Maximale score	Percentages
Deelscore Borging proces	70	70	100 %
Deelscore Actualiteit	20	20	100 %
Deelscore Volledigheid	30	30	100 %
Deelscore Juistheid	30	30	100 %
Puntentotaal BGT	**150**	**150**	**100 %**

BRO

Onderdeel	Waarde Kaag en Braassem	Maximale score	Percentage
Deelscore Borging proces	50	70	71 %
Deelscore Actualiteit	10	20	50 %
Deelscore Volledigheid	20	20	100 %
Deelscore Juistheid	10	10	100 %
Puntentotaal BRO	**90**	**120**	**75 %**

BRP

Onderdeel	Waarde Kaag en Braassem	Maximale score	Percentages
Organisatie van de beveiliging	320	400	80
Toegangsbeveiliging	335	400	84
Naleving	125	400	31
Puntentotaal BRP	**780**	**1.200**	**65**

Reisdocumenten

Onderdeel	Waarde Kaag en Braassem	Maximale score	Percentages
Organisatie van de beveiliging	150	200	75
Toegangsbeveiliging	215	250	86
Naleving	85	200	43
Puntentotaal Reisdocumenten	**450**	**650**	**69**

De SUWI-zelfevaluatie wordt door de samenwerking met gemeente Alphen aan den Rijn - taken werk en inkomen (SUWI) door Alphen aan den Rijn uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor de DigiD, die is gekoppeld aan de website. De website valt onder de Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem en is daarmee hier niet opgenomen.

De kwaliteit van de basisregistraties is in het algemeen goed op orde. Met betrekking tot de BAG en de BRO zitten we in een inhaalslag; elk jaar wordt de kwaliteit beter. Met betrekking tot de BGT hebben we in 2020 zelfs een 100% score behaald. Met betrekking tot de kwaliteit van de BRP en van de reisdocumenten zitten we op een stabiel niveau.

Wat het informatiebeveiligingsbeleid betreft: inmiddels is het aanpassen van het informatiebeveiligingsbeleid aan de BIO, de Baseline Informatieveiligheid Overheid die in de plaats is gekomen van de BIG, de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten, ter hand genomen. Daarnaast vinden activiteiten plaats op het gebied van informatiebewustzijn om informatieveiligheid op een hoger plan te brengen.

Paragraaf 6 – Verbonden partijen

Als zelfstandige gemeente zoekt Kaag en Braassem naar samenwerking als dit voordeel oplevert bij vraagstukken die erg complex of kostbaar zijn. In deze paragraaf worden de rechtspersonen beschreven waar de gemeente een bestuurlijk en financieel belang in heeft. Er is sprake van een bestuurlijk belang in het geval van zeggenschap (stemrecht of het hebben van een zetel in het bestuur). Van een financieel belang is sprake als aan een verbonden partij een bedrag ter beschikking wordt gesteld dat niet verhaalbaar is wanneer de verbonden partij in financiële problemen raakt of failliet gaat.

Visie op en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen
De visie van Kaag en Braassem is beschreven in de Samenwerkingsagenda 2018-2022. Hierin wordt op elf beleidsvelden een koers geschetst onder de naam ‘Maak meedoen mogelijk’. Vanuit haar zelfstandige positie maakt de gemeente gebruik van en draagt ze in de regio bij aan de uitvoeringskracht, het kennisnetwerk en de lobbyfunctie richting andere regio’s, provincie en rijk. Op deze manier pakt ze de grote vraagstukken aan. Samenwerken in verbonden partijen is immers efficiënter, goedkoper en soms gewoon een wettelijke verplichting.

Het beleid en de kaders van de gemeente Kaag en Braassem over de verbonden partijen zijn beschreven in de Nota Verbonden Partijen en die verwoordt de taken en bevoegdheden van de verbonden partijen en financiële voorwaarden om het publiek belang te dienen. Dit is belangrijk omdat een verbonden partij vaak beleid uitvoert dat volgens een wettelijke bepaling een taak van de gemeente is. Wel is en blijft de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma’s. Beleidsvoornemen uit de Nota Verbonden Partijen is dat Kaag en Braassem vooral een regiegemeente is. Om regie te voeren is het van belang de grip op verbonden partijen te vergroten. Naast de beleidsvoornemens genoemd in de Nota Verbonden partijen is de visie op regionale samenwerking verwoord in de Regionale Agenda Kaag en Braassem 2020.

VERBONDEN PARTIJEN KAAG EN BRAASSEM

Gemeenschappelijke regelingen	Overig
Holland Rijnland	BNG NV
Veiligheidsregio Hollands Midden	Oasen NV
Omgevingsdienst West Holland	Cyclus NV
RDOG Hollands Midden	Nuon Energy NV
	Alliander NV
BVO Rijn en Braassem	De Tweesprong BV
	GEM Braassemerland VOF

INZICHT IN DE FINANCIËN VAN DE VERBONDEN PARTIJEN

Door een financiële en beleidsmatige check van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen is er een goed inzicht in de financiën. Voordat een advies over een zienswijze aan de raad wordt aangeboden vinden er regionaal ambtelijke overleggen plaats. Deze adviseren aan de bestuurlijke (portefeuillehouders) overleggen. Door deze ‘brede blik’ neemt de kwaliteit van toetsing toe. Daarnaast geven deze regionale overleggen de mogelijkheid om input te leveren en vragen te stellen zodat er bijstelling van de begrotingen mogelijk is voordat de raad zijn zienswijze vaststelt.
Er zijn ook risico’s. Hierbij wordt gedacht aan consequenties van nieuw overheidsbeleid, wijzigingen in wet- en regelgeving en ontbreken van commitment. Risico’s kunnen beperkt worden door het

functioneren van de verbonden partij goed te volgen qua budget en beleid. Voor zover risico's nu actueel en relevant zijn, worden ze opgenomen in de risicoparagraaf.

De bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. De (advies)processen zijn gestroomlijnd door het aanwijzen van een driehoek van accounthouder, financieel consulent en manager waarbij de accounthouder primair verantwoordelijk is voor alle zaken die met de verbonden partij samenhangen.

ONTWIKKELINGEN VERBONDEN PARTIJEN 2020

- Holland Rijnland
  Binnen Holland Rijnland werken we samen om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van inwoners, ondernemers en instellingen te verbeteren. Holland Rijnland profileert zich vooral als netwerkpartij van de 13 aangesloten gemeenten die zich sterk maakt voor beleidsmatige-, lobby- en faciliterende werkzaamheden. Holland Rijnland zet in op de regionale agenda 2019-2023 waarin de volgende onderwerpen centraal staan:
  1. Aantrekkelijke leefomgeving (ruimte, wonen en groen)
  2. Sterke regionale economie
  3. Duurzaam bereikbare regio
  4. Energie-neutrale regio
  5. Een regio voor iedereen
  6. Kansrijke regio voor de jeugd

  In Holland Rijnland hebben we het afgelopen jaar hard gewerkt aan een Regionale Energiestrategie die in de zomer van 2021 door de gemeenteraden moet worden vastgesteld. Daarnaast werken we als regio toe naar een integraal ruimtelijk afwegingskader met ook hierover besluitvorming in de zomer van 2021. Hiervoor hebben we in 2020 de Ruimtelijke strategische agenda Rijn- en Veenstreek opgesteld. Ten slotte neemt wethouder Schoonderwoerd sinds de zomer van 2020 deel in het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland.

- VRHM
  Veiligheidsregio Hollands-Midden staat voor de (fysieke) veiligheid van burgers, bedrijven en instellingen. Naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen en veranderende risico's in de samenleving heeft de Veiligheidsregio in het Regionaal Beleidsplan 2020-2023 haar koers en de daarbij behorende doelen bepaald. Deze doelen zijn afgestemd met alle gemeenteraden van de gemeenten binnen onze veiligheidsregio en sluit aan op het Regionaal Risicoprofiel dat eerder in 2019 is vastgesteld. Het Regionaal Risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in de veiligheidsregio aanwezige risico's. 2020 stond daarbij in het teken van de aanpak van de coronacrisis. De aanpak binnen de Veiligheidsregio in de achterliggende periode kenmerkt zich door zorgvuldige afstemming, betrouwbare facilitering en eenduidigheid ten aanzien van de uitleg en inzet van de noodzakelijke maatregelen. Dit resulteerde in een consistent bestuurlijk crisisoptreden.

- RDOG HM
  - **Zorg en veiligheidshuis**
    In 2020 is een aanzet gemaakt om zorg en veiligheid samen vorm te geven binnen het Zorg- en veiligheidshuis. Met als doel de ketensamenwerking tussen zorg en veiligheid verder te versterken en te komen tot een sluitende keten. Het Zorg- en veiligheidshuis wordt hierbij een aparte poot binnen de RDOG. De opdracht is om het Zorg- en veiligheidshuis kostenneutraal over te laten gaan naar de RDOG. Op 1 januari is het Zorg- en veiligheidshuis van start gegaan.
  - **Veilig Thuis**
    In 2019 is de meldcode uitgebreid. Dit heeft geleid tot een grote stijging van het aantal meldingen bij Veilig Thuis. In 2020 is het aantal meldingen niet verder gestegen. Dit kan te maken hebben met de coronamaatregelen. Aankomend jaar wordt er gekeken

hoe de meldingen ten aanzien van Veilig Thuis zich verder ontwikkelen. De gemeenten sturen op het versterken van de integrale samenwerking binnen de bestaande opdracht en bijbehorend budget.

- **RDOG 24**
  Er is een start gemaakt met een nabije toekomstvisie: “RDOG24”. Het Programma RDOG2024 moet ervoor zorgen dat de RDOG in 2024 een wendbare, moderne en klantgerichte organisatie is. Een organisatie die kan meebewegen met veranderingen in de maatschappij en die vanuit integrale gezondheidsdeskundigheid kan blijven bijdragen aan een gezonder en veiliger Hollands Midden. Er zijn al stappen gemaakt in deze beweging, al blijkt dit veranderproces ook zeker uitdagingen met zich mee te brengen. De RDOG is nu bezig met de tweede businesscase waarin zij op verzoek van gemeenten scenario’s schetsen van inzet versus kosten en baten. De uitwerking van de tweede businesscase zal mogelijk extra tijd en geld vragen. Hierover zal de raad een beslissing moeten nemen. Wij sturen op een heldere opdracht met kosten en baten in beeld, zodat een goede beslissing kan worden genomen.
- **Begrotingswijziging**
  Er wordt geen begrotingswijziging verwacht voor 2021. Wel is het reëel dat de RDOG 2024 en de inhoudelijke keuzes die gemaakt worden van invloed zijn op de begroting 2022. De kosten lijken hierbij vooruit te lopen op de baten. Eerder heeft de gemeenteraad aangegeven dat wij willen sturen op één opdracht met een bijbehorend budget, zonder tussentijdse begrotingswijzigingen. Dit moet wat ons betreft het resultaat worden van het verandertraject RDOG 2024.

- Omgevingsdienst West-Holland
  In 2020 is gewerkt op basis van de Strategienota 2018-2021. Speerpunten zijn: duurzaamheid en energie(transitie), Omgevingswet, kwaliteit, kennisinstituut, optimale samenwerking in de regio, eigenaarschap en relatie opdrachtgever-opdrachtnemer, stabiele en gezonde financiële dienst. In het werkplan 2020 zijn de producten en diensten beschreven en hoeveel dit gaat kosten. De ODWH heeft zich op vijf inhoudelijke programma’s gericht: Milieu, Ruimtelijke Ordening, Duurzaamheid, Bouwen en Bodem. De belangrijkste taken van de ODWH hierbij zijn: advisering van de gemeente, vergunningverlening, toezicht en handhaving.

  Cyclus
- In 2020 is gewerkt conform de nieuwe DVO met Cyclus. In deze DVO zijn zowel de inzameling als de verwerking van het huishoudelijk afval opgenomen. Cyclus zet in op uniformiteit, om op deze manier kosten te besparen. Cyclus heeft de routes voor de inzameling van het huisvuil geoptimaliseerd. Ook is een extra standplaats in Alphen aan de Rijn ingericht, waardoor de aanrijroutes korter zijn geworden. Deze maatregelen hebben tot kostenbesparingen geleid. Vanaf augustus heeft Cyclus ook het oud papier huis aan huis ingezameld, samen met verenigingen en scholen.

- VOF Braassemerland
  De gemeentelijke gronden worden fasegewijs aan de vennootschap overgedragen. In fase 1 en 2 zijn alle woningen gebouwd en opgeleverd aan de nieuwe bewoners. In 2019 zijn de gronden van fase 3, 5 en 6 economisch geleverd en er is gestart met het bouwrijp maken van fase 3 en 6. In 2021 wordt de openbare ruimte in fase 1 en 2opgeleverd aan de gemeente.

- De Tweesprong BV
  - De Tweesprong is partner bij de ontwikkelingen van het Sportpad. Bij Focus met Ambitie heeft de gemeenteraad hoge prioriteit gegeven aan een IKC 0-12 aan het Sportpad en het vernieuwen van De Tweesprong. Het is de bedoeling dat op termijn het hele gebied Sportpad wordt herontwikkeld. Om deze langetermijnontwikkeling goed te doorlopen is een projectstructuur opgesteld waar De Tweesprong een

belangrijke spilfunctie vervult. In 2021 wordt hiervoor een voorstel aan de gemeenteraad aangeboden.
    - De gemeenteraad heeft vooruitlopend op de nieuwbouw besloten om het onderhoudsbudget aan te passen voor de komende jaren, zodat de kwaliteit van het zwembad en de sporthallen verantwoord blijft. In 2021 wordt de staat van het onderhoud geëvalueerd en de balans opgemaakt.
    - In 2020 is de nieuwe directeur gestart, die belast is met de dagelijkse leiding (binnen de begroting), die een bijdrage levert aan de doelstellingen van de Maatschappelijke agenda (in samenwerking met partijen zoals De Driemaster) en die meewerkt aan de ontwikkelingen rondom het Sportpad.
    - In 2020 is de eerste hand gelegd aan de nieuwe overeenkomst. In 2021 zal de afronding en vaststelling hiervan plaatsvinden.
    - Ook De Tweesprong BV is in 2020 getroffen door de COVID-pandemie, en is hierdoor een groot deel van de tijd gesloten of beperkt open geweest. Om de financiële consequenties die hieruit voortvloeien te beperken is in 2020 een aanvraag voor de TVS-regeling gedaan voor De Tweesprong. Naar verwachting komt er in 2021 een speciale regeling voor zwembaden.

- BVO Rijn en Braassem:
  De Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem is een samenwerkingsverband met de gemeente Alphen aan den Rijn en voorziet in uitvoering van de taken op het gebied van informatisering, automatisering en andere niet overheidstaken voor de gemeente. In 2020 zijn diverse doelen bereikt (onder andere verdergaand digitaal beheer van de openbare ruimte) en heeft de onderlinge samenwerking nader vorm gekregen. Ook zijn nieuwe ICT-projecten gestart, die in 2021 uitgerold kunnen worden.

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

Holland Rijnland

Vestigingsplaats	Leiden
Doel/activiteit	Gemeentelijke belangen worden behartigd op beleidsterreinen die bepalend zijn voor een evenwichtige en voorspoedige ontwikkeling van het gebied. Die beleidsterreinen zijn ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, verkeer en vervoer, milieu, economische zaken, toerisme en recreatie, volksgezondheid, onderwijs en werkgelegenheid. Dit gebeurt vanuit de gedachte van verlengd lokaal bestuur en met inachtneming van wat verder in de regeling is bepaald. Holland Rijnland is een samenwerking van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad en draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied. Binnen Holland Rijnland wordt samengewerkt om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van burgers, bedrijven en instellingen te verbeteren. Samen optrekken geeft meerwaarde voor de uitdagingen die te complex zijn voor de individuele gemeente, die gemeentegrensoverschrijdend zijn of waarbij samenwerking tot meer efficiëntie leidt. In de domeinen maatschappij, economie en leefomgeving faciliteert Holland Rijnland regionale samenwerking. Verder voert Holland Rijnland enkele taken uit die aan het samenwerkingsorgaan zijn overgedragen: de Regiotaxi, de Urgentiecommissie Woonruimte en het Regionaal Bureau Leerplicht. Kaag en Braassem profiteert van het schaalvoordeel en slagkracht van deze strategische samenwerking.
Belangen	Financieel: Bijdrage regulier Holland Rijnland 2020 € 298.881 Bijdrage Regionaal Bureau Leerplicht 2020 € 87.987 Bijdrage Frictie en transitie 2020 € 1.227 Bijdrage TWO Jeugd 2020 € 21.749 Regionaal Investeringsfonds 2020 (t/m 2024) € 368.865 Bestuurlijk: De leden van het algemeen bestuur worden aangewezen door de raden van de gemeenten. Het AB wijst de leden van het dagelijks bestuur aan. Het dagelijks bestuur bestaat (inclusief voorzitter) uit zeven leden. Het AB bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente; 28 in totaal met gezamenlijk 186 stemmen (waarvan Kaag en Braassem 9). In het AB hebben zitting de burgemeester en wethouder Van der Wereld. Daarnaast neemt wethouder Schoonderwoerd sinds de zomer van 2020 deel in het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland.
Financiële gegevens	De jaarrekening 2020 is in (in concept) beschikbaar gesteld. 1-1-2020 / 31-12-2020 Omvang eigen vermogen € 2.860.648 / € 3.104.867 Omvang vreemd vermogen € 55.647.964 / € 51.622.409 Financieel resultaat 2020 € 1.507.871 V

Veiligheidsregio HOLLANDS MIDDEN
Samen sterk voor meer veiligheid!

Vestigingsplaats	Leiden
Doel/activiteit	De veiligheidsregio Hollands Midden behartigt, op grond van de vastgestelde gemeenschappelijke regeling, de gemeenschappelijke belangen van 18 gemeenten op de volgende terreinen: De brandweerzorg, het inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer, de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR), de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing en de samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding.
Belangen	Financieel: gemeentelijke bijdrage 2020 € 1.701.361. Bestuurlijk: De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Burgemeester Lenferink van gemeente Leiden is de voorzitter van het Algemeen Bestuur. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zes leden (inclusief voorzitter). Onze burgemeester maakt deel uit van het DB en is portefeuillehouder Waterveiligheid en GHOR. Hiermee is Kaag en Braassem ook hier direct betrokken bij alle besluiten binnen de regeling.
Financiële gegevens	Financiële gegevens zijn gebaseerd op conceptcijfers d.d. 22 februari 2021 01-01-2020 / 31-12-2020 Omvang eigen vermogen € 6.220.815 / € 7.923.167 Omvang vreemd vermogen € 35.914.017 / € 34.129.600 Financieel resultaat 2020: € 2.150.651 voordelig

RDOG Hollands Midden

Vestigingsplaats	Leiden
Doel/activiteit	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden bestaat uit de drie sectoren: openbare gezondheidszorg (GGD), geneeskundige hulpverlening (GHOR) en ambulancezorg (RAV). De RDOG bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden. Deelname aan de RDOG is een wettelijke verplichting (volgens artikel 14 van de Wet publieke gezondheid). Deze taken worden door RDOG (onderdeel GGD) uitgevoerd in het zogenaamde basistakenpakket. De aanvullende diensten en markttaken op het gebied van volksgezondheid worden in opdracht van de 19 gemeenten van Hollands Midden op projectenbasis geregeld.
Belangen	Financieel: gemeentelijke bijdrage 2020 € 1.465.000 Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur van de RDOG bestaat uit de portefeuillehouders Volksgezondheid van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden. Voor onze gemeente is dat wethouder Van der Wereld. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zeven leden. Kaag en Braassem heeft 2 van de 50 stemmen.
Financiële gegevens	Financiële gegevens zijn gebaseerd op de jaarrekening 2020 1-1-2020 / 31-12-2020 Omvang eigen vermogen € 3.948.000 / € 6.577.000 Omvang vreemd vermogen € 29.237.000 / € 40.621.000 2019 / 2020 Financieel resultaat € 516.000 V / € 2.808.000 V

Vestigingsplaats	Leiden
Doel/activiteit	De Omgevingsdienst staat voor duurzaamheid, veiligheid en een verbetering van de leefomgeving. Ze stelt milieubeschikkingen (vergunningen) op voor de gemeente en ziet toe op naleving van milieuwetgeving (toezicht en handhaving). Ook geeft de ODWH milieuadvies aan gemeenten en zorgt ervoor dat in ruimtelijke plannen van gemeenten aandacht wordt besteed aan een goede milieukwaliteit (gericht op diverse milieuaspecten, zoals bodem, lucht, geluid, energie en veiligheid). Om een goede en efficiënte uitvoering te geven aan de wettelijke milieutaken heeft Kaag en Braassem al deze taken bij de Omgevingsdienst ondergebracht.
Belangen	Financieel: gemeentelijke bijdrage 2020 € 940.173
	Bestuurlijk: Het AB bestaat uit 26 leden (inclusief de voorzitter). Twee collegeleden hebben zitting in het AB (wethouder Peters en wethouder Van der Meer). In het vijfkoppige DB is onze gemeente vertegenwoordigd door een collegelid (wethouder Peters) waarbij zij voorzitter is. Kaag en Braassem heeft 12 van de 202 stemmen (6%).
Financiële gegevens	Financiële gegevens zijn gebaseerd op conceptcijfers, ontvangen 1 maart 2021

	1-1-2020	31-12-2020
Omvang eigen vermogen	€ 864.310	€ 594.305
Omvang vreemd vermogen	€ 8.585.026	€ 11.787.589

Financieel resultaat 2020: € 208.807 voordelig

Vestigingsplaats	Alphen aan den Rijn
Doel/activiteit	Het doel van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem is het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering van de taken van de gemeenten op het gebied van informatievoorziening, automatisering en andere niet overheidstaken en het daarbij vergaand ontdubbelen van ICT-functionaliteit, waardoor de gemeenten beter in staat zijn zich te focussen op hun kerntaken.
Belangen	Financieel: gemeentelijke bijdrage 2020 € 2.337.744
	Bestuurlijk: Het bestuur bestaat uit 4 leden (inclusief de voorzitter). Twee collegeleden hebben zitting in het bestuur (wethouder Peters en wethouder Van der Wereld).
Financiële gegevens	Financiële gegevens van de BVO Rijn en Braassem zijn gebaseerd op concept cijfers d.d. 22-3-2021:

	1-1-2020	31-12-2020
Omvang eigen vermogen	€ 11.128	€ -
Omvang vreemd vermogen	€ 6.703.164	€ 5.732.585

Financieel resultaat 2020 (verwacht): € 273.000 nadelig

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER NAAMLOZE VENNOOTSCHAP

Doel/activiteit	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen ten behoeve van het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Belangen	Financieel: 121.719 aandelen (€ 2,50 nominaal). De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Dividend over 2019, nog te ontvangen in 2021: € 154.583. Dividend over 2020: € 220.311. Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de aandeelhoudersvergaderingen.
Financiële gegevens	

	1-1-2020	31-12-2020
Omvang eigen vermogen	€ 4.887 miljoen	€ 5.097 miljoen
Omvang vreemd vermogen	€ 144.802 miljoen	€ 155.262 miljoen

Financieel resultaat 2020: € 221 miljoen voordelig.

Doel/activiteit	Tot de kernactiviteiten van Oasen behoren duurzaam verzorgen van winning, productie en levering van topkwaliteit (drink)water in Zuid-Holland.
Belangen	Financieel: 26 aandelen (= 3,47%) Oasen keert geen dividend uit. Bestuurlijk: Oasen N.V. is een structuurvennootschap. De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financiële gegevens	De cijfers van 2020 zijn nog niet beschikbaar. Daarom zijn de cijfers uit het jaarverslag 2019 opgenomen.

	1-1-2019	31-12-2019
Omvang eigen vermogen	€ 108.494 miljoen	€ 112.187 miljoen
Omvang vreemd vermogen	€ 160.973 miljoen	€ 168.537 miljoen

Financieel resultaat 2019: € 3.693 miljoen voordelig.

Cyclus

Doel/activiteit	Cyclus stelt zich als doel het doelmatig inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval voor deelnemers. Het streven hierbij is om zoveel mogelijk grondstoffen her te gebruiken en te recyclen.
Belangen	Financieel: 10.651 aandelen (€ 7 nominaal) dividend 2018: € 0 Bestuurlijk: Er zijn drie formele bestuursorganen: • Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) bestaande uit de aandeelhoudende gemeenten. De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de aandeelhoudersvergaderingen. • Raad van Commissarissen (RvC): 5 commissarissen, benoemd door de AVA • Bestuur Cyclus: directeur Cyclus Informeel is er een Grondstoffenplatform. Deze bestaat uit een ambtelijk en bestuurlijk overleg, beide bestaande uit vertegenwoordigers van de aandeelhoudende gemeenten in de regio's Midden-Holland en Rijnstreek. Aan dit bestuurlijk overleg neemt wethouder Peters deel. Verder is er nog een financiële commissie.
Financiële gegevens	De cijfers van 2020 zijn nog niet beschikbaar. Daarom zijn de cijfers uit het jaarverslag 2019 opgenomen.

	1-1-2019	31-12-2019	
Omvang eigen vermogen	€ 9.105.000	€ 9.513.000	
Omvang vreemd vermogen	€ 21.946.000	€ 21.763.000	
Financieel resultaat 2019		€ 408.000	V

Alliander

Doel/activiteit	Alliander is het Netwerkbedrijf van voormalig Nuon. Deze is actief in de distributie van elektriciteit, gas en warmte en daarmee samenhangende producten/diensten.
Belangen	Financieel: dividend 2019, ontvangen in 2020: € 519.705 Bestuurlijk: Alliander is een structuurvennootschap met een Raad van Bestuur en een Raad van Commissarissen. De vennootschap wordt bestuurd door de Raad van Bestuur. Toezicht vindt plaats door de Raad van Commissarissen. Beide organen handelen onafhankelijk van elkaar en leggen over de uitoefening van hun taken verantwoording af aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financiële gegevens	

	1-1-2020	31-12-2020
Omvang eigen vermogen	€ 4.224 miljoen	€ 4.382 miljoen
Omvang vreemd vermogen	€ 4.567 miljoen	€ 5.094 miljoen

Financieel resultaat 2020: € 224 miljoen voordelig

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER BESLOTEN VENNOOTSCHAP

Doel/activiteit	Sportbedrijf Kaag en Braassem verzorgt beheer, onderhoud en exploitatie van Sport- en recreatiecentrum De Tweesprong, Sporthal Kaskade, Gemeenschapscentrum Het Spant en gymzaal De Meerkant. Naast het faciliteren van sport en bewegen verzorgt De Tweesprong ook sport- en bewegingsstimulering. Hiermee levert De Tweesprong een (nog steeds groeiende) bijdrage aan de doelstellingen uit de MAG (omgevingsvisie).
Belangen	Financieel: 40 aandelen die zijn geplaatst en volgestort ad € 18.152 Bestuurlijk: gemeente is enig aandeelhouder en eigenaar van de gebouwen: Sport- en recreatiecentrum De Tweesprong, Gemeenschapscentrum Het Spant en gymzaal De Meerkant. Sporthal Kaskade is geen eigendom van de gemeente.
Financiële gegevens	Financiële gegevens zijn gebaseerd op concept jaarrekening 2020 1-1-2020 / 31-12-2020 Omvang eigen vermogen € 18.152 / € 18.152 Omvang vreemd vermogen € 555.924 / € 674.096 Voorlopig financieel resultaat 2020: € 22.695,- nadelig.

DOELSTELLING, TAKEN, BESTUURLIJK BELANG PER VENNOOTSCHAP ONDER FIRMA

Doel/activiteit	De VOF heeft ten doel het voor haar rekening en risico (doen) uitvoeren van de grondexploitatie met betrekking tot het exploitatiegebied zoals aangeduid in de Samenwerkingsovereenkomst (inclusief bijlagen), gelegen binnen het Plangebied Braassemerland en overigens al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.
Belangen	Financieel: In het eerste kwartaal van 2020 heeft de gemeente € 500.000 gestort en weer teruggestort gekregen. Daarmee bleef het totaal gestorte bedrag aan eigen vermogen per 31-12-2020 € 3.725.000. In februari 2021 is €1 mln gestort en in mei 2021 wordt een tweede storting van € 250k verwacht. Daarna verwachten we in juli 2021 een terugstorting van €1,5 mln aan ingebracht eigen vermogen. Bestuurlijk: de vennoten van de VOF zijn de gemeente Kaag en Braassem en Aan de Braassem BV (project BV van de ontwikkelaars. De vakwethouder, mevrouw Peters en de heer Wildenberg, partner bij Fakton B.V. te Rotterdam, hebben mandaat van het college om rechtshandelingen namens de gemeente te verrichten. Zij vormen samen met de afvaardiging van de ontwikkelaar het bestuur van de VOF Braassemerland. Het gemeentelijke bestuur heeft twee procuratiehouders aangewezen: de heer Démoed, manager Ontwikkeling van de gemeente Kaag en Braassem en de heer Menkhorst, adviseur bij Fakton B.V. te Rotterdam.
Financiële gegevens	1-1-2020 / 31-12-2020 Omvang eigen vermogen € 7.341.205 / € 7.312.113 Omvang vreemd vermogen € 7.241.363 / € 17.685.354 Financieel resultaat 2020: € 29.092 nadelig

Paragraaf 7 – Grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend aan de door het bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen. Grondverwerving, -productie, -uitgifte en tijdelijk beheer zijn de ingrediënten van elke gebiedsontwikkeling, of het nu gaat om het bouwen van woningen, aanleggen van infrastructuur, het aanbieden van maatschappelijke voorzieningen of het bevorderen van de economische ontwikkeling.

Onderdeel van de gemeentelijke jaarstukken is een paragraaf grondbeleid. Hierin wordt de raad jaarlijks inzicht geboden in de vorderingen van alle in ontwikkeling genomen en nog te ontwikkelen grondcomplexen.
In deze paragraaf grondbeleid komen aan de orde:

- het actueel grondbeleid;
- ontwikkelingen grondexploitatieprojecten in 2020
- ontwikkeling grondposities in 2020;
- af te sluiten grondcomplexen per 31-12-2020;

De richtlijnen voor de te hanteren parameters in de grondexploitaties per **01-01-2021**, zijn**:**

Parameters grondexploitatie	per 01-01-2021
Kostenindex	2,00%
Opbrengstenindex	Contract / 0,00%
Rente/disconteringsvoet	1,40% / 2,00% **

*** Disconteringsvoet van 2,00% bij verliesgevende exploitaties*

Diverse marktprognoses voor de uitvoering van grond, weg en waterwegen geven aan dat de kostenstijging de komende periode afvlakt en rond het langjarig gemiddelde inflatiecijfer uit zal komen (2%). De opbrengstenindexatie is in veel projecten contractueel overeengekomen. Voor de projecten Connexxion en Nieuwe Wetering Noord zijn geen contractuele afspraken over de afname van grond en/of het doen van een exploitatiebijdrage vastgelegd. Gezien de (locatie)specifieke omstandigheden is voor deze projecten een opbrengstenindex van 0% gehanteerd.
De rente- en disconteringsvoet is gebaseerd op het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. De herfinanciering van een aantal leningen heeft geleid tot een afname van de rekenrente van 2,17% naar 1,40%. Voor de verliesvoorziening wordt conform de BBV-richtlijnen een disconteringsvoet van 2% gehanteerd voor de verliesgevende grondexploitaties.

ACTUEEL GRONDBELEID

Het actueel grondbeleid is vastgelegd in de nota Grondbeleid 2020-2024. De gemeente Kaag en Braassem heeft ervoor gekozen de regie te voeren in het ruimtelijk domein en een actieve rol zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast is actief ingezet op het realiseren van extra sociale woningbouw. Dit heeft geleid tot een aantal concrete projecten die sinds vorig jaar in uitvoering zijn. Jaarlijks worden in de grondprijzenbrief de grondprijzen en de wijze van vaststellen van deze grondprijzen voor de diverse functies en bestemmingen geactualiseerd. Aanvullend grondprijsbeleid is vastgelegd in de nota Vereveningsfondsen 2013 en in het snippergroenbeleid.

Daarnaast verwijzen wij u naar Programma 3 Ruimte en leefomgeving van de programmarekening, waarin verantwoording is afgelegd over de realisatie van de doelstellingen specifiek voor 2020.

ONTWIKKELING GRONDCOMPLEXEN IN 2020

Actualisatie grondcomplexen

De grondexploitaties (grexen) worden elk jaar geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening. Dit is onder andere noodzakelijk voor inzicht in de verliesvoorzieningen en de stand van de reserve bouwgrondexploitatie per balansdatum. In 2020 heeft de gemeente acht actieve grondexploitaties waarvan er één per balansdatum 31-12-2020 is afgesloten. Dit betreft de herontwikkeling van het perceel aan de Van Alcmaerlaan.

Hieronder volgt achtereenvolgens een opsomming van het saldo van uitgaven en inkomsten per grondexploitatie in 2020 (mutaties boekwaarden), een actualisatie van het resultaat op netto contante waarde per grondexploitatie op basis van het voortschrijdend inzicht (mutaties resultaten). Deze actualisatie geeft inzicht in de herijking van de grondexploitatieresultaten, zoals deze per peildatum 01-01-2021 zijn voorzien. Dit geeft naast de verantwoording over het afgelopen jaar een vooruitblik op de verwachte resultaten van de grondexploitatieprojecten, de te verwachten verliesvoorzieningen en de effecten daarvan op de reservepositie. Aanvullend is in beeld gebracht wat per complex de verwachtte datum is wanneer het project is afgerond en wat op dat moment het geprognosticeerde resultaat is. Het zogenaamde resultaat op eindwaarde.

(Alle vermelde bedragen zijn, voor zover niet aangeduid, prijspeil 01-01-2021 en exclusief btw.)

Mutaties boekwaarden

Hieronder zijn de mutaties weergegeven van de boekwaarden van de grondexploitaties in 2020. Na actualisatie bedraagt de boekwaarde per 31-12-2020 afgerond -/- € 17,8 miljoen. Ten opzichte van de boekwaarde op 01-01-2020 (€ - 18,5 miljoen) een daling van circa € 0,65 miljoen. Deze afname wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende opbrengsten:

- De bijdrage reserveringsvergoeding van de GEM Braassemerland en de ontvangen exploitatiebijdrage uit de ontwikkeling Braassemerland Westend;
- Daarnaast heeft bij de herontwikkeling van het plot voormalige Gerardusschool de grondlevering aan de woningcorporatie plaatsgevonden.

Ruimtelijk project	Boekwaarde 01-01-2020	Mutatie 2020	Boekwaarde 31-12-2020	Belangrijkste verklaringen van de mutaties (boekwaarde)
Verliesgevende grondexploitaties				
Centrumplan Leimuiden	€ 1.520.798-	€ 35.965	€ 1.556.763-	Plankosten en Rente
Connexxion Leimuiden	€ 1.130.471-	€ 33.658	€ 1.164.129-	Inzet t.b.v. N207 (plankosten) en rente
Braassemerland (grondexploitatie)	€ 14.983.457-	€ 850.702-	€ 14.132.755-	Opbrengsten (reserveringsvergoeding GEM, exploitatiebijdrage Westend)
Gerardusschool	€ 232.825-	€ 234.644-	€ 1.819	Kosten bouwrijpmaken, gronduitgifte
Elzenlaan - Woubrugge	€ 67.699-	€ 180.423	€ 248.122-	Kosten bouwrijpmaken, plankosten en rente
subtotaal	**€ 17.935.249-**	**€ 835.299-**	**€ 17.099.950-**	
Winstgevende grondexploitaties				
Voormalig gemeentehuis	€ 513.451-	€ 69.118	€ 582.569-	Plan- en beheerkosten
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 147.311-	€ 49.849	€ 197.160-	Restant sloop/sanering, plankosten (CPO)
subtotaal	**€ 660.761-**	**€ 118.968**	**€ 779.729-**	
Afgesloten grondexploitaties				
van Alcmaerlaan	€ 128.678	€ 56.726	€ 71.952	Kosten woonrijp maken
subtotaal	**€ 128.678**	**€ 56.726**	**€ 71.952**	
TOTAAL	**€ 18.467.333-**	**€ 659.605-**	**€ 17.807.727-**	

Met betrekking tot de uitgaven zijn er voornamelijk plan- en rentekosten gerealiseerd. Daarnaast zijn voor de projecten Gerardusschool, Elzenlaan en Nieuwe Wetering Noord ook uitvoeringskosten gemaakt.

Mutaties resultaten grondexploitaties

In 2020 hebben enkele mutaties plaatsgevonden binnen de diverse plangebieden en zijn de kapitaallasten verwerkt. Hierdoor is het negatieve resultaat afgenomen tot circa -/- € 8,3 miljoen. Voor de actieve grondexploitaties zijn de geactualiseerde saldi op netto contante waarde van prijspeil 01-01-2020 naar prijspeil 01-01-2021 hieronder weergegeven.

Ruimtelijk project	Resultaat 01-01-2020	Mutatie 2020	Resultaat 31-12-2020	Belangrijkste verklaringen van de mutaties (resultaat)
Verliesgevende grondexploitaties				
Centrumplan Leimuiden	€ 2.302.504-	€ 20.285	€ 2.282.218-	Lagere rente
Connexxion Leimuiden	€ 264.634-	€ 13.110-	€ 277.745-	Vertraging door uitblijven duidelijkheid over passage, plankosten
Braassemerland (grondexploitatie)	€ 6.745.501-	€ 795.168	€ 5.950.333-	Lagere rente icm hoge negatieve boekwaarde, lagere kostenindicatie kruising Bdreef/Noordplein
Gerardusschool	€ 158.156-	€ 8.038-	€ 166.193-	Hogere kosten tijdelijk beheer / nutsaansluitingen dan aangenomen
Elzenlaan - Woubrugge	€ 352.496-	€ 98.342	€ 254.154-	Resultaat op kosten bouwrijp maken
subtotaal	**€ 9.823.290-**	**€ 892.648**	**€ 8.930.643-**	
Winstgevende grondexploitaties				
Voormalig gemeentehuis	€ 9.117	€ 208.183	€ 217.301	Voortschrijdend inzicht programma waaronder resultaat tender verkoop voormalig gemeentehuis
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 261.386	€ 50.969	€ 312.355	Hogere indicatie grondopbrengsten door meer zekerheid over programma
subtotaal	**€ 270.503**	**€ 259.152**	**€ 529.655**	
Afgesloten grondexploitaties				
van Alcmaerlaan	€ 442	€ 71.510	€ 71.952	Lagere kosten woonrijp maken
subtotaal	**€ 442**	**€ 71.510**	**€ 71.952**	
TOTAAL	**€ 9.552.345-**	**€ 1.223.310**	**€ 8.329.036-**	

Het totaal saldo van de verliesgevende grondexploitaties bedraagt circa -/- € 8,9 miljoen. De toename van het resultaat wordt in grote mate veroorzaakt door de lagere rente per 2020. Daarnaast zijn de prognoses van enkele grondexploitaties bijgesteld op basis van voortschrijdend inzicht. Dit heeft geleid tot lagere uitvoeringskosten voor de grondexploitatie GEM Braassemerland en de locatie Elzenlaan.

Het saldo van de grondexploitaties met een positief resultaat bedraagt € 0,53 miljoen ten opzichte van € 0,27 miljoen in 2020. De wijzigingen ontstaan doordat het project Voormalig gemeentehuis Rijnsaterswoude een hogere opbrengstpotentie laat zien door het resultaat van de tender (verkoop herontwikkeling voormalig gemeentehuis) en voortschrijdende inzichten ten aanzien van het woningbouwprogramma en bijbehorende opbrengsten. Het resultaat voor Nieuwe Wetering Noord is toegenomen vanwege meer zekerheid over het programma op basis van het voorgestane CPO-traject.

Het project Van Alcmaerlaan is afgerond en is daarom per 31-12-2020 afgesloten. Het geprognosticeerde resultaat is gestegen vanwege een bijstelling ten aanzien van de gerealiseerde kosten voor woonrijp maken. Het resultaat dat vrijvalt bedraagt circa € 70.000.

Resultaten grondexploitaties op eindwaarde

Hieronder is per project de verwachte einddatum en geprognosticeerde resultaat op eindwaarde weergegeven. Dit is het resultaat dat daadwerkelijk op dat moment zal zijn gerealiseerd op basis van de huidige inzichten.

Ruimtelijk project	Datum eindwaarde	Resultaat Eindwaarde
Verliesgevende grondexploitaties		
Centrumplan Leimuiden	31-12-2022	€ 2.374.420-
Connexxion Leimuiden	31-12-2024	€ 300.640-
Braassemerland (grondexploitatie)	31-12-2032	€ 7.227.555-
Gerardusschool	31-12-2021	€ 169.517-
Elzenlaan - Woubrugge	31-12-2022	€ 264.422-
Winstgevende grondexploitaties		
Voormalig gemeentehuis	31-12-2023	€ 226.556
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	31-12-2022	€ 321.162

Hieronder volgt per grondcomplex een nadere toelichting op de werkzaamheden die in 2020 zijn verricht en de belangrijkste mutaties die hebben geleid tot een gewijzigd resultaat.

Centrumplan Leimuiden
In 2016 zijn met de ontwikkelaar, door middel van een addendum op de anterieure overeenkomst, aanvullende afspraken overeengekomen over onder andere de realisatie van het sociaal programma en de gemeentelijke bijdrage aan de herinrichting van de openbare ruimte. De afname van de grond door de ontwikkelaar heeft plaatsgevonden in 2019. De werkzaamheden bouwrijp maken zijn nagenoeg afgerond en de realisatie van de woningen is gepland in Q1 2021. Op dit moment is de prognose dat de ontwikkeling in 2022 wordt afgerond.

Connexxion (Leimuiden)
De noordelijke helft van dit perceel is in 2014 aan de provincie Zuid-Holland verkocht ten behoeve van de reconstructie van de N207. Het resterende deel van de kavel is beoogd bedrijventerrein en kan, binnen een nader vast te stellen planologisch kader, uitgegeven worden. In afwachting van besluitvorming over de passage N207 hebben geen concrete activiteiten plaatsgevonden. Daarnaast is deze locatie in beeld voor de realisatie van extra sociale woningbouw en heeft zich een initiatiefnemer gemeld voor deze locatie. Omdat hier nog geen besluit over is genomen is dit niet verwerkt in de grondexploitatie. De looptijd van de grondexploitatie is met een jaar doorgeschoven aangezien er nog geen zekerheid is over de planning en invulling van de omliggende infrastructuur.

Nieuwe Wetering Noord (I tot en met VII, voorheen Regenboogweg)
Locatie 6 is in 2020 verkocht conform de ingeschatte marktwaarde. Voor de realisatie van het beoogde programma dient nog een bestemmingsplanprocedure te worden doorlopen. Voor locatie 2, de enige resterende locatie binnen de grondexploitatie, wordt een CPO-ontwikkeling voorgestaan. De planning is dit jaar in het ontwikkelproces met potentieel gegadigden tot grondverkoop te komen.

Braassemerland (Roelofarendsveen)
Binnen de ontwikkeling van Braassemerland resteren nog twee gemeentelijke deelgrondexploitaties (GEM en Westend). In 2013 is voor een deel van het gebied van het gebied ook een gezamenlijke grondexploitatiemaatschappij (GEM) opgericht. Deze gemeentelijke deelneming is elders in de gemeentelijke administratie verantwoord.

- <u>Deelgebied West End.</u>
  In 2016 heeft een grondruil plaatsgevonden tussen de gemeente en Westend BV (onderdeel Heembouw-groep). Hierdoor heeft Westend alle percelen binnen het plangebied in haar bezit gekregen en is de gemeente eigenaar geworden van het “Wijsmanterrein” waar de GEM het beoogde woningbouwprogramma gaat ontwikkelen en realiseren. De exploitatieafspraken voor de ontwikkeling en realisatie van het beoogde programma voor West-End zoals overeengekomen zijn de basis voor de grondexploitatie. Inmiddels wordt dit jaar gestart met de laatste fase en is met bijbehorende exploitatiebijdrage het totaal aan bijdragen ontvangen. Door de gemeente wordt de aansluiting met het huidig parkeerterrein bij het gemeentehuis nader ingevuld en uitgevoerd.
- <u>Deelgebied GEM.</u>
  De gronden binnen de grondexploitatie GEM Braassemerland worden fasegewijs in de GEM ingebracht. In 2017 is de grond voor de eerste deelplannen geleverd en in 2020 zijn de laatste gronden voor de deze plannen geleverd. De ontwikkeling is enigszins vertraagd doordat overeenstemming met de grondeigenaren in de volgende fase op zich liet wachten. Inmiddels is er overeenstemming en zal dit jaar worden aangevangen met de werkzaamheden voor deze fasen. De rentedaling heeft als gevolg van de hoge negatieve boekwaarde een positief effect op het resultaat van deze grondexploitatie. Daarnaast zijn de uitvoeringskosten afgenomen door een meer kostenefficiënte inrichting van de kruising Noordeinde/Braassemdreef en het Noordplein (aansluiting op bestaande plein). Mede hierdoor zijn de planbegeleidingskosten ook afgenomen. De beoogde planning voor de afname van de gemeentelijke gronden door de GEM is aanzienlijk versneld (gemiddeld 2-3 jaar). Hierdoor neemt de reserveringsvergoeding af en nemen de

renteopbrengsten toe. Dit heeft per saldo een negatief effect op het resultaat aangezien de reserveringsvergoeding (3,15%) hoger is dan de huidige rekenrente (1,4%).

Gerardusschool (Oude Wetering)
In 2018 is de grondexploitatie Gerardusschool vastgesteld. Deze is onderdeel van het programma ESW (Extra Sociale Woningbouw). Op deze voormalig schoollocatie worden op dit moment 29 appartementen gerealiseerd. De kosten welke samenhangen met de sloop zijn uiteindelijk hoger uitgevallen door onverwachte kosten met betrekking tot de nutsaansluitingen.

Elzenlaan (Woubrugge)
In 2018 is de grondexploitatie (voorheen Van Egmond-locatie) vastgesteld. Deze is onderdeel van het programma ESW (Extra Sociale Woningbouw). Op deze locatie worden 20 sociale woningen gerealiseerd. Het bouwrijp maken van de locatie is nagenoeg gereed en de start bouw is gepland in Q2 2021.

Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude
Eind 2018 is de grondexploitatie Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude vastgesteld. In het voormalig gemeentehuis zijn naast een basisschool ook appartementen voorzien. Voor de realisatie van de school en de sociale huurwoningen en de verkoop van een deel van het pand ten behoeve van vrije sectorappartementen heeft in 2020 een tender plaatsgevonden. Eind 2020 is definitief gegund en inmiddels is aangevangen met de werkzaamheden. De realisatie van de school en de sociale huurwoningen maakt geen onderdeel uit van de grondexploitatie.
Op de achter het gemeentehuis gelegen kavel zijn tevens nieuwbouwwoningen voorzien. Hierover heeft afstemming plaatsgevonden met de provincie en dit heeft geleid tot een verkavelingsprincipe. De verwachting is dat na planuitwerking dit jaar de verkoop volgend jaar kan plaatsvinden. Ook hier levert de aanwezigheid van vleermuizen vertraging op en leidt tot hogere kosten.

RISICOANALYSE GRONDEXPLOITATIES

De financiële effecten van ontwikkelingen in de gemeentelijke ruimtelijke projecten worden mede in beeld gebracht door een inventarisatie van risico's en kansen. Een risicoanalyse per project is de basis voor het bepalen van het totale risicoprofiel voor het meerjarenperspectief. Een risicoprofiel van een grondexploitatie houdt in, dat ten opzichte van het geraamde resultaat een bandbreedte wordt bepaald. Deze bandbreedte volgt uit de geïnventariseerde kansen en risico's. Dit resultaat zal in het geval van een verliesgevend project gereserveerd worden in de reserve bouwgrondexploitatie. Indien een project qua geraamd resultaat positief is, maar door het bijbehorende risicoprofiel negatief dreigt te worden dan zal ook dat deel in de reserve bouwgrondexploitatie worden gereserveerd.

Naar aanleiding van de actuele situatie met betrekking tot de Covid-19-pandemie zien wij de volgende risico's en kansen met betrekking tot de lopende bouwgrondexploitaties op hoofdlijnen:

- De risico's ten aanzien van de hoogte van de grondopbrengsten en fasering van verkoop worden als beperkt ingeschat. In de gemeentelijke grondexploitaties is met name sprake van woningbouw. De woningmarkt lijkt voor de korte termijn weinig effect te ondervinden van de pandemie en daarnaast is de grondverkoop voor het merendeel reeds vastgelegd in overeenkomsten of heeft al plaatsgevonden. Waar dit niet het geval is wordt conservatief gerekend met opbrengstenindexen en fasering. Daarnaast is in de risicoanalyses rekening gehouden met mogelijke herontwikkelings- en vertragingsscenario's.
- Het aandeel niet-woningbouw in grondexploitaties is beperkt: Connexxionterrein (bedrijvenkavels). Naast de ruime alternatieve mogelijkheden voor deze locatie (o.a. onderzoek sociale woningbouw) lijkt de lokale vraag voor bedrijvenkavels lokaal groot (beperkt aanbod).
- De indices voor grond-, weg- en waterbouw laten een dalende trend zien. Hier ligt mogelijk een kans voor lagere uitvoeringskosten.

Van de uitkomsten wordt het berekende grondexploitatieresultaat genomen voor het bepalen van de minimaal benodigde stand voor de reserve bouwgrondexploitatie. Het geactualiseerde resultaat is een momentopname per 01-01-2021.

Overzicht projecten	Resultaat per 31-12-2020	Risicoanalyse bouwgrondexploitatie
Centrumplan Leimuiden	€ 2.282.218-	€ 100.000
Connexxion Leimuiden	€ 277.745-	€ 282.000
Braassemerland	€ 5.950.333-	€ 1.782.000
Gerardusschool	€ 166.193-	€ 13.000
Elzenlaan - Woubrugge	€ 254.154-	€ 55.000
Verliesgevende grondexploitaties	**€ 8.930.643-**	**€ 2.232.000**
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 312.355	€ 116.000
Voormalig gemeentehuis	€ 217.301	€ 247.000
Winstgevende grondexploitaties	**€ 529.655**	**€ 363.000**
Totaalresultaat (verlies + winst)	**€ 8.400.987-**	**€ 2.595.000**

Voor de verliesgevende grondexploitaties moet rekening worden gehouden met in totaal circa € 2,2 miljoen aan risico's. Voor de winstgevende projecten moet rekening worden gehouden met in totaal circa € 0,4 miljoen aan risico's. Omdat de risico's voor het project Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude niet volledig door het resultaat gedekt kan worden is er voor dit project wel een (aanvullende) risicoreservering getroffen.

In 2020 werd een reserve aangehouden van circa € 3,15 miljoen. De benodigde reserve voor 2021 is bepaald op circa € 3,4 miljoen. Het risicoprofiel voor de grondexploitaties is per saldo toegenomen. Dit wordt met name veroorzaakt door voortschrijdend inzicht in Braassemerland. Het risico op de exploitatiebijdragen Westend is weliswaar afgenomen (grotendeels ontvangen), voor de GEM neemt het risicoprofiel per saldo toe als gevolg van de mogelijke raakvlakken met de omgeving van de nadere invulling van de klimaatopgave en de (tijdelijke bouw)ontsluiting van het GEM-gebied. Daarnaast is gezien de resultaatsontwikkeling van de het project Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude niet meer noodzakelijk voor de volledige som aan risico's een reservering te hanteren.

Reserve bouwgrondexploitatie	2020	Mutatie	2021
Ten behoeve van risico's			
Centrumplan Leimuiden	€ 100.000	€ -	€ 100.000
Connexxion Leimuiden	€ 284.000	€ -2.000	€ 282.000
Braassemerland grondexploitaties	€ 1.459.000	€ 323.000	€ 1.782.000
Gerardusschool	€ 13.000	€ -	€ 13.000
Elzenlaan - Woubrugge	€ 15.000	€ 40.000	€ 55.000
Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude	€ 202.000	€ -172.000	€ 30.000
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ -	€ -	€ -
Benodigde reserve voor risico's	**€ 2.073.000**	**€ 189.000**	**€ 2.262.000**
Specifieke reserveringen			
Vereveningsfonds	€ 543.449	€ 332.993	€ 876.442
Eenmalige toevoeging rentelasten	€ 232.160	€ -232.160	€ -
Reservering bijdrage passage N207	€ 300.000	€ -	€ 300.000
Benodigde reserve specifiek	**€ 1.075.609**	**€ 100.833**	**€ 1.176.442**
Benodigde weerstandscapaciteit totaal	**€ 3.148.609**	**€ 289.833**	**€ 3.438.442**

In 2020 zijn tevens dotaties gedaan aan het vereveningsfonds op basis van afgesloten anterieure overeenkomsten voor diverse bouwplannen (€ 332.993). Daarnaast is de eenmalige dotatie voor rentelasten ter compensatie van het niet meer kunnen toerekenen van rente aan reserves niet (meer) noodzakelijk gebleken. De reservering voor de passage N207 betreft een gemeentelijke bijdrage aan het provinciaal project voor de realisatie van de passage ter plaatse van Leimuiden.

VERLIESVOORZIENING EN RESERVE BOUWGRONDEXPLOITATIE

Mutaties verliesvoorziening

Voor negatieve grondexploitaties moet ter hoogte van het voorziene negatieve contante waarde resultaat op balansdatum 31-12-2020 een verliesvoorziening worden getroffen. Bij de actualisatie van de grondexploitaties zijn de negatieve grondexploitatieresultaten bijgesteld. Ten gevolge daarvan is de verliesvoorziening bijgesteld. In onderstaande tabel zijn de mutaties weergegeven.

Verliesgevende grondexploitaties	Verlies voorziening 01-01-2020	Verwachte voorziening per 31-12-2020	Benodigde voorziening 31-12-2020	Verschil
Centrumplan Leimuiden	€ 2.302.504-	€ 2.348.554-	€ 2.282.218-	€ 66.335
Connexxion Leimuiden	€ 264.634-	€ 269.927-	€ 277.745-	€ 7.818-
Braassemerland (grondexploitatie)	€ 6.745.501-	€ 6.880.411-	€ 5.950.333-	€ 930.078
Gerardusschool	€ 158.156-	€ 161.319-	€ 166.193-	€ 4.874-
Elzenlaan - Woubrugge	€ 352.496-	€ 359.546-	€ 254.154-	€ 105.392
Totaal verliesgevende grondexploitaties	**€ 9.823.290-**	**€ 10.019.756-**	**€ 8.930.643-**	**€ 1.089.114**

De totale verliesvoorziening voor de negatieve grondexploitaties bedraagt op basis van de actualisatie van de grondexploitaties circa € 8,93 miljoen. Dat is een verbetering van circa € 1,09 mln. ten opzichte van het verwachte resultaat per 31-12-2020. Dit verwachte resultaat betreft de verliesvoorziening per 01-01-2020 verhoogd met de disconteringvoet (2%). De afname van de verliesvoorziening wordt wederom hoofdzakelijk veroorzaakt door de resultaatsverbetering van het complex Braassemerland waarvan een groot deel is terug te voeren op de afname van de rekenrente.

Dit leidt tot onderstaande samenvatting voor wat betreft de verliesvoorziening en reserve.

Grondcomplexen	1-1-2020	Verwacht 31-12-2020	Benodigd 31-12-2020	Verschil
Totaal verliesgevende grondexploitaties	€ 9.823.290-	€ 10.019.756-	€ 8.930.643-	€ 1.089.114
Reserve bouwgrondexploitatie	€ 3.148.609		€ 3.438.442	€ 289.833

IBT bijlage

INTERBESTUURLIJK TOEZICHT (IBT)

Ons college heeft een bestuursovereenkomst met de provincie Zuid-Holland gesloten over interbestuurlijk toezicht (IBT) door de provincie. In deze overeenkomst is onder meer overeengekomen dat ons college het “IBT-overzicht” als bijlage bij de jaarstukken ter vaststelling aan uw raad stuurt. Hierbij dient ons college per thema aan te geven of ons college dit thema geheel op orde heeft (groen), op één of enkele aspecten na op orde heeft (oranje) of op meerdere aspecten niet op orde heeft (rood). Hiermee wordt bereikt dat uw raad het toezicht van de provincie op deze beleidsterreinen overneemt.

Financiën		TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2021 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2022-2025		De begroting 2021 heeft een reëel en structureel sluitend evenwicht. Echter, de laatste drie jaar van de meerjarenraming zijn niet structureel en reëel in evenwicht. Dit komt voornamelijk doordat wij voorzichtigheidshalve rekening houden met de herverdeling van de algemene uitkering vanaf 2022, zoals die bekend was bij het opstellen van de begroting 2021. Daarnaast ervaren wij toenemende tekorten in het sociaal domein. Ook hier is rekening mee gehouden.
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	Wij hebben hier zeker aandacht voor. Wij zijn actief met onze raad in gesprek over de manier waarop wij invulling kunnen geven aan de ambities van onze raad en de manier waarop wij deze ambities kunnen dekken, rekening houdend met de ontwikkelingen in het sociaal domein en de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds. Deze gesprekken met onze raad moeten leiden tot een reëel en structureel sluitende meerjarenbegroting 2022-2025. Overigens zien deze laatste effecten er een stuk positiever uit voor ons dan ten tijde van het opstellen van onze meerjarenbegroting.

Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.		Een aantal plannen voldoet waarschijnlijk niet aan de omgevingsverordening. Deze zijn bekend bij de provincie. Voor de Floraweg/Geestweg wordt een inventarisatie van het gebied uitgevoerd.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Omgevingsrecht		TOELICHTING
Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichtstaken zijn tijdig een beleidsplan VHT (vóór 15 mei 2020), het uitvoeringsprogramma (vóór 1 februari 2020) en de evaluatie (vóór 1 mei 2020) vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.		Het Handhavingsbeleid en het Uitvoeringsprogramma VTH 2019-2023 is door de gemeenteraad vastgesteld in juni 2019. Er wordt gewerkt met een meerjarig uitvoeringsprogramma, waarbij jaarlijks wordt gerapporteerd en de projectmatige aanpak Handhaving voor het komende jaar wordt gesteld. Over de tussentijdse evaluatie over 2019 over de uitvoering VTH en de projectmatige aanpak Handhaving in 2020 is de gemeenteraad geïnformeerd in augustus 2020. In april/mei 2021 volgt de tussentijdse evaluatie over 2020 aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Monumentenzorg		TOELICHTING
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten		Gemeente heeft een gemeentelijk advies commissie via de Stichting Dorp, Stad en Land.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn gedeeltelijk op orde.		Ondanks de uitdagende omstandigheden in 2020 (twee lekkages, Covid-19) hebben de medewerkers binnen het cluster Documentatie en informatievoorziening diverse successen weten te boeken. Zo heeft men een controlesysteem op juist- en compleetheid van zaken na registratie weten op te stellen en succesvol in gebruik genomen. Ook heeft men de hotspotmonitor kunnen laten vaststellen en de benodigde vernietiging van documentatie gewoon kunnen blijven uitvoeren en er in geslaagd het handboek vervanging vast te laten stellen. Dit alles ondanks additionele project werkzaamheden die voortkomen uit de aanbestedingsprocedure voor het nieuwe zaaksysteem Djuma. Ten aanzien van de bezettingskwaliteit is de organisatie er ook in geslaagd meer inhoudelijke kennis en kwaliteit binnen het cluster te realiseren door de start van twee nieuwe collega's.
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	Additionele werkzaamheden door het project "zaaksysteem" bovenop de going concern taken van het cluster en de aanhoudende werksituatie rondom Covid-19 zorgen momenteel voor een aanzienlijk hogere werklast en druk. Door toenemende digitaliseren, gebruikerservaring met het zaaksysteem binnen de organisatie en de tijdelijke aard van het project is de verwachting, dat er zich in de nabije toekomst een meer evenwichtige werksituatie zal voordoen binnen de clusterbezetting. Hierdoor zal er ook weer meer tijd gaan ontstaan voor andere belangrijke taken. Het monitoren van het binnenklimaat van de archiefruimte en de maandelijkse schoonmaak hiervan zijn geïntensiveerd.

Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand		**Gevraagde informatie**	**Stand van zaken***
		Achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	4
		Fase interventieladder op 1 januari	signaleren
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	9
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	18
		Voorsprong per 1 juli van het verantwoordingsjaar	5
		Fase interventieladder op 1 juli	geen
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	10
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	21
		Voorsprong per 31 december van het verantwoordingsjaar	16
		Fase interventieladder op 31 december	geen
		Toelichting	
		We begonnen het jaar met een achterstand van 4 in verband met het achterblijven van koppelingen door het Coa. Toen de koppelingen weer op gang kwamen hebben we veel gezinnen en nareizigers gehuisvest waardoor het aantal huisvestingen snel opliep naar 21 en we het jaar afsloten met een voorsprong van 16.	
Is er reden voor extra aandacht?	Nee		

**stand van zaken = aantal gehuisveste vergunninghouders.*

Covid bijlage

Aanpak corona lokaal en verantwoording

De verslagperiode kenmerkt zich uiteraard door de COVID-19-crisis. In deze jaarstukken willen wij verantwoorden hoe wij lokaal met de effecten zijn omgegaan. Wij hebben gezocht naar een aanpak die past bij de strategische visie die wij ook bij onze reguliere zaken hanteren. Belangrijk is dat mensen in hun kracht worden gezet, juist als het aantal beperkingen toeneemt. Wij hebben veel geïnvesteerd met het opstellen van een netwerkstrategie per doelgroep. Of het nu gaat om kwetsbare doelgroepen, ondernemers, verenigingen of om het onderwijs en kerken. We hebben in de netwerkstrategie gezocht naar nabijheid. Door contact met bestuur en organisatie over ervaringen en knelpunten. Delen helpt en daarin ook het zoeken naar mogelijkheden. Wij zijn steeds uitgegaan van perspectief geven aan mensen. Wij hebben binnen de kaders van het Rijk en COVID-wetgeving gezocht naar ruimte voor alle doelgroepen binnen de netwerkstrategie. Wij zijn trots dat juist die netwerkstrategie binnen en buiten de Veiligheidsregio ook is gebruikt als voorbeeld om de lokale aanpak vorm te geven. Uiteraard hebben wij dat steeds gedaan vanuit de regierol van de gemeente in samenwerking met partners in de uitvoering, zoals kernteam, Driemaster, Go! voor Jeugd, zorgpartners, onderwijs, ondernemers en verenigingen.

Wij zijn samen met de gemeente Alphen aan den Rijn met wie wij een dienstverleningsovereenkomst hebben voor de taken werk en inkomen, gekomen tot uitvoering van de ondernemersregelingen, zoals TOZO en andere maatwerkregelingen die het Rijk heeft gemaakt. Ten aanzien van verenigingen en organisaties hebben wij er niet voor gekozen om aan de voorkant allerlei steunfondsen op te richten zoals andere gemeenten soms deden. Recent hebben wij binnen de rijksgelden een mogelijkheid opengesteld voor met name maatschappelijke en culturele organisaties om ook hun knelpunten kenbaar te maken, zodat we tot oplossingen kunnen komen, zoals bijvoorbeeld doorlopende lasten als huur en belastingen. We zullen met iedereen in gesprek zijn die ons knelpunten voorlegt en wij werken aan passende oplossingen. Wij hebben er alle vertrouwen in dat wij daarin samen tot een perspectief komen voor een vitaal verenigingsleven ook na de coronacrisis.

Tegelijk zien wij dat de COVID-19-periode ook nieuwe ontwikkelingen heeft gebracht die kansen geven. Als voorbeeld noemen wij het festiviral, dat de evenementen echt binnen bracht in de huiskamers. Toch ontmoeten en ontwikkelen. Het heeft ons ook nieuwe kansen gegeven voor digitale participatie, bijvoorbeeld rond de roadshows voor de Regionale Energie Strategie. We kunnen deze nieuwe vormen van participeren ook uitbouwen naar de toekomst.

Financiële verantwoording Covid

Steunpakketten – algemene middelen

Vanuit het Rijk hebben wij in vier steunpakketten middelen ontvangen ter dekking van gemiste inkomsten en hogere lasten in 2020.

Totaal van deze ontvangen steunpakketten bedroeg in 2020: € 569.648.
De totale bestedingen bedroegen € 392.266 en zijn hieronder gespecificeerd:

Verantwoording steunpakketten	lasten	baten
Steunpakket juni 2020		€ 128.637
Steunpakket september 2020		284.945
Vervallen opschalingskorting 2020 ter compensatie corona		82.889
Steunpakket december 2020		52.334
Steunpakket maart 2021 (tbv 2020)		20.843
Extra kosten jeugdzorg doordat transitie niet kon worden gerealiseerd door beperkende maatregelen	€ 200.000	
Extra inzet kernteam en extra onderzoekskosten ivm Covid	€ 24.652	
Materiële aanpassingen in werkplekken voor veilig werken (kamerindeling, wanden, ventilatie etc)	€ 69.564	
Personelen lasten (extra inhuur en inzet BOA's en langere inhuur ivm werkoverdracht)	47.394	
Organisatorische kosten	34.903	
ICT kosten (extra inzet en aanschaf ivm facilitairen thuiswerken en vergaderen)	15.753	
Totaal	392.266	569.648
Restant Steunpakketen, voorstel te storten in nieuw te vormen "Bestemmingsreserve Covid"	€ 177.382	

Ruim de helft van de gemaakte kosten hebben betrekking op extra kosten in de jeugdzorg. GO! voor jeugd had in haar begroting voor 2020 een besparing van € 2,1 miljoen opgenomen die zij verwachtte te realiseren door een transformatie. Om de transformatie te realiseren is intensief contact en overleg nodig: met moederorganisaties, onderaannemers/ vrijgevestigden, verwijzers en inwoners. Dit contact heeft niet kunnen plaatsvinden als gevolg van Covid, waardoor Go! voor Jeugd geen besparing heeft kunnen realiseren. Hierdoor is er sprake geweest van een transformatieverlies. Dit verlies bij Go! voor Jeugd bedroeg voor de gemeente Kaag en Braassem € 200.000. Om deze extra kosten te dekken hebben wij de steunmaatregelen van het Rijk hiervoor ingezet.

De overige kosten zijn voornamelijk gemaakt om het werk vanuit de gemeentelijke organisatie door te kunnen laten gaan én op een veilige manier plaats te kunnen laten vinden. Ook zijn er kosten gemaakt om onze inwoners veilig te kunnen ontvangen en helpen bij burgerzaken en onze milieustraat. Verder zijn er organisatorische kosten gemaakt voor digitale bijeenkomsten met inwoners of voor de huur van grote ruimtes om fysieke bijeenkomsten veilig plaats te kunnen laten vinden. Tot slot is onze raad in staat gesteld om digitaal te kunnen vergaderen en zijn er kosten gemaakt voor aanschaf en ondersteuning om medewerkers thuis te kunnen laten werken.

Voorstel Bestemmingsreserve Covid

Zoals in bovenstaand overzicht is weergegeven, hebben wij in 2020 € 177.382 overgehouden van de extra steunpakketten die wij vanuit het Rijk hebben ontvangen. Omdat de aanvragen voor steun vanuit de samenleving naar verwachting vooral in 2021 zullen komen, wordt bij het vaststellen van deze jaarstukken voorgesteld een tijdelijke “Bestemmingsreserve Covid” te vormen.

<u>Dotaties aan bestemmingsreserve:</u>
Naast het bedrag dat in 2020 is overgebleven vanuit de door het Rijk ontvangen steun wordt voorgesteld de steunpakketten vanuit het Rijk en de uitgestelde opschalingskorting voor 2021 ook toe te voegen aan deze bestemmingsreserve. Op dit moment is voor 2021 aan steunpakketten van het Rijk een totaalbedrag van € 492.532 ontvangen.

Onttrekkingen aan bestemmingsreserve:

a. Regeling "Covid-19-steunpakket"

Ons college heeft op 9 februari 2021 de regeling "Covid-19-steunpakket" vastgesteld. Deze is bedoeld voor sociaal maatschappelijke organisaties uit Kaag en Braassem. Vanuit de ontvangen rijksmiddelen heeft ons college hiervoor maximaal € 166.000 gelabeld. Op dit moment is voor een totaalbedrag van € 38.000 aan steun aangevraagd. De aanvragen zijn op dit moment in behandeling. Overwogen wordt de regeling ook voor 2021 open te stellen, waardoor er in de loop van het jaar mogelijk nog meer aanspraak op deze regeling wordt gedaan.

b. Bijdrage MKB- Boost your owm business online

Op 13 april 2021 heeft ons college besloten een bijdrage te leveren aan MKB deal Rijnstreek. Dit programma voor het MKB is direct ontstaan vanuit de situatie voor vele MKB'ers door corona. Het doel is de MKB'ers in Kaag en Braassem (en de Rijnstreek) de komende drie jaar een boost te geven als het gaat om bewustwording, kennis, vaardigheden en netwerkvorming op het gebied van digitalisering en digitaal ondernemen.

Ons college heeft besloten de bijdrage hieraan voor een deel te dekken uit het budget voor economische activiteiten en voor een deel uit de coronagelden, oftewel de nog in te stellen Bestemmingsreserve Covid. Het gaat hier om een eenmalige onttrekking van € 7.500

c. Verkiezingen 2021

Verder zijn ook in 2021 extra kosten worden gemaakt in verband met een veilige organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen. Op basis van de huidige inzichten bedragen deze extra kosten in 2021 naar verwachting ruim € 62.000.

d. Overige aanvragen voor steun en extra lasten verbonden partijen

Op dit moment zitten we midden in de derde golf en is de piek nog niet bereikt. De beperkende maatregelen zijn nog vol van kracht, waardoor wij het verstandig achten om de vrijgemaakte middelen beschikbaar te houden voor steun aan verenigingen en maatschappelijke organisaties die dit als gevolg van de maatregelen nodig hebben. Wij zullen u via de Voortgangsmonitor 2021 hierover op de hoogte houden.

Tozo-regeling - doeluitkering

Vanuit het Rijk zijn verschillende regelingen voor ondernemers in het leven geroepen. We noemen hier de NOW-regeling en de TVL-regeling. Vele ondernemers in onze gemeente kunnen gebruik maken van (één van) deze beide regelingen. Deze regelingen worden niet uitgevoerd door de gemeente, maar door het UWV respectievelijk de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Regelingen waarvan de uitvoering wél bij de gemeente ligt zijn de Tozo-regeling en de TONK (Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten). De TONK is pas in 2021 ingegaan en maakt in 2020 daarom geen deel uit van onze verantwoording.

De Tijdelijke overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (Tozo-regeling) is gebaseerd op de Bbz (Besluit Bijstandverlening zelfstandigen) en wordt voor ons -net als de reguliere Wet Bbz- uitgevoerd door de gemeente Alphen aan den Rijn. In onderstaand overzicht is weergegeven welke kosten wij in 2020 hebben gemaakt voor de uitvoering van de regeling en welke baten wij werkelijk hebben ontvangen / kunnen vorderen. Te veel ontvangen voorschotten zijn hieronder niet weergegeven, omdat deze weer teruggevorderd worden door het Rijk.

Werkelijke lasten en baten mbt uitvoering TOZO regeling		lasten TOZO	baten TOZO
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	DVO Alphen TOZO	€ 349.250	
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	BBZ tijdelijke voorziening	2.608.316	
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	Terugvordering levensonderhoud vanuit TOZO		-66.824
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	BBZ krediet tijdelijke voorziening	301.704	
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	TOZO uitkeringen		-3.186.589
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	Ontvangen aflossing BBZ		-5.636
MAG345 Leven / Ondersteuning / Wett	Ontvangen rente BBZ		-221
		€ 3.259.270	-€ 3.259.270

Extra kosten verbonden partijen

Als gevolg van corona hebben ook verschillende verbonden partijen in hun tussentijdse rapportages of conceptjaarstukken melding gemaakt van extra kosten.
Voor een deel worden onze verbonden partijen hier rechtstreeks door het Rijk gecompenseerd, bijvoorbeeld de **RDOG** en de **Veiligheidsregio**.

De Tweesprong heeft veel nadeel ondervonden van de maatregelen. Het zwembad is gesloten en de sportzalen konden niet worden verhuurd. Ter compensatie van de kwijtschelding van de huur van de sportaccommodaties hebben wij een doeluitkering van het Rijk ontvangen. In 2020 bedroeg deze doeluitkering afgerond € 146.000.
Zoals in de risicoparagraaf van de begroting 2021 en in de jaarstukken is beschreven, heeft De Tweesprong -los van corona- de afgelopen jaren te maken gehad met toenemende kosten en dalende inkomsten. Ondanks deze tendens en de negatieve gevolgen van Corona, is dankzij diverse subsidieregelingen voor De Tweesprong, zoals de NOW en de TVL het verwachte exploitatietekort beperkt gebleven tot afgerond € 23.000.

De extra lasten die **BVO Rijn en Braassem** bij ons in rekening heeft gebracht zijn wel ten laste gekomen van de extra beschikbaar gestelde coronagelden en opgenomen onder de ICT-lasten in het bovenstaande overzicht.

Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht & handhaving

In januari 2021 is een aanvraag ingediend bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voor de toekenning van een bijdrage voor de extra inzet Toezicht en Handhaving als gevolg van de door het Rijk opgelegde coronamaatregelen. In april 2021 hebben wij een beschikking ontvangen waarbij een voorschot is toegekend van maximaal ruim € 106.000 voor de periode 15-12-2020 t/m juni 30-6-2021. De verantwoording over de kosten in deze periode vindt plaats via de SiSa-verantwoording (Single information Single audit) in de jaarstukken van 2021.

JAARREKENING

Balans

x € 1000

ACTIVA	31-12-2019	31-12-2020
Vaste activa		
Materiële vaste activa	**64.992**	**69.943**
Economisch nut (niet in erfpacht uitgegeven)	25.949	29.490
Economisch nut; waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (niet in erfpacht uitgegeven)	26.922	28.106
Maatschappelijk nut (niet in erfpacht uitgegeven)	12.122	12.348
Financiële vaste activa	**10.215**	**10.071**
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	4.670	4.670
Rekening-courantverhouding met SVn	817	553
Overige langlopende leningen	4.728	4.849
Totaal vaste activa	**75.207**	**80.015**
Vlottende activa		
Voorraden	**8.648**	**8.953**
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	8.644	8.949
Gereed product en handelsgoederen	4	4
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**3.884**	**5.831**
Vorderingen op openbare lichamen	15	75
Rekening-courantverhouding met het rijk	2.013	3.300
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1	1
Overige vorderingen	1.855	2.455
Liquide middelen	**516**	**480**
Overlopende activa	**7.328**	**7.930**
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	37	126
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	7.291	7.804
Totaal vlottende activa	**20.376**	**23.194**
TOTAAL ACTIVA	**95.583**	**103.209**

x € 1000

PASSIVA	31-12-2019	31-12-2020
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**24.466**	**30.756**
Algemene reserve	12.520	14.107
Bestemmingsreserves	9.317	10.098
Gerealiseerd resultaat	2.630	6.550
Voorzieningen	**11.215**	**10.536**
Vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	**52.368**	**51.024**
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	52.368	51.024
Totaal vaste passiva	**88.049**	**92.316**
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**2.466**	**1.865**
Overige schulden	2.466	1.865
Overlopende passiva	**5.068**	**9.027**
Nog te betalen bedragen	3.598	4.019
Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen	308	4.132
Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen	1.163	876
Totaal vlottende passiva	**7.534**	**10.893**
TOTAAL PASSIVA	**95.583**	**103.209**

Borg- en garantstellingen:	29.303	33.520

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

TOELICHTING ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

- De vorderingen (uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar), liquide middelen en schulden zijn opgenomen tegen nominale waarde.
- De langlopende uitgezette leningen en de langlopende opgenomen leningen zijn gerubriceerd onder respectievelijk de financiële vaste activa en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële vaste activa komen in 2020 niet voor op de balans.
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische aanschafprijs, verminderd met de jaarlijkse afschrijvingen en/of bijdragen van derden en/of beschikkingen over reserves. De geactiveerde investeringen zijn opgenomen op de balans op basis van het gestelde in de Financiële verordening dan wel op basis van afzonderlijke raadsbesluiten. De activeringsgrens bedraagt € 10.000. De afschrijvingsmethode is vastgelegd in de Financiële verordening. Afschrijving van vaste activa vindt met ingang van het jaar 2011 plaats op basis van annuïteit. Door de annuïteitenmethode is een stabieler beeld van begroting en meerjarenraming verkregen. Vanaf 2017 is het wegens de vernieuwing BBV ook verplicht geworden om investeringen met een maatschappelijk nut te activeren. Deze mogen dan niet meer in één keer als last worden genomen. De activering wordt gelijk getrokken aan materiële vaste activa met een economisch nut. Dit betekent dat afschrijving moet plaatsvinden over de gebruiksduur en dat reserves niet meer direct in mindering op de investering mogen worden gebracht.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen, langlopende uitgezette leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. De deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer worden gedurende de gehele looptijd onder de financiële vaste activa opgenomen.

Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs / verkrijgingsprijs (inkoopprijs inclusief bijkomende kosten waaronder rentetoerekening) conform artikel 63 lid 2 BBV. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs (inclusief de bijkomende kosten), dan worden de voorraden met een verliesvoorziening gecorrigeerd tot de marktwaarde.
De rentetoerekening vindt plaats met een rente, gebaseerd op de gewogen gemiddelde rente van de bestaande leningenportefeuille gecorrigeerd met de verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen: 1,40% (2019: 2,17%). Voor verliesgevende projecten wordt conform de BBV-richtlijnen een disconteringsvoet van 2% gehanteerd.

De opbrengstenindexatie is in veel projecten contractueel overeengekomen. Voor de projecten Connexxion en Nieuwe Wetering Noord zijn geen contractuele afspraken over de afname van grond en/of het doen van een exploitatiebijdrage vastgelegd. Gezien de marktspecifieke omstandigheden is voor deze projecten een opbrengstenindex van 0% gehanteerd. De kostenindexatie is gebaseerd op een langjarig gemiddelde van 2% vanaf 2021.

Vorderingen (uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar)

Voor dubieuze debiteuren is een voorziening opgenomen die direct in mindering is gebracht op de openstaande debiteuren.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico´s ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Reserves

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- algemene reserve; dit is een vrij besteedbare reserve. Aanwending vindt plaats op basis van aparte raadsbesluiten en is voor aanvulling van bestemmingsreserves en voorzieningen om te voorkomen dat deze negatief komen te staan.
- bestemmingsreserve; een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van werkelijke baten en lasten die toegerekend worden aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Onder baten wordt verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Voor zover niet anders vermeld, luiden alle bedragen in nominale waarden.

Bijzonderheden

Het resultaat van een bouwgrondexploitatie wordt voorzichtigheidshalve pas genomen indien het betreffende complex in zijn geheel is afgerond. Indien wordt verwacht dat van een complex de boekwaarde de opbrengstwaarde overtreft, wordt voor dit verlies op het complex in het betreffende jaar ten laste van de reserve bouwgrondexploitatie of de exploitatie een verliesvoorziening getroffen. Voorraden (de magazijngoederen van de afdeling Uitvoering Openbare Ruimte) worden rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.
Bij projecten die voor meerdere jaren in exploitatie genomen worden, is het mogelijk tussentijds winst te nemen. Voortijdige winstneming is mogelijk als een deelproject is afgesloten of de winst is gerealiseerd en er geen verder verlies is te verwachten, tenzij daar voldoende voorzieningen voor zijn getroffen. Tussentijdse winstneming bij grondexploitaties kan, conform de richtlijnen in het BBV, plaatsvinden als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- er is geen belangrijke onzekerheid over de totale omvang van het plan (project);
- er bestaan geen belangrijke onzekerheden ten aanzien van de nog te realiseren opbrengsten;

- met een redelijke mate van nauwkeurigheid kunnen reeds gemaakte en nog te maken (geraamde) kosten worden toegerekend aan respectievelijk het gerealiseerde en niet gerealiseerde deel van het betreffende complex;
- de vergelijking van werkelijke kosten met de voorcalculatie per onderdeel (fase) van het plan is mogelijk.

Conform de richtlijnen van het BBV moeten ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel onder overlopende passiva afzonderlijk worden opgenomen (artikel 44, lid 2 en artikel 49).

Bij het bepalen van de hoogte van de algemene uitkering dient de gemeente uit te gaan van de laatste accresmededeling, opgenomen in de septembercirculaire. We zijn afgeweken van dit standpunt van de commissie BBV omdat we zijn uitgegaan van de meest actuele stand van zaken zijnde de uitkeringsspecificatie van 25 maart 2021.

Na het vaststellen van de jaarrekening 2019 is er een onjuistheid geconstateerd in de waarde van borg- en garantstelling. Deze waardeaanpassing is in de beginbalans 2020 gecorrigeerd. In onderstaande tabel is dit inzichtelijk gemaakt:

x € 1.000

Omschrijving	Eindbalans 2019	aanpassing	Beginbalans 2020
Borg- en garantstelling	29.061	241	29.303

Opvoeren tijdelijke bestemmingsreserve Covid
Verder in de rapportage zullen wij ook in financiële zin verantwoorden hoe onze kosten eruit zien en welke middelen het rijk beschikbaar heeft gesteld aan uitkeringen uit het gemeentefonds. Hierbij zal aan uw raad worden voorgesteld om de nog niet bestede middelen uit het gemeentefonds – bedoeld voor compensatie coronacrisis - toe te voegen aan een nieuwe tijdelijke bestemmingsreserve Covid; zodat deze middelen in het volgende jaar beschikbaar blijven specifiek voor Covid.

Waarderingsgrondslagen WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector, kortweg Wet normering topinkomens (WNT), is in 2013 in werking getreden. Deze wet is als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Toelichting op de balans

Activa

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2019	investeringen 2020	desinveste-ringen 2020	bijdragen van derden	afschrij-vingen 2020	boekwaarde 31-12-2020
Investeringen met economisch nut	25.949	5.212	6	271	1.394	29.490
Investeringen met economisch nut; waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	26.922	2.073	0	0	888	28.106
Investeringen met maatschappelijk nut	12.122	1.521	0	945	349	12.348
Totaal	**64.992**	8.805	6	1.216	2.632	**69.943**

Specificatie van materiële vaste activa x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2019	investeringen 2020	desinveste-ringen 2020	bijdragen van derden	afschrij-vingen 2020	boekwaarde 31-12-2020
Investeringen met economisch nut:						
Gronden en terreinen	2.054	0	0		9	2.045
Woonruimten	612	0	0		17	595
Bedrijfsgebouwen	18.359	4.856	6	262	950	21.998
Grond-, weg- en waterb.wrk (ex. riolering)	2.418	0	0		182	2.236
Vervoermiddelen	1.539	278	0	9	83	1.725
Machines, apparaten en installaties	196	0	0		26	169
Overige materiële vaste activa	771	77	0		126	722
Totaal	25.949	5.212	6	271	1.394	29.490
Investeringen met economisch nut met heffing:						
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	26.922	2.073	0		888	28.106
Totaal	26.922	2.073	0	0	888	28.106
Investeringen met maatschappelijk nut:						
Bedrijfsgebouwen (MN)	0	0	0		0	0
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	12.118	1.521	0	945	349	12.345
Overige materiële vaste activa (MN)	4	0	0		1	3
Totaal	12.122	1.521	0	945	349	12.348

De bijdragen van derden opgenomen onder de post bedrijfsgebouwen (EN) van € 261.806 betreft de bijdrage van een projectpartner voor IKC Leimuiden. De bijdragen van derden opgenomen onder de post grond-, weg- en waterbouwkundige werken (MN) van € 945.096 betreft de bijdrage van diverse projectpartners voor IMNOR wegen, infrastructuur Braassemerland en vervanging veerstoepen Kaag.

Voor de materiële vaste activa is geen sprake van afwaardering wegens duurzame waardeverminderingen.
Onder de post bedrijfsgebouwen (EN) is er een extra afschrijving gedaan, wegens potentiële verkoopopbrengst van de hoogbouw van de voormalige St. Ignatiusschool. Dit resulteert in een afwaardering van de boekwaarde van € 213.036. Daarnaast is een extra afschrijving gedaan van € 315.671 met dekking uit de algemene reserve, ter dekking van de boekwaarde van de af te waarderen opstallen voor realisatie IKC Leimuiden.
In onderstaande overzichten worden de voornaamste (des)investeringen (boven de € 50.000) in materiële vaste activa gespecificeerd.

Specificatie van belangrijkste investeringen materiële vaste activa in 2020:

Investeringen met economisch nut (> € 50.000):		x € 1.000
Bedrijfsgebouwen	IKC Leimuiden	4.781
Bedrijfsgebouwen	IKC Rijnsaterwoude	75
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP 2019 Vrij verval	808
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP 2019 Vervangen gemalen	223
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP 2019 Bouwkundige vervangingen	121
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP 2020 Vrij verval	811
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP 2020 Vervangen gemalen	64
Vervoermiddelen	Bedrijfswagen Iveco	73
Vervoermiddelen	Bedrijfswagen alg.d./afval Iveco	55
Vervoermiddelen	Bedrijfsauto's Toyota (2x) en VW Caddy	59

Investeringen met maatschappelijk nut (> € 50.000):		x € 1.000
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	IMNOR wegen 2019+2020	1.294
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Vervanging veerstoepen Kaag	171

Financiële vaste activa x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2019	investeringen 2020	desinveste-ringen 2020	aflossing vingen 2020	boekwaarde 31-12-2020
Kapitaalverstr. aan deelnemingen	4.670	500	500		4.670
Rekening-courantverhouding met SVn	817		265		553
Overige langlopende leningen	4.728	400		279	4.849
Totaal	**10.215**	900	765	279	**10.071**

De gemeente heeft een rekening-courant bij de SVn waaruit leningen worden verstrekt via revolverende fondsen. De rekening-courant is afgenomen met per saldo € 264.937. De afname van deze post is toe te wijzen aan ontvangen aflossingen en rente (met aftrek van beheerskosten) ad € 135.550. Daarnaast zijn hieruit nieuwe langlopende leningen verstrekt: startersleningen ad € 69.474 en duurzaamheidsleningen ad € 331.013.

Specificatie kapitaalverstrekking aan deelnemingen x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2019	Stand op 31-12-2020
Aandelen Bank voor Nederlandse Gemeenten	296	296
Aandelen Oasen NV	12	12
Aandelen Alliander NV	563	563
Aandelen Cyclus NV	75	75
Aandelen Braassemerland VOF	3.725	3.725
Totaal	**4.670**	**4.670**

Als deelnemer in de VOF Braassemerland heeft de gemeente de verplichting aan de VOF om eigen vermogen in te brengen. Afhankelijk van de geactualiseerde grondexploitatie en de hierbij behorende vermogensbehoefte van de VOF wordt jaarlijks de gemeentelijke inbreng bepaald. In het eerste kwartaal van 2020 heeft de gemeente nog een bedrag van € 500.000 aan eigen vermogen ingebracht. Dit bedrag is in april 2020 weer teruggestort omdat de VOF vanaf dat moment de financierings-faciliteiten met de BNG in een overeenkomst vast heeft kunnen leggen.

Specificatie overige langlopende leningen x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2019	Stand op 31-12-2020
Dorpshuizen	159	159
Lening Alkmania 2008	68	60
Lening DOSR 2009	16	1
Lening HCA 2009	27	20
Lening T.C. Rijpwetering	123	106
Hypothecaire en overige leningen aan personeel	1.833	1.767
Leningen Cultureel centrum	790	790
Lening Hertogspark	140	134
SVn lening hockeyclub	60	56
SVn startersleningen	600	592
SVn duurzaamheidsleningen	156	436
SVn leningen woningbouwcorporatie	758	728
Totaal	**4.728**	**4.849**

De toename van de post overige langlopende leningen is enerzijds toe te wijzen aan de ontvangen aflossingen ad € 279.396. Daarnaast heeft de gemeente een rekening-courant bij de SVn waaruit leningen worden verstrekt via revolverende fondsen. In 2020 zijn hieruit nieuwe langlopende leningen verstrekt betreffende startersleningen ad € 69.474 en duurzaamheidsleningen ad € 331.013.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2019	Stand op 31-12-2020
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	8.644	8.949
Gereed product en handelsgoederen	4	4
Totaal	**8.648**	**8.953**

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (IEGG) x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2019	uitgaven 2020	inkomsten 2020	winst/verlies neming	boekwaarde 31-12-2020	verlies-voorziening	Totaal IEGG	NCW per 1/1/2020
Braassemerland (grondexploitatie)	14.983	2.113	-2.964		14.133	-5.950	8.182	-5.950
Nieuwe Wetering Noord	147	56	-6		197	0	197	312
Centrumplan Leimuiden	1.521	36	0		1.557	-2.282	-725	-2.282
Connexxionterrein Leimuiden	1.130	34	0		1.164	-278	886	-278
Elzenlaan - Woubrugge	68	180	0		248	-254	-6	-254
ESW Gerardusschool	233	196	-430		-2	-166	-168	-166
ESW Alcmaerlaan	-129	57	-1	72	0	0	0	afsluiten
Vm. gemeentehuis Rijnsaterwoude	513	85	-16		583	0	583	217
Totaal	18.467	2.758	-3.417	72	17.880	-8.931	8.949	-8.401

De in exploitatie genomen gronden zijn per 1/1/2021 geactualiseerd op basis van voortschrijdend inzicht. Conform de voorschriften van het BBV is een voorziening gevormd voor in exploitatie genomen gronden waarbij een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht. Voor nadere toelichting op de verliesvoorziening, de ontwikkeling van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden en winst- en verliesnemingen verwijzen wij volledigheidshalve naar de paragraaf grondbeleid.

In onderstaande tabel zijn de geraamde kosten en opbrengsten weergegeven van de in exploitatie genomen gronden. Deze zijn opgebouwd uit de boekwaarde, de geprognosticeerde kosten en opbrengsten per 01-01-2021 en het eindsaldo (nominaal). De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden bedraagt circa € 17,9 mln. Daarnaast worden vanaf 01-01-2021 nog circa € 6,9 miljoen aan kosten en € 16,5 miljoen aan opbrengsten verwacht, gecombineerd met de huidige boekwaarde resulterend in een totaal geprognosticeerd eindsaldo van circa € 8,3 miljoen (zie ook totaaloverzicht MPG).

x € 1.000

	Saldo boekwaarde 31-12-2020	Geraamde kosten vanaf 1-1-2021	Geraamde opbrengsten vanaf 1-1-2021	Geraamd eindresultaat (nominaal)
Braassemerland (grondexploitatie)	14.133	-3.974	-12.220	5.887
Nieuwe Wetering Noord	197	-428	-953	-327
Centrumplan Leimuiden	1.557	-748	0	2.305
Connexxionterrein Leimuiden	1.164	-290	-1.204	249
Elzenlaan - Woubrugge	248	-392	-388	252
ESW Gerardusschool	-2	-168	0	167
Vm. gemeentehuis Rijnsaterwoude	583	-867	-1.714	-265
Totaal verliesgevende grondexploitaties	17.880	-6.867	-16.479	8.268

Hieronder volgt per grondcomplex een nadere toelichting op de geraamde kosten en opbrengsten en het eindresultaat.

Braassemerland
De geprognosticeerde kosten voor Braassemerland bestaan voornamelijk uit de plankosten aangezien de gemeente deze ontwikkelingen voornamelijk faciliteert op basis van (exploitatie)overeenkomsten. De plankosten zijn op basis van een urenplanning per deelgrondexploitatie geraamd. Daarnaast zijn per deelgebied enkele specifieke civieltechnische investeringen opgenomen die voor rekening en risico van de gemeente worden uitgevoerd. Deze kosten zijn afhankelijk van de planfase geraamd op basis van referentiecijfers of een specifieke kostenraming. De geprognosticeerde opbrengsten betreffen de contractueel overeengekomen grondverkopen en de reserveringsvergoeding met betrekking tot de GEM Braassemerland en de exploitatiebijdragen voor Westend.

Nieuwe Wetering Noord
De geprognosticeerde kosten voor Nieuwe Wetering Noord bestaan voornamelijk uit kosten voor het bouw- en woonrijp maken en de plankosten. De civieltechnische kosten zijn geraamd op basis van het planvoorstel voor de laatste locatie. De plankosten zijn bepaald op basis van een plankostenraming. De geprognosticeerde opbrengsten bestaan uit de verkoop van de grond van de laatste locatie en zijn

gebaseerd op het beoogde programma waarvan de waarde is vastgelegd in het PvA voor het CPO-proces en is gebaseerd op een waardeadvies.

Centrumplan Leimuiden
De geprognosticeerde kosten voor Centrumplan Leimuiden bestaan uit een contractueel overeengekomen bijdrage voor de herinrichting van het openbaar gebied, een reservering voor de aansluiting op de herinrichting van de Zuidzijde en plankosten. De opbrengsten op basis van de gecontracteerde grondverkoop aan de ontwikkelaar zijn gerealiseerd.

Connexxionterrein Leimuiden
De geprognosticeerde kosten voor het Connexxionterrein bestaan uit het bouw- en woonrijp maken en plankosten. De kosten voor het bouw- en woonrijp maken zijn bepaald op basis van civieltechnische raming van het beoogde plan. De geprognosticeerde opbrengsten betreffen een inschatting op basis van een taxatie.

Elzenlaan Woubrugge
De geprognosticeerde kosten voor de locatie Elzenlaan Woubrugge bestaan voornamelijk uit kosten voor het woonrijp maken en de plankosten. De kosten voor het woonrijp maken zijn bepaald op basis van civieltechnische raming van het beoogde plan. De plankosten zijn bepaald op basis van een plankostenraming. De geprognosticeerde opbrengsten bestaan uit de reeds gecontracteerde grondverkoop aan de woningbouwcorporatie.

Voormalige Gerardusschool
De geprognosticeerde kosten voor de ESW-locatie van de voormalige Gerardusschool bestaan voornamelijk uit kosten voor het woonrijp maken en de plankosten. De kosten voor het woonrijp maken zijn bepaald op basis van civieltechnische raming van het beoogde plan. De plankosten zijn bepaald op basis van een plankostenraming. De grondopbrengsten zijn reeds gerealiseerd (grondverkoop aan de woningcorporatie).

Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude
De geprognosticeerde kosten voor deze locatie bestaan uit kosten voor het woonrijp maken en de plankosten. De kosten voor het woonrijp maken zijn bepaald op basis van globale civieltechnische raming op basis van referentiecijfers. De plankosten zijn bepaald op basis van een plankostenraming. De opbrengsten betreffen de verkoop van een deel van het bestaande gebouw ten behoeve van woningbouw (appartementen) welke onderdeel uitmaken van een reeds gegunde tenderprocedure. Daarnaast is de verkoop van een aantal grondgebonden woningen op de achtergelegen kavel voorzien.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2019	Stand op 31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	15	75
Rekening-courantverhouding met het rijk	2.013	3.300
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1	1
overige vorderingen (debiteuren)	1.855	2.455
Totaal	**3.884**	**5.831**

Vanaf december 2013 is schatkistbankieren verplicht voor lagere overheden. De stand in de schatkist per 31 december 2020 is voor de gemeente € 3.300.349. In onderstaande tabel is zichtbaar dat gerekend over een heel kwartaal het op dagbasis buiten de schatkist aangehouden bedrag gemiddeld niet hoger is dan het drempelbedrag van € 453.895; zie voor nadere toelichting de paragraaf financiering.

x € 1.000

Gemiddeld buiten de schatkist aangehouden bedrag 2020	
1e kwartaal	106
2e kwartaal	251
3e kwartaal	403
4e kwartaal	407

Specificatie vorderingen op openbare lichamen en overige vorderingen (debiteuren) x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2019	Stand op 31-12-2020
Debiteuren (vorderingen op openbare lichamen)	15	75
Debiteuren	1.369	1.649
Voorziening dubieuze debiteuren	-223	-127
Debiteuren WMO	0	0
Debiteuren bijstand (SOZA)	1.103	1.330
Voorziening dubieuze debiteuren bijstand (SOZA)	-394	-398
Totaal	**1.870**	**2.530**

De grootste post, debiteuren (*zonder toevoeging*) bestaat voor ruim de helft uit belastingdebiteuren. De tweede grote post, debiteuren bijstand (SOZA) bestaat uit de vorderingen in het kader van de sociale zekerheid. Conform de Financiële verordening wordt jaarlijks een inschatting gemaakt van de oninbare vorderingen. Dit zijn de twee posten voorziening dubieuze debiteuren.

Liquide middelen x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2019	Stand op 31-12-2020
Kasgelden	1	3
Banksaldi	516	478
Totaal	**516**	**480**

Voor de financieringsbehoefte kan de gemeente gebruik maken van een kortlopende kredietfaciliteit (tot een maximum van € 5.000.000) bij de BNG. De hoogte en het gebruik van deze faciliteit is onderdeel van de treasuryfunctie.

Overlopende activa x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2019	Stand op 31-12-2020
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	37	126
Subtotaal	37	126
Vooruitontvangen facturen mbt volgend boekjaar	2.460	2.790
Vooruitbetaalde subsidies	17	0
Nog te ontvangen bedragen	764	744
Te vorderen BTW	4.050	4.279
Overige overlopende activa	1	-8
Subtotaal	7.291	7.804
Totaal	**7.328**	**7.930**

De twee grootste posten zijn hier: de BTW die nog moet worden terugontvangen, en de bevoorschotting 2020 van een aantal samenwerkingspartners w.o. Cyclus, Stichting Meerwonen en RDOG Hollands Midden (vooruitontvangen facturen).

Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van de nog te ontvangen subsidies van openbare lichamen met een specifiek bestedingsdoel.

x € 1.000

Subsidies	Beschikking	stand op 31-12-2019	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand op 31-12-2020
het rijk					
BBZ afrekening 2020			104		104
overige nederlandse overheidslichamen					
BDU VenV_Sluipverkeer	26	5			5
DV inrichten Herenweg Rijnsaterwoude fase 1	32	32		32	0
DV inrichten Herenweg Rijnsaterwoude fase 2	34	0	17		17
	Totaal	**37**	**121**	**32**	**126**

Project Herenweg Rijnsaterwoude 1e fase was in 2019 gereed en is in 2020 afgerekend met de provincie Zuid-Holland ad € 32.000. Project Herenweg Rijnsaterwoude 2e fase zal in 2021 gereed zijn; en in hetzelfde jaar worden afgerekend met de provincie Zuid-Holland ad € 34.035.
De rijksvergoeding van de BBZ is vanaf het jaar 2020 gewijzigd. Er wordt 100% van de bestedingen kapitaalverstrekking vergoed (€ 104.000). In de daaropvolgende vijf jaar wordt in totaal 75% van dit bedrag teruggevorderd, in jaarlijkse stappen van achtereenvolgens 20%, 20%, 15%, 10% en 10%.

Passiva

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2019	toevoegingen 2020	onttrekkingen 2020	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2020
Algemene reserves	12.520	0	1.043	2.630	14.107
Bestemmingsreserves	9.317	2.506	1.724	0	10.098
Totaal	**21.836**	**2.506**	**2.767**	**2.630**	**24.206**

Algemene reserves: x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2019	toevoegingen 2020	onttrekkingen 2020	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2020
Algemene reserve	12.520	0	1.043	2.630	14.107
Totaal	**12.520**	0	1.043	2.630	**14.107**

Algemene reserve

De algemene reserve is het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers. Aanwending vindt plaats op basis van aparte raadsbesluiten. In 2020 is enerzijds het jaarresultaat 2019 aan de reserve toegevoegd, anderzijds heeft de raad middels verschillende besluiten tegenvallers gedekt uit deze reserve.

Bestemmingsreserves: x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2019	toevoegingen 2020	onttrekkingen 2020	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2020
Bouwgrondexploitatie	3.149	522	232		3.438
Holland Rijnland	1.844	0	369		1.475
Wegen infrastructuur	1.376	1.219	973		1.623
Onderhoud riolering	2.084	509	0		2.593
Duurzaamheid	47	0	29		18
IMNOR	816	256	121		950
Totaal	**9.317**	2.506	1.724	0	**10.098**

Hieronder wordt per bestemmingsreserve het doel van de reserve kort toegelicht:

Reserve bouwgrondexploitatie

Verwachte verliezen zijn opgenomen in de voorziening bouwgrondexploitaties. Deze reserve dient als buffer voor het afdekken van de geanalyseerde risico's bij de verliesgevende grexen. Het saldo dient voldoende te zijn om de gekwantificeerde risico’s die voortvloeien uit de risicoanalyses voor de lopende grondexploitaties te dekken. De berekening wordt jaarlijks gemaakt bij de opstelling van de jaarrekening. Indien dit onvoldoende is, wordt deze reserve aangevuld vanuit de exploitatie of de algemene reserve. Andersom wordt een overschot aan middelen ten gunste van de exploitatie of de algemene reserve gebracht. De gekwantificeerde risico’s zijn per ultimo 2020 opnieuw bepaald en de reserve is hierop aangepast. Voor een grondige analyse verwijzen wij naar hetgeen is opgenomen in paragraaf 7 grondbeleid.

Reserve Holland Rijnland

De aangesloten gemeenten bij de regio Holland Rijnland zijn een regionaal investeringsfonds overeengekomen. Voor de kosten hiervan moeten de deelnemende gemeenten jaarlijks een bedrag betalen. Voor Kaag en Braassem betreft dit € 369.000 per jaar. Om de reguliere gemeentebegroting hiermee niet jaarlijks te belasten, is hiervoor een bestemmingsreserve gevormd.

Egalisatiereserve wegen infrastructuur
De middelen uit deze reserve worden gebruikt voor het opvangen van schommelingen in het jaarlijkse uitgavenpatroon bij het (groot) onderhoud van de gemeentelijk wegen infrastructuur (wegen, waterwegen, bruggen en groen).

Reserve onderhoud riolering
Deze reserve is bedoeld voor de niet beklemde middelen voor riolering zoals toegevoegde rente, efficiency voordelen en hoger dan geraamde opbrengsten.

Reserve duurzaamheid
Reserve duurzaamheid wordt gebruikt voor duurzaamheidsinitiatieven die bijdragen aan het doel om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn.

Reserve IMNOR *(Investeringen Maatschappelijk Nut Openbare Ruimte)*
De bestemmingsreserve IMNOR dient ter dekking van kapitaallasten voor investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte.

Voor een toelichting op alle mutaties in de reserves verwijzen wij volledigheidshalve naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Voorzieningen x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2019	toevoegingen 2020	onttrekkingen 2020	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2020
Voorzieningen voor verplichtingen	3.683	249	89	0	3.843
Kostenegalisatie voorzieningen	3.280	828	1.656	0	2.452
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is	4.253	5	16	0	4.241
Totaal	**11.215**	**1.082**	**1.761**	**0**	**10.536**

Specificatie van de voorzieningen x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2019	toevoegingen 2020	onttrekkingen 2020	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2020
Voorzieningen voor verplichtingen:					
Voorziening verplichting wethouderspensioenen	3.683	249	89		3.843
Totaal	3.683	249	89	0	3.843
Kostenegalisatie voorzieningen:					
Voorziening onderhoud gebouwen	739	378	332		786
Voorziening onderhoud bruggen	2.540	450	1.324		1.667
Totaal	3.280	828	1.656	0	2.452
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is					
Voorziening Ghoybos	206	4	16		194
Voorziening riolering	4.047	1	0		4.047
Totaal	4.253	5	16	0	4.241

Hieronder wordt per voorziening het doel van de voorziening kort toegelicht:

Voorziening verplichting wethouderspensioenen
De pensioenverplichting voor ambtenaren is ondergebracht bij het ABP. Voor wethouders is dit niet het geval. Deze verplichting rust bij de gemeente zelf. Om in de toekomst aan deze verplichting te kunnen voldoen is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde en is gebaseerd op actuariële berekeningen per 31 december 2020. De actuariële berekeningen voor de niet-actieve wethouders die geen pensioenuitkering ontvangen worden elke vijf jaar geactualiseerd.

Voorziening onderhoud gebouwen
De voorziening onderhoud (gemeentelijke) gebouwen is bedoeld om de jaarlijks schommelende lasten voor onderhoud te egaliseren. De feitelijke uitgaven zijn gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan en variëren van jaar tot jaar. Door middel van de onderhoudsvoorziening bereiken we een gelijkmatige belasting van de begroting.

Voorziening onderhoud bruggen
Bij de Langebrug in Oud Ade en de houten bruggen in Woubrugge zijn onveilige situaties ontstaan door ernstige aftakeling van deze kunstwerken. De voorziening is bedoeld voor het opheffen van de onveilige situaties en herstel van de verbindingen. Een recente wijziging van het BBV leidt er toe dat wij voor deze situatie bij de jaarrekening 2019 een voorziening hebben getroffen.

Voorziening Ghoybos
In 2015 is de gemeente eigenaar geworden van het Ghoybos. Bij de overdracht heeft de gemeente een afkoopsom (op basis van 15 jaar) ontvangen van de provincie Zuid-Holland voor het toekomstig onderhoud van het bos. Conform de BBV-voorschriften is hiervoor een voorziening gevormd. Jaarlijks valt een vast bedrag van deze voorziening vrij ter dekking van het groenonderhoud.

Voorziening riolering
De voorziening is bedoeld voor het egaliseren van schommelingen in de jaarlijkse exploitatie van riolering (baten minus lasten). De middelen in de voorziening kunnen uitsluitend worden besteed aan riolering.

Voorziening verwachte tekorten bouwgrondexploitatieplannen
Op grond van de voorschriften van het BBV moet een voorziening worden getroffen voor bouwgrondexploitatieplannen waarbij een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht. Volgens de voorschriften wordt deze voorziening niet separaat gepresenteerd onder de voorzieningen, maar gesaldeerd met de boekwaarde van de grondexploitaties onder de voorraden (onderhanden werk bouwgrondexploitaties). De omvang van deze voorziening is gelijk aan de te verwachten verliezen bij de bouwgrondexploitatie tegen contante waardeberekening. Voeding van deze voorziening komt uit de lopende exploitatie van het betreffende jaar. Overschotten naar aanleiding van de jaarlijkse actualisatie komen weer ten gunste van de lopende exploitatie. Voor een grondige analyse verwijzen wij naar hetgeen is opgenomen in paragraaf 7 grondbeleid.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer — x € 1.000

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2019	opname 2020	aflossingen 2020	boekwaarde 31-12-2020	rentelasten 2020
Bank voor Nederlandse Gemeenten	43.868	18.500	16.344	46.024	984
Nederlandse Waterschapsbank	8.500		3.500	5.000	-9
Totaal	**52.368**	**18.500**	**19.844**	**51.024**	**976**

Voor de financieringsbehoefte kan de gemeente Kaag en Braassem gebruik maken van langlopende leningen. De hoogte en het gebruik zijn onderdeel van de treasuryfunctie, die in paragraaf 4 financiering wordt toegelicht. In 2020 hebben we een grote hoeveelheid geldleningen afgelost en geherfinancierd, samen € 18,5 miljoen (vnl. in het verleden aangegane niet tussentijds aflosbare leningen voor onroerendgoedtransacties). De gemiddelde rentelast 2020 bedroeg 1,88%.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar x € 1.000

Omschrijving		Stand op 31-12-2019	Stand op 31-12-2020
Openstaande crediteuren		2.466	1.865
	Totaal	**2.466**	**1.865**

Overlopende passiva x € 1.000

Omschrijving		Stand op 31-12-2019	Stand op 31-12-2020
Nog te betalen bedragen:			
Nog te betalen bedragen		2.538	3.161
Nog te betalen rente langlopende leningen		607	410
Te betalen/ontvangen rijk (SOZA)		429	392
Tussenrekening te betalen WWB (SOZA)		24	57
	Subtotaal	3.598	4.019
Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen:			
Vooruitontvangen subsidies		312	4.137
Tussenrekening ontvangen WWB (SOZA)		0	-2
Voorschotten WWB (SOZA)		-5	-2
	Subtotaal	308	4.132
Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen:			
Vooruitontvangen bedragen		489	302
Nog functioneel te verantwoorden baten		0	0
Waarborgsommen		3	4
Horeca-convenant		8	8
Loonheffing (SOZA)		14	-144
Nog te betalen loonheffing en sociale premies		599	669
Nog te betalen salarissen		1	-1
Te verwerken / verwerkte belastingontvangsten		13	10
Overige overlopende passiva		36	27
	Subtotaal	1.163	876
	Totaal	**5.068**	**9.027**

De grootste post, ‘nog te betalen bedragen’ (€ 3.160.612) heeft betrekking op werkzaamheden uit 2020, die aan de gemeente zijn gefactureerd in 2021.

Met betrekking tot de eigen bijdrage van het WMO: door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van de vooruitontvangen subsidies.

x € 1.000

Subsidies	Beschikking	Stand op 31-12-2019	Ontvangen voorschot	Vrijval i.v.m realisatie	Stand op 31-12-2020
het rijk					
SISA - Onderwijs Achterstanden Beleid 2019 (OAB)	226	0	226	226	0
SISA - SPUK sport 2019	174	201		32	169
SISA - SPUK sport 2020	197	0	197	139	57
SISA - sportakkoord 2020	20	0	20	20	0
SISA - TOZO 2020	6.615	0	6.615	3.187	3.428
SISA - Gedupeerde toeslagen	4	0	4	0	4
overige nederlandse overheidslichamen					
G07035 - Sluipverkeerwerende maatregelen	22	7			7
G08031 - N207 tussen N11 en A4	26	8			8
G08033 - Sluipverkeerwerende maatregelen	26	8			8
G09025 - Sluipverkeerwerende maatregelen	29	9			9
SISA - Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) 2020	68	0	55	21	34
Investeringsplan Maatschappelijke Zorg Rijnstreek	241	80	161	28	213
Project Tulpen vertellen	338		200		200
	Totaal	**312**	**7.477**	**3.652**	**4.137**

De OAB 2019-2022 heeft een nieuwe verdeelsystematiek en is voor 2020 naar boven bijgesteld tot € 226.004; de afrekening hiervoor met de instellingen en met het rijk zal in 2023 plaatsvinden.

Voor sport 2019 was een voorschot ontvangen ad € 342.839. In 2019 zijn de uitgaven hiervoor aan binnen- en buitensportaccommodatie € 174.055; het resterende bedrag aan voorschot zal in 2021 worden terugbetaald aan het rijk. Op basis van een verdeelsleutel zou in beginsel 81,7% vergoed worden door het rijk; maar bij de definitieve vaststelling is bepaald dat 100% vergoed zal worden.

Voor sport 2020 is een voorschot ontvangen ad € 196.803. In 2020 zijn de uitgaven hiervoor aan binnen- en buitensportaccommodatie € 174.218; waarvan € 139.314 (= 79,97%) vergoed zal worden op basis van de voorlopige verdeelsleutel.

Voor sportakkoord 2020 is een voorschot ontvangen ad € 20.000; de afrekening hiervoor met de instellingen en met het rijk zal in 2021 plaatsvinden.

Voor TOZO 2020 is een voorschot ontvangen ad € 6.615.032 en hiervan is € 3.186.589 besteed; hetgeen betekent dat we het resterende voorschot moeten terugbetalen aan het rijk.

Voor gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek is in december 2020 een voorschot ontvangen ad € 3.862. Deze regeling geldt voor 2020-2023.

De resterende subsidies betreffen “spaarprojecten” die ingezet worden voor de uitvoering van het project N207. Over deze subsidies moeten nieuwe afspraken worden gemaakt met de provincie Zuid-Holland, vanwege het wijzigen van de scope van dit project.

Onze gemeente heeft samen met een aantal regiogemeenten een aanvraag gedaan bij het Rijk in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE). De RRE-bijdrage wordt grotendeels besteed aan de zogenaamde ‘Driehoek Actiegerichte Communicatiecampagne’. Hiervoor is een voorschot ontvangen van € 54.638 (80%) voor het ontplooien en opzetten van communicatieactiviteiten. De uitgaven hiervoor in 2020 zijn € 20.889.

Voor Investeringsplan Maatschappelijke zorg Rijnstreek is een voorschot ontvangen van € 241.000. Binnen de gemeente moet een geschikte locatie voor beschermd wonen gevonden worden. De plannen voor de realisatie van twee Skaeve Huse zijn begin 2021 stopgezet. Hier zal in de loop van 2021 een vervolg aan gegeven worden. Zodra er een locatie gevonden is, zullen er kosten gemaakt gaan worden die ten laste kunnen worden gebracht van het investeringsfonds Leiden. Als gemeente hebben we zelf ook middelen beschikbaar voor de realisatie van dergelijke woningen. Dit valt ook onder Focus met Ambitie: huisvesting bijzondere doelgroepen.

Tulpen vertellen is een project bestaande uit twee delen: Tulpenboulevard (Tulpensteiger + picknicksets) en Veenmeermin (Fiets/Wandel/Belevingsroute). Veenmeermin is in 2020 afgerond. De Tulpenboulevard is níet doorgegaan na de uitkomsten van het participatietraject dat heeft geresulteerd in het Toetsingskader Braassemboulevard; waardoor dat deel van het voorschot ad € 200.100 terugbetaald moet worden.

Borg- en garantstellingen
Hieronder is een overzicht opgenomen van de leningen waarvoor de gemeente Kaag en Braassem borg / in de achtervang staat. Het saldo van de geborgde leningenportefeuille is het afgelopen jaar gestegen met € 4,2 miljoen. De toename van het saldo is het gevolg van de verplichte WSW-garantstelling. De gemeente zelf is in 2020 geen nieuwe borg- of garantstellingen aangegaan.
Als deelnemer in de VOF Braassemerland heeft de gemeente de verplichting aan de VOF om eigen vermogen in te brengen. Afhankelijk van de geactualiseerde grondexploitatie en de hierbij behorende vermogensbehoefte van de VOF wordt jaarlijks de gemeentelijke inbreng bepaald. In het eerste kwartaal van 2020 heeft de gemeente nog een bedrag van € 500.000 aan eigen vermogen ingebracht. Dit bedrag is in april 2020 weer teruggestort omdat de VOF vanaf dat moment de financieringsfaciliteiten met de BNG in een overeenkomst vast heeft kunnen leggen. Hierbij staat de gemeente garant / borg. In de samenwerkingsovereenkomst tussen partijen is namelijk afgesproken dat financiering plaats vindt met een mix van 50% eigen en 50% vreemd vermogen.

Het WSW heeft met de gemeente een ongelimiteerde achtervangovereenkomst voor de twee in de gemeente werkzame corporaties Stichting Woondiensten Aarwoude en Stichting MeerWonen, tot een maximum van het door het WSW bepaald borgingsplafond (=wat een corporatie maximaal kan lenen gelet op de prognosegegevens van de corporatie (dPi)). WSW staat borg voor deze leningen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden, is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken.

Mutaties borg- en garantstellingen **x € 1.000**

Omschrijving	Aantal	Oorspronkelijke hoofdsom	Restant hoofdsom 31-12-2019	Restant hoofdsom 31-12-2020	Gewaarborgd saldo op 31-12-2019	%	Gewaarborgd saldo op 31-12-2020	%
Woningbouw incl. WSW	18	65.457	53.173	62.293	26.587	50%	31.146	50%
Sportverenigingen	6	973	495	487	489	99%	481	99%
Inwoners	71	5.566	2.227	1.892	2.227	100%	1.892	100%
	95	71.996	55.896	64.672	29.303	52%	33.520	52%

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
De gemeente Kaag en Braassem is een aantal verplichtingen aangegaan in 2020 en eerder, waarvan levering en/of prestatie plaatsvindt in de toekomst. De belangrijkste zijn hieronder toegelicht:

Huurcontracten en/ of leaseverplichtingen
- De gemeente heeft een huurcontract met woningbouwvereniging stichting MeerWonen afgesloten voor de huur van de Brede School t/m 2051. De jaarlijkse huurlast wordt verhoogd met een prijsindex en bedraagt voor 2021 € 752.516.

Onderhouds- en dienstverleningsovereenkomsten
- Voor het inzamelen en verwerken van het afval heeft de gemeente een contract afgesloten met Cyclus t/m 2022. De totale jaarlast bedraagt € 2.457.280.
- Met de gemeente Alphen aan den Rijn is een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van diverse belastingtaken. De jaarlast bedraagt € 361.225.
- Met ODV Maritiem is een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van de veerdienst naar het Kaageiland. De jaarlast bedraagt € 197.829

Overige langlopende verplichtingen aan verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden
- Met De Driemaster is een contract afgesloten t/m 2023 voor het uitvoeren van de Maatschappelijke agenda; het te verstrekken subsidiebedrag hiervoor in 2021 is € 1.803.573. De bijdrage voor TOM in de Buurt bedraagt in 2021 € 901.140. Go! voor jeugd is vanaf 2018 verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdzorg, inclusief de Pgb Jeugd. Participe voert de

taken uit van de WMO, inclusief de nieuwe taken van begeleiding en de Pgb-begeleiding als ook Pgb huishoudelijke hulp. De bijdragen 2021 hiervoor zijn voor Go! € 4.031.720 (2022: € 3.989.637) en Participe € 2.865.265. Totaal bedragen deze € 9.601.698.

- De gemeentelijke taken vanuit de Participatiewet worden door Alphen aan den Rijn uitgevoerd (Serviceplein en Rijnvicus). Hiervoor is in 2018 in Rijnstreekverband een DVO aangegaan voor onbepaalde tijd. Voor de vergoedingen voor de dienstverlening lopen de afspraken tot en met 2021. De vergoeding bestaat uit een vaste bijdrage en een variabele bijdrage op basis van het aantal bijstandsontvangers (in 2020 circa € 1,4 miljoen).
- Als deelnemer in de VOF Braassemerland heeft de gemeente de verplichting aan de VOF om eigen vermogen in te brengen. Afhankelijk van de geactualiseerde grondexploitatie en de hierbij behorende vermogensbehoefte van de VOF wordt jaarlijks de gemeentelijke inbreng bepaald. In het eerste en tweede kwartaal van 2021 heeft de gemeente via verschillende tranches in totaal een bedrag van € 2.000.000 aan eigen vermogen ingebracht. Naar verwachting zal er in juni 2021 nog een storting van € 300.000 plaatsvinden. Volgens de liquiditeitsplanning bij hun vastgestelde grondexploitatie ontvangt de gemeente Kaag en Braassem in juli en augustus 2021 in totaal € 1.625.000 terug. Ook voor het laatste kwartaal staan er in oktober stortingen gepland en verwachten we in november en december weer bedragen retour. Of deze stortingen en ontvangsten in het laatste kwartaal plaats gaan vinden, is afhankelijk van de realisatie van de geplande uitvoering en de daarop per kwartaal bijgestelde liquiditeitsprognoses van de VOF Braassemerland.
- Verder participeert de gemeente in verschillende gemeenschappelijke regelingen. In paragraaf 6 verbonden partijen is per verbonden partij de gemeentelijke bijdrage voor deelname in 2020 genoemd. In paragraaf 2 weerstandsvermogen en risicobeheersing is weergegeven welke risico’s de gemeente loopt bij een aantal gemeenschappelijke regelingen. Ook is in deze paragraaf weergegeven welke juridische risico’s de gemeente loopt.

OVERZICHT NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN

Reserveringsvergoeding
VOF Braassemerland heeft een afnameverplichting voor in eigendom van de gemeente zijnde gronden ter waarde van € 12.731.583. In 2015 heeft een economische levering plaatsgevonden met een waarde van € 1.875.774. De juridische levering hiervan heeft in fasen in 2017 en in 2019 plaatsgevonden, met uitzondering van een deel hiervan ter waarde van € 31.524.

In 2018 is er een economische levering geweest met een waarde van € 1.400.670. Daarnaast zijn er in 2019 twee economische leveringen geweest met een waarde van € 4.364.090 en € 1.157.882. Wanneer deze economisch geleverde gronden worden afgenomen en wanneer dit recht voor de gemeente actueel wordt, is nog niet bekend. Naar verwachting zal een deel hiervan in juli 2021 juridisch worden geleverd. De gemeente ontvangt over de economisch geleverde kavels die nog niet juridisch zijn geleverd en per balansdatum een waarde hebben van € 6.891.118 een rentevergoeding van 3,5% op jaarbasis.

Over het openstaande bedrag van de “koopprijs bouwkavels” per balansdatum € 3.933.167 ontvangt de gemeente een reserveringsvergoeding van 3,5% op jaarbasis.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Covid-19
Het COVID-19-virus heeft financiële gevolgen voor de jaarrekening 2020; middels een aparte bijlage COVID die opgenomen is in de jaarstukken wordt u hierover geïnformeerd. Mogelijk zal het ook financiële gevolgen hebben voor onze begroting 2021 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico’s en die van onze partners voortdurend. Met betrekking tot de balansposities aangaande de langlopende leningen, grondexploitaties en kortlopende vorderingen zijn deze met de kennis per 31 december 2020 beoordeeld op een toereikende waardering. De coronacrisis kan mogelijk leiden tot onzekerheden aangaande de invorderbaarheid (vorderingen), dan wel terugverdiencapaciteit (bij grondexploitaties) in 2021 en verder. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Verkoop activa – uit te faseren eigendommen
In het voorjaar van 2021 zijn verschillende gronden en gebouwen die nog met een boekwaarde op onze balans staan verkocht of heeft het college ingestemd met het voornemen om het actief te verkopen voor een bepaald bedrag. Het gaat hier om de burgemeesterswoning, het Bonaventuracollege en percelen Fransche Brug 33. Ook met betrekking tot de St. Ignatiusschool is ingestemd met het voornemen tot verkoop. Dit actief vertegenwoordigt geen boekwaarde meer.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Onderstaand overzicht vermeldt de gerealiseerde baten en lasten per programma voor bestemming in vergelijking met de begroting inclusief de door de raad in het verslagjaar vastgestelde begrotingswijzigingen. In het overzicht is tevens een specificatie van de resultaatbestemmingen per programma weergegeven.

x € 1.000

	Programma	Primaire begroting 2020			Begroting 2020 na wijziging			Werkelijk 2020			Werkelijk versus begroting (na wijziging)				%
		lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo		
1	Bestuur en regio	4.184	-392	3.792	4.697	-394	4.303	4.886	-382	4.504	189	12	201	N	*5%*
2	Sociaal domein	23.242	-5.479	17.763	33.933	-12.540	21.393	28.482	-9.302	19.181	-5.450	3.238	-2.212	V	*-10%*
3	Ruimte en leefomgeving	15.598	-11.291	4.307	24.767	-13.724	11.042	20.554	-15.732	4.822	-4.213	-2.007	-6.220	V	*-56%*
	Algemene dekkingsmiddelen	3.475	-41.311	-37.836	2.266	-42.563	-40.296	1.451	-43.667	-42.217	-816	-1.105	-1.920	V	*5%*
	Overhead	13.597	-85	13.512	7.846	-88	7.758	7.533	-113	7.420	-313	-25	-338	V	*-4%*
	Vennootschapsbelasting	5	0	5	5	0	5	0	0	0	-5	0	-5	V	
	Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
	Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	60.101	-58.559	1.542	73.514	-69.309	4.205	62.907	-69.196	-6.289	-10.608	113	-10.495	V	
1	Bestuur en regio	0	-369	-369	0	-416	-416	0	-398	-398	0	18	18	N	
2	Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
3	Ruimte en leefomgeving	419	-1.272	-854	268	-1.872	-1.604	2.506	-1.326	1.180	2.238	546	2.784	N	
	Algemene dekkingsmiddelen	0	-320	-320	0	-2.185	-2.185	0	-1.043	-1.043	0	1.142	1.142	N	
	Mutaties reserves	419	-1.961	-1.542	268	-4.474	-4.205	2.506	-2.767	-261	2.238	1.707	3.945	N	
	Gerealiseerd resultaat	60.519	-60.519	0	73.782	-73.782	0	65.413	-71.963	-6.550	-8.369	1.819	-6.550	V	

Incidenteel versus structureel

Incidentele baten en lasten (saldo)	*12.147*	*-11.698*	*449*	*8.768*	*-8.796*	*-27*	*-3.379*	*2.902*	*-477*	*V*
Structurele baten en lasten (saldo)	*61.635*	*-62.084*	*-449*	*56.645*	*-63.167*	*-6.523*	*-4.991*	*-1.083*	*-6.073*	*V*
Gerealiseerd resultaat	*73.782*	*-73.782*	*0*	*65.413*	*-71.963*	*-6.550*	*-8.369*	*1.819*	*-6.550*	*V*

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

ALGEMENE TOELICHTING OP DE FINANCIËLE POSITIE

De jaarrekening over 2020 sluit met een voordelig resultaat van € 6.550.068. Bij de resultaatbestemming zullen wij het voorstel aan uw raad doen om van het voordelige resultaat een bedrag van € 3.144.598 beschikbaar te stellen voor 2021 en het restant van € 3.405.470 toe te voegen aan de algemene reserve. Per 31 december 2020 is een aantal investeringen gereed gemeld. Dit betekent dat de kredieten worden afgesloten; per programma is hiervoor een specificatie gegeven.

Rechtmatigheid

Voor de controle van de jaarrekening is het van belang dat intern onderzoeken naar de rechtmatigheid worden uitgevoerd. Periodiek is aansluiting gemaakt tussen diverse subadministraties en de financiële administraties. Bij het beoordelen van de jaarrekening zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Rekeningresultaten

De rekeningresultaten mogen niet als een op zich staand feit worden beoordeeld, maar moeten worden beschouwd in samenhang met de bij de begroting voorziene financiële positie, de in de loop van het jaar bij de tussenrapportages gesignaleerde bestedingsafwijkingen en de in de loop van het jaar door de raad genomen besluiten tot wijziging van de begroting.

Het streven moet gericht zijn op een zo realistisch mogelijke planning van de in een dienstjaar uit te voeren werken (opstellen van werkplannen afgestemd op de beschikbare middelen). Het doorschuiven van werken die oorspronkelijk in het dienstjaar waren gepland, betekent dat onnodig beslag wordt gelegd op middelen omdat de kapitaallasten hiervan in de budgetten van het betreffende jaar zijn opgenomen. De begroting van 2021 en verdere jaren dient te worden bijgesteld aan de hand van de analyses van de tussenrapportages en de jaarrekening voor zover de daarin vermelde zaken structureel van aard zijn. Indien het instrumentarium op deze wijze wordt ingezet dan kunnen afwijkingen ten opzichte van de begroting zoveel mogelijk worden beperkt. Indien er door onvoorziene zaken toch afwijkingen in het bestedingenpatroon ontstaan, met programmaoverschrijdende consequenties of waarvoor extra krediet benodigd is, dan is ons streven erop gericht om uw raad hiervan in een zo vroeg mogelijk stadium op de hoogte te brengen door het uitbrengen van afzonderlijk advies of aan de hand van de tussenrapportages.

LEESWIJZER VOOR DE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

De toelichting op de baten en lasten per programma is als volgt opgebouwd:

Baten en lasten

Hierin worden de totale baten en de totale lasten per programma gepresenteerd, volgens de primaire begroting, de begroting na wijziging en de realisatie 2020. Ook worden de verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie weergegeven, voor zowel de baten als de lasten per programma. Apart zijn de mutaties in de reserves per programma in dit overzicht opgenomen.

Toelichting op de verschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begrote baten en lasten na wijziging en de werkelijke baten en lasten 2020 zijn hierin weergegeven en toegelicht.

Incidentele baten en lasten

In dit overzicht zijn de belangrijkste baten en lasten weergegeven met een incidenteel karakter. Tevens is aangegeven of en voor welk bedrag deze incidentele baat of last was begroot en of het betrekking heeft op een regulier bedrijfsproces of een incidentele gebeurtenis.

Waar hebben we ons geld aan uitgegeven

In dit cirkeldiagram is per programma in één oogopslag zichtbaar hoe de verdeling van de lasten over de verschillende programmaonderdelen is geweest.

Investeringen

Hierin zijn de lopende investeringskredieten en de af te sluiten investeringskredieten met het kredietbedrag en het restantkrediet per programma weergegeven.

Overige overzichten

Verder zijn aanvullend de volgende voorgeschreven overzichten opgenomen:

- Overzicht van algemene dekkingsmiddelen
- Besteding onvoorzien
- Totaal incidentele baten en lasten
- Totaal resultaatbepaling- en bestemming
- Totaal structurele reservemutaties
- Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen
- Publicatie overige (niet-top) functionarissen

Programma 1 Bestuur en regio

ALGEMEEN

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

BATEN EN LASTEN

x € 1.000

Taakveld		Primaire begroting 2020			Begroting 2020 na wijziging			Werkelijk 2020			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.1	Bestuur	1.960	-18	1.942	2.048	-18	2.030	2.132	-11	2.121	84	7	91	N
0.5	Treasury	326	-317	9	302	-293	9	302	-293	9	0	0	0	N
0.8	Overige baten en lasten	12	0	12	4	-23	-19	40	-18	22	36	5	41	N
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.886	-58	1.828	2.343	-60	2.283	2.412	-60	2.352	69	-0	68	N
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		4.184	-392	3.792	4.697	-394	4.303	4.886	-382	4.504	189	12	201	N
0.10	Mutaties reserves	0	-369	-369	0	-416	-416	0	-398	-398	0	18	18	N
Gerealiseerd resultaat		4.184	-761	3.423	4.697	-810	3.887	4.886	-780	4.106	189	30	219	N

TOELICHTING OP DE VERSCHILLEN

x€1.000

Toelichting			verschil lasten		verschil baten		I/S
0.1	Bestuur	Het nadeel van € 84K bij de lasten bij bestuur ontstaat voornamelijk door toevoeging aan pensioenvoorziening voor wethouders. Het negatieve resultaat van deze pensioentoevoeging wordt deels gecompenseerd door een lagere onkostenvergoeding dan begroot.	84	N	7	N	I
0.8	Overige baten en lasten	Het nadeel bij de lasten wordt veroorzaakt door extra afschrijving van het Bonaventuracollege ad € 213k. Tegenover dit nadeel staan ook voordelen zoals de afrekening Eneco over 2015 t/m 2019 voor € 106k, de afrekeningen van Stichting afvalfonds verpakkingen voor een bedrag van € 36k, de afrekeningen van Holland Rijnland voor een bedrag van € 20k en overige zaken voor €15 zoals inkomsten van debiteuren die al waren afgeboekt.	36	N	5	N	I
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Het nadeel van € 69k wordt veroorzaakt door uitgaven die gedaan zijn ivm maatregelen corona. In de jaarrekening is een uitgebreide toelichting van de financiële effecten van de coronamaatregelen opgenomen.	69	N	0	V	I
Overige verschillen <€ 15.000			0	N	0	N	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			189	N	12	N	
0.10	Mutaties reserves	Een lagere onttrekking uit de reserve duurzaamheid voor dekking van uitgaven op het gebied van duurzaamheidsprojecten. Dit wordt gecompenseerd door lagere uitgaven elders in de jaarrekening (P3). Voorgesteld wordt om het restant budget met dekking uit de reserve duurzaamheid door te schuiven naar 2021.	0		18	N	I
Mutaties reserves			0		18	N	
Gerealiseerd resultaat			189	N	30	N	

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Programma 1 - Bestuur en regio				x € 1.000		heeft betrekking op:	
	Taakveld	Omschrijving	omschrijving	begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten	0.1	Bestuur	Onze bijdrage aan RIF is tijdelijk en wordt gedekt uit de reserve HR.	369 N	369 N	x	x
	0.1	Bestuur	Dorpskernen 10 jarig bestaan K&B	3 N	3 N	x	x
	0.1	Bestuur	Dotatie pensioenvoorziening wethouders.	0 V	157 N	x	x
	0.1	Bestuur	Wachtgeld voormalige griffier	63 N	68 N	x	x
	0.8	Overige baten en lasten	Extra afschrijving Bonaventura	0 N	213 N	x	x
	0.8	Overige baten en lasten	Afrekeningen Eneco oude jaren	0 N	-106 V	x	x
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Extra inzet ICT-medewerkers en aanschaf kantoorbenodigdheden door corona	0 N	69 N	x	x
				435 N	**773 N**		
	storting in reserves:						
	nvt						
	incidentele lasten na mutatie reserves			**435 N**	**773 N**		
Baten							
				0 V	**0 V**		
	onttrekking aan reserves:						
	0.10	reserve Holland-Rijnland	Dekking bijdrage RIF HR	-369 V	-369 V	x	x
	0.10	Reserve Duurzaamheid	Dekking duurzaamheidsprojecten	-47 V	-29 V	x	x
	incidentele lasten na mutatie reserves			**-416 V**	**-398 V**		

WAAR HEBBEN WE ONS GELD AAN UITGEGEVEN

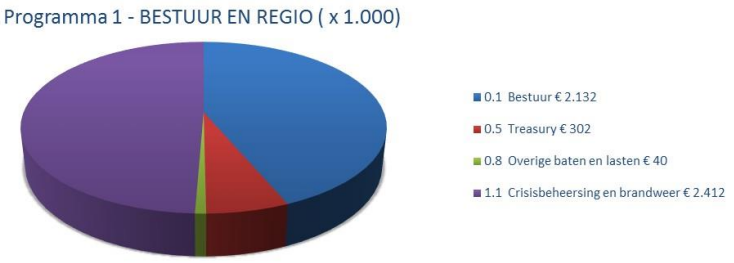

INVESTERINGEN

x € 1.000

kredietnummer	krediet omschrijving	Totaal krediet	Restant krediet 2020 overschot (V) / tekort (N)		Status	Einddatum
7001005	Cardreaders raadszaal 2019	31	0		AFSLUITEN	31-12-2020
7004130	Vervanging vloerbedekking gemeentehuis	104	104	V	Lopend	31-12-2021

Programma 2 Sociaal domein

ALGEMEEN

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

BATEN EN LASTEN

x € 1.000

Taakveld		Primaire begroting 2020			Begroting 2020 na wijziging			Werkelijk 2020			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
101	MAG101 Wonen / Intern	0	0	0	14	-9	5	13	-9	4	-1	0	-1	V
201	MAG201 Werken / Intern	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
205	MAG205 Werken / Wettelijke taken	477	0	477	472	0	472	439	0	439	-33	0	-33	V
311	MAG311 Leven / Gezondheid en veiligheid / Intern	35	0	35	10	0	10	0	0	0	-10	0	-10	V
312	MAG312 Leven / Gezondheid en veiligheid / Professi	124	0	124	124	0	124	124	0	124	0	0	0	
315	MAG315 Leven / Gezondheid en veiligheid / Wettelij	753	0	753	831	0	831	832	-20	812	1	-20	-19	V
321	MAG321 Leven / Toegang / Intern	25	0	25	20	0	20	11	0	11	-9	0	-9	V
322	MAG322 Leven / Toegang / Professioneel	20	0	20	20	0	20	20	0	20	0	0	0	
325	MAG325 Leven / Toegang / Wettelijke taken	451	0	451	690	0	690	690	0	690	0	0	0	N
332	MAG332 Leven / Ontwikkeling / Professioneel	822	0	822	857	0	857	857	0	857	0	0	0	
335	MAG335 Leven / Ontwikkeling / Wettelijke taken	5.238	-180	5.058	6.639	-299	6.340	6.818	-300	6.518	179	-0	179	N
342	MAG342 Leven / Ondersteuning / Professioneel	417	0	417	407	0	407	398	0	398	-9	0	-9	V
345	MAG345 Leven / Ondersteuning / Wettelijke taken	9.909	-4.301	5.608	17.758	-11.088	6.669	13.850	-7.825	6.025	-3.908	3.263	-644	V
352	MAG352 Leven / Investeren in mensen / Professionee	97	0	97	97	0	97	97	0	97	0	0	0	
354	MAG354 Leven / Investeren in mensen / Vrijwilliger	226	0	226	238	0	238	237	0	237	-1	0	-1	V
355	MAG355 Leven / Investeren in mensen / Wettelijke t	42	0	42	32	0	32	32	0	32	0	0	0	N
366	MAG366 Leven / Maatschappelijk vastgoed / Gezondhe	2.618	-619	1.999	3.734	-752	2.982	2.113	-770	1.343	-1.621	-18	-1.639	V
367	MAG367 Leven / Maatschappelijk vastgoed / Ontwikke	416	-337	79	464	-336	128	426	-320	106	-38	16	-22	V
368	MAG368 Leven / Maatschappelijk vastgoed / Onderwij	1.495	-38	1.457	1.470	-51	1.419	1.471	-53	1.419	2	-2	-0	V
369	MAG369 Leven / Maatschappelijk vastgoed / Invester	79	-4	75	59	-4	55	55	-5	50	-4	-1	-5	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		23.242	-5.479	17.763	33.933	-12.540	21.393	28.482	-9.302	19.181	-5.450	3.238	-2.212	V
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Gerealiseerd resultaat		23.242	-5.479	17.763	33.933	-12.540	21.393	28.482	-9.302	19.181	-5.450	3.238	-2.212	V

TOELICHTING OP DE VERSCHILLEN

x€1.000

Toelichting			verschil lasten		verschil baten		I/S
205	MAG205 Werken / Wettelijke taken	Door de coronacrisis zijn de werkzaamheden jobhunter niet van de grond gekomen. Verwachting is dat er in 2021 meer ingezet kan/moet worden op uitstroom naar werk. Voorgesteld wordt om € 30k voor de werkzaamheden jobhunter te oormerken en mee te nemen naar 2021.	-33	V	0		I
311	MAG311 Leven / Gezondheid en veiligheid / Intern	Alcoholmatigingsbeleid. De vier geplande avonden worden ivm corona doorgeschoven naar 2021. Voorgesteld wordt om het budget van € 10k mee te nemen naar 2021.	-10	V	0		I
315	MAG315 Leven / Gezondheid en veiligheid / Wettelij	Dit voordeel betreft subsidie in verband met SPUK Sportakkoord. Omdat de opbrengst is begroot bij taakveld 0.7 algemene uitkering levert het hier een voordeel op en bij de algemene uitkering een nadeel. Per saldo budgetneutraal.	1	N	-20	V	I
335	MAG335 Leven / Ontwikkeling / Wettelijke taken	Het nadeel aan de lastenkant wordt veroorzaakt door een transformatieverlies bij GO van € 200k N. Het budget voor GO! loopt jaarlijks af. Dit heeft te maken met de inschrijfprijs van GO!, waarbij GO! gerekend heeft met jaarlijkse kostenbesparingen die zij met hun transformatie van de jeugdhulp dachten te realiseren. Om deze transformatie te realiseren is intensief contact en overleg nodig; met moeder-organisaties, onderaannemers/vrijgevestigden, verwijzers en inwoners. Daarnaast bestaat een deel van het transformeren uit het collectiveren van aanbod. Dit heeft allemaal niet of slechts beperkt kunnen plaatsvinden als gevolg van Covid. Hierdoor heeft de transformatie minder kunnen plaatsvinden dan beoogd en zijn er minder kostenbesparingen gerealiseerd dan berekend. Dit wordt transformatieverlies genoemd. Daarnaast nadeel ambulante jeugdhulp 47k N.Dit nadeel op de lasten wordt voor een deel gecompenseerd door twee voordelen: Er is een lager budget aan PGB's toegekend € 29k V en er heeft een afboeking van een balanspost TWO JH HR uit 2018 plaatsgevonden € 38k V . Per saldo een nadeel van € 179k op de lasten.	179	N	0	V	I
345	MAG345 Leven / Ondersteuning / Wettelijke taken	Het voordeel bij de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door TOZO € 3.428k V , Uitkeringenadminsistratie via Alphen aan den Rijn € 225k V, Overige posten € 294k V. Buig Budget € 72k V en Arbeidsparticipatie € 63k V. Dit betreft voorbereidingen Wet inburgering die grotendeels in 2021 worden gedaan. Voorgesteld wordt om € 63k V mee te nemen naar 2021. Het nadeel bij lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door incidentele dure woningaanpassingen 128k N en aanwullende subsidie Uitvoering Wmo 2019 € 46k N. Voor de dure woningaanpssingen is een bedrag van € 75k opgenomen in de risicopargraaf. De post overige van 294k V bestaat voor het grootste gedeelte uit teveel budgetbijraming bij de Voortgangsmonitor 2020. Het nadeel aan de batenkant wordt voornamelijk veroorzaakt door TOZO € 3.428k N. Het voordeel aan batenkant € 165k V bestaat uit verschillende kleine posten zoals o.a bijdragen voor opvang/beschermd wonen en extra aflossingen geldleningen bijstand.	-3.908	V	3.263	N	I

x €1.000

Toelichting			verschil lasten		verschil baten		I/S
366	MAG366 Leven / Maatschappelijk vastgoed / Gezondhe	De overdracht van de buitensportaccommodaties heeft vertraging opgelopen door de fusie van DOSR en WVC, een pas op de plaats van de vereningingen als gevolg van corona en de Sportpad ontwikkelingen. Voorgesteld wordt restantbudget € 1.642k V te oormerken en mee te nemen naar 2021. Bij de Tweesprong is er een verwacht exploitatietekort van € 23k N Het voordeel aan de batenkant € 18k V betreft met name afrekening/subsidie SPUK sport.	-1.621	V	-18	V	I
367	MAG367 Leven / Maatschappelijk vastgoed /	Minder kosten onderhoud gebouwen door minder reparaties, ook door minder gebruik vanwege corona. Huurinkomsten IKC Leimuiden pas vanaf 1e kwartaal 2021, was geraamd vanaf 4e kwartaal 2020.	-38	V	16	N	I
Overige verschillen <€ 15.000			-21	V	-3	V	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-5.450	V	3.238	N	
0.10	Mutaties reserves	Niet van toepassing.	0		0		I
Mutaties reserves			0		0		
Gerealiseerd resultaat			-5.450	V	3.238	N	

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Programma 2 - Sociaal domein			x € 1.000				heeft betrekking op:	
	Product	Omschrijving	begroting na wijziging		realisatie		regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten	MAG311	Leven / Gezondheid en veiligheic dekking Alcoholmatigingsbeleid	10	N	0	V	x	x
	MAG315	Leven / Gezondheid en veiligheic Uitvoering sportakkoord	20	N	20	N	x	x
	MAG 345	Leven / Ondersteuning / Wettelijk besteding TOZO 2020	6.615	N	3.187	N	x	x
	MAG366	Leven / Mava/ Gezondheid Kunstgrasvelden (FmA) 1	1.000	N	358	N	x	x
	MAG366	Leven / Mava/ Gezondheid Kunstgrasvelden (FmA) 2	1.000	N	0	V	x	x
	MAG366	Leven / Mava/ Gezondheid Tekort Tweesprong (obv concept jrk)	0	V	23	N	x	x
	MAG368	Leven / Mava/ Onderwijs dekking afwaarderen scholen Leimuiden	316	N	316	N	x	x
			8.961	N	**3.903**	**N**		
	storting in reserves:							
	nvt							
	incidentele lasten na mutatie reserves		**8.961**	**N**	**3.903**	**N**		
Baten	MAG315	Leven / Gezondheid en veiligheic Uitvoering sportakkoord	0	N	-20	V	x	x
	MAG 345	Leven / Ondersteuning / Wettelijk dekking TOZO 2020	-6.615	V	-3.187	V	x	x
			-6.615	**V**	**-3.207**	**V**		
	onttrekking aan reserves:							
	nvt							
	incidentele baten na mutatie reserves		**-6.615**	**V**	**-3.207**	**V**		

WAAR HEBBEN WE ONS GELD AAN UITGEGEVEN

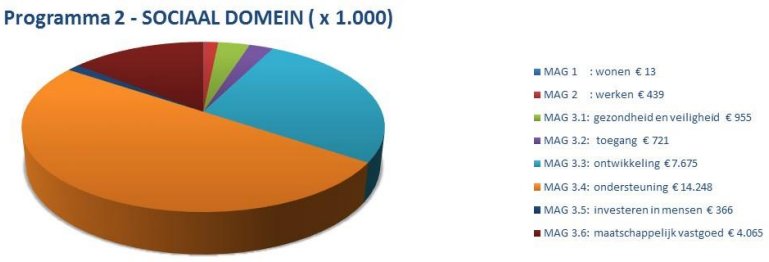

INVESTERINGEN

x € 1.000

kredietnummer	krediet omschrijving	Totaal krediet	Restant krediet 2020 overschot (V) / tekort (N)		Status	Einddatum
7042003	IKC Leimuiden 2020	7.261	678	V	Lopend	31-12-2021
7042006	IKC Rijnsaterwoude	2.550	2.382	V	Lopend	31-12-2021
7057006	Uitvoering speelruimtebeleidsplan 2020	338	291	V	AFSLUITEN	31-12-2020

Programma 3 Ruimte en leefomgeving

ALGEMEEN

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

BATEN EN LASTEN

x € 1.000

Taakveld		Primaire begroting 2020			Begroting 2020 na wijziging			Werkelijk 2020			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.2	Burgerzaken	75	-499	-423	415	-579	-164	429	-681	-252	14	-102	-87	V
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	29	-251	-222	288	-626	-339	231	-735	-504	-57	-109	-166	V
1.2	Openbare orde en veiligheid	30	0	30	32	0	32	28	-13	16	-4	-13	-16	V
2.1	Verkeer en vervoer	3.326	-41	3.285	5.541	-221	5.319	4.385	-549	3.836	-1.156	-328	-1.483	V
2.5	Openbaar vervoer	301	-59	242	291	-59	232	240	-59	181	-50	-0	-51	V
3.1	Economische ontwikkeling	166	-5	161	254	-25	229	200	-26	174	-54	-1	-55	V
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	458	0	458	560	0	560	121	0	121	-438	0	-438	V
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	14	-11	3	43	-45	-2	36	-43	-7	-7	2	-5	V
3.4	Economische promotie	170	0	170	446	-75	371	368	-77	291	-79	-2	-81	V
5.5	Cultureel erfgoed	68	0	68	63	-3	60	49	-3	46	-14	0	-14	V
5.6	Media	13	0	13	13	0	13	13	0	13	0	0	0	N
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.383	-52	1.331	2.422	-75	2.347	2.258	-117	2.141	-164	-42	-206	V
7.2	Riolering	2.260	-3.345	-1.085	2.794	-3.447	-652	2.555	-3.809	-1.254	-239	-363	-602	V
7.3	Afval	2.397	-3.131	-734	3.235	-3.272	-38	3.088	-3.595	-507	-147	-323	-470	V
7.4	Milieubeheer	939	0	939	959	0	959	959	0	959	-0	0	-0	V
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	68	-63	5	71	-63	8	71	-120	-50	-0	-57	-58	V
8.1	Ruimtelijke ordening	440	0	440	2.149	-2	2.147	1.874	-11	1.863	-276	-9	-284	V
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.322	-2.844	478	3.994	-3.994	0	2.758	-3.919	-1.161	-1.236	75	-1.161	V
8.3	Wonen en bouwen	137	-989	-851	1.198	-1.239	-41	891	-1.975	-1.084	-306	-736	-1.043	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		15.598	-11.291	4.307	24.767	-13.724	11.042	20.554	-15.732	4.822	-4.213	-2.007	-6.220	V
0.10	Mutaties reserves	419	-1.272	-854	268	-1.872	-1.604	2.506	-1.326	1.180	2.238	546	2.784	N
Gerealiseerd resultaat		16.017	-12.563	3.453	25.035	-15.597	9.438	23.060	-17.058	6.002	-1.974	-1.462	-3.436	V

TOELICHTING OP DE VERSCHILLEN

x€1.000

Toelichting			verschil lasten		verschil baten		I/S
0.2	Burgerzaken	Het voordeel bij baten van € 102K komt met name door de hogere ontvangsten in het kader van de AVOI (Algemene verordening ondergrondse infrastructuur) van € 115K V. De overige opbrengsten zoals reisdocumenten, rijbewijzen en verklaringen waren € 13k lager dan begroot.	14	N	-102	V	I
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Het voordeel aan de lasten kant € 57k V betreft voornamelijk niet gemaakte kosten Project Gemvast, omdat een groot deel is doorgeschoven naar 2021. Het voordeel aan de batenkant € 212k V betreft voornamelijk hogere opbgrengsten verkopen van perceel Zwarteweg, Drechtlaan en Sotaweg. Het nadeel aan de batenkant van € 103k N betreft het project Gemvast. Een groot deel van dit project is doorgeschoven naar 2021.	-57	V	-109	V	I
2.1	Verkeer en vervoer	Vanwege slechte weersomstandigheden en behoefte aan nader onderzoek is een deel van de planning voor onderhoud bruggen doorgeschoven naar 2021 (563k V). Hierbij is ook het werk aan de brug Langeweg pas eind 2020 aanbesteed. Restantbudgetten hiervan oormerken en via reserve wegen infra beschikbaar stellen in 2021. Door corona minder brugbediening (20k V). Bijdrage aan de provincie ivm N207 is doorgeschoven naar 2021 (300k V). Vertraging bij werkzaamheden aan wegen (137k V), oormerken en via reserve wegen infra beschikbaar stellen in 2021. Er is personeel ingezet bij de maatregelen mbt corona, deze lasten drukken nu niet op wegen (27k V). Verder is er weinig gestrooid en daardoor hebben de machines geen onderhoudsbeurt nodig gehad; tevens is er geen zout besteld dit jaar (25k V). Er hebben geen scholen meegedaan aan het project 'Afvalvrije school' (30k V), dit voordeel valt grotendeels weg tegen de lagere declaratie bij Nedvang (zie batenkant). Er zijn wat afrekeningen en schades van oude jaren geboekt (41k V) en er waren minder kosten aan verkeersborden (16k V). Het voornaamste voordeel aan de batenkant € 328k V betreft de ontvangen degeneratievergoeding € 353k V Deze vergoeding wordt betaald door nutsbedrijven die ons straatwerk openbreken. De reparatie hiervan kan pas plaatsvinden als de grond is gezakt, hier kan zo een half jaar overheen gaan. Voorgeteld wordt het bedrag van € 353k V mee te nemen naar 2021 via infra reserve. De overige nadelen aan de batenkant € 25K N zijn wat overige baten verdeeld over verschillende posten.	-1.156	V	-328	V	I
2.5	Openbaar vervoer	Pontveren. Voor 2019 (startjaar) ontving de exploitant (Swets Nautical Services) een bedrag van € 236k voorschot. De concessievergoeding (of exploitatiebijdrage) wordt achteraf vastgesteld op basis van nacalculatie. Het vastgestelde exploitatiebedrag geldt als voorschotbedrag voor het komende jaar. De afrekening vindt in 2021 plaats.	-50	V	0	V	I

x€1.000

Toelichting			verschil lasten		verschil baten		I/S
3.1	Economische ontwikkeling	In 2020 zijn duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd met name gericht op de ondersteuning van bewonersinitiatieven, het netwerk van energiecoaches en zijn de eerste stappen gezet om te komen tot een warmtevisie. Het restant is € 30k . Voorgesteld wordt om dit bedrag beschikbaar te stellen voor 2021 (deels met dekking uit de reserve duurzaamheid € 18k). Dit wordt besteed aan het verder verduurzamen van de gemeentewerf.	-54	V	-1	V	I
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	De planontwikkeling voor het nieuwe bedrijventerrein zijn in volle gang. Er zijn reeds kosten gemaakt, met name op het gebied van externe begeleiding en advisering. Voorgesteld wordt het restant van de beschikbaar gestelde bedragen over te hevelen naar het volgend jaar, ten behoeve van de realisatie van een nieuw bedrijventerrein.	-438	V	0		I
3.4	Economische promotie	De samenwerking op het gebied van recreatie en toerisme binnen de Landschapstafel Rijn- en Veenstreek (samen met Nieuwkoop en Alphen a/d Rijn) loopt per 1 januari 2021 af. Een nieuw meerjarenprogramma (light) is nog niet opgesteld en omwille van onder meer corona is de looptijd van de projecten die nog onder het vorige meerjarenprogramma vallen met één jaar verlengd. Het nieuwe meerjarenprogramma krijgt in 2021 vorm. Voorgesteld wordt het geraamde bedrag (€ 50k) beschikbaar te stellen in 2021. Verder zijn door corona de uitvoering van Open Monumentendag en Nationale Molendag kleinschaliger (digitaler) uitgevoerd.	-79	V	-2	V	I
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Het voordeel van de lasten heeft voornamelijk betrekking op baggeren en beschoeiingen. De uitvoering van deze werkzaamheden is vertraagd, mede door maatregelen rondom corona en beperkte beschikbaarheid van hout in Q4. De werkzaamheden worden allemaal uitgevoerd in Q1 van 2021. Voorgesteld wordt om het restantbudget baggeren € 38k V en beschoeiingen € 126k V via reserve infra wegen beschikbaar stellen in 2021. Tevens wordt voorgesteld om het restantbudget maaibestek € 15k V (deel Focus met Ambitie mbt alternatief maaien) mee te nemen naar 2021. Het nadeel € 15k op de lastenkant wordt voornamelijk veroorzaakt door meer onderhoud € 8k N en overige posten € 7k N. Het voordeel op de baten wordt veroorzaakt door huurinkomsten uit voorgaande jaren.	-164	V	-42	V	I
7.2	Riolering	Het voordeel in de lasten betreft een aantal werkzaamheden uit het GRP die niet zijn uitgevoerd. Dit betreft onder meer geplande werkzaamheden voor het reinigen en inspecteren van vrij verval riool die niet doorgingen, omdat de toegang niet bereikbaar (te openen) was. Het voordeel op de batenkant betreft met name door meer rioolaansluitingen dan begroot. Deze snellere toename van het aantal aansluitingen is in de begroting 2021 aangepast.	-239	V	-363	V	I
7.3	Afval	Papiercontainers via Cyclus worden in 2021 aangeschaft ipv 2020; voorgesteld wordt om € 147k V beschikbaar te stellen in 2021 . De hogere baten worden voornamelijk veroorzaakt door hogere vergoeding voor inzameling PMD en drukte bij het afvalbrengstation.	-147	V	-323	V	I
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Het voordeel wordt veroorzaakt door een hoger aantal begravingen dan voorzien. In 2020 betrof het 35 begravingen, in de jaren 2019 en 2018 betrof dit respectievelijk 41 en 21 begravingen. Daarnaast 26 verlengingen van grafrechten op bestaand graf in 2020 en 12 verlengingen van grafrechten op bestaand graf 2019.	0	V	-57	V	I
8.1	Ruimtelijke ordening	Onderschrijding aan de lastenkant € 276k V wordt grotendeels veroorzaakt door salarislasten en personeel derden € 204k V. Dit wordt centraal toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. Daarnaast was er op advieskosten een onderschrijding van € 32k V. Hier staan budgetten voor bestemmingsplannen en inventarisatie bebouwingen. Deze hebben een langere doorlooptijd, over het boekjaar heen. De projecten zullen in 2021 uitgevoerd worden. Voorgesteld wordt om € 32k beschikbaar te stellen in 2021. Tevens wordt voorgesteld om het restant van € 44k V implementatie van de Omgevingswet mee te nemen naar 2021.	-276	V	-9	V	I
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Bij de jaarrekening worden de grondexploitaties geactualiseerd. De begroting is gebaseerd op de voorlaatste actualisatie. Dit leidt tot diverse mutaties. Deze zijn nader toegelicht in paragraaf 7 Grondbeleid.	-1.236	V	75	N	I
8.3	Wonen en bouwen	Onderschrijding in de lasten betreft met name Focus met ambitie, huisvesting bijzondere doelgroepen. Voorgesteld wordt om dit budget ad € 256k V beschikbaar te stellen in 2021. Verder was de geplande inhuur van personeel in het eerste halfjaar moeilijk in te vullen door een tekort aan geschikte kandidaten € 50k V. Het voordeel aan de batenkant betreft niet begrote bijdragen vereveningsfonds ad € 333k V; deze zijn gedoteerd aan de reserve bouwgrondexploitatie (budgetneutraal). Daarnaast is het aantal aanvragen omgevingsvergunning ten opzichte van 2019 met 20% gestegen (woningbouw) en zijn er ook veel grote projecten met in verhouding hoge opbrengsten € 298k V. Verder zijn er ook veel principeverzoeken inzake bestemmingsplannen ingediend € 100k V.	-306	V	-736	V	I
Overige verschillen <€ 15.000			-24	V	-11	V	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-4.213	V	-2.007	V	
0.10	Mutaties reserves	Op basis van de voorlaatste actualisatie bouwgrondexploitatie; is door veplaatsen van risicoreservering van diverse projecten de reserve aangepast; per saldo 667k N. Dekking bijdrage N207 schuift door naar 2021 ad € 300k N . Daarnaast zijn de bijdragen vereveningsfonds toegevoegd aan de reserve bouwgrondexploitatie van € 333k N; en er is een vrijval van eenmalige toevoeging rentelasten ad € 232k V. Op basis van de realisatie is er € 1.207k N meer gestort in de reserve wegeninfrastructuur. Dit betreffen met name de wegeninfraprojecten die zijn doorgeschoven naar 2021. Op basis van de realisatie is er € 509k N gestort in de reserve riolering, betreffende het niet beklemde deel.	2.238	N	546	N	I
Mutaties reserves			2.238	N	546	N	
Gerealiseerd resultaat			-1.974	V	-1.462	V	

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Programma 3 - Ruimte en leefomgeving			x € 1.000		heeft betrekking op:	
	Product	Omschrijving	begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten	0.3	Beheer overige gebouwen en gr	Maatschappelijk vastgoed traject	44 N	44 N	x	x
	0.3	Beheer overige gebouwen en gr	Project niet-geregeld grondgebruik	104 N	50 N	x	x
	0.3	Beheer overige gebouwen en gr	Uit te faseren eigendommen	74 N	78 N	x	x
	2.1	Verkeer en vervoer	Diverse projecten wegen infra	1.059 N	1.059 N	x	x
	2.1	Verkeer en vervoer	bijdrage aan provincie N207	300 N	0 N	x	x
	3.1	Economische ontwikkeling	Duurzaamheidsprojecten 1	47 N	29 N	x	x
	3.1	Economische ontwikkeling	Duurzaamheidsprojecten 2	50 N	37 N	x	x
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Winkelhart Roelofarendsveen (FmA)	6 N	6 N	x	x
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Planontwikkeling nieuw bedrijventerrein (FmA)	95 N	24 N	x	x
	5.7	Openbaar groen en (openlucht)	Vergroenen openbare ruimte (FmA)	100 N	100 N	x	x
	8.1	Ruimtelijke ordening	Gebiedsontwikkeling Sportpad (FmA)	20 N	3 N	x	x
	8.1	Ruimtelijke ordening	Implementatie Omgevingswet	200 N	156 N	x	x
	8.3	Wonen en bouwen	Huisvesting bijzondere doelgroepen (FmA)	131 N	0 N	x	x
	8.3	Wonen en bouwen	Extra inhuur afhandeling aanvragen Wabo	250 N	186 N	x	x
				2.479 N	**1.772 N**		
	storting in reserves:						
	0.10	Reserve Bouw grondexploitatie	Bijdrage 2020 vereveningsfonds.	0 V	333 N	x	x
	0.10	Reserve Bouw grondexploitatie	Dotatie risico reserve	0 V	189 N	x	x
	0.10	Reserve Wegen infrastructuur	Saldo exploitatie wegeninfra	12 N	1.219 N	x	x
	0.10	Reserve Riolering	Saldo exploitatie riolering (niet beklemd)	0 V	509 N	x	x
	incidentele lasten na mutatie reserves			**2.491 N**	**4.022 N**		
Baten	0.3	Beheer overige gebouwen en gr	Project niet-geregeld grondgebruik	-130 V	-28 V	x	x
	0.3	Beheer overige gebouwen en gr	Uit te faseren eigendommen	-245 V	-455 V	x	x
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijvente	Onttrekking voorziening grexen (actualisatie 2020)	0 V	-1.089 V	x	x
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijvente	positief resultaat ESW Van Alcmaerlaan	0 V	-72 V	x	x
	8.3	Wonen en bouwen	Bijdrage 2020 vereveningsfonds	0 V	-333 V	x	x
	8.3	Wonen en bouwen	Incidentele legesopbrengsten Wabo-aanvragen / grote projecten	-250 V	-397 V	x	x
				-625 V	**-2.373 V**		
	onttrekking aan reserves:						
	0.10	Reserve Bouw grondexploitatie	Vrijval eenmalige toevoeging rentelasten	0 V	-232 V	x	x
	0.10	Reserve Bouw grondexploitatie	Obv voorlaatste actualisatie; niet nodig gebleken	-478 V	0 V	x	x
	0.10	Reserve Bouw grondexploitatie	bijdrage aan provincie N207	-300 V	0 V	x	x
	0.10	Reserve Wegen infrastructuur	Dekking diverse projecten wegen infra	-973 V	-973 V	x	x
	incidentele baten na mutatie reserves			**-2.376 V**	**-3.579 V**		

WAAR HEBBEN WE ONS GELD AAN UITGEGEVEN

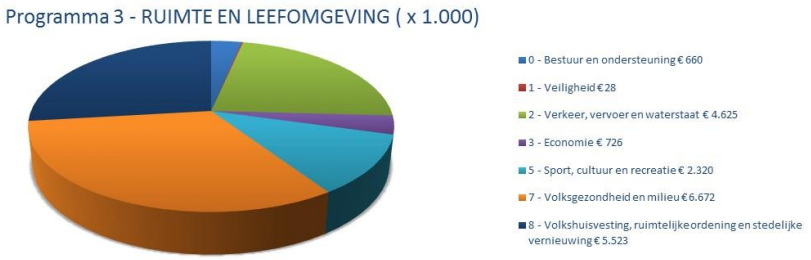

INVESTERINGEN

x € 1.000

kredietnummer	krediet omschrijving	Totaal krediet	Restant krediet 2020 overschot (V) / tekort (N)		Status	Einddatum
7021002	Vervanging VRI-installaties Alkemadelaan	205	44	V	Lopend	31-12-2021
7021006	IMNOR wegen 2019+2020	2.690	2.212	V	Lopend	31-12-2021
7025001	Vervanging veerstoepen Kaag	300	46	V	Lopend	31-12-2021
7057001	Ontwikkeling Ghoybos 2015	0	-511	N	Lopend	31-12-2021
7072010	GRP2019 Vrij verval	1.773	175	V	AFSLUITEN	31-12-2020
7072011	GRP2019 Vervangen gemalen	551	94	V	AFSLUITEN	31-12-2020
7072012	GRP2019 Bouwkundige vervangingen	189	47	V	AFSLUITEN	31-12-2020
7072013	GRP2020 Vrij verval	2.105	1.294	V	Lopend	31-12-2022
7072014	GRP2020 Vervangen gemalen	551	487	V	Lopend	31-12-2021
7072015	GRP2020 Bouwkundige vervangingen	201	154	V	Lopend	31-12-2021

Algemene dekkingsmiddelen

ALGEMEEN

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

BATEN EN LASTEN

x € 1.000

Taakveld		Primaire begroting 2020			Begroting 2020 na wijziging			Werkelijk 2020			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.5	Treasury	1.541	-1.985	-444	1.474	-2.187	-713	1.476	-2.189	-713	2	-2	-0	V
0.61	OZB woningen	247	-4.158	-3.911	294	-4.158	-3.863	182	-4.201	-4.019	-112	-43	-156	V
0.62	OZB niet-woningen	0	-1.232	-1.232	0	-1.232	-1.232	0	-1.465	-1.465	0	-233	-233	V
0.64	Belastingen overig	0	-2.723	-2.723	0	-2.932	-2.932	0	-2.948	-2.948	0	-16	-16	V
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-30.898	-30.898	0	-31.738	-31.738	0	-32.518	-32.518	0	-780	-780	V
0.8	Overige baten en lasten	1.687	0	1.687	498	0	498	-208	0	-208	-706	0	-706	V
3.4	Economische promotie	0	-316	-316	0	-316	-316	0	-347	-347	0	-30	-30	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		3.475	-41.311	-37.836	2.266	-42.563	-40.296	1.451	-43.667	-42.217	-816	-1.105	-1.920	V
0.10	Mutaties reserves	0	-320	-320	0	-2.185	-2.185	0	-1.043	-1.043	0	1.142	1.142	N
Gerealiseerd resultaat		3.475	-41.631	-38.156	2.266	-44.748	-42.482	1.451	-44.710	-43.259	-816	38	-778	V

TOELICHTING OP DE VERSCHILLEN

x €1.000

Toelichting			verschil lasten		verschil baten		I/S
0.61	OZB woningen	Het voordeel bij de lasten is onstaan door een onverwachte ontvangst van een oudere dwangsom en doordat we de geraamde toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren achterwege konden laten. Het voordeel bij de baten wordt veroorzaakt door oplegging aanslagen 2018/2019 en door nieuwe inventarisaties.	-112	V	-43	V	I
0.62	OZB niet-woningen	Hogere opbrengsten door oplegging aanslagen 2018/2019 en hogere WOZ-waarde door nieuwe inventarisatie.	0		-233	V	I
0.64	Belastingen overig	De opbrengsten roerendezaakbelasting eigenaar woning zijn toegenomen ten opzichte van 2019.	0		-16	V	I
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Het voordeel bij de baten komt voornamelijk door niet geraamde corona ontvangsten. Daarnaast hebben we een afrekening gehad van oude jaren van Algemene uitkering en ontvingen we een voorschot plafond btw-compensatiefonds 2020. Voorgesteld wordt om de overschotten van de coronaontvangsten te bestemmen in een bestemmingsreserve Covid.	0		-780	V	I
0.8	Overige baten en lasten	Dit voordeel betreft de budgettaire ruimte. Het saldo van de exploitatie. Dit wordt gebruikt om de structurele risico's op te vangen en ter dekking van toekomstige geplande structurele lasten.	-706	V	0		I
3.4	Economische promotie	Toename opbrengst forensenbelasting door verschuiving aanslagen van laagste naar hoogste tariefklasse.	0		-30	V	I
Overige verschillen <€ 15.000			2	N	-2	V	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-816	V	-1.105	V	
0.10	Mutaties reserves	Een lagere onttrekking uit de algemene reserve voor dekking van uitgaven op het gebied van 'kunstgrasvelden' (FmA), 'Planontwikkeling nieuw bedrijventerrein'(FmA), 'Integrale gebiedsvisie Sportpad' (FmA); 'huisvesting bijzondere doelgroepen' (FmA), 'alcoholmatigingsbeleid', 'implementatie Omgevingswet' en 'kwaliteitsimpuls dienstverlening'. Dit wordt gecompenseerd door lagere uitgaven elders in de jaarrekening; per saldo € 1.142k N. Hierbij wordt voorgesteld om het restant budget met dekking uit de algemene reserve door te schuiven naar 2021.	0		1.142	N	I
			0		1.142	N	
Gerealiseerd resultaat			-816	V	38	N	

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Algemene dekkingsmiddelen				x € 1.000		heeft betrekking op:	
	Product	Omschrijving		begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten		nvt					
				0 V	**0 V**		
	storting in reserves:						
		nvt					
	incidentele lasten na mutatie reserves			**0 V**	**0 V**		
Baten	0.7	Algemene uitkering en overige ui	voordeel op Corona ontvangsten	-85 V	-570 V	x	x
	0.7	Algemene uitkering en overige ui	Dekking sportakkoord	-20 V	0 V	x	x
				-105 V	**-570** V		
	onttrekking aan reserves:						
	0.10	Algemene reserve	dekking Kunstgrasvelden (FmA)	-1.000 V	-358 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking Winkelhart Roelofarendsveen (FmA)	-6 V	-6 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking Planontwikkeling nieuw bedrijventerrein (FmA)	-95 V	-24 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking Vergroenen openbare ruimte (FmA)	-100 V	-100 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking Gebiedsontwikkeling Sportpad (FmA)	-20 V	-3 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking Huisvesting bijzondere doelgroepen (FmA)	-131 V	0 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking Maatschappelijk vastgoed traject	-44 V	-44 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking Alcoholmatigingsbeleid	-10 V	0 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking Klanttevredenheidsonderzoek	-11 V	-11 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking Dorpskernen 10 jarig bestaan K&B	-3 V	-3 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking Werving & selectie	-14 V	-14 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking afwaarderen scholen Leimuiden	-316 V	-316 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking implementatie Omgevingswet	-200 V	-156 V	x	x
	0.10	Algemene reserve	dekking kwaliteitsimpuls dienstverlening	-235 V	-8 V	x	x
	incidentele baten na mutatie reserves			**-2.291 V**	**-1.613 V**		

WAT ZIJN DE BESCHIKBARE ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

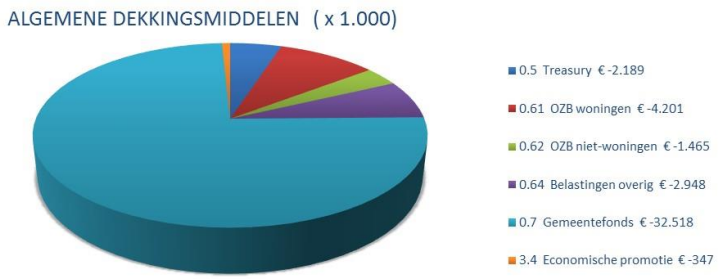

INVESTERINGEN

Niet van toepassing.

OVERZICHT ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Hieronder staat een overzicht van algemene dekkingsmiddelen. Dit zijn middelen waarvan de besteding niet gebonden is.

x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	**Realisatie begrotingsjaar**
Lokale heffingen	-8.398	-8.608	-8.939
Algemene uitkeringen	-30.898	-31.738	-32.518
Dividend	-504	-659	-663
Saldo van de financieringsfunctie	1.143	978	982
Overige algemene dekkingsmiddelen	-161	-221	-208
Totaal	**-38.818**	**-40.247**	**-41.346**

Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

OVERHEAD

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat gemeenten met ingang van de begroting 2017 de overhead niet langer meer mogen toerekenen aan de afzonderlijke programma's. Onder overhead verstaan we het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Het doel is om de overhead bij gemeenten beter inzichtelijk te maken. Het voordeel in de lasten betreft voornamelijk de salarislasten. Deze wordt centraal toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

x € 1.000

Taakveld		Primaire begroting 2020			Begroting 2020 na wijziging			Werkelijk 2020			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.4	Overhead	13.597	-85	13.512	7.846	-88	7.758	7.533	-113	7.420	-313	-25	-338	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		13.597	-85	13.512	7.846	-88	7.758	7.533	-113	7.420	-313	-25	-338	V
Gerealiseerd resultaat		13.597	-85	13.512	7.846	-88	7.758	7.533	-113	7.420	-313	-25	-338	V

TOELICHTING OP DE VERSCHILLEN

x€1.000

Toelichting			verschil lasten		verschil baten		I/S
0.4	Overhead	Het voordeel bij de lasten ad € 313k wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de kosten van het nieuwe Zaaksysteem Djuma in 2021 vallen terwijl het budget in 2020 staat. Voorgesteld wordt om € 227k budget mee te nemen naar 2021. Daarnaast is het voordeel onstaan door lagere salarislasten doordat vacatures niet ingevuld konden worden en het opleidingsbudget niet volledig is gebruikt. Verder zijn de reiskosten lager doordat deze zijn stopgezet vanwege thuiswerken. Bij de baten is een onverwachte opbrengst door de detachering van een medewerker.	-313	V	-25	V	I
Overige verschillen <€ 15.000			0		0		I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-313	V	-25	V	
Geen mutaties reserves							
Mutaties reserves			0		0		
Gerealiseerd resultaat			-313	V	-25	V	

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Overhead				x € 1.000		heeft betrekking op:	
	Product	Omschrijving		begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten	0.4	Overhead	Klanttevredenheidsonderzoek	11 N	11 N	x	x
	0.4	Overhead	Werving & selectie	14 N	14 N	x	x
	0.4	Overhead	dekking kwaliteitsimpuls dienstverlening	235 N	8 N	x	x
	0.4	Overhead	transitievergoeding medewerker	0 V	37 N	x	x
				260 N	**70 N**		
	storting in reserves:						
	nvt						
	incidentele lasten na mutatie reserves			**260 N**	**70 N**		
Baten	nvt						
				0 V	**0** V		
	onttrekking aan reserves:						
	nvt						
	incidentele baten na mutatie reserves			**0 V**	**0 V**		

INVESTERINGEN

x € 1.000

kredietnummer	krediet omschrijving	Totaal krediet	Restant krediet 2020 overschot (V) / tekort (N)		Status	Einddatum
7004103	Bedrijfswagen Renault Master (Groen A)	58	58	V	Lopend	31-12-2021
7004107	Trilplaat klein Revo	3	3	V	Lopend	31-12-2021
7004123	Bedrijfswagen Iveco	73	0	V	AFSLUITEN	31-12-2020
7004125	Bedrijfswagen Renault Master 2019 (Groen B)	58	58	V	Lopend	31-12-2021
7004126	Bedrijfswagen (riolering) Ford Transit	42	0	N	AFSLUITEN	31-12-2020
7004127	Bedrijfswagen Renault Master 2019 (Groen C)	58	58	V	Lopend	31-12-2021
7004128	Bedrijfswagen Iveco 35C18 (alg.d./afval)	51	0	V	AFSLUITEN	31-12-2020
7004129	Aanhangwagen Rior Multijet 2019	43	0	V	AFSLUITEN	31-12-2020
7004131	Peugeot Partners (2x) 2019	36	0	V	AFSLUITEN	31-12-2020
7004132	Bedrijfswagen Mitsubishi Canter 5,5t 2020	73	73	V	Lopend	31-12-2021
7004133	Bedrijfsautos Toyota (2x) en VW Caddy 2020	56	-3	N	Lopend	31-12-2021
7004134	1 assige aanhangwagen (divers) 2020	5	5	V	Lopend	31-12-2021
7004135	1 assige aanhangwagen (actiewagen) 2020	5	5	V	Lopend	31-12-2021
7004136	1 assige aanhangwagen (versnipperaar) 2020	27	27	V	Lopend	31-12-2021
7004137	1 assige middenas aanhangwagen (actiewagen) 2020	5	5	V	Lopend	31-12-2021
7004138	2 assige middenas aanhangwagen 2020	7	7	V	Lopend	31-12-2021
7004139	2 assige pallet aanhangwagen 2020	5	5	V	Lopend	31-12-2022
7004142	Handfrees Agria 2020	6	6	V	Lopend	31-12-2022
7004143	Vacuümtank Kaweco 3500L 2020	0	0		AFSLUITEN	31-12-2020
7004140	Lasapparaat 2020	4	4	V	Lopend	31-12-2022
7004141	Lasapparaat 2020	5	5	V	Lopend	31-12-2021
7004144	Perscontainer papier 2020	20	20	V	Lopend	31-12-2021

VENNOOTSCHAPSBELASTING

Met ingang van 2016 is vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven ingrijpend gewijzigd. Intussen hebben wij aangifte gedaan over de jaren 2016 tot en met 2020. De hoogte van de aangifte ligt onder het budget van € 5.000 per jaar, dat wij hiervoor hebben geraamd. Omdat er op dit moment nog veel onduidelijkheid bestaat over het toepassen van de Wet op de vennootschapsbelasting, laten wij vooralsnog de begrote last staan op € 5.000 per jaar.

x € 1.000

Taakveld	Primaire begroting 2020			Begroting 2020 na wijziging			Werkelijk 2020			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	5	0	5	5	0	5	0	0	0	-5	0	-5	V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	5	0	5	5	0	5	0	0	0	-5	0	-5	V
Gerealiseerd resultaat	5	0	5	5	0	5	0	0	0	-5	0	-5	V

ONVOORZIEN

Bij het vaststellen van de begroting is het bedrag voor onvoorzien bepaald op € 0. Dit beleid is voortgezet in de meerjarenbegroting.

TOTAAL INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Het onderstaande overzicht is een samenvatting waarin we de totale incidentele baten en lasten per programma hebben gepresenteerd. Wij hebben ons bij het opstellen van dit overzicht in de jaarrekening gebaseerd op paragraaf 3, 5 en 6 van de themacirculaire incidentele baten en lasten van de provincie Zuid-Holland en op de Notitie incidentele en structurele baten en lasten van de Commissie BBV.

x € 1.000

Incidentele lasten		
Omschrijving	Begroting na wijziging	Realisatie
Programma 1	435	773
Programma 2	8.961	3.903
Programma 3	2.479	1.772
Algemene dekkingsmiddelen	0	0
Overhead	260	70
Stortingen in reserves	12	2.250
Totaal	**12.147**	**8.768**

x € 1.000

Incidentele baten		
Omschrijving	Begroting na wijziging	Realisatie
Programma 1	0	0
Programma 2	-6.615	-3.207
Programma 3	-625	-2.373
Algemene dekkingsmiddelen	-105	-570
Overhead	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-4.352	-2.646
Totaal	**-11.698**	**-8.796**

Voor nadere specificatie van de incidentele baten en lasten, zie de toelichting per programma.

Het overzicht van de incidentele baten en lasten is bedoeld om inzicht te geven of de rekening materieel sluitend is (worden structurele lasten gedekt door structurele baten). In de overzichten die per programma zijn opgenomen en in het voorgaande totaaloverzicht is een ondergrens gehanteerd van € 15.000. De gepresenteerde incidentele baten en lasten doen zich gedurende maximaal drie jaar voor. De baten en lasten van de nog in exploitatie zijnde gronden hebben we niet betrokken in het overzicht. Het resultaat uit de (tussentijds) afgeronde projecten en de onttrekkingen/stortingen van de verliesvoorziening grexen zijn in het overzicht als incidenteel opgenomen.

TOTAAL RESULTAATBEPALING EN - BESTEMMING

In dit overzicht zijn per reserve alle geraamde en werkelijke stortingen en onttrekkingen weergegeven. Ook zijn hierin de verschillen tussen de geraamde en werkelijke mutaties in de reserve zichtbaar.

x € 1.000

		Primaire begroting	Begroting na wijziging	**Realisatie**	Verschil
Stortingen in:					
7500001	Algemene reserve	0	0	2.630	2.630
7500002	Reserve Bouwgrondexploitatie	0	0	522	522
7500003	Reserve wegen infrastructuur	0	12	1.219	1.207
7500004	Holland Rijnland	0	0	0	0
7500005	Reserve Riolering	0	0	509	509
7600006	Reserve IMNOR	419	256	256	0
7500007	Reserve Duurzaamheid	0	0	0	0
Subtotaal		**419**	**268**	**5.137**	**4.868**
Onttrekkingen aan:					
7500001	Algemene reserve	-320	-2.185	-1.043	1.142
7500002	Reserve Bouwgrondexploitatie	-778	-778	-232	546
7500003	Reserve wegen infrastructuur	-200	-973	-973	0
7500004	Holland Rijnland	-369	-369	-369	0
7500005	Reserve Riolering	-103	0	0	0
7600006	Reserve IMNOR	-191	-121	-121	0
7500007	Reserve Duurzaamheid	0	-47	-29	18
Subtotaal		**-1.961**	**-4.474**	**-2.767**	**1.707**
Saldo mutaties reserves		**-1.542**	**-4.206**	**2.370**	**6.575**
resultaat jaarrekening 2019				2.630	2.630
cf mutaties reserves exploitatie				**-261**	**3.945**

TOTAAL STRUCTURELE RESERVE MUTATIES

Onderstaand overzicht geeft de structurele toevoegingen en onttrekkingen weer aan de reserves. Het betreft hier de bestemmingsreserve die wordt gevormd voor dekking van de kapitaallasten van geactiveerde investeringen.

x € 1.000

Reserve		Omschrijving	Realisatie
Stortingen:			
7600006	Reserve IMNOR	Jaarlijkse dotatie	256
Totaal			**256**
Ontrekkingen			
7600006	Reserve IMNOR	Jaarlijkse onttrekking	-121
Totaal			**-121**
Totaal structurele reservemutaties 2019			135

PUBLICATIE BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN EN GEWEZEN TOPFUNCTIONARISSEN

In 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector van kracht gegaan. Onder deze wet geldt een publicatieverplichting in de jaarrekening. Voor gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de griffier aangewezen als topfunctionarissen.

	2019			2020	
bedragen x € 1	**M.E. Spreij**	**K.A. van der Pas**	**T.P. Scherpenzeel**	**M.E. Spreij**	**T.P. Scherpenzeel**
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier	griffier	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in jaar T	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/7 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking ?	ja	ja	ja	ja	ja
Individueel WNT- maximum	**€ 194.000**	**€ 194.000**	**€ 97.000**	**€ 201.000**	**€ 201.000**
Beloning	€ 102.914	€ 97.317	€ 38.834	€ 106.504	€ 81.305
belastbare onkostenvergoedingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.042	€ 14.478	€ 6.467	€ 19.173	€ 13.686
Subtotaal	**€ 120.955**	**€ 111.795**	**€ 45.301**	**€ 125.676**	**€ 94.991**
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal bezoldiging	**€ 120.955**	**€ 111.795**	**€ 45.301**	**€ 125.676**	**€ 94.991**
Verplichte motivering indien overschrijding	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT

UITKERINGEN WEGENS BEËINDIGING DIENSTVERBAND AAN TOPFUNCTIONARISSEN

Gegevens 2020	
bedragen x € 1	**K.A. van der Pas**
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	griffier
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2019
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 7.500
Individueel toepasselijk maximum	€ 75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 7.500
Waarvan betaald in 2020	€ 7.500
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

PUBLICATIE OVERIGE (NIET-TOP) FUNCTIONARISSEN

Er zijn in 2020 alleen interimmers ingehuurd voor functies die zijn aangemerkt als niet-topfunctionarissen. De WNT legt hiervoor geen publicatie- of meldingsverplichtingen op.

SISA bijlage

SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA)

De doelstelling van de Single information Single audit (SiSa) is de verantwoordings- en controlelasten voor medeoverheden (gemeenten, provincies en regio's met een gemeenschappelijke regeling) richting uitkeringsverstrekkers te verminderen. De SiSa-verantwoordingssystematiek sluit aan bij het reguliere jaarrekeningproces van de medeoverheden. De financiële verantwoording van de daarvoor aangewezen specifieke uitkeringen gebeurt via een bijlage bij de jaarrekening en valt daarmee ook onder de accountantsverklaring. De SiSa-bijlage geeft op beknopte wijze volgens de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven wijze de belangrijkste verantwoordingsinformatie over de betreffende specifieke uitkering, zoals bijvoorbeeld de juridische grondslag en de besteding ervan.

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021

FIN	**B1**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*	
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*			
			€ 0	€ 0	€ 226.004	€ 0			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*			
		1	061884 Gemeente Kaag en Braassem	€ 0	061884 Gemeente Kaag en Braassem	€ 0			
IenW	**E27B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*		
		1	PZH-2009-473570	€ 0	€ 0				
		2	PZH-2009-486894	€ 0	€ 0				
		3	PZH-2008-168646	€ 0	€ 0				
		4	PZH-2008-770752	€ 0	€ 0				
		5	PZH-2009-146507569	€ 0	€ 0				
		6	PZH-2008- 168934	€ 0	€ 0				
		7	PZH-2009- 146420240	€ 0	€ 0				
		8	PZH-2010-183298567	€ 0	€ 0				
		9	PZH-2010-224106705	€ 0	€ 0				
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*		
		1	PZH-2009-473570	€ 25.633	€ 25.633		Nee		
		2	PZH-2009-486894	€ 21.971	€ 21.971		Nee		
		3	PZH-2008-168646	€ 26.427	€ 26.427		Nee		
		4	PZH-2008-770752	€ 29.147	€ 29.147		Nee		
		5	PZH-2009-146507569	€ 29.983	€ 29.983		Nee		
		6	PZH-2008- 168934	€ 26.427	€ 26.427		Nee		
		7	PZH-2009- 146420240	€ 29.983	€ 29.983		Nee		
		8	PZH-2010-183298567	€ 266.402	€ 266.402		Nee		
		9	PZH-2010-224106705	€ 142.241	€ 239.255		Nee		

SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 3.388.176	€ 38.843	€ 311.405	€ 2.566	€ 21.521	€ 0
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*
			€ 15.069	€ 3.252	€ 0	€ 149.908	€ 0	Ja
SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 104.000	€ 2.080	€ 114.275	€ 0	€ 0	€ 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
			Ja					
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.803.517	€ 258.390	€ 63.751	€ 5.636	€ 221
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 468.826	€ 33.314	€ 3.074	€ 0	€ 0
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 335.972	€ 10.000	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) *Aard controle R* *Indicator: G4/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	438	42	€ 0	Ja	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	122	11		Ja	
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	113	5		Ja	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/12*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 196.802	€ 57.488				
			Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 53.348	€ 43.440			
		2	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 10.588	€ 210			
		3	2.2 - Roerende zaken - Dienstverlening door derden	€ 10.588				
		4	2.3 - Roerende zaken - Beheer en exploitatie	€ 133.876		€ 95.307		
		5	nadeel mengpercentage BTW	€ 37.712			€ 358	
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/09*	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*			
		1	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 43.440	27%			
		2	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 210	5%			
		3	2.2 - Roerende zaken - Dienstverlening door derden		5%			
		4	2.3 - Roerende zaken - Beheer en exploitatie	€ 95.307	68%			
		5	nadeel mengpercentage BTW	€ 358	19%			
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord**	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
			€ 0	€ 20.000	€ 0	€ 20.000	Ja	

Overzicht van de baten en lasten per taakveld

x € 1.000

Taakveld	Werkelijk 2020 Lasten	Werkelijk 2020 Baten	Saldo
0 - Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	2.132	-11	2.121
0.2 Burgerzaken	429	-681	-252
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	231	-735	-504
0.4 Overhead	7.533	-113	7.420
0.5 Treasury	1.778	-2.482	-704
0.61 OZB woningen	182	-4.201	-4.019
0.62 OZB niet-woningen	0	-1.465	-1.465
0.64 Belastingen overig	0	-2.948	-2.948
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-32.518	-32.518
0.8 Overige baten en lasten	-168	-18	-186
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	2.506	-2.767	-261
0.11 Resultaat rekening van baten en lasten			0
	14.624	**-47.938**	**-33.314**
1 - Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.412	-60	2.352
1.2 Openbare orde en veiligheid	83	-13	70
	2.495	**-73**	**2.422**
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1 Verkeer en vervoer	4.385	-549	3.836
2.5 Openbaar vervoer	240	-59	181
	4.625	**-609**	**4.017**
3 - Economie			
3.1 Economische ontwikkeling	200	-26	174
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	121	0	121
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	36	-43	-7
3.4 Economische promotie	368	-424	-56
	726	**-493**	**233**
4 - Onderwijs			
4.2 Onderwijshuisvesting	1.471	-53	1.419
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.609	-545	1.064
	3.081	**-598**	**2.483**
5 - Sport, cultuur en recreatie			
5.1 Sportbeleid en activering	239	-20	219
5.2 Sportaccommodaties	2.113	-770	1.343
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	52	0	52
5.5 Cultureel erfgoed	49	-3	46
5.6 Media	219	0	219
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.258	-117	2.141
	4.930	**-910**	**4.020**
6 - Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.547	-14	1.533
6.2 Wijkteams	945	0	945
6.3 Inkomensregelingen	9.265	-7.549	1.716
6.4 Begeleide participatie	3.008	-147	2.861
6.5 Arbeidsparticipatie	14	0	14
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	523	0	523
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.075	-107	967
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4.265	-74	4.191
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	60	-21	39
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	681	0	681
	21.383	**-7.913**	**13.470**
7 - Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	1.354	0	1.354
7.2 Riolering	2.555	-3.809	-1.254
7.3 Afval	3.088	-3.595	-507
7.4 Milieubeheer	959	0	959
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	71	-120	-50
	8.026	**-7.525**	**502**
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwin			
8.1 Ruimtelijke ordening	1.874	-11	1.863
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.758	-3.919	-1.161
8.3 Wonen en bouwen	891	-1.975	-1.084
	5.523	**-5.905**	**-382**
Totaal baten en lasten	**65.413**	**-71.963**	**-6.550**